

ISSN 0416-2242

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

DOLENJSKI LIST

ZMAGI NA DP

MARIBOR - Preteklo soboto so se državnega prvenstva v ju-jitsu duo sistemu (prikazni tehniki) v Mariboru udeležili tudi trije pari sekcije za borilne veščine pri športnem društvu Policist Krško in v močni konkurenci osvojili dve prvi in eno drugo mesto. Vita Preskar in Sandi Hotko sta zmagala pri mešanji parih do 15 let, Anita Strgar in Mojca Škof pa pri ženskih parih nad 15 let.

MANA
turistična agencija

Kandijska 9, Novo mesto
tel.: 068/321-115, fax: 068/342-136

ZA VAŠO LAŽJO ODLOČITEV

Do 30. maja podaljšujemo plačilo
na 5 čekov za počitnice iz našega kataloga!

Pohitite s prijavi!

Medcelinske kvalifikacije za svetovno prvenstvo

• rokomet (ž) •

SLOVENIJA : AVSTRALIJA

Novo mesto, športna dvorana Marof

29. maja ob 17. uri

31. maja ob 16. uri

Vstopnine ne bo!

Generalna pokrovitelj: VIAS, d.o.o., in ISS Maribor

Revozovim delavcem prekipelo

Enourna opozorilna stavka v Revozu - Pritiski na delavce, šikaniranje, grožnje podaljšan delovni čas, slabe plače - Vodstvo ignorira zahteve sindikata

NOVO MESTO - V ponedeljek popoldne je v novomeškem Revozu enourno opozorilno stavkalo 1.500 delavcev. Stavko je organiziral sindikat kovinske in elektro industrije - SKEI, prej pa so sindikalni zaupniki dobili podpise več kot polovice zaposlenih. O zaupanju delavcev sindikatu govori tudi dejstvo, da se je med stavko v sindikat SKEI včlanilo več kot 100 delavcev, tako da je danes od 2.160 zaposlenih v Revozu v Novem mestu več kot 1.400 članov sindikata.

"S to enourno stavko hočemo opozoriti na nemogoče razmere, ki vladajo v tovarni, na pritiske na delavce, od katerih vodstvo firme na vse načine zahteva samo večjo proizvodnjo, izvaja nanje razne pritiske, tudi na tiste na bolniški, jih šikanira, jim grozi, da o nizkih plačah in krivičnem sistemu stimulacij sploh ne govorimo," je povedal predsednik sindikata SKEI v Revozu Janez Jakša. Vse zahteve sindikata za pogovor o teh stvareh pa vodstvo Revoza ignorira in nanje sploh ne odgovarja.

O odnosu vodstva do sindikata govori tudi dejstvo, da je morala biti novinarska konferenca ob ponedeljkovi stavki pred vratarnico in ne v sindikalni pisarni, kot je bilo napovedano, kajti

vstopa v tovarno novinarjem niso dovolili.

Proizvodnja avtomobilov v Revozu se je v zadnjem času povečala od 390 na 450 avtomobilov na dan, in to ob enakem

oziroma manjšem številu delavcev. Po zaprtju Renaultove tovarne v belgijskem Vilvoordu (tam so imeli delavci vsaj trikrat večje plače kot v Revozu) so del tamkajšnje proizvodnje prenesli v Novo mesto. Vodstvo podjetja in sindikat sta zato sklenila dogovor o podaljšanem delovnem času popoldanske izmene za eno uro (tako sedaj delajo do enajstih zvečer) in o sobotnem delu, ven-

(Nadaljevanje na 2. strani)

MINISTER BERGAUER V ŠENTJERNEJU - Prejšnji teden sta se na povabilo župana občine Šentjernej Franca Hudoklina v Šentjerneju mudila minister za promet in zveze mag. Anton Bergauer in državni sekretar za ceste Žare Pregelj. Velik poudarek so dali rekonstrukciji križišča v Šentjerneju, ki zajema tudi semaforizacijo. Ker so občinska proračunska sredstva premajhna, je bilo nujno s tem seznaniti tudi ministra in sekretarja, kajti le tako bo mogoče izpeljati investicijo, vredno okoli 150 milijonov tolarjev. (Foto: M. Hočvar)

Dobro medsosedsko sodelovanje

Turistična sezona, skupna meja, vračanje beguncev in organiziran kriminal dovolj veliki razlogi za poglobljanje sodelovanja policij Slovenije in Hrvaške

KOSTANJEVICA NA KRKI - Če lahko sodimo po srečanju slovenske in hrvaške delegacije ministrstev za notranje zadeve in načelnikov ter sodelavcev mejnih uprav iz obeh strani meje, se sodelovanje med hrvaško in slovensko policijo vse bolj krepi s skupnim ciljem - zagotoviti varnost prebivalcem, turistom in potnikom.

Prav bližajoča glavna turistična sezona je bila ena od tem sestanka. Temeljno težišče sodelovanja bo zagotavljanje čim večje pretočnosti skupne meje, saj gre letno čez kar 55 do 57 milijonov potnikov, izmenjavajo turističnih kolarjev - te bodo skušali dobiti tudi od drugih evropskih držav, ki lahko vplivajo na gostoto potnikov na naši meji - pa bodo potnike usmerjali na manj obremenjene poti in prehode, usklajevali bodo tudi zapore za tovornjake, odpiranja novih mejnih prehodov pa zaenkrat ne bo.

Beseda je tekla tudi o izvajanju 5-stranskega sporazuma o vračanju vojnih beguncev v Bosno in Hercegovino. Medsebojno informiranje in sodelovanje je že obrodilo sadove tudi pri zmanjševanju števila ilegalnih prehodov in pri boju z organiziranim kriminalom, ki ne pozna meje. Obe strani sta z dogovorom omogočili skupno izmenično varovanje zelene meje.

Udeleženci srečanja so ocenili

posledice izvajanja sporazuma o obmejnem prometu in sodelovanju, ki je bil že podpisan in čaka na ratifikacijo v obeh parlamentih.

• Na sestanku v Kostanjevici so sprejeli tudi stališče, da je treba vse več sodelovanja prepustiti regionalni in lokalni ravni. Sodelovanje naj krepijo tisti, ki ob meji živijo in delajo.

tih, sporazum pa bo vsem živečim ob meji omogočil lažji prehod meje. Opozorili so tudi na sporazume, ki se pripravljajo z Zvezno republiko Jugoslavijo, določajo pa mejne prehode, politiko vizumov in pretočnost vozil.

T. GAZVODA

• Vsak ima človekove pravice, nihče pa noče človekovih dolžnosti. (Kuong)

PREJ SEDMAK, ZDAJ MAKSIMVIČ

GOZD-MARTULJEK

Društvo novinarjev Slovenije je na nedavnem občnem zboru v Gozdu-Martuljku izvolilo Branka Maksimoviča za RTV Slovenija za svojega novega predsednika. Doslej je društvo vodil dva mandata Marjan Sedmak. Slednjemu so ob njegovem odhodu z ugledne funkcije izrekli zahvalo za vodenje novinarske organizacije, pri čemer so poudarili, da je utrdil ugled društva v Sloveniji in v mednarodnem merilu.

Janez Jakša

DOLENJSKI LIST

vaš četrtkov prijatelj

PRIJAVIL, DA JE UBIL ŽENO

NOVO MESTO - Dolenjsko je v petek pretresel že tretji umor v letošnjem letu. 49-letni D. P. iz Ulice Danila Bučarja v Novem mestu je namreč v dnevni sobi z lesenim predmetom po glavi večkrat udaril bivšo ženo J. P., s katero sta kljub ločitvi živela pod isto streho. Po dejanju je odšel na policijsko postajo v Novem mestu, kjer je povedal, da je umoril svojo bivšo ženo. Policisti in kriminalisti so odšli takoj na kraj dogodka ter poskrbeli, da so zelo hudo ranjeno in nezavestno J. P. odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je zaradi hudih poškodb umrla.

Berite danes

stran 2:

• **Porodnišnica**
končno v novi stavbi

stran 3:

• **Zgodba o topliški obvoznici**

stran 5:

• **Se bolj pozabljeni kot nekoč**

stran 6:

• **Plini Livarja spet dražili grla**

stran 7:

• **Krški Videm v nevladnem precepu**

stran 10:

• **Na Dolenjsko prihajajo lutke**

stran 11:

• **"Plačaj, pa ti vrnemo ukradeni avto"**

stran 23:

• **Dolenjski Cigani postajajo Romi**

VALVASORJEVO PRIZNANJE IVICI KRIŽ

NOVO MESTO - V sklopu 3. slovenskega muzejskega sejma, ki je prejšnji teden potekal v Ljubljani, so v petek, 23. maja, v Narodni galeriji podelili Valvasorjevo nagrado, častna priznanja in priznanja nekaterim služnim kustosom in drugim raziskovalcem ter ljubiteljem slovenske kulturne dediščine. Valvasorjevo nagrado je prejel Janez Kos, priznanje pa med drugim tudi kustodinja Dolenjskega muzeja Novo mesto Ivica Križ za razstavo z naslovom Od antičnega vrča do majolke.

SPET KORAK NAPREJ V MEDSOSEDSKIH ODNOSIH - Tako hrvaški kot slovenski udeleženci sestanka obeh ministrstev za notranje zadeve so tokratno delovno srečanje v Kostanjevici ocenili kot plodno, saj so še okrepili sicer že dobro sodelovanje, ki temelji na zaupanju in je zagotovilo za varnost v tem delu Evrope. Hrvaško delegacijo sta vodila pomočnika ministra Željko Sačić in Joško Morić, slovensko pa državni sekretar Borut Likar in podsekretar in organizator srečanja Bojan Matevžič. (Foto: T. G.)

Dolenjska spet cesta smrti?

Umiranje razmer na pred kratkim še vojnih območjih, vračanje beguncev, v jeseni predvidene volitve v Bosni in Hercegovini, vse to bo gotovo povečalo pritisk na slovensko-hrvaško mejo in številka 55 milijonov letnih prehodov se lahko še skokovito poveča. S tem pa lahko pričakujemo tudi naraščanje prometa na magistralni cesti Ljubljana - Zagreb, ki zaradi vse gostejšega prometa, v katerem se kako izstopajo težki, slabo vzdrževani in prenapolnjeni tovornjaki iz vzhodnih držav, parajo živce prenekatemu novozniku in v promet vnašajo živčnost, nova tveganja in nove žrtve.

Policija je, po sestanku v Kostanjevici sodeč, na povečan promet pripravljena. Vendar pa je jasno, da brez pomoči države ne bo dovolj močna. Če primerjamo voznjo našega voznika v tujini in na naših cestah, je del odgovora kot na dlani. Pomanjkljiva in zastarela zakonodaja našim agresivnim voznikom ne more do živega, in ko k temu pridamo še velik delež zastaranih zadev pri sodnikih za prekrške, so naši kršitelji brez zaslužene kazni in skorajda nedotakljivi. Zakona, ki se v našem parlamentu rojeva že več let, očitno še nekaj časa ne bo, koledar izgradnje novih avtocest pa kaže, da se bo nekoč nekaj premaknilo na boljše tla na jugu države. Da le ne bo prej Dolenjska spet "zaslovela" kot cesta smrti, torej kot cesta, ki je daleč od pričakovani Evrope.

TANJA GAZVODA

SREČANJE SLIKARJEV OB 500-LETNICI GOTSKE CERKVE V ŠENTRUPERTU - Župnijski urad in KS Šentrupert sta pripravila vrsto kulturnih dogodkov, s katerimi bodo obeležili 500-letnico gotske cerkve v Šentrupertu. Tako bodo v petek, 30. maja, ob 19. uri v osnovni šoli dr. Pavla Lunačka odprli razstavo udeležencev slikarskega srečanja Kulturna dediščina Šentruperta: Bogdana Breznika, Janka Orača, Franceta in Domena Slane ter Veljka Tomana (na posnetku slikar Toman, za njim njegov kolega in prijatelj Orač, obkrožena z učenci šentruperske šole med ustvarjanjem v Jakijevem vrtu). Toman je te dni po mnenju strokovnjakov, tudi dr. Marka Marina, imenitno končal restavracijo kipa sv. Ruperta iz krajevne kapelice. Ob razstavi del (vsa so naprodaj) priznanih slovenskih umetnikov bo zapel oktet Lipa, na osrednji počastitvi poltisočletnega jubileja gotske cerkve v soboto, 31. maja, ob 19. uri v cerkvi sv. Ruperta pa bo imel koncert Slovenski oktet. Ob tej priložnosti bosta spregovorila župnik Janez Vidic in dr. Marin. V nedeljo, 1. junija, bo v Šentrupertu birma. (Foto: P. Perc)

Ford **Paič**

Krška vas ☎ 0608/59-059
Novo mesto ☎ 068/21-123

VREME

Do konca tedna bo pretežno jasno vreme, popoldne so možne plove ali nevihte.

Zakon zoper kajenje velja

Potem ko je sredi maja začel veljati tudi drugi del zakona o omejevanju uporabe tobaknih izdelkov, morajo restavracije, gostilne, kavarne in podobni lokali, v katerih strežejo tudi hrano, imeti posebne prostore za nekadilce. Zakon določa tako, od tod naprej pa je uresničevanje predpisa prepuščeno v precejšnji meri iznajdljivosti gostincev. Le-ti lahko sami odločijo, ali bo nekadilski prostor majhen ali velik. Prav tako bodo pretehtali, ali se jim po uvedbi protikadilskega zakona še splača imeti v svojih lokalih in lokalčkih poleg pijače tudi hrano. Neupoštevanje zakona se kaznuje, tudi tokrat. Inšpektor bo lahko naložil gostincu, ki se poživlja na zakon o omejevanju tobaknih izdelkov, kazni; najnižja znaša 250.000 tolarjev. Na kraju samem bo lahko kaznoval s 5.000 tolarji državljan, ki bo kadil v lokalu v nekadilskem prostoru. Da kadilci ne bi pozabili, kaj jih čaka, ko kadijo, je država ukazala natisniti na cigaretne škatlice opozorila o škodljivosti kajenja.

Kaj se bo dogajalo poslej? Ali bo upadlo število kadilcev? Tobarna industrija je protestirala že ob uveljavitvi prvega dela zakona, češ da je predpis prestrog. Kaj menite o tem, da je začel veljati zakon o omejevanju uporabe tobaknih izdelkov? Ali je zakon naravnan proti vam in vašim razvadam?

IRENA BOHTE, vodja izobraževanja na Zavodu za izobraževanje in kulturo v Črnomlju: "Kot nekadilka odobravam, da so v lokalih ločeni prostori za kadilce, zlasti tam, kjer strežejo hrano. Naj ljudje kadijo, a naj s tem ne ogrožajo zdravja in počutja nekadilcev. Koliko so protitobačni zakon vzeli gostinci zares, ne vem, verjetno pa so ga že zaradi zelo visokih kazni."

POLDE ŠVAJGER, poslovodja Mercatorjeve trgovine v Metliki: "Prav je, da imajo gostinski lokali ločene prostore za kadilce in nekadilce, posebej tam, kjer imajo hrano. Sicer pa bolj malo hodim po lokalih, zato ne vem, če so se gostinci prilagodili zakonu, a najbrž so, ker so kazni visoke. Zlasti pa so se najbrž potrudili tisti, ki dajo kaj nase in na svoje dobro ime."

LAVRA MAJCEN, natakarka v bistroju Lucija v Ribnici: "Zaradi novega zakona je morala lastnica lokala, v katerem strežemo tudi pize, zastekeliti vrt. Ta prostor bo sedaj namenjen nekadilcem. Preureditev iz poletnega v zimski vrt je bila zelo draga. Prostor bo sicer sedaj uporabljen tudi pozimi, vendar pa gostov zaradi tega ne bo toliko več, da bi se ji investicija kmalu orestovala."

MAJDA MOVRIN, Mesarija in bife "Dober tek pri Movrinu" v Kočevju: "Lokal je premajhen, da bi v njem lahko fizično ločevali prostore. Ker še ne vemo, ali bo možno, da hrano samo izdajamo, zaenkrat nismo storili še nič. Če to ne bo možno, hrane ne bomo več imeli. Večina naših gostov je namreč kadilcev. Če bi zahtevali, da je lokal samo za nekadilce, bi ga zaprli."

ANDREJ SIMČIČ, gimnazijski maturant iz Orehovca nad Kostanjevico: "Sicer kadim, vendar me protikadilski zakon ni prizadel, saj me ne moti, da tam, kjer je kajenje prepovedano, ne smem kaditi. Zakon ni najbolj posrečen, negativne učinke tobaka bi lahko zmanjševali na primer z višjim davkom na cigarete, z manjšanjem nikotina in nedostopnostjo cigaret mlajšim."

BRANE CENIN, voznik, doma iz Globočic: "Opažam, da so v lokalih ločili postore na tiste za kadilce in na tiste za nekadilce. Strinjam se, da se v lokalih ne kadi, kjer je hrana. Tam bi tudi sam prepovedal. Težko bi rekel, ali se bo tako strog protikadilski zakon v Sloveniji obdržal. S takim zakonom hočejo dokazati, da gremo v Evropo, kjer so celi lokali za nekadilce."

TONČKA ŽLAJPAH, gostilničarka iz Mokronoga: "Tobačni zakon nas ni prav nič prizadel, kajti v naši gostilni imamo dosti prostora in smo se ustrezno organizirali že v prehodnem obdobju. Sicer pa se mi zdi, da je vse več nekadilcev, verjetno predvsem zato, ker ljudi bolj skrbi njihovo zdravje, nekaj pa so k redčenju kadilskih vrst morda prispevale tudi pogoste podražitve cigaret."

FRANCI PLAUSTEJNER, gostilničar iz Sevnice: "Nimam občutka, da bi zakon, ki terja od nas gostincev, ki gostom strežemo tudi s hrano, ločene prostore za nekadilce, kaj vplival zmanjšanje obiska gostov pri nas. Seveda smo pravočasno ukrepali in nismo čakali do zadnjega, kaj se bo izcimilo, ali bodo inšpektorji dosledno uresničevali strogi zakon."

DAMJAN BARTOLJ, inštruktor vožnje iz Novega mesta: "Nisem kadilec, vendar me kajenje bolj moti v avtomobilu kot pa v lokalih. Ker imam lokal s hrano, sem po novem protitobačnem zakonu dolžan poskrbeti za ločen prostor za kadilce. Žal je zakon precej nedorečen, saj npr. ne piše, kako naj bo ločen od ostalih prostorov, zato mislim, da ga bo težko dosledno izvajati."

Revozovim ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

dar delavcem Revoz za to dodatno obremenitev odrinja mizerno plačilo. Poleg tega delavce silijo delati še več in še dlje, kot so se s sindikatom dogovorili, in to brez predhodne napovedi. Če se temu upirajo, pa jim grozijo z odpovedjo in s tem, da je po belgijski tovarni sedaj za zaprtje na vrsti novomeška. "Vodstvo se lahko hvali z uspešnim poslovanjem in dobičkom, vendar gre to na račun izkoriščanja delavcev, ki od tega nimajo nič. Dobiček gre v Francijo!" Letos se je proizvodnja cliov v novomeški tovarni gibala takole: januarja so naredili 6.841 avtomobilov, februarja 6.644, marca že 7.639 in aprila le 4 manj kot 10.000. In ob tem je slišati celo napovedi o zmanjševanju števila zaposlenih! Verjetno pa so take govorice lansirane kot del pritiska na delavce. Vsekakor o tem sindikata ni nihče nič obvestil, kaj šele, da bi se z njim pogovarjal. Je pa vodstvo našlo čas, da je kar uro in četrt (več kot je trajala opozorilna stavka) prepričevalo delavce, naj ne zaupajo sindikatu, naj se ne pridružijo stavki, ker bodo sicer izgubili delo.

"Zahtevamo: takojšnje prenehanje šikaniranja delavcev, groženj sindikalnim zaupnikom in onemogočanje njihovega dela, prenehanje groženj delavcem po prihodu z bolniške in nezakonitega premeščanja delavcev, spoštovanje dogovorjenega delovnega časa in nadaljevanje pogajanj o plačah in stimulacijah," je Jakša strnil stavkovne zahteve. "Če bo vodstvo naše zahteve še naprej ignoriralo, bomo pritisk stopnjevali," je napovedal.

A. BARTELJ

Porodnišnica končno v novi stavbi

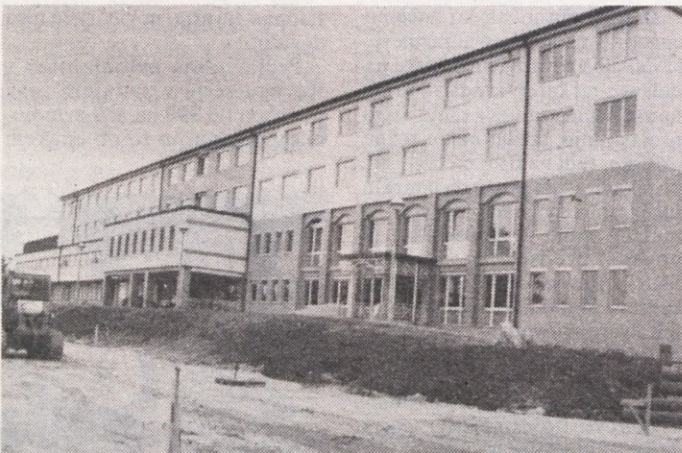
Danes otvoritev nadomestne novomeške bolnišnice - Pol s samoprispevkom, pol država - Pri porodih lahko tudi očetje - Za dokončanje še 12 mio mark

NOVO MESTO - Danes popoldne bo predsednik Slovenije Milan Kučan slovesno odprl novo novomeško porodnišnico. Po otvoritvi si bo moč ogledati nove prostore ginekološko-porodniškega in otorinolarinološkega oddelka. Oba oddelka se bosta v novo stavbo preselila takoj po uradni otvoritvi in bo delo v novih prostorih po besedah direktorja novomeške bolnišnice dr. Toneta Starca steklo sredi junija.

Za gradnjo nove porodnišnice so se odločili pred dobrimi devetimi leti, jasno pa je bilo, da brez samoprispevka te drage gradnje ne bi zmogli. Tako so spomladi leta 1989 v takratni novomeški občini razpisali referendum za samoprispevek. Tisto leto je bilo v Sloveniji razpisanih 7 večjih referendov, za uvedbo samoprispevka pa so glasovali samo novomeški občani, in to kar 75 odst. tistih, ki so se glasovanja udeležili. Nemajhne zasluge za tako lep uspeh ima takratna SZDL. Temeljni ka-

men za novo stavbo oziroma za nov trakt novomeške splošne bolnišnice so položili jeseni 1991, ko se je gradnja tudi začela.

Po šestih letih je prišlo do dokončanja prve, tako imenovane preselitvene faze, vmes pa se je gradnja opotekala in zastajala. Med gradnjo je prišlo do preprojektiranja stavbe, do sprememb v načinu financiranja, stalno so se otepli s pomanjkanjem denarja, vrstile so se težave z izvajalcem. Kakor koli že, nova

NOVA PORODNIŠNICA - Danes bo predsednik Kučan slovesno odprl novo novomeško porodnišnico, v začetku tedna pa je bilo pred njo še pravo gradbišče. Prvi otroci se bodo v tej stavbi rodili sredi junija. (Foto: A. B.)

porodnišnica, kot temu objektu nadomestne novomeške bolnišnice rečejo, ima 11.000 m² prostora, sedaj, ko se vanjo selita ginekološko-porodniški in ORL-oddelek z ambulantami, je na voljo 7.300 m². Tako je za ta dva oddelka prostora ne samo dovolj, ampak preveč in se bosta jeseni v to stavbo najbrž preselila še očetni oddelek in del kirurškega oddelka.

Lani je bilo v novomeški porodnišnici 1230 rojstev, število porodov pa tako kot v vsej Sloveniji pada; v zadnji desetletjih se je zmanjšalo skoraj za tretjino. V novomeški porodnišnici gre to zmanjšanje v precejšnji meri tudi na račun meje s Hrvaško, od koder je v prejšnjih letih, ko smo živeli v Jugoslaviji, prihajalo okoli 7 odst. porodnic. Vsekakor pa se bodo poslej otroci rojevali v veliko boljših razmerah kot v skoraj 100 let stari stavbi pod Kapituljem. V novi stavbi so štiri enoposteljne porodnice, tako da bodo pri porodih lahko prisotni tudi očetje, mamice bodo lahko imele novorojenčke ves čas pri sebi, veliko višji bo sanitarni standard.

• Do sedaj je gradnja stala 23,5 milijona nemških mark; za opremo so dali dobrih 5 milijonov mark, tako da je bilo za preselitveno fazo potrebnih dobrih 23,6 milijona mark. Od tega so malo manj kot polovico prispevali občina nekdanje novomeške občine s samoprispevkom, zaposleni v dolenjskih in belokranjskih občinah, donatorji in bolnišnica sama, dobro polovico pa država.

Ob otvoritvi nove porodnišnice bodo odprli še prenovljeno bolnišnično kuhinjo. Prenova več kot 20 let stare kuhinje je bolnico veljala milijon in pol mark. Poslej bodo v tej kuhinji uvedli tako imenovani tabletni sistem priprave hrane, ko hrano pripravijo za točno določenega bolnika.

Za dokončanje nove bolnišnice stavbe je potrebnih še okoli 12 milijonov mark. Okoli tretjino potrebne denarja naj bi dobili s prodajo stare porodnišnice. Za dokončanje nadomestne bolnišnice je treba urediti še polovico 1. nadstropja, v katerem je predviden operativni trakt, polovico pritličja z dodatnimi ambulantami ter kletne prostore, kjer bodo centralna sterilizacija, dezinfekcija, garderobe, arhiv in bolnišnična kapela.

A. BARTELJ

Če nas nesreča doleti v tujini

Uveljavljanje nujnega zdravljenja v tujini je v različnih državah različno - Na Hrvaškem s potrjeno zdravstveno izkaznico - Pri plačilu shranite račun

NOVO MESTO - Bližajo se poletni meseci in čas dopustov. Mnogi se bodo odpravili na dopust v tujino, ker pa nesreča nikoli ne počiva in se lahko zgodi, da zbolimo ali se poškodujemo tudi na tujem, je dobro, če se z vsem potrebnim seznanimo že pred potovanjem. Slovenija ima namreč z različnimi državami na različni način urejeno koriščenje zdravstvenega zavarovanja.

Na novomeški enoti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije so nam povedali, da si je za potovanje v države, s katerimi ima Slovenija sklenjeno konvencijo - to je z Avstrijo, Italijo, Nemčijo, Madžarsko, Nizozemsko, Belgijo, Luksemburgom in Romunijo - potrebno pred odhodom priskrbiti si posebno potrdilo, ki ga izdajajo v enotah zavoda in njihovih izpostavah o pravici do zdravstvene storitve v tujini. Za to morate imeti le potrjeno zdravstveno izkaznico. S tem potrdilom lahko v tujini uveljavljate le nujno zdravljenje, ki je praviloma v javnih zdravstvenih zavodih zastoj. V primeru, če ste na nujnem zdravljenju pri zasebnem zdravniku ali na zasebni kliniki, boste račun morali plačati, zavod pa bo potem ob predložitvi računa povrnil stroške v višini, ki bi jih za to plačala tuja bolniška blagajna.

Na Hrvaškem, kjer bo prav gotovo letovalo veliko Slovencev, lahko pravico do nujnega zdravljenja vključno z zdravili uveljav-

• Ker so zdravstvene storitve v tujini precej dražje kot pri nas in so povračila običajno nižja od dejanskih stroškov, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije letos že drugo leto zapored nudi tudi dodatna zavarovanja za potovanja v tujino, ki krije preostali del stroškov za nujno zdravljenje. Več o tovrstnem zavarovanju pa lahko izveste na izpostavah ali območnih enotah zavoda.

Ijate s potrjeno zdravstveno izkaznico. Če bi se zgodilo, da izkaznice ne bi hoteli upoštevati, zahtevajte za opravljeno storitev račun in ga po vrnitvi domov predložite zavodu.

V Angliji, na Češkem, Slova-

škem, v Bolgariji in na Poljskem boste nujno zdravljenje v javnih zdravstvenih ustanovah lahko uveljavljali na podlagi slovenskega potnega lista in potrjene zdravstvene izkaznice. V ostalih državah (Franciji, Španiji, Švici, Grčiji, skandinavskih državah, ZDA,...) pa boste morali zdravnika plačati, ob vrnitvi domov pa vam bodo na zavodu ob predložitvi računa stroške nujnega zdravljenja povrnil v višini povprečnih stroškov teh storitev pri nas.

J. DORNIŽ

Zima odmaknila otvoritev

Posodabljanje ceste od Kuželja do Gašparcev se je zavleklo - Hrvaška cesta pomembna za Slovenijo

BROD NA KOLPI, KOSTELSKO, OSILNICA - Na hrvaški obali Kolpe posodabljajo cesto od Kuželja do Gašparcev. Zaključek del in otvoritev ceste so načrtovali za to soboto, 31. maja, v počastitev hrvaškega praznika dneva državnosti. Hkrati so načrtovali še otvoritev lepo urejenega novega mejnega prehoda v Brodu na Kolpi in prenovljenega hotela. Dela pa je zavrla zgodnja in dolga zima, zato se bo to zgodilo obenem izmed naslednjih hrvaških državnih praznikov.

Odsek, ki ga posodablja, je dolg 5,6 km, ta teden pa bo posodobljenih 4,7 km, ostalo pa bo še 900 m nesodobne ceste. Cesta bo široka 6 m, na ovinkih pa celo do 10 m. Po lanskem predračunu naj bi dela veljala 3,5 milijonov kun, zaradi snega in zahtevnih del pa se bodo podražila na okoli 5 milijonov kun (1 kuna je 25 tolarjev).

Žal pa je del že prej asfaltirane

ceste od Broda na Kolpi do Kolpe na odseku Guče selo-Kuželj uničen, nevaren in ozek. Zato je tudi ta del potreben posodobitve. Najbolje bi bilo, če bi pri teh dveh vaseh naredili obvoz, saj pri Kuželju že stoji v ta namen most, ki so ga zgradili že pred desetletji. Ko bo cesta od Broda na Kolpi do Gašparcev oz. Mirtovičev posodobljena, bo prevzela tudi večino prometa, ki poteka zdaj po slovenski cesti od Petrine do Mirtovičev.

Hrvaška pa s posodobitvijo ceste do Gašparcev še ne bo rekla zadnje besede, saj bodo morala hrvaška vozila peljati do Čabra še vedno skozi slovensko Osilnico. Zato Hrvaška pripravlja nadaljevanje gradnje ceste po svoji strani Kolpe od Gašparcev preko Turkov do Hrvaškega in tam preko Kolpe do Zamosta na Hrvaškem in naprej do Čabra.

J. PRIMC

Mariborsko pismo

Nogomet vrača Mariboru vsaj malo samozavesti

Dobrodošel vsak uspeh

MARIBOR - V minulem tednu, ko so politiki na državnih ravni govorili več ali manj samo o približevanju Slovenije Natu in Evropski zvezi, so mariborski politiki največ časa in energije namenili razpravam o tem, ali naj mestna občina iz proračuna sofinancira lokalni televizijski program ali ne. Mestno občino so namreč za pomoč iz proračunskih sredstev pri financiranju lokalnega televizijskega programa zaprosile kar tri televizijske hiše: RTS-Tele 59, RTV center Maribor in Moj video. RTS-Tele 59, ki je sestavni del POP TV, in RTV center Maribor že dalj časa pripravljata za naše razmere dokaj obsežen in dober lokalni televizijski program, medtem ko bi ga Moj video šele začel pripravljati, če bi mu na pomoč priskočila mestna občina.

Glede na moč, ki jo imajo producenti televizijskih programov na oblikovanje javnega mnenja in še zlasti na popularnost posameznih politikov, so stranke in politiki o sofinancira-

nju lokalnega televizijskega programa še več kot v javnosti razpravljali v zakulisju. Toliko kakor v zvezi s tem vprašanjem se v Mariboru že dolgo ni lobilalo. Med mariborskimi politiki se je celo šušljalo, da tisti mestni svetniki, ki ne bodo dvignili roke za sofinanciranje lokalnih televizijskih programov, ne bodo mogli biti nikoli več izvoljeni.

Razprave so dosegle vrhunec na nedavni seji mestnega sveta, na kateri so svetniki sprejemali proračun. Na javnem glasovanju pa se je zgodilo presenečenje. Mestni svetniki so z večino glasov gladko zavrnil predlog o denarni pomoči medijem in v 13 milijard tolarjev težkem mestnem proračunu niso namenili niti tolarja za financiranje lokalnega informativnega televizijskega programa.

Sicer pa v Mariboru v teh dneh postaja vse bolj pomembna najbolj pomembna med nepomembnimi stvarmi - nogomet. Igralci NK Maribora so namreč v Ljudskem vrtu v nedeljo ponovno zmagali, zato navijači vijoličastih po štajerski metropoli že prepevajo: "Pojmo vsi, štajerska se veseli!". Kakšno veselje bo v mestu zavlado šele, če bodo mariborski nogometaši zares postali državni prvaki, si ni težko predstavljati. V mestu, ki toliko časa doživlja poraze na številnih področjih, zlasti pa v gospodarstvu, čakajo mnogi na kakršenkoli uspeh kot na vodo v puščavi.

TOMAŽ KŠELA

ŠPANOVIJA - Odkar železničarji štrajkajo, se malo ozirajo okoli po kakšnem dodatnem zaslužku. Pred novomeško kandidijsko postajo so v španoviji z novomeško občino začeli pobirati parkirnino. Na neurejenem, prazenem prostoru, kjer v silo puščaj avtomobile največ ljudje, ki gredo k zdravniku v zdravstveni dom ali v bližnjo bolnišnico, je najmanjše plačilo 100 tolarjev. Železničarji bi veliko več zaslužili, če bi manj parkirali svoje vlake. In še ljudi ne bi jezili.

URA - Če bi parkirnino na novomeškem Glavnem trgu zaračunavali po uri na rotovžu, bi vsi parkirali zastoj. Ura namreč že kakšno leto stoji. Morda bo občinski delež od parkirnine pri kandidijski železniški postaji zadoštal, da bodo najeli kakšnega mojstra, ki bo znamenito uru spet pognal naprej. Glede na navade na novomeški občini pa lahko pričakujemo, da bodo za rešitev tega problema zaposlili kakšnega svetovalca.

INSPEKCIJE - Svetovalca, in to takega, ki ima vpogled v globoke skrivnosti, bi moral imeti človek, če bi hotel po telefonu poklicati ali najti kakšnega novomeškega inšpektorja. Inšpektorji, ki po novem pripadajo različnim ministrstvom, so razporejeni po celem mestu, v telefonskem imeniku jih pa tudi Sherlock Holmes ne bi odkril. Konspiracija.

POKOJNIK - Na otvoritvi čistilne naprave v Selih pri Straži je novomeški župan, tudi sam včasih komunalec, ob nastevanju zaslug za razvoj komunalne dejavnosti v občini izrekel priznanje tudi "pokojnemu direktorju Komunalne Jožetu Cvitkoviču". Lepo je in spodobi se. Malo nerodno je le to, da se je "pokojnik" udeležil otvoritve in čil in zdrav stal nekaj metrov od župana.

Ena gospa je rekla, so v Revolu štrajkali za to, ker Francozi ne razlikujejo Podgorca od zamorca.

BERGERJEV NOVI PROJEKT

LJUBLJANA - V ponedeljek, 26. maja, so v prostorih Slovenskega mladinskega gledališča v Ljubljani predstavili novi projekt Matjaža Bergerja "Nikoli me ne vidiš tam, kjer te jaz vidim", ki je nastal v sodelovanju z Mestno občino Novo mesto. Projekt bo premierno uprizorjen v sredo, 11. junija, v maneži Srednje kmetijske šole v Novem mestu.

Suhokranjski drobiž

Ivančna Gorica-Dvor

S KOLESI PO RIMSKI CESTI - Tudi letošnje leto organizirajo kulturno društvo Dvor, turistično društvo Žužemberk-Dvor in turistično društvo Ivančna Gorica, tokrat že drugič, zgodovinsko-rekreacijski kolesarski izlet od Ivančne Gorice do Dvora v nedeljo, 1. junija. Start ob 8. uri pred milnikom ob cerkvi sv. Jožefa v Ivančini Gorici. Vabljeni ste stari in mladi, za vse pa bo organiziran tudi prevoz s kolesi vred do Ivančne Gorice. Kohod udeležencev z Dvora ob 7. uri jutraj in iz Žužemberka ob 7.10. Vsak udeleženec bo dobil spominsko kapo in majico pa tudi kartonček, na katerem bo z žigom potrjena udeležba. Sponzorji so poskrbeli tudi za okrepčilo in malico.

MOST POPRAVLJEN - Prejšnji teden je mojster Feliks Košak iz Šmihela popravil leseni most Jama-Dvor. Krajani smo tako po večmesečnem mirovanju končno dočakali prvo uspešno izvedeno nalogo. Konstituirali pa so se počasi tudi organi nove KS Dvor. Novi svet KS Dvor je sicer brez razpisa, pa vendar po poslovniku izvolil tajnika KS Dvor. Tajniške posle bo opravljala Nežka Primc. M. S.

Zgodba o topliški obvoznici

Obvoznica v Dolenjskih Toplicah je zgrajena, nekaj ljudi pa je proti zapori Zdraviliškega trga za promet, zaradi česar so obvoznico sploh gradili

DOLENJSKE TOPLICE - Na dnevnem redu današnje seje novomeškega občinskega sveta je tudi sprejem odredbe o ureditvi prometa v Dolenjskih Toplicah. Ta točka je bila že na dnevnem redu prejšnje seje sveta, a so jo očitno zaradi nezadovoljstva nekaj krajanov, katerih zahteve v občinskem svetu zagovarja Jože Pršina, umaknili oziroma prestavili za mesec dni.

Za kaj pravzaprav gre? Skozi zdraviliški kompleks poteka cesta proti Uršnim selom. Seveda je promet za zdravilišče moteč in neprimeren, zato sta Krka in novomeška občina pred dvema letoma podpisali pogodbo o zgraditvi obvoznice, ki bo promet speljala imo zdraviliškega kompleksa in omogočila zaprtje dela sedanje lokalne ceste v tem kom-

• ŽELIJO SE SKREGATI Z BELIM KRUHOM - Kljub vsemu pa je v kraju ni prave pripravljenosti za sodelovanje s tamkajšnjim zdraviliščem, kjer je konec koncev zaposlenih blizu 150 ljudi, posredno pa daje kruh še veliko več krajanom. Nerazumljivo je, da se kraj oziroma nekaj ljudi v njem hoče na vsak način skregati z belim kruhom, v tem primeru z zdraviliščem. Vsako priložnost izkoristijo, da tolčejo po nogah konja, ki edini lahko voz bodoče samostojne občine varno in gotovo vleče naprej. Dve leti pred njihovi očmi gradijo obvoznico, o tem je beseda tekla vsaj na treh javnih sestankih, "45 hišnih števil" pa nič slišalo, nič videlo, nič vedelo. Ko je stvar končana, ko bi končno morali urediti promet, se pa nenadoma prebudijo iz dveletnega dremeža in zaženejo vik in krik, ki odmeva celo v občinskem svetu. Koliko časa?

pleksu. Po tej pogodbi Krka za to gradnjo prispeva 70 odst. denarja. Sedaj, ko je obvoznica zgrajena - za to so morali zgraditi tudi most čez Sušico - in ko naj bi sprejeli odredbo o novi ureditvi prometa, pa so se nenadoma "prebudili" prebivalci Gregorčeve ulice in Cvibljja (gre za 45 hišnih števil), ki so odločno proti zapori Zdraviliškega trga za promet in trdijo, da o tej stvari niso prej nič vedeli in da "niso imeli možnosti sodelovanja v predmetni zadevi". Pršina celo trdi, da krajevna skupnost ni nikoli dala dokončnega soglasja za zaporo Zdraviliškega trga za promet.

V Krkinih Zdraviliščih pa pravijo, da so bili pred začetkom gradnje obvoznice o tej zadevi vsaj trije sestanki, na katere so bili vabljeni vsi krajan, in da imajo sklep skupščine krajevne skupnosti Dolenjske Toplice o zapori

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE DR. FRANU BRADAČU

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU - V nedeljo, 8. junija, se bodo prebivalci KS Dvor poklonili spomenu na rojaka dr. Frana Bradača. Na hiši na Jami, kjer je bil leta 1885 rojen, bodo odkrili spominsko ploščo. Dr. Fran Bradač je bil profesor klasične filologije na ljubljanski univerzi. Kot profesor, pisec številnih slovarjev, strokovnih knjig in prevajalec je opravil pomembno delo v približevanju klasičnih jezikov in antične kulture Slovincem. Prevajal je iz grščine, latinščine, češčine in nemščine. Kulturna prireditelj z odkritjem spominske plošče bo v nedeljo ob 11. uri na Jami pri Dvoru. Slavnostni govornik bo dr. Jože Kastelic. V kulturnem programu bodo sodelovali učenci OŠ Dvor in člani KUD Dvor. Spremljevalne prireditve bodo: ob 9. uri spominska maša v Mačkovcu, razstava del dr. Bradača in razstava domačega slikarja Martina Šuštaršiča, obe v Kmetovi hiši na Jami.

Zdraviliškega trga za promet po zgraditvi obvoznice. Krka je za izgradnjo obvoznice plačala okoli 700.000 mark, poleg tega pa izpolnila tudi vse ostale obvezno-

ZDRAVILIŠKI TRG - Cesta iz Dolenjskih Toplic proti Uršnim selom poteka skozi zdraviliški kompleks, kar je za dejavnost zdravilišča moteče in neprimerno. Sedaj, ko je zgrajena obvoznica in bi morali Zdraviliški trg zapreti za promet, so pa nekateri krajin zagnali vik in krik. (Foto: A. B.)

Proti razpihovanju sovraštva

Proslava 55-letnice Gorjanskega bataljona - Slovenci se moramo spraviti s svojo zgodovino

ŠENTJERNEJ - V nedeljo, 25. maja, je več sto nekdanjih borcev, njihovih sovceev in simpatizerjev na šentjernejem hipodromu proslavilo 55-letnico Gorjanskega bataljona. Ob tej priložnosti so pripravili lep kulturni program. Gorjanski bataljon so ustanovili 13. maja 1942 na Pragu pri Javorici, prvič pa so se borci javno predstavili prav 25. maja istega leta v Lurdu pri Šentjerneju. Ob ustanovitvi je Gorjanski bataljon štel okoli 150 borcev, predvsem domačinov, v njegovem sestavu pa se je borilo okoli 540 borcev in bork; kar tretjina jih je med vojno izgubila življenje. Danes je živih še okoli 130.

Udeležence je pozdravil šentjernejški župan Franc Hudoklin, ki se je borcem zahvalil za njihov veliki prispevek k svobodi in dejal, da njihov boj, predvsem pa številne žrtve, zaslužijo spoštovanje in hvaležnost tudi današnjih generacij. Slavnostni govornik Bogdan Osolnik je za to priložnost pripravil lep, pretehtan in skrbno zastavljen govor. "Gorjanski bataljon je nastal kot prava ljudska vojska iz upora proti fašističnim okupatorjem. Njegovi prvi borci so bili prostovoljci, v glavnem domačini, kmečki fantje in dekleta in mladi izobraženci, ki so prišli za orožje takrat, ko je za tako tvegano dejanje bilo potrebno zares iskreno domoljubje pa tudi hrabrost in pripravljenost na napore in žrtve za svobodo," je med drugim dejal Osolnik in poudaril, da so zavezniki med vojno priznali samo dve fronti: fronto fašizma in protifašizma, katere trden in neomajen člen je bilo tudi slovensko narodnoosvobodilno gibanje. "Zato bližnji vseslovenski partizanski tlabor ne bo samo praznik brigad, temveč tudi vseh enot, njihovih predhodnic pa tudi

sti, ki izhajajo iz pogodbe, tako ureditev ambulante in lekarne ter asfaltiranje ceste v središču Dolenjskih Toplic. Poleg tega bodo topliški kulturni dom priključili na zdraviliško toplovodno omrežje; Zdravilišča so pripravljena vsestransko pomagati pri dokončanju tega doma, ki postaja že prava kulturna sramota kraja. Prav tako bodo sofinancirali gradnjo vodovoda za naselje Cviblje.

A. BARTEJ

PLANINSKO DRUŠTVO VABI NA KONJA IN RZENIK

NOVO MESTO - Planinsko društvo Novo mesto vabi planince v soboto, 7. junija, na Konja (1803 m) in Rzenik (1823 m), v veznem grebenu med Korošico in Veliko planino. Odhod z osebnimi avtomobili izpred avtobusne postaje v Novem mestu bo ob 5.30. Pot bo zahtevna in hoje bo za okrog 6 do 7 ur. Cena izleta je 1800 tolarjev za tiste brez avtomobila, za lastnike vozil pa 800 - za vodenje in prevoz vodnikov. Prijavite se lahko na tel.: 321 - 446 ali 49 - 040 do petka, 6. junija, ob prijavi pa boste lahko dobili še ostale informacije. Vodila bo Rozi Skobe.

aktivistov OF, partizanskih bolnišnic, tehnik in kurirskih vodov. Bo tudi priložnost za iskreno zahvalo vsem, ki so podpirali osvobodilni boj, saj brez opore v prebivalstvu ne bi bil mogoč tako uspešen razvoj partizanstva."

Osolnik je dejal, da smo Slovenci lahko ponosni, da smo bili v 2. svetovni vojni na strani zmagovitih protifašističnih sil. Nesmiselno in za nas škodljivo bi bilo, če bi se tej dediščini danes odpovedovali. "Čas bi že bil, da se tudi Slovenci spravimo s svojo zgodovino. Zdaj, ko imamo svojo državo, bi se morali še toliko bolj odgovorno zavzemati za skupne nacionalne koristi in dobrobit državljanov ter presegati strankarsko in ideološko nestrpnost, zlasti pa razpihovanje sovraštva med ljudmi," je končal Osolnik.

A. B.

Novomeška tržnica je neustrezna

Premalo prostora in brez prave tehnične opreme za prodajo živil živalskega izvora - Odločba veterinarske inšpekcije o prepovedi prodaje teh živil - Potrdila za smetano in jajca

NOVO MESTO - Novo mesto kljub nekaterim načrtom v preteklosti še vedno nima ustrezne tržnice. Sedanja, ki je že desetletja stisnjena v starem središču mesta, je premajhna in tudi neustrezna za prodajo. Tudi zato je veterinarska inšpekcija pred kratkim izdala odločbo o prepovedi prodaje živil živalskega izvora, ki bo prizadela predvsem branjevke.

Z novo zakonodajo morajo vsi, ki imajo proizvodnjo živil za prodajo, te objekte registrirati pri Veterinarski upravi RS. Registrska številka objekta naj bi bila del deklaracije in kot taka izpisana tudi na živilih. "Tržnica je kraj, kjer se še vedno prodaja večina živil živalskega izvora iz veterinar-

SODOBNA ČISTILNA NAPRAVA - Sredi prejšnjega tedna je bila na Selih pri Straži otvoritev ene najsodobnejših bioloških čistilnih naprav v Sloveniji, ki bo v tem koncu poskrbela za čistejšo reko Krko. (Foto: J. D.)

Odpri novo čistilno napravo

SELA PRI STRAŽI - Sredi prejšnjega tedna je bila na Selih pri Straži otvoritev nove biološke čistilne naprave, ki bo v začetku služila za čiščenje industrijskih in gospodinskih odpadkov iz Straže in še sedmih bližnjih vasi. Otvoritev se je udeležil tudi državni sekretar z Ministrstva za okolje in prostor Marko Slokar, ki je poudaril velik pomen gradnje takšnih čistilnih naprav za ohranjanje čistega okolja. Na prireditvi je podelil tudi priznanja najboljšim osnovnošolcem za prispevke o varovanju okolja in reki Krki.

Sodobna čistilna naprava, ki so jo začeli graditi v jeseni leta 1995, ima 7500 enot. Osnovni projekt je narejen po tehnologiji Jugoturbine iz Karlovca, ki ga je z izboljšavami in opremo dopolnilo celjsko podjetje PUV. Čistilno napravo pa je zgradil novomeški Pionir Standard. Naložba je stala blizu 141 milijonov tolarjev, od tega je 48,4 milijona prispevalo novomeško javno podjetje Komunala, 37, 5 milijona Ministrstvo

za okolje in prostor, 55 milijonov tolarjev pa je bilo posojila ekološko razvojnega sklada.

Čistilna naprava na Selih je prva taka naprava v Sloveniji. Odpadna voda gre najprej v mehansko čiščenje, kjer se ločijo plavajoči in trdni delci ter maščobe. Te odpadke dajo v zaboje in jih odpeljejo na depozijo v Leskovec. Po mehanskem čiščenju odpadnih vod sledi biološko čiščenje. V notranjem delu bazena se useda blato, ki ga s potopnimi črpalkami črpa v silos blata, od tam pa ga s cisternami odvažajo v centralno čistilno napravo v Ločni, kjer blato še naprej obdelajo.

Komunala se je pospešeno lotila gradnje čistilnih naprav v začetku sedemdesetih let, tako je sedaj v novomeški občini v čiščenje zajeta večina odpadnih vod iz industrije in polovica odpadnih vod iz gospodinjstev. Čistilne naprave za biološko čiščenje so v Novem mestu, na Otočcu, v Šmarjeti, Mjirni Peči, Dolenjskih Toplicah, Češči vasi in na Selih pri Straži.

J. D.

SREČANJE BORCEV - Na proslavi 55-letnice Gorjanskega bataljona v Šentjerneju so se srečali soborci in stari prijatelji. (Foto: A. B.)

pa na žalost nima skoraj nič od naštetega.

Na inšpekcijo so dobili tudi kar nekaj pritožb kupcev, da se npr. smetana, jajca in klobase prodajo na enem mestu, kjer je napredaj tudi najrazličnejša zelenjava. Zakon o veterinarstvu iz konca leta 1994 pa zahteva, da ima vsakdo, ki takšna živila prodaja, pregledane objekte, kjer to proizvaja in analizo živil, to pa velja tudi za branjevke.

J. DORNIŽ

BODO BRANJEVKE ŠE PRODAJALE? - Veterinarska inšpekcija od njih zahteva tako kot od ostalih večjih proizvajalcev živil živalskega izvora tudi za prodajo smetane in jajc pregled objektov in proizvodnjo teh živil. (Foto: J. D.)

Turistom niso mar občinske meje

Medtem ko so v črnomaljski občini sprejeli odlok o komunalnem redu ob Kolpi, ga v metliški še nimajo - V podzemeljskem kampu zopet novosti - Za metliško kopališče ni zanimanja

METLIKA - V metliški občini še vedno nimajo odloka o komunalnem redu ob Kolpi, medtem ko so ga v črnomaljski občini sprejeli že pred časom. Vendar bi moral veljati ob reki enoten režim, saj turisti ne vedo za občinske meje in jih tudi te ne zanimajo.

Tudi v metliškem podjetju GTM se zavzemajo, da bi kraje, namenjene turistom, uredili, označili in da bi v njih veljal enoten režim. Predvsem pa ne more biti, kot poudarja direktorica GTM Vera Pešelj, vsak travnik šotorišče, ampak mora biti zadosteno minimalnim sanitarno-tehničnim pogojem. To govori iz izkušenj, saj ima GTM v Podzemlju kamp, ki ga zadnja leta vsako leto posodabljaajo. Tako letos preurejajo gostinski objekt in sanitarije. V novi restavraciji bo 30 sedežev, zunaj pa pokrit prostor s 80 sedeži. Uredili bodo tudi novo kuhinjo za pripravo toplih obrokov in ne le hitro pripravljene hrane, kot so jo obiskovalcem lahko ponudili doslej. Stavba naj bi bila končana do 20. junija, ko naj bi v Podzemlju tudi pričeli z uradno kopalno sezono. Upajo, da bo boljša kot lani, ko je bilo zaradi slabega vremena kopalcev za polovico manj kot leto poprej, medtem ko je bil kamp, v katerem je 50 kampirnih mest, kljub vsemu 70-odstotno zaseden. Poleg igrišča za otroke so letos uredili še igrišče za odbojko. Ker pa se zanimanje za kamp povečuje, ga nameravajo razširiti na zemljišča, ki jih bodo odkupili od sosedov.

V kopališču v Metliki pa GTM ne namerava vlagati, dokler ne bo urejena kanalizacija. Gostinski objekt bo poleti sicer odprt in tudi kopališče bo urejeno, vendar pa vedo, da čeprav je sedaj dostop urejen, poleti ne bo veliko gostov. Kolpa je v Metliki namreč preplitva za kopanje. Ker pa se promet po cesti, ki pelje mimo kopališča na Hrvaško, povečuje, v GTM razmišljajo, da bi v prihodnjih

ZAPELO JE SEDEM ZBOROV - Zveza kulturnih organizacij Črnomelj je preteklo soboto v črnomaljskem kulturnem domu pripravila 11. revijo pevskih zborov odraslih z Dolenjske in Bele krajine. V sedmih pevskih zborih se je predstavilo okrog 200 pevcev in pevk. Nastopili so Šentjernejski oktet z umetniškim vodjem Milanom Pavličem, moški pevski zbor Dobrepolje z zborovodjem Tonetom Šinkovcem, vokalna skupina Mirna z zborovodjem Stanetom Pečkom, mešani pevski zbor Revoz iz Novega mesta z zborovodkinjo Cvetko Hribar, lovski pevski zbor ZLD Bele krajine iz Črnomlja z zborovodjem Francem Milekom, mešani pevski zbor Krka iz Novega mesta z zborovodkinjo Sonjo Čibej in mešani pevski zbor Pomlad iz Novega mesta z zborovodkinjo Jožico Prus (na fotografiji). (Foto: M. B.-J.)

Do leta 2000 številne naložbe

Telekom načrtuje v občini do leta 2000 za 650 milijonov tolarjev naložb - Od 26 na 40 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev - Adaptirani prostori v Črnomlju

ČRNOMELJ - Decembra lani je bilo v črnomaljski občini priključenih 3.752 telefonov, kar pomeni, da je bilo 26 priključkov na 100 prebivalcev. V občini je bila lani zamenjana tudi analogna centrala z digitalno, zgradili so digitalni radijski prenosni sistem in razvodna naročniška omrežja ter vključili 258 novih telefonov. Naložba je veljala 122 milijonov tolarjev.

Telekom Slovenije predvideva v svojem razvojnem načrtu do leta 2000 digitalizacijo omrežja in naprav. Za črnomaljsko občino to pomeni razširitev v lanskem letu zgrajene digitalne vozliščne telefonske centrale v Črnomlju od 2.940 na 4.800 priključkov, tako da bo na 100 prebivalcev prišlo 46 telefonov. Uredili bodo prostore v Črnomlju ter zamenjali telefonske centrale z digitalnimi v Adlešičih, Dragatušu in Vinici, zgradili digitalne kabselske sisteme iz teh krajev do Črnomlja ter dogradili krajevno kabselsko omrežje. V Starem trgu bodo zamenjali telefonsko centralo in uredili prenosne poti do Črnomlja. Predvidevajo, da bo leta 2000 v vsej občini v povprečju 40 telefonov na 100 prebivalcev. Vsa ta dela naj bi veljala 650 milijonov tolarjev. Tako gradnja omrežja kot vzdrževanje pa je v črnomaljski občini dražje od slovenskega povprečja (redko poseljenem območju).

Samo v letošnjem letu pa namerava Telekom v črnomaljski občini uresničiti več naložb, vrednih 81 milijonov tolarjev. Tako bodo

NOVI PREDSEDNIK PETER DICHELBERGER

ČRNOMELJ - Na letnem občnem zboru planinskega društva so izvolili novo vodstvo, predsednik je postal Peter Dichelberger. Društvo ima po zadnjih podatkih le nekaj čez sto članov. Toda staro vodstvo je v zadnjih letih kljub temu uspešno zaključilo obnovo doma na Mirni gori s pomočjo občine, sponzorjev ter prodajo objekta v Črmošnjicah. 25. september naj bi postal dan planincev Bele krajine. Na ta dan bodo organizirali pohode na Mirno goro ali Smuk (izmenično vsako drugo leto) v sodelovanju z društvom iz Semiča. Na občnem zboru so se dogovorili, da bodo organizirali belokranjsko planinsko pot.

J. D.

• GTM se je letos že tretje leto dogovoril s Slovenskimi železnicami, da bo od 1. julija do 31. avgusta vozil iz Ljubljane v Metliko - z vmesnimi postajami, seveda - in nazaj kopalni vlak.

letih morda urediti kamp. Sicer pa v GTM poskušajo prodati v poletni sezoni tudi sobe v hotelu Bela krajina, tako da bi turiste iz hotela vozili na kopanje v Podzemelj ali na Primostek ter jim pripravili izlete po Beli krajini.

M. BEZEK-JAKŠE

V Črnomlju se je rodilo gledališče

Jeseni premiera komedije

ČRNOMELJ - Že med drugo svetovno vojno je v Črnomlju delovalo gledališče, po njej pa je bilo v občini razvežena gledališka dejavnost, saj je marsikatera vas imela gledališko skupino. Okrog leta 1980 pa je skoraj vse zamrlo. S svojo gledališko dejavnostjo je ostal le KUD Jasa na tukajšnji gimnaziji, pred leti pa je gledališko predstavo postavil na oder tudi Mladinski kulturni klub Bele krajine.

Na Zavodu za izobraževanje in kulturo (Zik) pa so že štiri leta ugotavljali, kako nujno bi bilo razviti gledališko dejavnost, a zamisel nikakor ni naletela na ugodna tla. Aprila pa so pripravili srečanje ljubiteljev gledališča ter kmalu ustanovili gledališko skupino, v katero so povabili tudi profesionalnega režiserja Iztoka Valiča iz Ljubljane. "V skupini je 8 amaterskih igralcev, ker pa v glavnem še niso igrali, je pomembno, da ljubezen in veselje do gledališke igre združijo z znanjem, ki ga lahko posreduje poklicni gledliški delavec," pravi Jasna Šeruga-Muren, vodja kulturnega programa na Ziku ter hkrati ena od članic gledališke skupine in njen organizacijski vodja.

V Črnomelj vsako leto povabijo v goste dve gledali-

Jasna Šeruga-Muren

ški skupini, kar pa je po mnenju Murnove premalo za širitev kroga ljubiteljev gledališča. "Pomembno je, da se kultura rojeva in plemeniti tukaj. Če bomo z gledališkim delom nadaljevali in vsako leto naštimurali eno predstavo, lahko pričakujemo pomemben razvoj gledališča v Črnomlju. Potem bi lahko začeli razvijati tudi otroško gledališko umetnost in lutke," pravi Jasna Šeruga-Muren, ki je prepričana, da nova gledališka skupina ni zgolj muha enodnevnica, ampak da se ji bodo v prihodnjih letih pridružili še številni ljubitelji gledališča. Sicer pa bodo letos na oder postavili komedijo; premiera bo oktobra ali novembra.

M. B.-J.

OTVORITEV RAZSTAVNO-PRODAJNEGA PROSTORA

VELIKI NERAJEC - V hiši Vere Vardjan v Velikem Nerajcu bo v soboto, 31. maja, ob 11. uri otvoritev razstavno-prodajnega prostora izdelkov domače obrti in razstave del nizozemskega akademskega kiparja Dirka Heija, ki že deset let živi v bližnjem Dragatušu.

"IGRAJMO SE, IGRAJMO SE, ZAPLEŠIMO"

ČRNOMELJ - Letošnje srečanje otroških folklornih skupin "Igrajmo se, igravimo se, zaplešimo!" bo v soboto, 31. maja, ob 11. uri v Kulturnem domu Črnomelj.

ODPRTJE OBNOVLJENIH PROSTOROV KNJIZNICE
METLIKA - Ljudska knjižnica Metlika vabi v petek, 30. maja, ob 11. uri na odprtje obnovenih prostorov knjižnice.

Socializacija bo trajala več let

Semiška komisija za reševanje romske problematike je na prvem sestanku začrtala socializacijo Romov pri Štirih rokah - Hiše si bodo gradili Romi sami preko javnih del

SEMIČ - Na predlog tukajšnjega občinskega sveta so v Semiču imenovali komisijo za romska vprašanja. V njej so predstavniki šolstva, zdravstva, socialne, zavoda za zaposlovanje, policije, občine, krajanov in Romov. Komisija, ki naj bi se lotila predvsem romske problematike v naselju pri Štirih rokah ali na Sovinku, se je pretekli teden prvič sestala.

Komisijo so v Semiču imenovali predvsem zato, ker so prebivalci vasi v bližini Sovinka zahtevali, naj tamkajšnje Rome najprej socializirajo, šele potem začnejo v naselju rasti nove hiše. Poleg sedanjih treh na desni strani ceste, ki vodi iz Semiča proti Metliki, naj bi zrastle po idejnem načrtu še 12 hiš, velikih 5,5 m krat 7 m. Ker je za socializacijo pomembna zaposlitev, se je komisija strinjala, da pripravijo program, s pomočjo katerega bi preko javnih del lahko zaposlili 5 do 8 Romov. Ti bi poleg drugega počistili in uredili romsko naselje in hiše. Društvo kmečkih žena pa bodo zaprosili za pomoč pri socializaciji Romk, ki naj bi jih naučili vsaj osnov gospodinjstva, medtem ko naj bi zdravstvena služba poskrbela za zdravstveno osveščanje in načrtovanje družin. Seveda morajo romski otroci tudi redno obiskovati šolo, sicer bodo starši ob denarno pomoč.

Ker je varnost v romskem naselju vprašljiva, so zahtevali od policije, naj najmanj trikrat na dan nadzoruje dogajanje v naselju. Občina pa je na ministrstvo za okolje in prostor naslovila zahtevo, da zagotovi prostor, kamor bodo odvažali za vožnjo oporečna vozila. Če ta v dveh tednih ne bodo usposobljena za vožnjo, jih bodo oddali na odpad. Seveda morajo biti avtomobili registrirani, vozniki pa imeti vozniška dovoljenja. Na razgovoru je bilo slišati tudi, da bi se morale vse tri belokranjske občine zavzeti, da bi imela policija glede Romov večja pooblastila. Vendar s policije odgovarjajo, da imajo takšna poob-

lastila, kakršna določa zakon za vse policiste v Sloveniji. Res pa je, da bi morali imeti v Beli krajini

• Člani komisije se zavedajo, da bodo za socializacijo Romov potrebna leta, a ko se bodo socializirali, bodo potrebovali tudi primerna prebivališča. Pred 13 leti je bilo pri Štirih rokah kupljeno zemljišče za reševanje romske problematike. Sedaj tam živi 9 družin, ki pa si bodo prebivališča gradile same preko javnih del. Hkrati bi naselje tudi elektrificirali, medtem ko bi imeli vodo v vodnjakih. Da pa je skrajni čas, da se romska problematika na Sovinku začne reševati tako na občinski kot državni ravni, je spomnil tudi predstavnik krajanov bližnjih vasi, ki je dejal, da se bodo sicer vaščani sami organizirali proti Romom.

več sodnikov za prekrške, saj en sam ne more biti kos vsem zadevam.

M. BEZEK-JAKŠE

Sprehod po Metliki

STUDIO D JE POSKRBELO, da kupcem Marcator Gale prejšnjo soboto ni bilo dolgčas. Na prostor pred vhodom je postavil narodnozabavni ansambel, povezovalca ter kup nagrad, ki so jih prispevali posamezniki in podjetja, v glavnem iz Bele krajine. Z njal ni manjkalo, kajti ljudje smo že tako obsedeni z nagradnimi igrami, da bi se udeležili tudi predstave, na katerih bi brezplačno delili zrak v konzervah (mimogrede: v Parizu ga prodajajo). Nagradno odkrivanke je vodil gostobesedni Mile Bitenc.

PISEC TEH VRSTIC (T. Gašperič) se je pred kratkim vrnil s turneje po Kanadi in Ameriki, kjer je skupaj z ansamblom Tonija Verderberja zabaval tamkajšnje izseljence. Srečal se je z mnogimi tam živečimi izseljenci iz Bele krajine, ki so ga prosili, naj lepo pozdravi njihove domače v Ziljah, Vinici, Gribljah, Novi Lipi, Dragatušu, na Radovici, Jugorju, Borštu, Podzemlju, Zemlju in tako naprej. Nemogoče bi bilo vse naštetiti in vse obiskati, zato naj velja pozdrav vsem, ki imajo koga na oni strani velike luže. Pa še sporočilo: "Amerika" je v Sloveniji.

INŽ. MARJAN HLADNIK je prejšnji teden zaposlil svoje mestne olepševalce s saditvijo novih, svežih rožic. To, da je Metlika vsa cvetoča, seveda ni zastoj, vendar je Hladnik in z njim doberšen del prebivalstva prepričan, da cvenk, namenjen zelenicam in parkom, ni vržen v stran. "Po rožicah se pozna, kje je kultura doma," bi ob pogledu na Metliko zapel komponist narodnozabavnih viž, če bi ga Metlika le imela.

Črnomaljski drobir

KRIZA? - Prireditve, ki so jih v letošnji sezoni pripravili v črnomaljski občini, so bile v glavnem zelo dobro obiskane. Zadnje tri, 1. revija mladih belokranjskih pevcev in godcev v Vinici ter reviji otroških in mladinskih pevskih zborov Dolenjske in Bele krajine ter pevskih zborov odraslih Dolenjske in Bele krajine, ki sta bili v Črnomlju, pa se z obiskom ravno ne morejo pohvaliti. Da bi bila kriva ura ali morda dan prireditve, je težko reči, saj so bile ob različnih urah in dnevih. Eden bi bil gotovo pravi. Ali pa je morda krivo lepo vreme, ki ljudi potegne v vinograde in na vrtičke, medtem ko kulturni hrami ostajajo prazni? Kakor koli že, pičel obisk najbrž ni najboljša zahvala prizadevnim prirediteljem.

PRAZNINA - Črnomaljska publika se je že navadila, da iz spodbujanja do smenitnejših obiskovalcev prireditve v kulturnem domu ne zasede prvih dveh vrst. Tako je bilo tudi ob sobotni reviji pevskih zborov odraslih iz Dolenjske in Bele krajine. A tistih, ki bi se sami sebi zdeli primerni, da zasedejo prvi dve vrsti, ni bilo. Da bi ublažili zevačo praznino in črnomaljsko sramoto, so jih zasedli nastopajoči, ko so odpeli svoje pesmi.

DROGE - Tako delegati prejšnje črnomaljske občinske skupščine kot tudi svetniki sedanjega občinskega sveta so večkrat postavili vprašanja, kako je z narkomanijo v črnomaljski občini. Dobili so odgovor, da "evidentnih" podatkov o razširjenosti narkomanije v črnomaljski občini ni. Center za socialno delo je obljubil, da bo poskušal "skompletirati" podatke do ene od prihodnjih sej. Iz zdravstvenega doma sporočajo, da nimajo evidence o narkomaniji, saj se narkomani zaradi odvisnosti ne zdravijo pri njih. Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto pa pravi, da nimajo natančnih podatkov o razširjenosti ilegalnih drog. Torej bi bili lahko svetniki pomirjeni, če ne bi sami vedeli za primere narkomanije.

Semiške tropine

HAZARD - Prebivalci vasi, ki ležijo ob cesti med Semičem in Metliko, zatrjujejo, da je vožnja po tej cesti pravi hazard. Veliko srečo ima tisti, ki se ne sreča z romskim vozilom, seveda neregistriranim, tehnično oporečnim, z voznikom, ki nima vozniškega dovoljenja in ki šteje od pet let naprej. Zato je eden od prebivalcev prej omenjenih vasi predlagal občinskim svetnikom, naj se en mesec trikrat na dan peljejo od Semiča do Črešnjeveca in nazaj, da bodo došli, kako se počutijo vaščani. Predlagatelj je bil pripravljen svetnikom plačati celo bencin za takšno vožnjo, vendar doslej še ni bilo slišati, da bi se kateri od prostovoljcev odločil za tovrstni semiški hazard.

NEPISMENOST - V komisiji za romska vprašanja, ki jo je prav na predlog prej omenjenih vaščanov imenoval semiški občinski svet, je bilo slišati zahtevo, da morajo imeti vsi Romi, ki živijo pri Štirih rokah in vozijo avtomobile, vozniška dovoljenja, tako kot to velja za "civile". Zahteve ni težko izreči in zapisati, problem pa je, ker so vsi Romi nepismeni...

Še bolj pozabljeni kot nekoč

V krajevni skupnosti Kočevska Reka se ljudje počutijo odrinjene od občine in države

KOČEVSKA REKA - V krajevni skupnosti Kočevska Reka se tudi po uradnem odprtju nekoč zaprtega območja razmere za ljudi niso spremenile na boljše. Slabe ceste, neurejena kanalizacija in težave z vodooskrbo so le del težav, zoper katere prebivalci bijejo zaenkrat neuspešen boj.

KS Kočevska Reka zavzema 21 kvadratnih kilometrov kar tretjino ozemlja kočevske občine, vendar pa na njenem območju živi od skupno 19 tisoč prebivalcev kočevske občine le 750 ljudi. Redka poseljenost in nerazvitost sta posledica dolgoletne državne politike, da bi območje Kočevske Reke v največji možni meri ohranili nedotaknjeno za potrebe države. Pod krinko "višjih državnih interesov" so se skrivali tudi interesi tedanje oblasti za nemoteno izvajanje elitnega lovnega turizma, ki pa tudi še danes, ko mineva že sedmo leto od uradne odprtja območja, še zdaleč ni zamrlo.

Trdoživim prebivalcem in redkim mladim družinam, ki bi si na območju Kočevske Reke rade ust-

varile trajni dom, je dokaz, da se "interes države ni spremenil" tudi obstoj obeh baz ministrstev za obrambo in notranje zadeve na njihovem območju. Tako denimo odpadne vode in fekalije iz Kočevske Reke odteka v dve kraški jami, del kanalizacije pa je celo odprt kanal. Podobne težave imajo z vodooskrbo, saj morajo v nekaterih vaseh vodo pred uporabo prekuhati, zaradi tovarnjakov, ki vozijo proti Hrvaški in te-

PREK 300 POHODNIKOV

KOSTELSKO - Sobotnega "Kostelskega pohoda", ki sta ga organizirala Planinsko društvo Kočevje in Turistično športno društvo Kostel, se je udeležilo okoli 330 planincev in drugih pohodnikov iz vse Slovenije in tudi večja skupina Zagrebčanov. Vreme je bilo pohodnikom izredno naklonjeno, zato je letošnji (4. po vrsti) okoli 25 km dolgi pohod, ki traja okoli 6 ur, zelo uspel, tudi organizacijsko in tehnično. Vsa pot je lepo markirana, pohodniki pa dobe žig in se vpišejo v knjigo na 874 m visoki Kuželjski steni.

RIKO SE PREDSTAVIJA

RIBNICA - Riko Ribnica, ki po odkupu pravice do uporabe imena nekoč največjega ribniškega podjetja uspešno posluje z enim izmed programov bivšega Rika, priredi v sredo, 4. junija, prikaz svojega proizvodnega in prodajnega programa letne in zimske mehanizacije za vzdrževanje cest. Udeležbo na prikazu je napovedal tudi minister za promet in zveze Anton Bergauer.

Po šoli in vrtcu še vodovod

Prizidek k šoli letos pod streho - Z vrtanjem bodo skušali priti do novih količin pitne vode

DOBREPOLJE - Prizidek za šolo in vrtec pri osnovni šoli na Vidmu bo letos pod streho, s prihodnjim šolskim letom pa bodo prostori dani tudi v uporabo, je povedal župan Anton Jakopič. Za prizidek bo polovico denarja prispevala republika, saj gre za demografsko ogroženo območje, razen tega pa za to dozdavno plačujejo občani tudi samoprispevek.

Po zaključku te investicije bo občina lahko namenjala več denarja za zagotavljanje zdrave pitne vode občanom. Zdaj iz sredstev amortizacije zaključujejo obnovo cevovodov na Velikem Vidmu in v Kopoljah, za kar bo porabljenih okoli 14 milijonov tolarjev. Iz občinskega denarja (komunalne takse) bo namenjenih okoli 8 milijonov tolarjev za obnovo glavnega cevovoda od Predstrug proti Ponikvam. Na območju Male vasi bodo asfaltirali stranske odseke cest, še prej pa bodo zamenjali tudi stare vodovodne cevi.

Še letos bodo začeli z globinskim vrtanjem, da bi prišli do novih virov zdrave pitne vode. Geologi predlagajo, da bi vrtali pod Grmado na območju Žolknege. Tam je več izvirkov, že anali-

za površinske vode je pokazala, da je neoporečna.

V programu pa imajo tudi urejanje kanalizacije za vso občino in čistilne naprave. Vendar je to draga investicija - po ocenah bo veljala milijardo do milijardo in pol tolarjev - zato bo ta gradnja trajala za vso občino kar okoli 15 let.

J. P.

Jutri v Laščah

Začetek prireditev ob prazniku - Najboljša ekipa v Švico

VELIKE LAŠČE - Jutri, 30. maja, se bodo v Laščah začele prve prireditve, ki sodijo že v sklop letošnjega občinskega praznika, 6. junija. Po sklepu zadnje seje občinskega sveta bodo letos slavili občinski praznik v počastitev rojstnega dne Primoža Trubarja. Glavne praznične prireditve bodo od 5. do 8. junija, posvečene pa bodo tudi gradnji kulturnega mostu med občinama Velike Lašče in Luetzelflueh (Švica), udeležilo pa se jih bo tudi zastopstvo te švicarske občine. Predpraznične prireditve se bodo začele jutri, 30. maja, ko bodo ob 9. uri odprli v Levstikovem domu razstavo izdelkov varovancev vrtca "Sončni žarek". Trajala bo do 8. junija. Tudi jutri ob 11.30 bo drugi del kviza na temo Jeremias Gotthelf (švicarski pripovednik 1797-1854), dolina Emental in švicarska občina Luetzelflueh. Pomerile se bodo štiri ekipe mladih, zmagovalna pa bo za nagrado odpotovala v Švico.

V četrtek, 5. junija, se bo ob 10. uri začela na Trubarjevo domačijo na Rašici literarna delavnica "Prevajalci, jezikoslovci in literarni zgodovinarji iz Švice in Slovenije o Jeremiasu Gotthelfu in Franu Levstiku". Ob 11. uri bo v osnovni šoli srečanje s slovenskim pisateljem Lojzeto Kovačičem (napisal je tudi roman Basel), ob 18. uri pa bo zaključek literarnih delavnic.

J. P.

ZAMENJUJEJO VODOVODNE CEVI - V Kopoljah v občini Dobrepolje javno komunalno podjetje Grosuplje zamenjuje dotrajane vodovodne cevi (na fotografiji).

Potoška sramota čaka na rešitev

Svet proti vračanju

LOŠKI POTOK - 25. marca letos je Upravna enota Ribnica poslala županu dopis, s katerim ga obvešča, da župnijski urad Loški Potok predlaga, da se jim v letu 1957 podržavljeni parceli - na eni stoji kulturni dom, zgrajen 1908. leta - vrnete, tako da bi lahko adaptirali društveni dom z čim manjšimi stroški.

Zahtevek za vrnitev je župnija vložila leta 1990, hkrati pa tudi KUD Ivan Vrtačnik, ki je dom večkrat adaptiral in uporabno površino povečal najmanj za enkrat. Zanimivo pa je, da se predlog KUD nikjer ne omenja. KUD je dom v mejah zmožnosti in pretežno z lastnimi sredstvi vzdrževal vse do tedaj, ko je že bilo znano, da bo dom tako ali drugače zamenjal lastnika in uporabnike. Če bi bil denacionalizacijski postopek pravočasno rešen, danes dom ne bi razpadal.

Župan je dopis odstopil v razpravo občinskemu svetu. Ta je o njem razpravljal na seji 22. maja in menil, naj se niti dom niti omenjeni parceli ne vrnejo. Ena izmed utemeljitev je, da dom stoji v strogem občinskem središču, omenjeni parceli pa se lahko uporabita v druge namene, ker občina že tako načrtuje večnamensko dvorano za potrebe šole, kulture in športa. Sedaj je na potezi Upravna enota v Ribnici. Prav pa bi bilo, da se ta potoška sramota odpravi ne glede na to, kdo postane lastnik.

A. KOŠMERL

DOLENJSKI LIST

NA IGRAH PRIJATELJSTVA KOČEVARJI DRUGI - Na že 4. "Igrah prijateljstva", ki so potekale od 17. do 19. maja v nemškem mestu Lübenau po vzoru "iger bre meja", je med nastopajočimi ekipami iz šestih prijateljskih mest iz Nemčije, Anglije, Francije, Poljske in Slovenije, 20-članska ekipa mladih nadarjenih športnikov iz Kočevja osvojila drugo mesto. Po sedmih igrah, ki so ponazarjale življenje in delo ljudi v rudarskem Lübenau ter igri, v kateri so nastopili župani mest udeleženk iger, so Kočevjarji za zmagovalno ekipo domačinov zaostali le za dve točki in tako - po prvem mestu na prvih igrah - že tretjič zapored osvojili 2. mesto. Kot je v petek na tiskovni konferenci na mestni ploščadi v Kočevju (na posnetku) povedal kočevski župan Janko Veber, so župani družjenje, ki krepi prijateljstvo med mladimi širom po Evropi, izkoristili tudi za pogovor o utrditvi in poglobitvi medsebojnega sodelovanja prijateljskih mest ter potrditev dogovora, da bodo naslednje igre, ki bodo čez dve leti, v Kočevju. (Foto: M. L.-S.)

Trubarjevina kulturni ali vinski hram?

Zmago Jelinčič opozarja ministra za kulturo Jožefa Školca, da se Trubarjeva domačija lahko spremeni v vaško pivnico in ga sprašuje, kaj bo ukrenil, da bi to preprečil

Poslanec Zmago Jelinčič opozarja, da si je Trubarjevo domačijo lani prilastila občina Velike Lašče, in to še pred delitveno bilanco z občino Ljubljana-Vič-Rudnik, ki je že leta 1983 odkupila nepremičnine, kjer je danes Trubarjeva domačija. Urejanje domačije so plačali tudi pokrovitelji in darovalci, predvsem ljubljanska in republiška kulturna skupnost ter država, in bi tako morala imeti na domačiji solastninski delež tudi Republika Slovenija. Prilastitveno Trubarjevo domačijo pa je občina Velike Lašče brez soglasja drugih občin dala v najem zasebni koma, da bo tako v kulturnem hramu tudi prodaja piva in klobas. In tako Trubarjevi domačiji grozi, da bo postala vaška pivnica.

Za odgovor smo zaprosili župana občine Velike Lašče Milana Tekavca, ki je povedal, da je po poslanskem vprašanju dr. Leva Krefta v Državnem zboru že lani prišlo do razgovora s takratnim ministrom za kulturo dr. Janezom Dularjem, pa tudi do tiskovne konference na Trubarjevi domačiji, zato je on, župan, menil, da so stvari razjasnjene. A ni tako, saj zdaj poslanec Zmago Jelinčič zastavlja podobno vprašanje novemu ministru Jožefu Školcu. Dalje župan Milan Tekavec pravi:

"Na vse omenjeno sem dolžan dati samo kratko pojasnilo. Trubarjeva domačija je bila že leta 1985 s pogodbo med občino Ljubljana-Vič-Rudnik in Krajevno skupnostjo Velike Lašče prenesena na krajevno skupnost Velike Lašče, katere pravni naslednik je občina Velike Lašče, zato Trubarjeva domačija ni predmet delitvene bilance med med mestno občino Ljubljana in ostalimi pri-

mestnimi občinami.

Občina Velike Lašče zagotavlja, da bo s pomočjo občinskega

Prevelika šola, ki ne bo več prevelika

Pri Fari nov center

FARA - S pričetkom novega šolskega leta v letošnjem septembru bo v osnovni šoli pri Fari zaživel nov center šolskih in obšolskih dejavnosti v Sloveniji. Trenutno še vedno daleč prevelika šola za zagotavljanje potreb kraja po primernih šolskih prostorih za osnovnošolske otroke bo tako končno izkoriščena in nič več prevelika.

Možnosti za tovrstno šolo v naravi so v novi šolski stavbi pri Fari, ki se nahaja sredi neokrnjene pokrajine ob Kolpi, naravnost idealne. Takšnega mnenja so tudi na centru šolskih in obšolskih dejavnosti v Ljubljani, kjer so za usposobitev novega centra že zagotovili 25 milijonov tolarjev. Center bo imel svoje prostore v preurejenem podstrešju šole, kjer bo imel poleg potrebnih bivalnih prostorov tudi spalnice za 55 otrok, učilnice pa bodo imele skupne s šolo in si jih bodo delili po dogovoru.

Otroci od 5. do 8. razreda iz vse Slovenije se bodo glede na lego in naravne in druge danosti kraja v novem centru pri Fari lahko ukvarjali z vodnimi in zimskimi športi, lokostrelstvom in koleksarjenjem, lahko bodo taboirali in se naučili, kako preživeti v naravi, lahko pa bodo tudi spoznavali posebnosti kraškega sveta, tamkajšnje rastiinstvo in živalstvo ter kulturne in druge znamenitosti Kostela. Če bo kočevski občini in investitorju uspelo pravočasno urediti vso potrebno dokumentacijo, bo center prišel z delom že z novim šolskim letom.

Odprte centra bo gospodarsko nerazvitemu Kostelu prineslo 10 novih delovnih mest. Občina želi, da bi center, za katerega za prihodnja leta že načrtujejo tudi izgradnjo pokritega bazena, postal mednarodni in da bi prišel v program financiranja tovrstnih centrov iz Bruslja.

M. L.-S.

V RETJAH SPET SLOVESNO

LOŠKI POTOK - Vaški odbor, ki ga vodi predsednik Ivan Košmerl in občinski svetnik Ivan Anzeljc, je že lani obnovil vaško znamenje sv. Antona, letos zgodaj spomladi pa so v celoti na novo zgradili kapelo Matere božje, ki je bila potrebna rušenja in prestavitve. Ob velikem številu vaščanov in okoličanov je obe kapelici v nedeljo 18. maja blagoslovil potoški župnik. Že dolgo načrtujejo obnovo cerkvice sv. Florijana.

J. PRIMC

odbora za družbene dejavnosti in KUD Primož Trubar upravljala z lastno gospodarno in kulturnemu spomeniku primerno. Vodniško službo in gostinski lokal pa je občina oddala v pogodbeno delo. Tako Trubarjeva domačija ni nikakršni predmet privatizacije."

J. PRIMC

UPOKOJENCI V CELJE

LOŠKI POTOK - 19. junija bo v Celju vseslovensko srečanje upokojencev. Priprave na to srečanje tečejo tudi v Loškem Potoku. Loški Potok poziva člane, naj se prijavijo vsaj do konca maja, da bi lahko pravočasno pripravili vse v zvezi z organizacijo, še posebej glede prevoza. Cena celovite ponudbe je samo 1.700 tolarjev, vabijo pa tudi sosedje Dragarce, ki tokrat na sejem oziroma srečanje ne gredo organizirano, da se lahko priključijo Potočanom.

Plini Livarja spet dražili grla

Zakaj je prišlo do previsokih temperatur nedavno nameščenih čistilnih naprav, ne vedo niti v ivanškem IMP Livar, kaj šele ekologi - Zgorele čistilne vreče

IVANČNA GORICA - Ekološko osveščeni krajanje Ivančne Gorice, ki tudi po odprtju čistilne naprave v IMP Livar budno spremljajo, kaj se dogaja v podjetju, ki je dolga leta veljalo za največjega onesnaževalca zraka v njihovem kraju, so zlasti po 9. maju opazili, da se je povečalo emisijsko onesnaževanje okolja iz livarske proizvodnje.

Kot nam je sporočil predsednik Regijskega društva ekološkega gibanja Ivančna Gorica (RDEG) Franc Hegler se to povečanje izraža v izpustu raznih plinov in dima, pomešanih s kovinskimi delci. Ljudje so se pritoževali nad smradom oz. neugodnim vonjem, ki je nemalokrat nevzdržno povzročal draženje grla in sladokokus v ustih.

Opazili so, da pri taljenju uha-jajo iz dimnika livarne rumeni, oranžni, rjavi in črni plini. In kot so ponovno ugotovili, je odplinjevanje iz elektro peči samo z ventilatorji, neposredno okolje, kar ga seveda še bolj onesnažuje. Zaradi omenjenih težav je ivanški RDEG pripravil pogovor s predstavniki IMP Livar, ivanške obci-

ne, na razgovoru pa je sodeloval tudi glavni tajnik Slovenskega ekološkega gibanja Karel Lipič.

Tehnični direktor Livarja Alojz Kozan je obrazložil, da je do povečane emisije onesnaževanja prišlo zaradi prevelike temperature v čistilnem sistemu in da so pri tem zgorele čistilne vreče. Zakaj je prišlo do previsoke temperature v čistilnem sistemu, si v Livarju ne znajo razložiti in še niso odkrili vzroka zažiga dela čistilnega sistema. Kozan je povedal, da so čistilne vreče že naročili in da naj bi jih vgradili do 27. maja. Dodal je še, da že pripravljajo čistilno napravo za elektro peči, tako da bo ekološka sanacija Livarja opravljena v najkrajšem

• Predstavnika Livarja sta soglašala s štirimi predlogi RDEG, kako naj bi ukrepali, glede na to, da pri taljenju različnega materiala v t.i. kupolkah prihaja do emisijskega in imisijskega obremenjevanja okolja, ki vpliva na zdravje ljudi. Dogovorili so se za opazovanje in nadzorovanje stanja okolja s sistematičnimi meritvami posameznih kazalcev kakovosti sestavin okolja na izbranih krajih. Ob vzpostavljenem monitoringu naj Inštitut Republike Slovenije za varovanje zdravja opravi analizo posledic onesnaževanja okolja, ki ga povroča ivanški IMP Livar in vpliv na zdravje ljudi ter naj ustrezno ukrepa. Livar naj bi poslej preko javnih medijev o onesnaževanju redno obveščal krajane.

času. S tem naj bi bile odpravljene dosedanje nevarnosti.

P. PERC

Šentrupert zaslovel po vinih

Iz peščice zanesenjakov v Mirnski dolini armada vinogradnikov - 25 let Društva vinogradnikov Šentrupert - Frelihova jubilejna šentrupeška penina ob 500-letnici cerkve

ŠENTRUPERT - S prihodom zapravljaljčka na šentrupeški trg, s katerim so se pripeljali trebanjski župan Lojze Metelko, predsednik šentrupeške krajevnega skupnosti Franc Bartolj in predsednik Društva vinogradnikov Šentrupert Ivan Vovk, se je prejšnjo soboto tudi uradno pričel srebrni jubilej tega društva. Že poprej so mu praznično obeležje dajale skladbe trebanjskega občinskega pihalnega orkestra, zbrani množici pa je zelo ugajala tudi povorka vinogradnikov.

Društvo vinogradnikov Šentrupert, ustanovljeno leta 1993 da bi povežalo vinogradnike Mirenske doline: KS Mirna, Mokronog in Šentrupert, šteje danes 160 članov, od leta 1972 pa je bila to podružnica Društva vinogradnikov Dolenjske. Kot je poudaril predsednik Vovk, je bilo vedno v ospredju izobraževanje članov pri pridelavi in predelavi grozdja v kakovosten cviček in v dolenjska bela vina. Danes vse bolj številni vinogradniki, zlasti družini Bracar in Frelih, pridelujejo vse več sortnih belih in predikatnih vin. Vovk je ugotovil, da so šentrupeški vinogradniki tudi na dolenjski cvičkarji po prejetih kolajnah zmeraj pri vrhu.

8. cvičkarjo v Šentrupertu je, žal, tako kot že pogosto doslej spet prekinilo deževje. Društvo je

ob 25-letnici izdalo brošuro Cviček '97, v kateri je intervju Jožeta Zupana z "vinogradnikom od fare", Jožetom Frelihom, ki bo 500-letnico gotske cerkve v Šentrupertu počastil s posebno polnitvijo penine. Frelih je polsuho penino poimenoval - jubilejna šentrupeška penina. Na posebej za to priložnost narejeni nalepki pa je v ospredju gotska lepota. Ta penina v posebni embalaži naj bi bila kar pravnjše priložnostno darilo. Frelih, eden od soustanoviteljev Društva vinogradnikov Dolenjske (nekaj časa je vodil

pododbor v Šentrupertu), je letos prvič iz zelenega silvanca v Zadrugi kot izkušen kletar pridelal vrhunsko vino, ki je dobilo v Kmetijskem inštitutu oceno 18,1 točke. Frelihov "Cviček od fare" je že več let ocenjen kot kakovostno vino, na lanskem mednarodnem radgonskem kmetijskem sejmu pa je osvojil tudi naslov prvaka.

P. P.

"TIHA MAČKA IN LETSKI METULJI"

TREBNJE - To je naslov pesniške zbirke Sama Dražumeriča-Estela, ki jo bodo v petek, 30. maja, ob 20. uri predstavili v Knjižnici Pavla Golie v Trebnjem.

OBNOVLJENI KIP SV. RUPERTA

ŠENTRUPERT - Pripravljalni odbor za obeležitev 500-letnice šentrupeške cerkve se je dne 21. maja razveselil, ker je ljubljanski restavrator, konservator - specialist Veljko Koman, že končal zahtevno delo pri obnovi okrog poltretji meter velikega kipa sv. Ruperta. Dr. Marko Marin je izredno zadovoljen s kakovostjo opravljenega restavratorskega dela. Po besedah šentrupeškega župnika Janeza Zupana pa se nadaljuje akcija zbiranja sredstev za obnovo strehe cerkve sv. Ruperta. Strešnike - bobrovec in les za obnovo ostrešja imajo že pripravljene.

S KOZARČKOM - Akademski slikarja, oče in sin, France in Domen Slana, s kozarčkom cvička, s katerim jima je med krajšim premorom po ustvarjalnem ovokovčenju različnih motivov šentrupeške kulturne dediščine postregel Tone Rugelj, kar nista mogla prehlajati gostoljubnosti domačinov in pitnosti cvička. (Foto: P. P.)

SKRUNITEV GROBOV

TREBNJE - V zadnjih letih se pojavlja vse več vandal-skih skrunitev grobov tudi na pokopališčih v trebanjski občini. Ker pa se brezvestni hudobnež redno znaša nad grobom, kjer je pokopan tudi nekdanji partizan - spomenikar s svojo ženo, pokojni-kovi domači upravičeno domnevajo, da gre za pritlehne-ža, ki se živim ni upal v obraz povedati tistega, kar ga je tiščalo, in si očitno še vedno ne upa te svoje maskevalnosti razložiti prizadetim sorodni-kom. Morda bodo pa nočne-ga korenjaka začeli prega-njati vsaj kakšni zli duhovi, če se ne bo pokoril za člove-ka nevredno početje...

P. P.

20 LET GODBE STIČNE S 110-LETNIMI KORENINAMI - Lojze Ljubič, stiški kulturni zanesenjak, organizator in animator (na desni) je bil pred 20 leti pobudnik ponovne oživitve godbe na pihala v Stični, ki je sicer delovala že v obdobju 1887 - 1943. Na sobotni slovesnosti v Stični, ki so jo obogatili še novomeški in dobropoljski godbeniki, je tudi Ljubič takole čestital 92-letnemu nekdanjemu kapelniku, Viktorju Kavaliču. Novomeščani so povabili stiške godbenike za prihodnje leto na 150-letnico svoje godbe. Za dolgoletno ljubiteljsko kulturno poslanstvo se je Stičanom zahvalil tudi slavnostni govornik, ivanški župan Jernej Lampret. Več prihod-nji! (Foto: P. P.)

POKUŠNJA - Priznane vinogradnike iz sosednjih društev, Lada Stoparja (prvi z leve), Janeza Zupana, Franca Oparo (drugi in četrti z leve), pa tudi podjetnika Božidarja Groznika zelo zanimala kakovost pridelka šentrupeških kolegov, zato so se najraje zadrževali pri slamo kriti stojnici za pokušno vzorcev nagrajenih vin, kjer so prodajali tudi buteljke. Stopar je povabil veselo družbo v soboto ob 19. uri na Čatež na njihovo cvičkarjo, saj premorejo celo kralja cvička Staneta Ravnikarja. (Foto: P. Perc)

PRESPALI BOMO V VRTCU - Projekt s tem delovnim naslovom so vzgojiteljice sevnškega vrtca Kekec uspešno preizkusile kar v vrtcu z otroki (na posnetku), ki bodo v prvi polovici junija 4 dni, zvečine privrkat, prespali daleč stran od staršev na letovanju v Bohinju. Starši teh otrok so v projektu aktivno sodelovali in na koncu pripravili večerjo. (Foto: P. P.)

Gasilci še zmeraj najmočnejši

V sevnški gasilski zvezi deluje v 15 društvih več kot 2000 članov - Lani dobili dobro tretjino manj denarja, kot so načrtovali - Mačehovska država

SEVNICA - Po novih merilih za kategorizacijo je v operativne enote prostovoljnih gasilskih društev Gasilske zveze Sevnica vključenih 359 članov, to je precej manj kot poprej. Sevnška gasilska zveza povezuje v 15 PGD več kot 2000 članov. Društva so že od leta 1995 razvrščena v štiri sektorje. V okviru društev pa deluje 33 trojk v posameznih naseljih in zaselkih.

Po teh podatkih lahko bržčas ugotovimo, da je gasilstvo (tudi) v sevnški občini najmočnejša in najbolj organizirana društvena dejavnost, ki ji država nalaga številne zahtevne naloge, za denarno pomoč pa je gluha. Predsednik GZ Sevnica Brane Derstvenšek poudarja, da lani niso imeli dovolj denarja za celoten plan, saj so prihodki zveze znašali le 71 odstotkov od načrtovanih! In to kljub temu, da so pridobili denar smotno izkoristili in ga tudi večkratno oplemenitili. Še največ denarja je zveza dobila iz občinskega proračuna, nato sledijo last-

ni prihodki in šele na koncu tehnične premije požarnega zavarovanja; naj omenimo, da dejansko prejeta požarna taksa oz. tehnične premije znaša 46 odstotkov načrtovanega priliva.

Povedati je treba, da pa imajo gasilci vedno večje stroške v zvezi z vzdrževanjem vozil in črpalk, zavarovalnimi premijami, nabavo vozil in opreme ter s tečaji in usposabljanjem članov na Igu. "Izobraževanje na Igu pomeni za zvezo precejšnje stroške, čeprav krijemo samo nujne stroške, kajti običajno udeleženci uporabljajo za to svoj dopust ali prosti čas. Prav bi bilo,

da bi se sistemsko uredilo financiranje izpada dohodka udeležencev za taka usposabljanja, kajti strokovni vzgoji in izobraževanju posvečamo veliko pozornost. Razne oblike izobraževanja je bilo

• PGD sevnške gasilske zveze so lani opravila 45 posredovanj, od tega 10 ob požarih poslopij, večina pa je bila tehničnih intervencij; ob tem pa so člani opravili 825 prostovoljnih ur. Gasilci so s 43-krat s cisternami pripeljali ljudem skupaj 190 m3 pitne vode. Na raznih tekmovanjih in usposabljanjih je sodelovalo lani kar 2050 gasilcev.

lani deležno 145 članov," pravi predsednik Derstvenšek.

P. P.

SPET V SAMOSTAN? - Na petkovi seji ivanškega občinskega sveta v prostorih Srednje šole Josipa Jurčiča Ivančna Gorica in Osnovne šole Stična, ki sta pod isto streho vse bolj neznosno utesnjeni, sta obe ravnateljici, prof. Milena Vrenčur in prof. Marinka Piškur, o tej poglavitni zagati govorili šele na koncu svojega predavanja. Njuno vlogo je dopolnil že kar znameniti svetnik LDS Franc Godeša. V kuloarjih smo slišali, da ne bi bilo slabo, če bi predsednik sveta mag. Jurij Gorišek (SKD) sklical še kakšno sejo v samostanu Stična, kamor Godeše (seve iz načelnih razlogov, ne pa da bi imel kaj proti veri!) spet ne bo...

DIKTATURA? - Svetnik Jože Mihelčič (SDS) je menil, da ta in še kakšna seja ni bila vodena korektno in ni soglašal s predsednikom Goriškom, da je na ivanških sejah zelo malo politike. "Možnost imaš, da mi zapreš kljun, a to ni fai," se je pritožil Mihelčič. Gorišek ga je zavrnil, da mora omogočiti vsem, da pridejo do besede. Mihelčiča je spodbudil Godeša, ki je nezadovoljen z nekaterimi postopki in preglasovanjem zagrozil s "kosenkvenami", dušo pa si je olajšal, ko je pomladniški večini vrgel v brk, da je "diktatura že od prve seje, ko ste se zmenili, da v komisijo za volitve in imenovanja nikakor ne spustite LDS, Godešo pa porinete v statutarno komisijo, ker rad dela..." Prva posledica: Godeša je odstopil kot član komisije za razdružitev zdravstvenih domov...

Trebanjske iveri

CVIČEK PRVIČ - Slikarji Janko Orač, Veljko Toman ter France in Domen Slana, ki so prejšnji teden sodelovali na srečanju Kulturna dediščina Šentrupepta, njihova dela pa bodo razstavili na predvečer osrednje prireditve v počastitev 500-letnice gotske cerkve, v petek, 30. maja v osnovni šoli dr. Pavla Lunačka, nam kar niso mogli prehaliti gostoljubnosti prijaznih domačinov, začeni na turistični kmetiji pri Deleželanovih na Hrastnem. Znameniti France Slana ni pozabil poudariti, da je zanj cviček eno najboljših, vsekakor pa najbolj pitno vino.

CVIČEK DRUGIČ - Sobotni srebrni jubilej šentrupeških vinogradnikov sta s svojo prisotnostjo počastila tudi trebanjski župan Lojze Metelko in predsednik občinskega sveta dr. Marjan Pavlin, a tudi vodilnemu političnemu dvojcu v trebanjski občini navzlic dobrim zvezam ni uspel prepričati višje sile, da bi prizanesla z vremenom. Takoj po uradnem koncu cvičkarje, ki jo je lepo povezovala Barica Kraljevska, je nalive pregnal s šentrupeškega trga zbrano množico, pripravljeno na zabavo do poznih ur. Župan Metelko, tudi slavnostni govornik na 8. cvičkarji, pa je z nekaterimi vinogradniki ostal še dolgo v veseli družbi, jih tlačil, hvalil moderatorko Barico in dal za pijačo tudi trebanjskim godbenikom, ki so pod vodstvom Igorja Teršarja - Jureta županovo družbo razveselili na planem - pod streho priklovice in zatem še v Jakličevi gostilni.

Sevnški paberki

KAMENJE - Regionalko od Dolenjega Boštana do Jelovca ocenjujejo tudi lastniki motornih konjčkov od drugod kot zelo lepo, ker je speljana ob vznožju gozdov in ob reki Mirni, hkrati pa tudi zelo nevarno, zlasti ponoči, ker na cesto pogosto pada kamenje. Priznati je treba, da so novomeški cestarji v zadnjih letih precej storili, da bi ukrotili kamenje, ki se proži z brežin, saj je za opasanje najnevarnejših brežin z jeklenimi mrežami in z drugimi prijemi najelo podjetje, ki zaposluje vrhunske alpiniste, celo himalajci so med njimi. A očitno je narava močnejša, tako vsaj je znova pokazalo sicer kratkotrajno močno deževje preteklo soboto, ko je bilo na tej cesti spet precej kamenja in je prišlo zato celo do škode na kakšnem avtomobilu. Čeprav naj bi poskrbeli za varnost cestnega prometa predvsem cestarji, ne bi bilo napak, če bi se vsak udeleženec v cestnem prometu potrudil, da bi pobral kakšen kamen, o skali na cesti pa vsaj obvestil cestarje, kajti nesreča nikoli ne počiva...

POMLAD JE ČUDEŽ - O tem naj bi se (spet) prepričali tisti, ki bodo v petek ob 21. uri v atriju sevnškega gradu, kjer se bo z modno revijo in kulturnim programom predstavila Srednja tekstilna šola Sevnica. Pokrovitelj prireditve je sevnška Kopitarna.

Krški Videm v nevladnem precepu

Odbor za varstvo okolja v Krškem protestira, češ da se je izredno povečala koncentracija škodljivih snovi v ozračju - Napoved demonstracij - Soodgovornost vlade

KRŠKO - Potem ko je krška tovarna celuloze in papirja Videm dobila po uspešni slovenski vladni akciji češkega lastnika, zdaj kaže, da bodo o razmerah krške papirne industrije vse pogostejše govorile tudi nevladne organizacije. V Krškem je skupina državljanov ustanovila poseben odbor, ki je že vzel v precep tovarno Videm in njegovo vodstvo.

Odbor za varstvo okolja, kot so ga poimenovali, v pismu Vidmovi direkciji zatrjuje, da so v zadnjem času občani Krškega, predvsem stanovalci blizu tovarne, deležni

izredno povečane koncentracije škodljivih snovi v ozračju. Po teh navedbah naj bi se onesnaževanje okolja povečalo zaradi povečanja obsega proizvodnje celuloze brez dodatnih ukrepov za čistejši krški zrak. Omenjeni protest bo segel po napovedih dlje od pisanja pisma. Tako naj bi Odbor za varstvo okolja pripravil pred Icecovim Vidmom zborovanje. Za vse to se odbor odloča z mislijo, da je Vidmov lastnik obljubljal veliko in naredil malo ali ničesar za čistejši Videm. Slednji se z značilnim vonjem "po kavi" in s klorovimi skladišči uvršča med manj prijetne, če ne zelo nevarne objekte v Posavju.

NE ŽELIJO BITI LE SENCE

KRŠKO - V torek, 3. junija, ob 17. uri se bodo v kulturnem domu Krško s kulturnim večerom predstavili zavodi v Posavju, ki vzgajajo, izobražujejo, usposablajo otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, ter zavodi, ki nudijo varstvo in zaposlitev odraslim osebam s posebnimi potrebami.

Novo v Brežicah

IZLET - Delavci bolj vodilne vrste iz neke brežiške tovarne so šli na prvomajski izlet s službenim vozilom. S prvomajsko smuko ni bilo nič, zato pa so nadrsali, saj so se z vozilom zaleteli in pri tem izkazali njegovo zunanjo podobo. Baje vozilu ni bilo moč pomagati niti z ličanjem niti z likanjem, zato so ga dali v staro železo. Ali so po dogodku odpisali tudi pustolovsko navdahnjene potnike, ni znano, prav vesel njihovega ponorečnega podviga pa kolektiv ni, kot so nam v uredništvo sporočili iz za vrat brežiške tovarne.

ZATAKNILO SE JE - Radijski direktor Srečko Zore je v Zagrebu veselo potegnil meh in spravljal v dobro voljo domala vse udeležence prireditve v Slovenskem domu. Potem se mu je instrument nekaj zataknil in ni dal od sebe muzike. Nič zato. Zbiral na akcija, ki jo je vodil radio in ki je dala preko 1.000 knjig, je vsekakor uspešna.

SINDIKALNO - V Brežicah je posavska območna organizacija Zveze svobodnih sindikatov pripravila pred letošnjim 1. majem tiskovno konferenco, kjer je povedala marsikaj, kar drži še danes in bo še vsaj do konca leta. Delavcem je težko, so povedali sindikalisti. Zato lahko pričakujemo, da bo pred prihodnjim 1. majem ogorčeni sindikat sklical protestni zborovanja in ne samo tiskovne konference.

ŠOLA O ČATEŠKIH TOPLICAH

BREŽICE - V osnovni šoli Brežice bodo danes ob 17. uri predstavili projekt Čateške toplice, ki so ga pripravili skupaj učenci, učitelji, delavci Term Čatež in zunanji sodelavci. Zanimiva predstavitev spada v sklop šolskih dogodkov pod skupnim naslovom Majski popoldnevi.

V času od 9. do 22. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Hedvika Škaler z Vel. Obreža - Saro, Irena Janc iz Ravnj - Metoda, Darja Stefanec iz Brežic - Lenarta in Nežo, Mojca Grilc s Senovega - Ladejo Bohorič, Alenka Lesinšek iz Brežic - Anjo Rekič, Vida Molan iz Dobove - Ziga, Darinka Kovarčič iz Krškega - Elo, Božidarica Bojič iz Sevnice - Vanjo Kidrič, Irena Rudman iz Dol. Skopice - Luka, Jožica Hoinik iz Krškega - Janjo, Mojca Čanžar iz Sevnice - Nicka, Irena Šafer iz Župelevca - Matica Černeca, Sonja Kuhar iz Vel. Mraševca - Karmen, Danijela Graj s Trebeža - Davida Ledinka, Slavica Budič iz Dvorc - Niko, Zinka Brili iz Dovškega - Marka, Marjana Lavrinšek iz Brvi - Simona, Anica Jalovec iz Drameljke - Dorotejo, Marjana Novak-Rabzelj iz Krškega - Ano, Snežana Brajdič iz Gazic - deklico, Helena Brumen iz Blatnega - Domna, Andreja Žokalj iz Slovenske vasi - Tjašo, Nada Župevc iz Sevnice - Anjo Derstvenšek, Amira Halilović iz Krškega - Medino, Elica Tomše iz Brežic - Jaka, Cvetka Kregarčič iz Slogonskega - Gregorja Ivanjska. Čestitamo!

SPET NAZAJ 25. MAJ - Na stadionu Matije Gubca v Krškem je v nedeljo kljub vsemu bil koncert Spet nazaj 25. maj. Dogodek so Zvezi prijateljev mladine Krško pomagali pripeljati do vrhunca ustrezni ansambli iz Slovenije in tujine. (Foto: M. Luzar)

Odbor za varstvo okolja Krško je omenjeni pisni protest naslovil tudi na predsednika vlade dr. Janeza Drnovška. Tudi v pismu premieru napoveduje demonstracije zoper razmere v Vidmu. Podpisniki zatrjujejo, da je vlada soodgovorna za sedanje stanje v Vidmu, češ da je lastnik tovarne celotno zadevo zastavil tako, kot deluje sedaj, z vednostjo vlade.

kapitala za nemoteno poslovanje in da ne prosi slovenske vlade za podporo pri najemanju posojil pri slovenskih bankah.

L. M.

ČAROBNI GREGORČIČEV VEČER

KRŠKO - Valvasorjeva knjižnica Krško in Občina Krško vabita v četrtek, 5. junija, ob 21. uri na čarobni Gregorčičev večer v prostorih knjižnice. S petjem, glasbo in umetniško besedo bodo predstavili romansirani življenjski pesnika Simona Gregorčiča Biseri bolečine: avtor Ivan Sivec, dramski igralec Andrej Kurent, mezosopranska Jožica Kališnik in citrar Miha Dolžan.

KONCERT "NAŠA PRIHODNOST"

BREŽICE - Glasbena šola Brežice, ki je v sredo, 28. maja, zvečer v Posavskem muzeju Brežice organizirala koncert "Naša prihodnost" prosi občane, da 1. junija na glasovnici za uvedbo občinskega samopispeva obkrožijo "ZA" glasbo, lepoto, kulturo življenja itd. Program je vodila Marjetka Podgoršek-Horžen.

BREŽIŠKI HARMONIKARJI V PULJU

BREŽICE - Harmonikarji iz glasbene šole Brežice so sodelovali na nedavnem 27. srečanju harmonikarjev v Pulju. Janez Budič je dosegel v skupini B bronasto, Matjaž Predanič pa v skupini A zlato odličje. Harmonikarski orkester brežiške glasbene šole je v skupini A prejel srebro. Poleg omenjenih sta v skupini C zastopala brežiško šolo tudi Marko Bradač in Gregor Perner. Za puljski nastop sta glasbenike pripravljala učitelja Darko Bogolin in Zeljko Škoič, ki je tudi dirigiral orkestru. Brežiški nastop na tem mednarodnem srečanju so denarno podprli Nova kreditna banka Maribor, SKB, Dolenjska banka, Ino Krška vas, Ford Paic, Nuklearna elektrarna Krško, Bogo Baumkircher in Mizarstvo Škofljanc.

V KS VELIKE MALENCE OBNAVLJAJO

VELIKE MALENCE - V soboto, 24. maja, je 20 vaščanov in vaščank urejalo prostor okrog stavbe krajevne skupnosti. Udeleženci, ki so prišli na pobudo novega predsednika Emila Arha in članov sveta KS, so izkopali jarke in položili cevi za kanalizacijo, postavili robnike in pripravili parkirni prostor. Nameravajo asfaltirati prostor pred stavbo krajevne skupnosti in obnoviti streho na stavbi. Ob sobotni akciji vaščani niso skrivali zadovoljstva in so poskrbeli za hrano in pijačo.

B. H.

PRIREDITVE OB KRŠKEM PRAZNIKU

KRŠKO - Letos bodo v Krškem ob prazniku občine Krško že tretjič zapored glasbene prireditve pod skupnim imenom Krška noč, ki bodo trajale od 31. maja do 15. junija. Glasbene prireditve se bodo začele z rockovskim koncertom mladih skupin slovenske alternativne scene 6. junija ob 18. uri na stadionu Matije Gubca. Nastopile bodo skupine Srečna mladina, Direktna akcija, Racija, Not the same, Fregatura, Spiritual Pyrotechnics in Majke iz Vinčev kot gost večera. Dan pozna bo na vrsti program Narodno veselje, ki ga pripravljajo znani harmonikar in nosilec zlate Harmonike Ljubecne Toni Sotošek. Predstavil se bo s svojimi učenci in senovski folklorno skupino. Program bo povezoval humorist Jože Galič.

DOLENJSKI LIST

TUNKE - To so Tunke (za levo): Tadej Patty (kitara), Janez Gabrič (tolkala), Anton Janc (menedžer ansambla),

Rok Lopatič (klaviatura), Jure Lopatič (bas-kitara), Matej Ban (vokal). (Foto: L. M.)

Ime jim je Tunke

Ansambel z Muho

KRŠKO - V Krškem in okolici poznajo Tunke. Ansambel s tem imenom deluje v sedanjih zasedbi od začetka šolskega leta, prvič pa je nastopil v taki sestavi na maturantskem izletu v Grčiji v začetku septembra lani. Tunke so dozdaj že igrali in peli v čateškem zabavišču Termopolis, v krški knjižarni Opus in še kje. Prijavili so se kajpak tudi za nastop na krškem glasbenem dogodku Spet nazaj 25. maj. Da ne naštevamo vsega, kar s svojimi glasbeniški orodji počnejo fantje iz Tunke. Tudi naprej mislijo delati povsem resno, vendar so mogoče prezgodaj optimisti, saj so štirje od šestih že v 4. letniku srednje šole, kar pomeni, da bi se lahko s septembrom porazgubili tja pro-

ti Ljubljai, Mariboru in še kam, kamor gredo gimnazijci po končanem zadnjem šolskem letu.

Vsekakor Tunke dosti govorijo o svoji lastni kaseti, ki naj bi si jo občinstvo prvič lahko ustavilo v svoje kasetofone že pred letošnjo jesenjo. Zadeva bo čisto iz Tunk, zato bo to najbrž mešanica jazza, ki ga bo prispeval glasbeni srednješolec Rok, rocka in še česa. Kajpak ne bo smela manjkati Muha, ki so jo dijaki že lepo sprejeli.

Tunke delajo muziko s svojimi in izposojenimi besedili. Pri tem so spoznali, da je "med mladimi v Sloveniji veliko ustvarjalnih".

Tunke so bili skupina Spam vse do letošnje jeseni. Takrat pa so si ogledali predstavo Mož moje žene, kjer je igralec Ivo Ban med drugim rekel: "Včasih pa si narežem tudi malo tünke." In od takrat naprej so Tunke.

M. LUZAR

Nekaj majcenega doli na Jugu?

Brežice in svet

BREŽICE - Zareče se jim ali pa ljudje mislijo nepopravljivo resno, ko pravijo, da so obmejne Brežice slovenski Jug, ne tisti zemljepisni Jug, ampak tak južni del, ki ga sme pozabiti vsak malo boljši slovenski državni veljak. Vendar se Brežice s svojim širšim zaledjem lahko tudi s čim pohvalijo.

Pred dnevi so v Pulju na mednarodnem tekmovanju zaploskali harmonikarjem, ki so prišli ob morje igrati iz brežiške glasbene šole, torej iz Slovenije, in ki so posegli celo po najvišjih uvrstitvah. Prav tako je nedolgo tega brežiška Zveza kulturnih organizacij prispevala kulturni program ob podelitvi knjig društvu Slovenski dom v Zagrebu, torej ob dogodku, katerega sunek so zaznali tudi v Slovenskem zunanjem ministrstvu. Poleg teh najbolj svežih primerov so tudi drugi. Tako se je že zgodilo, da so iz brežiške občine šli v svet na zelo uspešne turnee folkloristi. Tudi zunaj državnih meja so že slišali brežiške pevce,

ki držijo pokonci rekordno število zborov. Celo za sladokusce pa je mogoče najbolj vabljivo, da Brežice dobivajo imeniten slovenski glasbeni festival, po katerem je bilo doslej znano eno od severnejših slovenskih mest.

Ali Brežice z vso to posebno prilagojeno skupaj z drugimi ambasadorji Slovenije v ugleden razred vlaka, ki pelje našo državo v mednarodno srenjo nove dobe, ali pa so Brežice res nekaj majcenega doli na Jugu?

M. LUZAR

KRVEDAJALSKE AKCIJE

KRŠKO - Območna organizacija Rdečega križa Krško bo organizirala v juniju krvedajalske akcije. V torek, 10. junija, od 10. do 16. ure bo akcija v osnovni šoli v Leskovcu, dan pozneje od 7. do 13. ure v Krškem v OŠ dr. Mihajla Rostoharja, v četrtek, 12. junija, od 7. do 13. ure bo odzvem krvi v osnovni šoli na Senovem, v petek, 13. junija, od 8. do 12. ure bo krvedajalska akcija v osnovni šoli v Kostanjevici. Območna organizacija RK Krško se lepo zahvaljuje darovalcem.

Zakaj odškodnina le krški občini?

Brežiški župan Jože Avšič zahteva pogovor in odškodnino zaradi delovanja jedrske elektrarne Krško - Škodo lahko izračunajo tudi za nekrška območja - Krško obšlo svet posavskih občin

BREŽICE - Kar se že dolgo potihlo govori, so v Brežiški občini tudi napisali. Iz urada župana občine Brežice je namreč prišlo sporočilo, v katerem župan Jože Avšič jasno zahteva odkrit pogovor in odškodnino zaradi delovanja jedrske elektrarne Krško.

Ker Nuklearna elektrarna Krško stoji skoraj tik ob meji z brežiško občino, njeno delovanje ni in ne more biti samo vprašanje občine Krško. Župan v svojem dopisu, naslovljenem na svet posavskih občin, ministra za okolje in prostor in za gospodarske dejavnosti ter na občino Sevnica, izraža začudenje nad nedavnim sestankom, ki so ga imeli v Krškem z ministroma Metodrom Dragonjo in dr. Pavlom Gantarjem in na katerem so se pogajali o novi, višji odškodnini zaradi delovanja krške nuklearke. Brežiški župan trdno vztraja na stališču,

da so vsa vprašanja v zvezi z nuklearko posavska in ne samo krška. Zato bi v reševanje teh vprašanj morale biti "enako vključene vse tri posavske občine".

Brežičani pritrjujejo krškemu županu, češ da je škoda zaradi navzočnosti jedrske elektrarne izračunljiva, vendar jo enako natančno kot za krško lahko ugotovijo tudi za brežiško občino. "Ne gre prezreti, da je v 10-kilometrskem pasu okrog jedrske elektrarne skoraj 50 odst. ozemlja občine Brežice in le nekaj več kot 50 odst. ozemlja občine Krško. V

tem pasu sta tudi obe mesti, Krško in Brežice. Ko se govori o psihološki škodi, je treba vedeti, da hladilna voda iz nuklearke po izpustu v Savo zelo hitro zapuša krško občino in teče naprej skozi celo brežiško občino. Tudi smer vetra pri elektrarni govori v prid stališču, da so do odškodnine upravičena tudi območja zunaj meja krške občine," menijo v Brežicah.

Ob vsem tem brežiški župan zahteva, naj o odškodnini v zvezi z nuklearko razpravlja svet posavskih občin. Ta organ je pravo mesto za skupne pogovore občin Brežice, Krško in Sevnica, vendar ga je krška občina z napol tajnimi sestanki povsem obšla, kot so prepričani v Brežicah.

L. M.

Seniorji opozarjajo na razmere

V času nastajanja novega gospodarskega reda v Sloveniji opozarja nase Združenje seniorjev Slovenije - Organizacija menedžerjev in strokovnjakov - Nespodbudni podatki za Posavje

KRŠKO - V času, ko se v Sloveniji na novo organizirajo nekdanji veliki gospodarski sistemi in ko nastajajo nova podjetja in poslovne verige, vse pogostejše opozarja nase Združenje seniorjev Slovenije. V osebni izkaznici Združenja piše, da gre za organizacijo menedžerjev in strokovnjakov, ki lahko svetujejo podjetjem v različnih kočljivih trenutkih.

DNEVI OBRTI IN PODJETNIŠTVA - Od četrtka do nedelje so potekali v novomeški športni dvorani dnevi obrti in podjetništva, na katerih se je predstavilo 60 obrtnikov in podjetnikov iz novomeške, šentjernejske in škocjanske občine. Prireditelj, ki jo je obiskalo več tisoč ljudi, sta pripravili agencija Noua in Območna obrtna zbornica. Pripravili so tudi številne spremljajoče prireditve, tako je bila v Dolenjskih Toplicah revija pričesk in mode, ki jo bodo ponovili v soboto, 7. junija, v restavraciji Tango na Otočcu. Na fotografiji: med tremi izdelovalci domače in umetnostne obrti je bil tudi lončar Jože Pungertar z Gruče pri Šentjerneju. (Foto: A. B.)

Terenci so vozili v Prilipah

Podjetje Kruno iz Brežic je pripravilo predstavitev Oplovih terenskih vozil - Potniki obviseli na pasovih

BREŽICE - Podjetje Kruno iz Brežic je v petek, 23. maja, na motokros stezi v Prilipah predstavilo terenska vozila znamke Opel. Prireditelj se je udeležilo več kot polovico od 500 povabljenih, med katerimi so bili poleg lastnikov Oplovih terenskih vozil predvsem predstavniki slovenske vojske, gozdarji, lovci in drugi, ki terenska vozila stalno uporabljajo pri svojem delu.

Predstavitelj je podjetje Kruno pripravilo skupaj z Oplom, ki je prispeval modele Frontera, Monterey in Campo, iz Avstrije pa sta prišla tudi inštruktorja za terensko vožnjo, ki sta predtem za terensko vožnjo usposobila tudi Kruna Filipčiča in mojstra v Kru-

novi delavnici Branka Plevela. Kot je povedal Kruno Filipčič, lastnik podjetja Kruno, so sposobnosti Oplovih terencev presežile celo lastnike enakih vozil, ki si niti približno niso predstavljali, česa vsega so sposobni avtomobili, s katerimi se vozijo vsak dan. Filipčič je povedal, da zanimanje za nakup terencev obstaja, vendar ne gre za množično prodajo, ter da terenska vozila v okviru poslovanja podjetja Kruno ne predstavljajo znatnega deleža. Prodajajo le model Frontera, ki je od treh predstavljanih na stezi v Prilipah najbolj razširjen. Prireditelj so v Prilipah pripravili že drugo leto zapored, z veseljem pa bi jo pripravili tudi v okolici Novega mesta, kjer pa žal ni na razpolago primerne steze, kjer z vožnjo ne bi delali škode naravnemu okolju. I. V.

IGRAJE PO MOTOKROS STEZI - Oplova temska vozila so na predstavitvi na stezi za motokros v Prilipah igranje premagala tudi najstromežje dele. Model Frontera se namreč lahko vzpenja celo po 80-odstotnem klancu in prenese 44-stopinjski bočni nagib. Med vožnjo po največji strmini navzdol smo potniki dobesedno obviseli na varnostnih pasovih. Na terenu izredno spretno vozilo pa je na normalni cesti v primerjavi z osebnimi avtomobili bolj neobgleno, saj lahko doseže največjo nekaj čez 150 km/h, na 100 km pa model z bencinskim motorjem pri mestni vožnji porabi okoli 15 l goriva, kar glede na težo in moč niti ni tako veliko. (Foto: I. V.)

Obvestilo o izvedbi nabora

Obveščamo vas, da bo v začetku meseca junija 1997 na območju Uprave za obrambo Novo mesto potekal nabor, in sicer:

- **v Črnomlju:** 3. junija od 12. do 15. ure in 4. junija od 7.30 do 16. ure. Nabor bo potekal v veliki sejni sobi Izpostave za obrambo, Črnomelj, Belokranjska cesta 10. Nabornike bo pozdravil predstavnik lokalne oblasti.
- **v Metliki:** 5. in 6. junija (pričetek ob 7.30). Nabor bo potekal v prostorih občinske stavbe Metlika. Nabornike bo pozdravil župan občine Metlika.
- **v Novem mestu:** 2. do 6. junija 1997 (pričetek ob 7. uri). Nabor bo potekal v mali sejni dvorani Zavarovalnice Tilia, Seidlova cesta 5.
- **v Trebnjem:** 11. junija od 8. do 15. ure. Nabor bo potekal v prostorih Gasilskega doma Trebnje, Rimska cesta 33.

Naborne komisije bodo nabornikom na podlagi njihovih želja, zdravstvene ocene sposobnosti, šolske izobrazbe in njihovih posebnih znanj določila rod, oziroma vojaško evidenčno dolžnost, za katero se bodo naborniki usposabljali med služenjem vojaškega roka.

Posavska območna podružnica Združenja seniorjev Slovenije, katere predsednik je Edo Komočar, se je doslej predstavila različnim skupinam v Posavju in drugje; enega zadnjih takih sestankov je sklicala nedavno v metliški tovarni Beti. Ob tem, da posavska podružnica na takih srečanjih ugotavlja naklonjenost seniorski organizaciji in pri tem beleži nove člane, tudi opozarja na gospodarske razmere.

V zvezi s Posavjem seniorji opozarjajo na veliko brezposelnost med tamkajšnjim prebivalstvom. Potem ko je bilo leta 1980 na tem območju manj kot 500 brezposelnih, jih je bilo v letošnjem aprilu po ugotovitvah posavske podružnice Združenja seniorjev že 4.864. Eden od problemov pri tem je, da imajo posavski iskalci zaposlitve v številnih primerih izobrazbo, neustrezno ponujane delu.

Seniorji v Posavju opozarjajo, da imajo mladi na tem območju na voljo vse manj kadrovskih stipendij. Podatki o tem govore, da je v Posavju razpisanih za šolsko leto 1997/98 le 71 štipendij, medtem ko jih je bilo za šolsko leto 1980/81 kar 828.

M. LUZAR

IZŠEL JE "MOJSTER" NOVOMEŠKE TERMOTEHNIKE

NOVO MESTO - Po končanem praznovanju 25-letnice novomeškega podjetja Termotehnika je izšla prva številka njihovega interneta biltena ali glasila, ki so ga poimenovali "Mojster". Prva številka je v glavnem posvečena praznovanju visokega jubileja in podelitvi certifikata ISO 9002. Kot je povedal direktor podjetja Jože Papež, "Mojster" ne bo izhajal redno, ampak občasno, seveda tedaj, ko se bo v podjetju nabralo dovolj novic, zanimivih za številne sodelavce Termotehnike.

S. D.

Kje je morala stavkajočih?

Stavka je legitimno sredstvo upora delavcev proti včasih neznosnim delovnim razmeram, prenizkim plačam in proti vse hujšemu kratenju pravic. Žal se marsikdaj sprevrže v svoje nasprotje in položaj delavcev dolgočasno se poslabša.

Kaj pa če se za stavko odločijo zaposleni v državnih podjetjih, kjer plače praviloma sicer niso prav bogate, a jih delavci dobijo redno ob natančno določenem dnevu in se jim ni treba bati, da bi padle pod določeno raven? Kaj naj si ob stavki železničarjev mislijo delavci, ki prav tako trdo ali pa še trše delajo za pol manjše plače, a so veseli, da delo sploh imajo, in jim stavka ne pade na kraj pameti.

S poslovnega vidika stavka podjetju praviloma povzroči večjo ali manjšo škodo, ki jo delavci povzročijo tako rekoč namerno, da bi izsilili izpolnitev zahtev, ki jih niso mogli uresničiti

z dogovori in pogajanja. Zadnja stavka slovenskih železničarjev je po prvi ocenah ne samo železniškemu gospodarstvu, pač pa celim gospodarskim panogam povzročila škodo, precej večjo od koristi, ki si jih od stavke obetajo stavkajoči. Kje je torej moralnost njihove stavke? Ni je. Železničarji se pač zavedajo, da država ne more brez njih in da njihovo podjetje enostavno ne more propasti, zato njihovi sindikalisti nočejo in niso sposobni razmišljati kot sindikalista v Lisci, ki je pred kratkim izjavila, da vse stavi na dogovore in pogajanja z vodstvom firme in da jim stavka v takem podjetju ne more biti v čast. Škoda, da sindikalistov, ki bi tako razmišljali, ni več. Marsikatero podjetje, ki je v zadnjih letih usahnilo in so nekdanji stavkajoči delavci že zdavnaj brez službe, bi danes še delalo in nudilo vsaj skromen zaslužek večini nekdanj zaposlenih. I. VIDMAR

V Loškem Potoku spet žagajo

Podjetje KMS oživlja proizvodnjo v nekdanjem Inlesovem obratu - Namesto iz uvoza uporabljajo domače les

LOŠKI POTOK - Nekdanji Inlesov obrat v Loškem Potoku, ki ga je lani jeseni po končanem stečajnem postopku kupilo podjetje KMS, d.o.o., iz Ljubljane, spet oživlja. Zasebno podjetje KMS, ki se sicer ukvarja s projektiranjem in inženiringom na področju pohištvene industrije, pod vodstvom direktorja Mihaela Kranjca želi obrat, ki je bil v zadnjih letih precej zanemarjen, tudi nekoliko posodobiti in z nekaterimi tehničnimi rešitvami izboljšati delovne pogoje.

Obrat oziroma tovarna v Loškem Potoku je bila zgrajena pred 145 leti in je ves čas do stečaja dajala skromen a zanesljiv kruh vsaj 200 družinam Potočanom, zato ni čudno, da je stečaj kraj močno prizadel. Proizvodnja oživlja in žagarski obrat, ki je že nekaj let stal, medtem ko je mimo njega potovalo na tisoče kubikov lesa, že dela. Novi lastnik namreč uresničuje obljubo o odkupu domačega lesa, medtem ko je Inles surovine skoraj v celoti uvažal.

Ta čas proizvodni program obrata sloni na razrezu hlodovine, izdelavi front ter jelovih in bukovih lepljenih plošč. V obratu ne skrivajo zadovoljstva, da so osvojili proizvodnjo bukovih elementov za lepljene plošče iz domačih surovin, kjer so bili prej odvisni izključno od uvoza, prve plošče iz domačih bukovine pa so tudi že izvozili. Tako ponovni zagon proizvodnje ni pomemben le za

ljudi, ki so in še bodo dobili delo v domačem kraju, ampak tudi za tiste, ki jim oživilni obrat ponuja možnost za poslovno sodelovanje. A. K.

OPOZORILO LASTNIKOM GOZDOV

Gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije ugotavljamo povečano številnost smrekovega lubadarja v naših gozdovih. Ker so bili gozdovi v minulih letih poškodovani zaradi snegolomov in žledolomov, je v sestojih še vedno precej oslabelega drevoja. To pomeni potencialno nevarnost za nastanek žarišč. Opozorjamo vse lastnike gozdov, da so po zakonu o gozdovih dolžni poskrbeti za vse ukrepe, da bi preprečili prenamožitve žuželk. Polomljene vrhče iglavcev je potrebno zložiti v kupe, podrtje drevje takoj odpeljati iz gozda in panje obeliti. Za sanacijska dela v svojem gozdu lahko lastniki v primerih, ko jih pravočasno in kvalitetno opravijo, dobijo tudi subvencije. Podrobnejša navodila vam bo dal vaš revirni gozdar na krajevni enoti Zavoda za gozdove. Inž. NIKO RAINER vodja območne enote

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 31. maja, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• **Novo mesto:** od 7. do 19. ure: Market Seidlova od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 20. ure: trgovina Žeppek, Ragovska od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: trgovina Čekar v BTC, Bučna vas od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 17. ure: trgovina Brar, Smolenja vas od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 8. do 20. ure: market Pero, Šentpeter od 7. do 19. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

• **Ursna sela:** od 8. do 16. ure: Urška

• **Šentjernej:** od 7. do 17. ure: Market

od 7. do 18. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju

• **Metlika:** od 7. do 21. ure: trgovina Prima

V nedeljo, 1. junija, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

• **Novo mesto:** od 8. do 11. ure: Prodajalna Glavni trg, Samopostrežba Mačkovec, Market Ljubljanska, Market Ragovska, Market Drska, Market Kristanova, Market Drska, Samopostrežba Šmihel, Market Seidlova

od 7.30 do 21. ure: trgovina Anita pri gostišču Kos od 7. do 13. ure: Vita, trgovina Darja, Ljubljanska od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku od 7. do 20. ure: trgovina Sabina, Slavka Gruma od 8. do 13. ure: trgovina Sabina, Mirana Jarca od 8.30 do 20. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica od 7. do 19.30: mlečni diskont Vita, Šmihel od 8. do 20. ure: trgovina Žeppek, Ragovska od 8. do 11. ure: market Maja, Bučna vas od 8. do 12. ure: trgovina Čekar v BTC, Bučna vas od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice od 7.30 do 11. ure: market Pri kostanju, Prečna od 8. do 12. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 17. ure: trgovina Brar, Smolenja vas od 7.30 do 13. ure: trgovina Pod lipo, Smolenja vas od 8. do 13. ure: trgovina Dule, Smolenja vas od 8. do 16. ure: market Pero, Stopiče od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče od 8. do 20. ure: market Pero, Šentpeter od 7. do 19. ure: trgovina Marks, Vavta vas od 6.30 do 17. ure: market Malka, Mestne njive od 6.30 do 17. ure: pekarna Malka Žužemberk, prodajalna Kandija

• **Ursna sela:** od 8. do 12. ure: Urška

• **Straža:** od 8. do 11. ure: Market Straža

• **Šentjernej:** od 8. do 11. ure: Market

od 8. do 12. ure: trgovina Klas, Šmarje pri Šentjerneju

• **Žužemberk:** od 8. do 11.30: Market

• **Škocjan:** od 7.30 do 10. ure: Pri mostu

• **Trebnje:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba Blagovnica

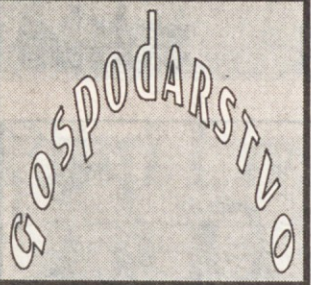
• **Mirna:** od 7.30 do 11. ure: Grič

• **Mokronog:** od 8. do 11. ure: Samopostrežba

• **Črnomelj:** od 8. do 11. ure: Pod lipo, Market Čardak

• **Semič:** od 7.30 do 10. ure: Market

• **Metlika:** od 7. do 21. ure: Prima

V težavah so predvsem majhni

KOČEVJE - Po podatkih kočevske podružnice Agencije za plačilni promet so bili v prvih štirih mesecih letošnjega leta povprečni zneski blokacij približno še enkrat večji kot v enakem obdobju lani. Z blokiranimi računi je bilo v povprečju 116 podjetij, med katerimi pa je bilo kar 101 podjetje, ki je v zasebni lasti.

Povprečni mesečni znesek blokacije je znašal 1,5 milijarde tolarjev. Kar 77 odstotkov celotnega zneska odpade na podjetja v kočevski občini, 15 na ribniška in 8 odst. na podjetja v občini Loški Potok, medtem ko nobeno od treh podjetij, ki delujejo v Osilnici, letos ni imelo blokiranega žiro računa. V podjetjih z blokiranimi žiro računi je bilo povprečno zaposlenih 1668 delavcev, od tega največ, 1031, v Ribnici, 554 v Kočevju ter 83 v Loškem Potoku. 87 odstotkov vseh podjetij z blokiranimi žiro računi je bilo v zasebni lasti. Gre za majhna podjetja, ki zaposlujejo vsega le 20 odstotkov vseh zaposlenih v podjetjih z blokiranimi računi, dosegajo pa kar 93 odstotkov celotnega povprečnega zneska blokacij. M. L.-S.

V OSILNICI BREZ IZGUBE

OSILNICA, KOČEVJE - Po podatkih kočevske podružnice Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, zbranih pred kratkim, na območju občine Osilnica v minulem letu ni bilo pravne osebe z blokiranim žiro računom. V tej najmanjši slovenski občini delujejo le tri gospodarske družbe, ki imajo po podatkih iz lanskih letnih obračunov 23 zaposlenih.

BORZNI KOMENTAR

Največ poslov na črnem trgu

Borza bo poletje prespala - Zaradi Japoncev kljub poslovnemu uspehu padec delnic Dolenjske banke

Uspešen zaključek vsakoletne konference Ljubljanske borze v Portorožu in vrnitev borznih posrednikov na svoja delovna mesta nista na trg vrednostnih papirjev prinesla niti novega delovnega poleta niti pravega optimizma glede skorajšnje oživitve trgovanja. Vse bolj pogostim "novicam" o že podpisanih pogodbah glede bančnih skrbniških računov za tuje vlagatelje, ki naj bi na domač trg prinesle svež kapital, prav tako skoraj nihče več ne naseda. Tudi če so te podpisane, se bodo verjetno izčrpale za ureditev starih naložb, manj verjetno pa je, da bi zaradi njih lahko kmalu oživelo trgovanje, kakršnega smo bili vajeni lanske jesen ali pa prva dva meseca letošnjega leta. Skratka, bolj kot se bliža jesen, bolj kaže, da bo borza tudi letošnje poletje prespala.

Prejšnji teden je uspešno zaključila svojo redno letno skupščino delničarjev Dolenjska banka. Izkazani poslovni rezultati za leto 1996 so bili več kot odlični, prav tako so bili soglasni sprejeti vsi predlagani sklepi. Kljub temu je po skupščini cena delnic kar močno padla (od približno 15.500 tolarjev na okrog 14.000 tolarjev za delnico). Kaže, da so bili nekateri delničarji najbolj razočarani nad precej bolj medlami zagotovili glede nameravanega nakupa delnic japonskega kupca, kot pa so bile te dane na novinarski konferenci nekaj dni pred skupščino.

Vse bolj pogoste so tudi govorice, da se na londonsko borzo odpravlja že drugo slovensko podjetje. Gre za družbo BTC, katere delnice že kotirajo na

ljubljski borzi. Tokrat so investitorji na novico reagirali precej manj burno kot pred meseci na podoben podvig SKB banke. Prva izkušnja nas je namreč naučila, da niti slučajno ni nujno, da mora biti cena iste delnice v Londonu enaka kot v Ljubljani. Doma je namreč lahko tudi 50 odstotkov nižja kot na londonski borzi.

Če se na borzi ne dela prav na veliko, to ne pomeni, da počiva tudi tako imenovani črni trg privatizacijskih delnic. Za orientacijo preglejmo še cene nekaterih najbolj prometnih delnic serije G, s katerimi se sicer še ne trguje na borzi: Cementarna Trbovlje 11.000 SIT, Cinkarna Celje 4.000 SIT, Fructal 1.400 SIT, Hoteli Palace 750 SIT, Pivovarna Laško 2.600 SIT, Pivovarna Union 20.000 SIT in Sava Kranj 6.000 SIT. Za delnice podjetij, katerih serija G že kotira na borzi, serija B pa še ni prosto prenosljiva in se zato odkupuje s posebnimi terminskimi pogodbami, vam bodo najboljši ponudniki ponujali: 11.500 SIT za Krko, 20.000 SIT za Drogo, 1.800 SIT za Istrabenz, 4.300 SIT za Marino Portorož, 1.200 SIT za Luko Koper, 1.000 SIT za Emono Obalo in 11.500 SIT za Petrol. Še vedno pa velja, da je s prodajami delnic serije B bolje počakati, dokler se te ne izenačijo s serijo G in se z njimi ne prične trgovati na borzi.

IZTOK PLUT

Dolenjska borznoposredniška družba, d.o.o.
Glavni trg 10, 8000 Novo mesto
Tel.: 068/323-553, 323-554,
Fax: 323-552

Dušik odločilno vpliva na letino

Čas za dognojevanje travinja in koruze - Poglavitna strokovna načela

Z večine intenzivnih travnikov in pašnikov je pospravljena krma z živino. Visoke temperature v maju so godile koruzi, da je hitro vznikla in se naglo razvija. V tem času pa bo čas za dognojevanje travnih površin in koruznih posevkov z dušikom.

Po dognojevanju se trave hitro obrastejo, bujnejše rastejo, listi trav so veliki in temno zeleni. Rastna doba se podaljša. Posevki koruze so ob usklajenem gnojenju bujni, zdravi, z veliko rastlinske mase. Ne smemo pa pretirati s količinami dušika. Prevelike količine dušika na travinah zredijo kvalitete trave, zlasti detelje, naselijo se slabše trave ali prerazmnožijo gospodarsko škodljive zeli, kot so ščavje, rman, gabez, regrat. Koruzna stebila s prevelikimi količinami dušika so pretegnjena, podvržena poleganju, z višjo vsebnostjo vlage ob spravilu, z manjšo hranilno vrednostjo. Preveliki enkratni odmerki dušika lahko povzročijo onesnaževanje podtalne vode ali zraka, rastlinam pa ga zmanjka v drugi polovici rastne dobe. Zato dušik damo vedno v večih odmerkih.

Travne površine dognojujemo nekaj dni po košnji, ko se trava že začne obraščati, seveda če je v tleh dovolj vlage. Nesmiselno je vsakršno dognojevanje v času suše. Ob pomanjkanju vode v tleh so hranila manj ali sploh nedostopna rastlinam, lahko pa izhlapevajo, če so ta dana v amonijski obliki, kakršna so npr. v gnojevki, gnojnici, urei. Velike količine padavin pa povzročajo izpiranje nitratre oblike dušika.

Za dognojevanje travnih površin ali koruze uporabljamo dušik iz uree ali kana. Dušik iz uree je cenejši in daljše deluje. Počasneje deluje na hladnih, vlažnih in s humusom siromašnih tleh ter rad izhlapeva, če ga trosimo v vročini in na sušna, zlasti apnenčasta tla. Tako se urea trosi le ob oblačnem vremenu, na vlažna tla, z možnostjo čimprejšnjih padavin, še bolje, da jo sami zadelamo v njivska tla. Iz kana se nitratri del dušika ob večjih padavinah izpirajo. Prav nitratre oblike dušika je rastlinam hitreje dostopna in zato se nam zdi, da je dušik iz kana učinkovitejši. Ker pa imamo običajno doma gnojevko ali gnojnico, lahko dognojujemo z organskimi gnojili. Enkratni odmerki naj ne bodo večji do 15 m³ na 1 ha razredčene gnojevke ali gnojnice.

Za vsako košnjo se priporoča dognojevanje z dušikom, in sicer 40 do 50 kg čistega dušika na 1 ha, tako lahko potrosimo 4 vreče kana ali dve do tri vreče uree ali polijemo 15 m³ gnojevke ali gnojnice.

Za 10 t koruznega zrnja potrebujemo skupno 250 kg čistega dušika. Eno tretjino do največ polovice dušika damo ob setvi, ostalo z dognojevanjem, ko je koruza velika 40 do 50 cm ali ima

približno 8 listov. 60% dušika porabi koruza od setve do oplodnje, ostalo do tehnoške zrelosti. Dognojujemo običajno s 350 kg kana ali 250 kg uree na 1 ha. Večje odmerke je nesmiselno metati po zemlji, ker se ne izkoristijo, lahko pa se izperejo ali izhlapijo.

Inž. MARJETA UHAN
Kmetijski zavod Ljubljana

BILO JE PRED STO LETI Upi za sadjerejo

Izbral Miloš Likar

Dolenjska je stvarjena za sadjerejo. Te besede se pogosto čujejo iz raznih ust. Dasi bi morala imeti naša Dolenjska v resnici, saj po nekaterih krajih, pravo podoba raja, vidimo vendar, da ne kaže tistega lica, kakor ga kažejo glede sadjereje druge dežele. Mnogo je okrajev po Dolenjskem, kjer je sadjereja še čisto zanemarjena. Nočemo preiskovati in navajati vzrokov temu dejstvu, trditelj pa moramo, da smo Dolenjci glede sadjereje še mnogo zaostali za drugimi deželami in da nas čaka še mnogo mnogo resnega dela, da dospemo z našo sadjerejo na tisto stopinjo, ki je potrebna za zboljšanje gmotnih razmer.

Za povzdigo sadjarstva sta v zadnjem desetletju največ delovali kmetijska šola na Grmu in Kmetijska družba v Ljubljani, in sicer s tem, da sta na tisoče sadnih dreves razdelili med Dolenjce.

Da se pa povzdigne naša sadjereja prej ko mogoče na tisto stopnjo, katera ji pristoji po svoji važnosti in po ugodni legi naše pokrajine, treba jo bode gojiti po gotovem načrtu. Da se bo pa sadna kupčija lahko pričela, pričeti moramo s pridelovanjem takega sadja, ki je za kupčijo pripravno. Kakor hitro bomo imeli zadosti dobrega sadja, našli bomo tudi kupce.

Dolenjske Novice 1897

Ureja: dr. Julij Nemanič

Biološki razkis

Toplota vpliva na zorenje vina. Pri nizkih temperaturah se procesi zorenja vina upočasnijo, pri povišanih (nad 15° C) so spremembe v vinu hitreje. Vino se začne kvariti, če posoda, v kateri je, ni dotočena, ali če je prostega žvepla pod 15 mg/liter. Kvarjenje vina je pri višji temperaturi pospešeno in lahko v 14 dneh napreduje v nepopravljivo bolezen.

V zidanicah se hrani lepa zbirka vinskih kategorij. S to besedo označuje zakonodaja posamezna vina. Različne vinske kategorije obsegajo vina različnih barv in tudi različne vsebnosti nepovrtega sladkorja. Vsako vino od naštetih kategorij se odzove drugače na povišano temperaturo. Pred nami je zelo pomemben naravni proces pri zorenju vina, ki ga imenujemo biološki razkis ali jabolčno mlečno vrenje. Vsa vina so temu podvržena, letnik 1996, ki je znan po višjih kislinah, pa kar čaka na priložnost, da se sam razkisa. Ne bo treba dolgo čakati na to. Pri temperaturi 18° C bomo opazili množico drobnih mehurčkov, ki bodo spominjali na peneče vino.

Umen kletar pozna ta pojav in se nanj pripravi. Če je vino prekislo, je to priložnost, da se kislina zniža in omili. Vino v dotočeni posodi lahko ta spomladanski preporod preživi brez neželjenih posledic, če je bilo že dvakrat pretočeno. Samo enkrat pretočeno vino v načetem sodu pa ni na varnem.

Biološki razkis opravi bakterije. Skoraj vse bolezni vina, ki jih poznamo, so posledica bakterijskega razkroja. Biološki razkis v vinu pa se lahko zelo hitro sprevrže v bolezen. Zato

svetujem čimprej vsa vina pretočiti drugič, in to v cisterno s plavajočim pokrovom. En trak žvepla na hektoliter bo zmerne zaščita, če ne bomo vina med pretokom preveč zračili. Če je vino prekislo, mu ta odmerek žvepla ne bo preprečil naravnega razkisa.

Če pa želimo biološki razkis preprečiti, ker je količina kisline v vinu ravno prava, si lahko pomagamo z večjo dozo žvepla. Pri 20 mg SO₂ na liter vina bakterije ne morejo delati zato vino ne bo doživelo biološkega razkisa.

Včasih je veljalo mnenje, da bela suha vina ne potrebujejo razkisa. Pri rdečih vinih naj bi se vino praviloma razkisalo. Sedaj tudi pri belih vinih težimo k nižji kislini. Z biološkim razkisom nastane iz jabolčne kisline mlečna, ki je milejša po okusu in tudi bolj zdrava.

Svetujem, da si v laboratoriju izmerite skupne kisline in prosto žveplo. Mogoče je vino že v jeseni, takoj po končanem alkoholnem vrenju, doživelo biološki razkis. Podatek o skupnih kislinah, ki so nižje od 7g/liter, nam pove, da imamo že razkisano vino. Podatek o prostem žveplu potrebujemo zaradi ukrepanja pred biološkim razkisom in po njem. Količina SO₂ do 15 mg/liter vina pove, da bo razkis lahko stekel. Višje žveplo do 15g/l nam pove, da do razkisa ne bo prišlo. Če ga želimo izpeljati, svetujem pretočiti čez zrak vsaj 1/4 vina v sodu, da nam SO₂ pade.

Po končanem biološkem razkisu vino potrebuje žveplo. Znižana kislina manj varuje vino in prosti SO₂ se po razkisu zniža.

(Nadaljevanje sledi)

dr. JULIJ NEMANIČ

Z NOVOMESKE TRZNICE

Tudi ponedeljkova trznica je bila v znamenju prodaje sadik zelenjave in rož. Sadike paradižnika in paprike so bile po 40 do 50 tolarjev, zavitek sadik zelja, ohrovt, nadzemne kolerabice pa je bil po 100 do 150. Krompir je bil po 50 tolarjev kilogram, fižol po 300, česen po 800, koren po 100, glavna solata po 300, berivka po 400, novi grah po 400, šopek mlade čebule po 100, zavitek špinaca po 150, jabolka po 60 do 110, hruške po 130 in košarica jagod po 300.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 200 prašičev, starih do 3 mesece, 30 starih 3 do 5 mesecev in 20 starejših. Prvih so prodali 140 po 410 do 430, drugih 20 po 380 do 390, tretjih pa 10 po 250 do 270 tolarjev kilogram žive teže.

ŠAMPION DRUGIČ ZAPORED - Na 43. mednarodnem ocenjevanju vin v Ljubljani so ocenjevalci med 1.100 vzorci iz 25 držav, razdeljenimi v pet kategorij, razglasili pet šampionov: po enega iz Avstralije, Avstrije, Južne Afrike in Madžarske, en naslov pa je ostal doma, in sicer za peneče vino barbara, letnik 94; dobila ga je znana šampanjska klet Barbara International iz Stare vasi na Bizelskem. Isti letnik, drugi največji pridelovalci penečih vin v Sloveniji, so tako v drugo zaporedi dobili najvišje odličje. Na lanskem ocenjevanju so šampionski naslov prejeli za peneče vino cuvee princesse. (Foto: M. Vesel)

kmetijski nasveti

Previdno trebljenje plodičev

Izmenična ali alternativna rodnost sadnega drevja kljub mnogim poskusom še ni dokončno raziskana, prej ali slej pa se vedno velja za največjo nadlogo, proti kateri se je treba boriti tako rekoč z vsemi sredstvi. Ne le v neoskrbovanih kmečkih sadovnjakih, tudi v sodobnih nasadih se včasih še dogaja, da je eno leto drevje preobremenjeno s sadeži, naslednje pa prazno. Znanih negativnih posledic je cela vrsta, zato so preventivni ukrepi nujni. Pravilna rez, ki vzpostavlja željeno ravnovesje med rastjo in rodnostjo, ima pri tem odločilno vlogo.

Ker je rodnost odvisna še od drugih dejavnikov, ni mogoče vnaprej z rezjo doseči idealno obremenitev, temveč so potrebni še popravki, med njimi zlasti pomembno junijsko naravno in umetno trebljenje plodičev. Letos, ko je mnoge sadovnjake prizadela pozna spomladanska pozeba, bo treba biti še posebej previden in natančen. Šele junija bo mogoče zanesljivo reči, kakšno škodo je naredila pozeba in kolikšno - če sploh bo - redčenje bo potrebno.

Prebogati rodni nastavek je mogoče zmanjšati z ročnim ali kemičnim redčenjem in, kar je najboljša, s kombinacijo obeh. Za vsak plod, denimo jabolko, mora s fotosintezo ustvarjati vsaj 20 zdravih listov, bolje pa še več, sicer sadež ne bo imel značilnih sortnih lastnosti. Seveda je treba najprej počakati, da se vidi, koliko plodičev bo sadno drevo odvrlo samo zaradi preobilice ali zaradi napada rastlinskih škodljivcev, denimo jabolčnega zavijača.

V majhnih nasadih in obišnih vrtovih ne bi smelo biti posebnih težav, saj je moč z ročnim trebljenjem plodov razmere še dodatno in sproti popravljati. Vsekakor je bolje imeti manj lepih, intenzivno obarvanih in dovolj debelih plodov kot pa obilico drobnih in sortno neizrazitih. V plantažnih sadovnjakih, kjer je za redčenje potrebno uporabljati hormonske kemične pripravke, kot je na primer diramid, je potrebno mnogo več znanja. To je pokazala tudi najnovejša raziskava Kmetijskega zavoda v Mariboru (inž. Zlatka Gutman-Kobal), ki je ugotovila, da se posamezne jabolčne sorte glede tega različno obnašajo (izrazito problematična sorta za redčenje je gloster), da pa je redčenje nujno za doseg uspeha na trgu. Samo plodovi dobre zunanosti in notranje kakovosti, pravi avtorica raziskave, omogočajo dobre skladiščne sposobnosti.

Inž. M. L.

NI GA ČEZ DOBER NASVET Rakete le spomin

Parni generatorji nov pripomoček proti toči

Rakete proti toči se po nekaj letih negotovosti in polemik, v katerih so jim strokovnjaki hidrometeorologi odrekli upravičenost uporabe, dokončno umikajo s slovenskega nevihtnega neba. Po sklepu vlade jih bodo nadomestili bojda varnejši, učinkovitejši, zanesljivejši (in tudi cenejši?) talni generatorji, ki bodo v minutah hude ure in nevarnosti toče bruhali vroč zrak proti oblakom in ledeno zrnje sproti spreminjali v pohleven dež. Sliši se malo utopično, toda to, da je bilo že naročenih prvih 50 takih generatorjev, kaže, da gre zares. Da se le ne bi vse skupaj tako klavrno končalo, kot se je obetavna raketa na obramba, v kateri je imela osrednje mesto Lisca nad Sevnico s svojim radarjem. Poskusna obramba z generatorji se je, kot poročajo, dobro obnesla v Španiji, na Madžarskem in Hrvaškem, kaj več pa o nam o uspešnosti, predvsem pa o stroških, ni uspelo zvedeti, zato je naš dvom gotovo upravičen.

- n

• EKONOMSKA VLOGA KMETIJSTVA IZGINJA - Zato mislim, da je treba gledati nanj kot na negospodarsko dejavnost, torej dejavnost, ki ima sicer še vedno ekonomski pomen, vendar so njene druge funkcije, predvsem negovna in pokrajinske in poseljenosti, pomembnejše od pridelave hrane. (dr. Jože Mencinger)

V spomin agronomu Stroblu

V 82. letu starosti je 25. aprila letos umrl v Ljubljani v slovenskem kmetijstvu znani agronom-semenar Ludvik Strobl, rojen 22. marca 1916 v Novem mestu. Tu je leta 1930 opravil malo maturo, nato pa v Križevcih končal višjo gospodarsko (kmetijsko) šolo, opravil obvezno prakso leta 1937 ter se s tem osposobil za službo in delo na veleposestvih. Praktični izpit je opravil leta 1938 na veleposestvu Orlovnjak pri Osijeku in postal pristav in upravnik posestva Berin dvor. Aprila leta 1941 je bil zaradi okupacije in ustaške oblasti odpuščen ter do konca leta brezposeln. Od januarja 1942 do konca druge vojne je bil referent v prehranjevalnem zavodu Prevod v Ljubljani, vmes je bil 15 mesecev (1942-1943) interniran v Gonarsu in Reniciju.

Po vojni je bil referent pri Nabavljalnem zavodu Slovenije v Ljubljani ter pri Inšpektoratu za izredne razmere v prehrani v Novem Sadu ter na Ministrstvu za trgovino in preskrbo NV Slovenije, 1947-1952 vodja in načelnik semenske službe pri Ministrstvu za kmetijstvo, od 1953 pa iste službe s kontrolo kakovosti semen na Kmetijskem inštitutu Slovenije.

Bil je tajnik in vodja Republiške komisije za potrjevanje semenskih

OGLEDI VIPOGRADOV

ČRNOMELJ - Kmetijska svetovalna služba Črnomelj vabi vinogradnike na redne ogledne in svetovanje v vinogradih, ki bodo v torek, 3. junija: ob 9. uri na Plešivici pri Mikulaševi zidanici, ob 12. uri na Perudini v Drakuličevem vinogradu, ob 14.30 pri Finkovi zidanici in Tanči Gori, ob 16.30 pri zadrugi zidanici na Stražnem Vrh. V sredo, 4. junija, pa bo ob 10. uri pri Jakševici zidanici v Ručetni gori, ob 12.30 na Osojniku pri zbiralnici mleka

posevkov, več let tajnik in predsednik Zveze kmetijskih inženirjev in tehnikov Slovenije. Prizadeval si je za povezavo inštituta s prakso, z zadrugami in zasebnimi kmetovalci. Objavil je nad 200 člankov in razprav v Sodobnem kmetijstvu, Naši Vasi in internih publikacijah inštituta. Obravnaval je semenarstvo in semensko službo pri zadrugah - pridelovalcih in sodeloval pri ustanavljanju Semenarne. Dobil je več odlikovanj in diplom častnega članstva raznih strokovnih društev in združenj. Z njim je odšla zaslužna osebnost slovenskega kmetijstva.

Dr. FRANCE ADAMIČ

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Za ljubitelje črnega bezga

Bezgov grmi so že razcveteli svoje majhne rumenkasto bele dišeče cvetove, ki mnogim ljubiteljem bezga nudijo vrsto dobrot, kot so bezgov cvrtje, sirup iz bezgovega cvetja, bezgov sok, peneče bezgovno vino, vino iz bezgovih jagod, kis, žganje in podobno. Poznavalci bezga pravijo, da so zdravniki prav vsi deli grma. Cvetove sušimo na soncu, da ostanejo svetle barve. Vsi, ki med sušenjem potegnijo, pa niso uporabni in jih zavržemo.

Čaj iz bezgovega cvetja je zdravilen pri prehladnih boleznih, ker pospešuje potenje in izločanje seča. S tem znižamo telesno temperaturo in prečistimo telo. Čaj iz mladih listov vsebuje snovi, ki ugodno vplivajo na raven krvnega sladkorja, čaj iz lubja, korenin in vej pa močno pospešuje izločanje seča in blata. Zrele bezgove jagode vsebujejo veliko vitamina B in C ter snovi, ki varujejo pljuča proti raznim boleznim. Bezgovih jagod nikoli ne uživamo svežih in

nezrelih! Le temno obarvane lahko pripravimo kot čaj, kompot, sok, čežano, marmelado, žele, vino, kis ali žganje.

Med številnimi bezgovimi pripravki je najbolj cenjeno VINO IZ BEZGOVIH JAGOD, ki telo krepi in varuje pred boleznimi dihal. Za pripravo potrebujemo 7 l vode, 2 kg sladkorja, 3 l bezgovih jagod in 2 dag zdrobljenega kvasa. V lonec iz nerjavne kovine natočimo vodo, dodamo sladkor in segrejemo do vrelišča. Ko se mešanica ohladi, dodamo bezgove jagode in ponovno segrejemo do vrelišča. Nato ohlajeni tekočini dodamo kvas, dobro premešamo in prelijemo v steklen balon (ne do vrha!). Plutovino nast zamašek prevrtamo, vstavimo cevko v obliki črke U in posodo tesno zapremo. V koleno cevi natočimo vodo, da preprečimo kvar. Proces pri 20 stopinjah C traja tri tedne, nato vino pretočimo v steklenice in ga pijemo po žlicah kot zdravilo.

Ekslibrisi iz Komeljeve zbirke

P. Felicijan Pevec pripravil izbor skoraj 50 ekslibrisov
- V avli knjižnice na ogled do 20. junija

NOVO MESTO - Obeležitev 30-letnice Društva Exlibris Sloveniae, ki ga bodo prihodnji mesec tudi uradno proslavili, je povod za sodelovanje med Frančiškanskim samostanom Novo mesto in Knjižnico Mirana Jarca. Novomeška knjižnica je za NUK-om namreč drugi največji lastnik ekslibrisov v Sloveniji. Član društva p. Felicijan Pevec se je zagnano lotil dela in iz Posebne zbirke Boga Komelja, ki ga hrani Knjižnica Mirana Jarca, naredil izbor za razstavo, ki so jo v torek, 20. maja, odprli, in bo v avli knjižnice na ogled do 20. junija.

P. Pevec je povedal, da ga je pri odbiranju ekslibrisov (pomeni lastniški znak v knjigi, navadno izdelan v grafični tehniki, z napisom ex libris, z lastnikovim imenom in pogosto umetniškim motivom) vodila želja, pokazati izdelovalce ekslibrisov Dolenjske in Bele krajine, predstaviti njihove imetnike z našega področja in neznane ekslibrise, ki še niso bili objavljeni. Toda tega ni bilo mogoče čisto uresničiti, uspel pa

mu je kronološki prikaz. V prvem sklopu razstavljenih ekslibrisov so tisti iz 17. in 18. stoletja, kjer so večinoma znani lastniki, ne pa izdelovalci, drugi sklop, razvrščen po izdelovalcih, pa predstavlja zaključek 20. stoletja. Tu izstopajo Božidar Jakac, Miha Maleš, Vlado Lamut in Franjo Stipovšek. Od še živečih ustvarjalcev teh knjižnih znamenj so Nada Lukežič, Marta Jakopič-Kunaver in Anton Repnik.

Društvo Exlibris Sloveniae iz Ljubljane, ki vključuje okrog 400 članov, je predstavil dr. Rajko Pavlovec. Dejal je, da je bil eden izmed ustanoviteljev društva prof. Jaro Dolar. Vesel je bil sodelovanja ob odprtju razstave ekslibrisov v Novem mestu, kar je v 30 letih delovanja društva ena od njegovih 700 različnih prireditev. Da sodelovanje med Frančiškanskim samostanom in Knjižnico Mirana Jarca ni zadnje, pa je na otvoritvi dejala njena ravnateljica Andreja Pleničar. Sama knjižnica je ob razstavi izdala tudi 32-stranski katalog.

L. M.

EKSLIBRIS DA KNJIGI POSEBEN PEČ. V - O pomenu ekslibrisov sta na otvoritvi razstave govorila (od leve proti desni) p. Felicijan Pevec in dr. Rajko Pavlovec. Prireditve so s petjem popestrili pevci okteta Adoramus. (Foto: L. M.)

SLIKARSKA KOLONIJA NA ŽLEGARJU

ŽLEGAR PRI ČATEŽU - V vinski gorici Žlegar pri Čatežu ob Savi bo od 28. do 31. maja potekala slikarska kolonija, na kateri bo sodelovalo 24 slikarjev posavskih občin: iz Brežic, Krškega in Sevnice. Slikali bodo okolico Žlegarja, pokrajino, tihožitja in po svoji izbiri, v tehniki olje, grafika in akvarel. Kolonija bo potekala pod okriljem ZKO Brežice, strokovno jo bo vodil umetnostni zgodovinar Jože Matijević, sodelovala pa bosta še akademska slikarja Miloš Cvetka in Jože Marinč. Otvoritev razstave izbranih del bo v soboto, 31. maja, ob 20. uri na Žlegarju. Razstava bo na ogled do konca junija. Istočasno bodo odprli še atelje Franca Lesa, slikarja Društva likovnikov Brežice.

B. HORVATIČ

Zagnane rateške pevke

Po desetih letih premora lani znova zaživel ženski pevski zbor na Ratežu - Zborovodkinja Romana Križman

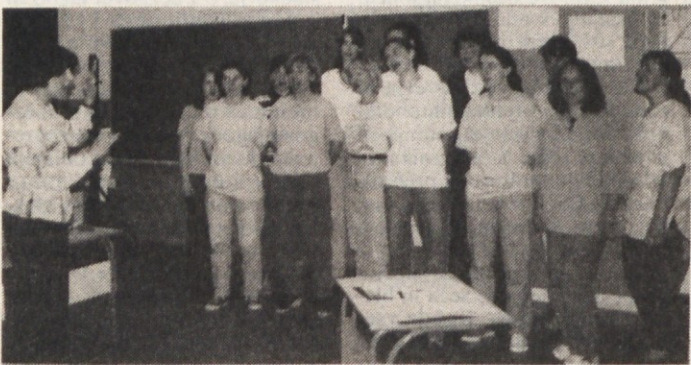
RATEŽ - Ženski pevski zbor Turističnega društva (TD) Ratež je imel prvi javni nastop lani marca na proslavi ob dnevu žena na Ratežu. Dosti prej tega ni mogel. Šele januarja 1996 se je namreč nekaj starih pevk, ki so pred leti svojo ljubezen do petja že združevale v domačem pevskem zboru (ta že 10 let ne deluje več), skupaj z mlajšimi zbrale v novem pevskem združenju. Zbor je nastal na pobudo Turističnega društva Ratež.

Od začetnih 12 pevk se je številka povečala na 16, v glavnem pa so z Rateža, Brusnic, Gumberka. Da se imajo lepo, je bilo vidno tudi na eni izmed vaj ob našem obisku. Zborovodkinja Romana Križman iz Novega mesta, predmetna učiteljica glasbe na OŠ Bršljin, pravi, da je njihov cilj kvalitetno petje - sedaj je že štiri-glasno. "Prijetno je delati z njimi, ker so zbor vzele zares, redno hodijo na vaje in tako verjetno tudi uspeh ne bo izostal. Lažje je delati z ženskim pevskim zborom kot na primer z mešanico," pravi. In to ne kar tako, saj ima izkušnje: Križmanova je pred leti vodila

Pionirjev pevski zbor in zbor z Otočca, pogosto je bila tudi korepetitorica. Repertoar Ženskega pevskega zbora TD Ratež obsega predvsem ljudske pesmi in priredbe, lotevajo pa se že tudi naše in tuje umetne pesmi. Med cilji so pevke omenile tudi prepevanje pesmi vseh obdobij. Na vajah se dobivajo dvakrat na teden v prostorih OŠ Brusnice, za kar se lepo zahvaljujejo vodstvu šole.

Predsednica zbora Lučka Pavlin je povedala, da jih poleg na nastope v domačem in okoliških krajih vabijo tudi malo dlje. Rateške pevke so nastopale že v Dolenjskih Toplicah, lani pa so se pridružile slovenskim pevcem na Taboru slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Tudi letos 22. junija bo tako. Med zahtevnejše nastope štejejo letošnje prvo udeležbo na reviji odraslih pevskih zborov v Novem mestu, kjer so bile strokovno zelo pozitivno ocenjene. Polne zagnanosti gredo novim pevskim nalogam naproti, v svoje vrste pa vabijo še vse, ki želijo sebe in druge razveseljevati s pesmijo.

L. MURN

NA VAJE PRIHAJAJO RADE - Dvakrat na teden po dve šolski uri rateške pevke vadijo v brusniški osnovni šoli. (Foto: L. M.)

DANES NASTOP DAMJANE ZUPAN

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 29. maja, bo ob 20. uri v Kozinovi dvorani Glasbene šole Marjana Kozine celovečerni koncert pianistke in korepetitorke Damjane Zupan. Za sabo ima številne solistične in komorne recitale tako pri nas kot v tujini. Koncert organizira KUD Krka, vstop pa je prost.

Ljudska pesem med mladimi

Na OŠ Trebnje od lanskega novembra poteka krožek za ljudsko izročilo, ki ga vodi Antonija Rot

TREBNJE - Ena najdragocenejših stvari je gotovo naše ljudsko izročilo, za katero bolj ali manj skrbimo. Žal prej manj kot bolj. Da bi ga ohranili predvsem mladi, je namen krožka za ljudsko izročilo, ki na OŠ Trebnje deluje od lanskega novembra. Vodi ga vzgojiteljica Antonija Rot, ki na tamkajšnji šoli vodi podaljšano bivanje.

V krožek se je najprej vključilo 10 prvošolčkov, že maja pa je nastala pevka skupina še 10 učenek od 4. do 7. razreda, z imenom Raglja. Ponavadi nastopajo skupaj. V krožku se ne samo pogovarjajo o starih časih in navadah, ampak jih skušajo tudi prikazati v različnih skecih. Ob letošnjem praznovanju matinskega dneva so na primer prikazali običaje, vezane na veliko noč - 40 dni postnega časa, nastajanje butare ipd. Vedno poskrbijo, da je igra prepletena z vsebino. Rotova je povedala, da mladi tudi od doma prinesejo ideje, v prihodnje pa želijo v program krožka vključiti obiske starih ljudi, ki še hranijo bogate spomine na preteklo dni. Toda brez podpore staršev in šole delo ne bi bilo mogoče. Vadijo enkrat na teden in veseli bodo, če se jim bo pridružil še kdo. Zadnje čase njihove nastope popestrita tudi dve harmonikašici, tako da so združene glasba, pesem in ples,

LUTKOVNE PREDSTAVE ZA OTROKE IN ODRASLE - Na 3. lutkovnem festivalu pričakujejo velik obisk, okrog 3000 ljudi, je povedala direktorica KC Janeza Trdine Mira Maljuna. V akcijo so vključili tudi Slovenske železnice, saj bo v tistih dneh iz Ljubljane vozil poseben Klemenčičev vlak. Bližnji festival so na novinarski konferenci predstavili še Sandra Boršič, svetovalka za kulturo na Mestni občini Novo mesto, pa (od desne proti levi) člani umetniškega sveta festivala: Blaž Lukan, Staša Vovk, Primož Bebler, sekretar Robert Judež ter programska direktorica festivala Darka Čeh. (Foto: L. M.)

Na Dolenjsko prihajajo lutke

Od 4. do 6. junija bo v Novem mestu 3. lutkovni festival "Klemenčičevi dnevi" - Preko 30 lutkovnih predstav na več kot 15 prizoriščih - Spodbuda za lastno gledališko dejavnost

NOVO MESTO - Dolenjska metropola bo od 4. do 6. junija gostiteljica mednarodne festivalske prireditve, 3. lutkovnega festivala Klemenčičevi dnevi, ki bo tokrat drugič potekal pri nas. Gre za bienalno prireditev, ki jo je Festival skupaj s KC Janeza Trdine, ZKO Novo mesto in novomeško občino ter drugimi kulturnimi ustanovami ponovno pripravil letos, da bi se tako lahko izmenjeval z grafičnim bienalom. Letošnji program so v četrtek, 22. junija, predstavili na novinarski konferenci.

Darka Čeh, programska direktorica 3. lutkovnega festivala, ki je posvečen 40. obletnici smrti Milana Klemenčiča, je povedala, da bo program gotovo bogat, saj organizatorji v treh dneh načrtujejo kar 30 lutkovnih predstav za otroke in odrasle, dogajale pa se bodo na več kot 15 prizoriščih v Novem mestu in bližnji okolici. Na ogled bodo tri razstave: razstava svetovno znanega lutkovnega gledališča Papilu "15 let gledališča Papila (1982-1997)", razstava lutk Alenke Pirjevec iz filma Ekspres, ekspres režiserja Igorja Šterka in razstava lutk ob 25-letnici dela marionetnega studia Kinetikon v programu slovenskih lutkovnih šol in studiov. Tudi letos bodo podelili najvišje priznanje v Sloveniji za pomembne dosežke na področju lutkarstva. Nagradenec je animator Peter Dougan, član Lutkovnega

gledališča Ljubljana. Festival bo predstavil nagrajence natečaja festivala Klemenčičevi dnevi in Društva slovenskih pisateljev za izvirno lutkovno igranje 1997. To so Samo Simčič: "O krokotarju in zlatem jajcu", Irena Androjna: "Pospravljalica" in Borut Gombač: "Kdo je navil ru-

• Organizatorji Klemenčičevih dnevov so povedali še, da v Šmarjeti kmalu načrtujejo ustanovitev slovenskega lutkovnega muzeja - galerije in dokumentacijskega lutkovnega centra, ki ga Slovenija nima.

meno budilko". Obsežen je tudi spremljevalni program festivala.

3. Klemenčičeve dneve v Novem mestu je v največji meri omogočilo Ministrstvo za kulturo RS, nato Mestna občina Novo mesto, generalni sponzor Krka ter ostali. "Za festival smo s posebno postavko v letošnjem proračunu namenili 3

ZAKLJUČNI NASTOP UČENCEV

NOVO MESTO - Glasbena šola Marjana Kozine je v torek, 27. maja, zvečer v dvorani KC Janeza Trdine pripravila zaključni javni nastop svojih učencev. Pokazali so svoje delo in napredek.

PREDSTAVITEV PESNIŠKE ZBIRKE "MORJE"

NOVO MESTO - Knjižnica Mirana Jarca vabi danes, v četrtek, 29. maja, ob 19. uri v veliko čitalnico na predstavitev pesniške zbirke Morje avtorja Jurija Marussiga.

PODALJŠANA ORŠANIČEVA RAZSTAVA

NOVO MESTO - Vsi, ki jim še ni uspelo videti fotografske razstave Hrvoja Oršaniča "Ciklus v zelen", ki sta jo pripravila Dolenjski muzej Novo mesto in Posavski muzej Brežice in je od 7. maja na ogled v mali dvorani dvorani Dolenjskega muzeja, imajo priložnost za ogled do nedelje, 15. junija.

DRŽAVNO TEKMOVANJE GEOGRAFOV

LJUBLJANA - Zavod RS za šolstvo je v soboto, 24. maja, pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah pripravil državno tekmovanje geografov. Tekmovanje je potekalo v geografskih učilnicah v naravi. Tekmovalo je 18 ekip, od tega 7 srednješolskih in 11 osnovnošolskih. To so zmagovalne ekipe regijskih tekmovanj, na katerih je sodelovalo 170 ekip s približno 600 udeleženci. Med tekmovalci so bili tudi mladi geografi OŠ Bršljin.

NASTOP SKUPIN ROZA PIRUETA IN GRAL

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 29. maja, bo v veliki dvorani KC Janeza Trdine plesna predstavitev skupin Roza Pirueta in Gral, ki ju na Glasbeni šoli Marjana Kozine vodi Sonja Rožan. Baletna predstava bo ob 17.30.

KROŽEK ZA LJUDSKO IZROČILO - Tu je vil "na delu" tudi na nedavni trebanjski prireditvi ob srečanju krvodajalcev. (Foto: L. M.)

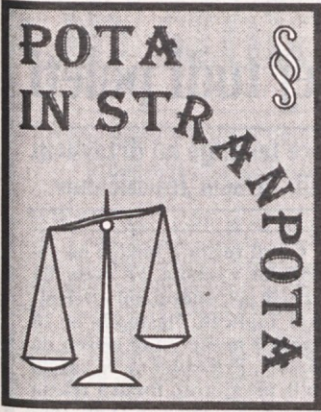
Straški pihalci najboljši

SEŽANA - ZKO Slovenija, Zveza slovenskih godb z območnimi združenji, ZKO Sežana in Glasbena šola Sežana so v soboto in nedeljo, 24. in 25. maja, v Kulturnem centru Srečko Kosovel v Sežani organizirali 17. tekmovanje slovenskih godb v tretji težavnostni stopnji. 28 godb iz skorajda vse Slovenije - tri so bile tudi iz zamejstva v Italiji - je ocenjevala tekmovalna žirija s predsednikom Ervinom Hartmanom iz Maribora.

Tekmovanje slovenskih godb je bilo razdeljeno na štiri tekmovalne konkure. Prva tri mesta prvega tekmovalnega dne so pripadla dolenjskim godbam. Na prvem koncertu je Pihalni orkester Kostanjevica pod vodstvom Tonija Homana dosegel 90,3 odstotka točk, že na drugem koncertu pa je Pihalni orkester Krka zdravilišča iz Straže pod vodstvom Mira Sajeta z 98,2 odstotka točk postavil mejo, ki je na tekmovalju ni presegla nobena godba. Drugi z 92,2 odstotka točk je bil Pihalni orkester iz Šentjerneja pod vodstvom Sandija Franka. Na tretjem tekmovalnem koncertu je vodstvo dosegla Godba na pihala Črnomelj pod vodstvom Antona Kralja (98,3 odstotka točk). Na zadnjem koncertu je izvrsten uspeh dosegla Delavska godba iz Kočevja pod vodstvom Matevža Novaka s 94 odstotki točk.

Končna razvrstitev prvih sedmih godb je: Pihalni orkester Krka zdravilišča iz Straže, Mladinski pihalni orkester Glasbene šole Celje, Pihalni orkester Lesce (vse tri so prejele zlate listine s posebno pohvalo, ker so dosegle nad 95 odstotkov točk, orkestru iz Straže pa je kot najboljšemu pripadla tudi nagrada v višini tri tisoč nemških mark), Delavska godba Kočevje, Pihalni orkester Šentjernej, Godba na pihala Črnomelj in Pihalni orkester Kostanjevica. Vse te godbe so prejele zlate listine.

S. MIHELČIČ

dežurni poročajo

NAŠLI BOMBO - V sredo, 21. maja, sta bila policista policijske postaje Brežice napotena na odcep magistralne ceste Obrežje - Grmovlje na Jesenicah na Dolenjskem, kjer sta delavca Cestnega podjetja našla neeksplozivno minsko telo. Delavca Cestnega podjetja sta namreč čistila odtočni kanal in našla ročno bombo M 75. Bombo je prevzel pirotehnik.

PRIVOŠČIL SI JE DOPUST - V Termah Čatež je od 9. januarja do 17. februarja bival 44-letni E. F. iz Zagreba, ki je sprva najel sobo za tri dni, bivanje pa je kasneje podaljšal. Kljub večkratnim opozorilom odgovornih stroškov bivanja ni poravnal, izgovarjal se je, da bo že plačal pravočasno. To se ni zgodilo, saj je 17. februarja odšel neznano kam, pustil osebni dokument na recepciji in tudi račun za dobrih 400 tisočakov.

TELEFONIRAL BO - V četrtek, 22. maja, je trgovino Telekomunikacije v Brežicah obiskal kupec, izkoristil priložnost in s police vzel dva mobilna telefona GSM Nokia, tip 8110, serijskih števil 490137101851320 in 490137106907970, ter mobilni telefon GSM Motorola, tip Star TAC, serijskih števil MSN 28RXED160. "Kupec" je bil visok okoli 185 cm, suhe postave, kratko pristriženih las svetlo rjave barve, svetle polti, ovalnega obraza, brez očal, brk in brade, govoril je slovensko z gorenjskim naglasom, oblečen pa je bil v svetlejša hlače sivkaste barve. Okoli pasu je imel torbico svetlejših barve, star pa naj bi bil okoli 30 let.

Osnovna šola Šmihel
Šmihel 2
8000 NOVO MESTO
telefon: 068/323-970, fax: 068/23-951

razpisuje za šolsko leto 1997/98 prosta delovna mesta:

- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas, s polnim delovnim časom
- **UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- **UČITELJA LIKOVNE VZGOJE** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- **UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- **UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNE VZGOJE** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- **2 UČITELJEV ŠPORTNE VZGOJE** za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

Začetek dela: **1. septembra 1997.**

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Ur. list RS št. 12/96). Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na Osnovno šolo Šmihel. Kandidate bomo obvestili o izbiri v zakonitem roku.

KRONIKA NESREČ

SPREGLEDAL MOTORISTA - V sredo, 21. maja, ob 17.35 je 64-letni J. K. iz Krškega vozil osebni avto, na katerega je imel pripet lahki polpriklonnik, po lokalni cesti iz Pokleka nad Blanci proti Blanci. Ko je pripeljal do križišča z lokalno cesto Brestanica - Rožno - Breg, je zapeljal na prednostno cesto in zavijal levo proti Brestanici. V tistem trenutku je iz smeri Brestanice pripeljal voznik kolesa z motorjem 32-letni C. B. iz Sevnice in trčil v prednji del avtomobila. Voznik kolesa z motorjem, ki se je hudo poškodoval, še ni opravil predpisane izpita za vožnjo kolesa z motorjem in tudi ni imel čelade.

ZBIL PEŠČO - V torek, 20. maja, ob 21.40 je 18-letni Z. B. iz Litije vozil osebni avto po lokalni

Specialci v Novem mestu

Enota s 100 člani vse pogosteje v akciji - Huda selekcija, usposobljenost pa vrhunska

NOVO MESTO - Zaradi naraščajoče kriminalitete, predvsem hujših kaznivih dejanj, so člani specialne enote ministrstva za notranje zadeve (enota je bila ustanovljena pred 25 leti predvsem zaradi protiteroristične dejavnosti) vse pogosteje v akciji. Tudi na našem območju so na primer sodelovali pri prijetju storilcev kaznivih dejanj, pri prijetju preprodajalcev orožja in mamil, v torek popoldne pa je enota pred srednješolskim centrom v Šmihelu prikazala akcijo prisilne ustavitve vozila z dvema osumljencema in njuno prijetje.

Enota poleg protiteroristične dejavnosti sodeluje pri varovanju domačih in tujih predstavnikov, pri prijetju hujših kršiteljev, v humanitarnih akcijah in pri akcijah, ki jih pač redne policijske enote zaradi manjše usposobljenosti niso sposobne izvesti. Po besedah Srečka Kropeta specialna enota pri svojem delu uporablja sredstva v skladu z zakonodajo, v času po osamosvojitvi pa se pri rednih akcijah še niso poslužili streljanja, saj jim je doslej uspelo storilce še obvladati z drugimi sredstvi.

SPECIALCI SO SE PREDSTAVILI - V Novem mestu so prikazali akcijo bloкаде vozila in prijete dveh storilcev, sicer pa je specialna policijska enota na Dolenjskem že večkrat sodelovala, tudi letos. Lani je v Sloveniji opravila 45 akcij, letos že 26. (Foto: T. G.)

• Kje je slovenska specialna enota (ta več kot dve tretjini časa namenja usposabljanju) v primerjavi z drugimi državami, pove podatek, da je enota lani na svetovnem prvenstvu zasedla 2. mesto, predlani pa so bili svetovni prvaki, kljub temu da je oprema naše specialne enote slabša.

Da je enota čim bolj usposobljena in pripravljena na soočenje z najhujšimi storilci, ni potrebna le višješolska izobrazba - le 14 odstotkov specialcev ima srednjo šolo, ostali pa višjo oziroma visoko. Bodoči člani morajo namreč skozi strogo selekcijo. Tri leta morajo biti v policijski službi, selekcijski postopek poteka v več fazah, preizkusna doba pa je pol leta. Tako bodo letos od 50 prijavljenih kandidatov na zadnji razpis morda sprejeli v enoto 5 kandidatov. V enoti, v kateri je povprečna starost 32 let, fantje ostanejo od 8 do 10 let, najmanj dvakrat letno pa morajo opraviti preverjanje znanja in sposobnosti.

T. GAZVODA

Akcija, namenjena motoristom in mopedistom

Strogi ukrepi!

KRŠKO - Na UNZ Krško so se odločili, da bo v okviru izvajanja strategije dela policije na področju prometne varnosti do leta 2000, od 1. do 22. junija preventivna akcija "motorist". Policisti namreč ugotavljajo, da je na območju uprave vse več motoristov oziroma voznikov koles z motorjem, udeleženih v prometnih nesrečah, tudi v najhujših. Temeljni namen akcije bo preventivni vpliv na rizično skupino prometnih udeležencev, ki se vozijo z motornimi kolesi in kolesi z motorjem, saj gre pogosto za zelo mlade ljudi, ki dostikrat ne poznajo osnovnih pravil vožnje in nevarnosti v prometu, problematična pa je tudi tehnična opremljenost motorjev in mopedov.

Policisti bodo med akcijo posvečali pozornost predvsem vožnji motornih koles in koles z motorjem po cesti, prevozu oseb na motornem kolesu in kolesu z motorjem ter uporabi varnostne čelade. Zaradi kršitev cestno-prometnih predpisov bodo policisti izrekli opozorila, za hujše kršitve pa bodo na kraju samem izrekli mandatne kazni oziroma bodo zoper kršitelje dali predlog za uvedbo postopka o prekršku pri sodniku za prekrške.

ČIGAVA STA RADIA? - 17-letni D. B. iz Bojanje vasi je utemeljeno osumljen, da je v začetku leta do konca marca na območju Novega mesta vlomil v več avtomobilov. Policisti so mu pri hišni preiskavi našli več predmetov, največ avtoradijev, nekaj pa jih je tudi prodal. Najdene predmete so mu zasegli, iz jih nekaj lastnikom že vrnil, dva avtoradia pa sta še vedno na policijski postaji, ker oškodovanca po vsej verjetnosti tatvine nista prijavila, zato UNZ Novo mesto poziva občane, da si pogledajo fotografiji, in če radio prepoznajo, se lahko oglasijo na policijski postaji Novo mesto.

Pod drobnogledom bodo dvokolesniki

Tudi zaletavček

NOVO MESTO - Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu mestne občine Novo mesto in Uprava za notranje zadeve Novo mesto sta v sodelovanju s sponzorji pripravila preventivno akcijo, ki je namenjena kolesarjem, mopedistom in motoristom, začela se bo 1. junija, končala pa konec septembra. Z akcijo želijo zmanjšati število prometnih nesreč dvokolesnikov in dvigniti njihovo prometno kulturo, zato bodo pozorni na tehnično brezhibnost omenjenih vozil, na izpolnjevanje pogojev za vožnjo, opremljenost voznikov s čelado, na predelave koles z motorji in spoštovanje prometnih predpisov. Najbolj zglede bodo nadgradili na mesečnih žrebanjih, kjer bodo sodelovali tudi tisti, ki bodo pravilno izpolnili na zloženki natisnjen vprašalnik.

V okviru akcije bo od 9. do 11. junija v Novem mestu tudi zaletavček, naprava, s katero lahko preizkusite vpliv varnostnega pasu pri hitrosti 11 km/h, preizkušali pa ga boste lahko pred zavarovalnico Tilia in centrom srednjih šol.

ZMAGA V VAVTO VAS!

TOLMIN - Državnega tekmovanja Kaj več o prometu, ki je bilo prejšnji teden v Tolminu, se je udeležilo 75 prvakov v obladovanju prometne teorije in prakse osnovnih in srednjih šol iz vse Slovenije, tudi Simon Vurušič iz OŠ Vavta vas in Blaž Slak iz OŠ Center, ki sta teden prej zmagala na tekmovanju v Novem mestu med učenci 5. in 6. razredov ter 7. in 8. razredov. Iz Tolmina prihaja razveseljiva vest, saj je Simon Vurušič med kolesarji zmagal.

SINDIKAT POLICIJE ZAHTEVA

Svet policijskega sindikata Slovenije je v četrtek, 22. maja, razpravljal o zniževanju pravic članov in o slabšanju socialnoekonomskega položaja. Sprejete sklepe so poslali ministru Mirku Bandlju. Tako zahtevajo pravočasno izplačevanje vsega nadurnega dela v ministrstvu in izvedbo napredovanja delavcev MNZ v višji plačilni razred s 1. junijem, kot to določa pravilnik o napredovanju zaposlenih v državni upravi. Če se zahtevano ne bo uresničilo, bo Policijski sindikat Slovenije 1. junija začel s pripravi na belo stavko.

TEČAJ ZA KRIMINALISTE

KOČEVJE - Od ponedeljka, 26. maja pa vse do petka, 6. junija bo v Vadbno-oskrbnem centru Gotenica potekal praktični del kriminalističnega tečaja. Kriminalisti tečajniki so se tako v torek na železniški postaji v Kočevju že preizkusili v ravnanju ob železniški nesreči, v sredo so opravljali ogled krajev ekološkega onesnaževanja, danes pa so obravnavali premoženjsko delinkvenco in se seznanili z opravljanjem ogledov vlomnih tatvin. Jutri jih čakajo še hišne in osebne preiskave vozil, v soboto pa rop na bencinski črpalki. Prihodnji teden bodo pričeli z ogledi krajev dogodkov, predvsem samomorov, tečaj pa bodo zaključili s pridobitvijo praktičnih znanj o ravnanju kriminalistov ob eksplozijah in požarih.

M. L.-S.

• Valpet dobi vedno večji kos kruha kot tlačan. (Jurič)

• S prodorom komercialnih tv postaj in debilnih oddaj ameriške žajfaste produkcije postaja televizija žal grozljivo uspešen medij za kretinizacijo sicer ne tako neumnih podalpskih veseljakov. (Zvone Seruga)

"Plačaj, pa ti vrnemo ukradeni avto"

Tatovi avtomobilov vse bolj iznajdljivi, pri znamkah avtov pa ne več izbirčni - Večina ukradenih vozil potuje čez mejo v Bosno, Srbijo in druge vzhodne države

KRŠKO - Gotovo je bil L. F. iz Brežic nemalo presenečen, ko so mu konec januarja letos ukradli audija 80, o katerem vse do pred kratkim ni bilo sledu, zato si je Brežičan že kupil drug avto. Sledilo je drugo presenečenje: poklicali so ga neznanci in mu ponudili nazaj audija, če zanj plača 9 tisoč nemških mark, sveda pa mora o tem molčati kot grob, sicer bo sledilo maščevanje.

Ponujena izbira je lastniku pravzaprav ponudila jasno in logično odločitev: za avto, ki je bil vreden okoli 30 tisoč nemških mark in ni bil zavarovan proti kraji, takoj ali tako od zavarovalnice ni mogel dobiti nič, zato mu torej ni preostalo drugega, kot da odšteje slabih 10 tisočakov in avto vendarle ima. Po avto je moral v Celje, na njem pa so bile že nameščene nemške registrske tablice. Policisti so v Šmarju pri Jelšah ta

avto, ki je bil poškodovan, manjkal je tudi vložek leve ključavnice, s pomočjo katerega je bil narejen kontaktni ključ, odkrili po naključju med kontrolo prometa, raziskava pa je pokazala, da je Brežičan avto odkupil pravzaprav od domačinov - od M. J. iz Boršta pri Cerkljah in Z. J. iz Trebnja.

Opisani primer ni osamljen, "pošteni najditelji" avtomobilov, ki so zavarovani proti kraji, pa se z izsiljevanjem

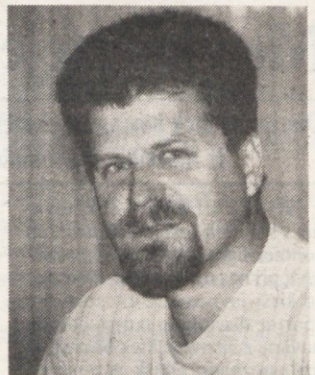
obračajo tudi na zavarovalnice. V Sloveniji namreč vsako noč v povprečju izgine 5 ali 6 avtomobilov, največ na območju Maribora, Celja in Ljubljane. In ker je Slovenija majhna, se lahko zgodi, da je ukraden avto takrat, ko lastnik ugotovi tatvino, že čez mejo in potuje v vzhodne države, kjer je legalizacija takšnega avta zaradi majhnega nadzora mogoča brez večjih težav.

Zaradi pogostih krajev so tudi mejni organi bolj pozorni na vozila, ki prestopajo mejo. Kot pravi Sašo Jejčič, načelnik urada kriminalistične službe UNZ Krško, na mednarodnem mejnem prehodu Obrežje prav zato dnevno pregledajo 20 in več vozil, letos pa je bilo izločenih 15 vozil, ki jih je bilo potrebno kriminalistično tehnično obdelati. V štirih primerih je bila izrezana in zamenjana celotna številka, tatovi privarijo drugo pločevino z novo številko, v ostalih pa so bile ponarejene samo nekatere številke. Na srečo je sodelovanje policije s sosednjimi zelo dobro, tako da je mogoče preko Interpola sumljive avtomobile sproti preverjati, zato se je v Evropi z ukradenim avtom težko skriti.

Če je še pred kratkim veljalo, da tatovi posegajo po dragih avtomobilih najbolj znanih znamk, to ne velja več, saj je prav avto nižjega cenovnega razreda manj sumljiv, tudi v državah, kamor je namenjen. Letos na meji zasežena vozila, namenjena na jug, so na našo mejo prišla iz Španije, Anglije, Italije, Nemčije, Belgije in tudi iz naše države, vozili pa so jih

NI PRAVILA, KAKŠEN AVTO BO UKRADEN - Ne le mercedesi, BMW-ji in audiji, tudi manjši in cenejši avtomobili so vse pogostejše tarče tatov, saj so v vzhodnih državah, kamor jih velik del potuje, manj sumljivi. Drugo s tem povezano poglavje pa so tatvine avtomobilov na lizing in rent a car vozil, pri katerih posamezniki pokažejo veliko mero iznajdljivosti.

Sašo Jejčič

Bolgari, Pakistanci, Italijani, Hrvatje, Bosanci in tudi Slovinci s cliom je bil med njimi. Letos so policisti na Obrežju presekali tudi tihotapski kanal špansko - bolgarske naveze, voznik pa je imel celo potrdilo notarja, da je avto "res kupil". "Pregledamo največ Volkswagnovih vozil, predvsem golfov in

• Če ugotovite, da na avtu manjka pokrovček bencinskega rezervoarja, vložek ključavnice vrat ali prtljavnika pa se vrtili se lahko prtljajne iz ležišča, obstaja možnost, da je ključ vašega avta v izdelavi za kasnejšo krajo, čeprav se tatovi poslužujejo tudi drugih hitrih načinov - od nasilnih vlomov, deblokade daljinskega zaklepanja, univerzalnega ključa in drugega, zato največjo varnost nudi alarmna naprava, avto pa lahko zavarujete tudi z mehanskimi pripomočki, kot so kovinske palice.

audijev, sledijo pa avti firm Opel, Mercedes, Renault in drugi, pa tudi ponarejene številke na tovarnjakih in njihovih priklopnikih so bile odkrite," pravi Sašo Jejčič.

T. GAZVODA

Na ravninah in vetru Nizozemske

Kolesarji Krke Telekom so na Nizozemskem složno delali za Andreo Zattija - Gorazd Štangelj zaradi okvare ob zmago v Avstriji - Zamujeno nadomestil v Mariboru

NOVO MESTO, KRŠKO - Polklicno moštvo kolesarskega kluba Krka Telekom je prejšnji teden vrtele pedale na Nizozemskem na dirki svetovnega pokala 5. kategorije Olympia tour, na katerem je nastopilo 17 moštev, med njimi najbolj znano domača poklicna vrsta Rabobank; med amaterskimi moštvii pa so med drugim nastopale tudi amaterske reprezentance Italije, Velike Britanije in Združenih držav Amerike. Kot vse dirke na Nizozemskem je bil tudi Olympia tour speljan pretežno po ravninskem svetu, kolesarje pa je ves čas motil tudi izredno močan veter. Krka Telekom je izvrstno začela, saj je bil njen član Italijan Michele Bedin v prvi in drugi etapi drugi, v peti etapi pa je bil drugi njegov rojak Andrea Zatti.

Naloga ostalih članov moštva je bila pomagati Zattiju, ki je bil dolgo drugi v skupnem vrstnem redu.

DOBRI PRED PRVENSTVOM

KRŠKO - Na zadnjem od kvalifikacijskih turnirjev v standardnih in latinskoameriških plesih je v Mariboru nastopilo tudi 6 parov posavskega plesnega kluba Luke, od katerih so se nekateri spet izkazali in dokazali, da so pred državnim prvenstvom, ki bo 14. junija v Leskovcu, v vse boljši formi. Tako sta med pionirji D Luka Vodlan in Maja Bromš zasedla 2. mesto v standardnih in 4. v latinskoameriških plesih, Peter Toporišič in Tina Strgar sta bila med mlajšimi mladinci C tretja v standardnih plesih, David Kozmus in Maša Pikel pa med mladinci C druga v obeh vrstah plesov. Med mladinci B sta bila Sebastian Vodlan in Urška Klakočar druga v standardnih in tretja v latinskoameriških plesih.

FINALE V ŽUŽEMBERKU

ŽUŽEMBERK - Odbojarski klub Žužemberk bo v soboto, 31. maja, pripravil finalni turnir državnega prvenstva v odbojki za starejše dečke. Poleg domačih fantov so se v finalu uvrstila še moštva kanalskega Salonita, ravenskega Fužinarja in mariborskega Gradisa. Turnir se bo začel ob 10. uri.

Kljub temu so tudi Novomeščani dosegli nekaj dobrih uvrstitev: Murn je bil v prvi etapi 17., v peti etapi pa ga je zbil sodniški avtomobil in je zaradi poškodbe roke odstopil. Sprva so sumili na zlom, vendar se je na srečo izkazalo, da ni nič hujšega. Omeniti velja tudi Ravbarjevo 15. mesto v peti etapi in Erzenovo 21. mesto v 7. etapi. Do konca izredno težke dirke so vsi člani Krke Telekom razen Zattija, ki je bil na koncu sedmi, in Pavla Šumanova odstopili.

Preostali del poklicnega moštva je medtem v bližini Dunaja nastopil na enodnevni dirki za pokal Weiland, kjer je na 196 km dolgi progi zmagal član Radenske Roga Leon Bergant, Novomeščan Bogdan Fink pa je bil šesti. Gorazdu Štanglju, ki je bil tudi med tremi ubežniki, je zaradi okvare nekaj kilometrov pred ciljem ušla lepa priložnost za zmago.

RAIN EKIPNO TRETJI

KRŠKO - Na državnem prvenstvu v ženski športni gimnastiki za telovadke programa B, ki je bilo v soboto, 24. maja, na taboru v Ljubljani, so med kadetinjami telovadke krškega Raina s skupnim seštevkom 86,8 točke osvojile odlično 3. mesto. Za Rain so nastopale Simona Gnidica, Samantha Špiler in Špela Lupšina. V posamični konkurenci je bila Simona s seštevkom mnogobojja 29,8 točke 14., Samantha je bila z 28,6 točke mesto za njo, Špela pa z 28,4 točke še eno mesto za Samantho.

Novomeški finale na Ravnah

V finalu mednarodnega namiznoteniškega turnirja Gregor Komac premagal Hribarja, ki je v življenski formi

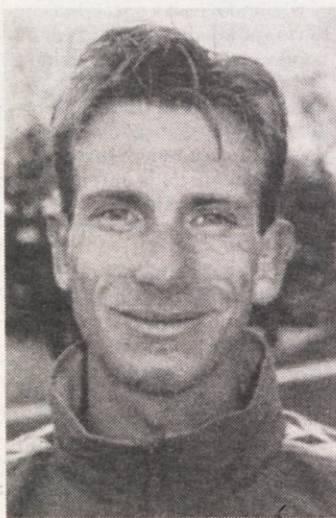
NOVO MESTO - Člana namiznoteniškega kluba Krka Marjan Hribar in Gregor Komac sta imenitno nastopila na mednarodnem turnirju na Ravnah na Koroškem, na katerem se je za zmago potegovalo več kot 100 igralcev iz Italije, Avstrije, Madžarske in Slovenije. Od najboljših slovenskih igralcev so manjkali le Smrekar, Kovač in Škafar. Zaradi kakovostne udeležbe si je moral Hribar nastop na glavnem turnirju izboriti v kvalifikacijah, kjer je v svoji skupini en dvoboj izgubil, a se je kljub temu, tudi z nekoliko sreče, s prvim mestom v skupini uvrstil naprej. V nadaljevanju turnirja mu je žreb naklonil samo tujce, ki so predtem že izločili večino najboljših slovenskih igralcev. Na poti do finala, kjer ga je čakal klubski kolega Gregor Komac, je Hribar med drugimi premagal tudi petega najboljšega avstrijskega in devetega najboljšega madžarskega igralca.

GIMPELJ IN MIHOLJEVIČ DRUGA PO HRVAŠKI

KRŠKO - Kolesarji krškega Sava-projekta so od 16. do 25. maja nastopali na 1340 dolgi mednarodni kolesarski dirki Po Hrvaški in in dosegli nekaj imenitnih etapnih uvrstitev. Tako je bil Damjan Četrtič četrty v prvi etapi, Aleš Poljanšek šesti v peti etapi, najbolj pa so Krčani lahko zadovoljni z Novomeščanom v njihovem dresu Andrejem Gimpelem, ki je v osmi etapi med Zadrom in Splitom osvojil odlično drugo mesto. Na dirki je v dresu hrvaške reprezentance nastopil tudi kolesar Krke Telekom Vladimir Miholjevič, ki se je brez pomoči moštva, saj so ostali hrvaški kolesarji prešibki, da bi mu lahko več pomagali, moral zadovoljiti z drugim mestom v skupnem vrstnem redu.

TERLEP DVAKRAT DRUGI

NOVO MESTO - Na tekmovalno v letalskem delarstvu za Štrkov pokal, ki je tokrat šlo tudi za državno prvenstvo, so v Murski Soboti nastopili tudi modelarji Aero-kluba Novo mesto. V kategoriji prostoletežnih modelov F-1-A je bil Danijel Terlep drugi, Slavko Može je bil četrty in Bojan Može šesti. Mladinec Staš Stankovič je bil med člani deseti, med vrstniki pa četrty. Med modeli na pogon z gumo je bil Terlep spet drugi, Dragan Stankovič pa četrty. Jutri bodo Novomeščani nastopili na tekmovalju za svetovni pokal na Madžarskem.

Andrea Zatti

Naslednje priložnosti Štangelj ni izpustil, prišla pa je že nekaj dni kasneje na Veliki nagradi Maribora. Gorazd skupaj z Bergantom je pobegnil tekmeccem že takoj po startu, a so ga na polovici dirke ujeli. Sledilo je nekaj poskusov pobega, približno 80 km pred ciljem pa je poskus uspel Gorazdu, ki sta se mu tokrat pridružila Sandi Šmerc in Sašo Sviben. Tekmeci jih vse do cilja kljub obupnim poskusom niso ujeli, v šprintu pa je bil po pričakovanju najhitrejši Novomeščan. Med najboljšimi desetim sta bila od Novomeščanov še Boštjan Mervar na četrtem in Sandi Papež na sedmem mestu.

Dokaz, da je Hribar na turnirju igral v zares vrhunski formi, je bila tudi njegova igra v finalu, saj se je povsem enakovredno upiral enemu najboljših naših igralcev in klubskemu kolegu ter soigralcu v igri parov v ligaškem tekmovalju Kočevcu Gregorju Komcu, ki je na tem turnirju zmagal že lani. Hribar je finalni dvoboj izgubil z 0:2, a je bil izid obeh nizov enak - 22:20 za Komca, obakrat pa je Hribar vodil že z 19:17. Po tekmovalju je Hribar povedal, da tako tako dobro še ni igral, kar se ukvarja z namiznim tenisom, tako da sta s Komcem dobila vrsto vabil za poletne turnirje v Italiji in Avstriji.

I. V.

Krki prva liga ušla iz rok

Kljub močnemu moštvu bodo tenisarji Krke še eno leto drugoligaši - Po poškodbi Janžekovičeve enako dekleta

NOVO MESTO - Težko pričakovani dvoboj dveh najmočnejših slovenskih teniških moštev, novomeške Krke in kranjskega Merkurja Proteneja, je minil v znaku Kranjčanov, ki so si z zmago s 7:2 zagotovili mesto v prvi ligi. Novomeščani pa bodo morali po porazu na izpolnitev enakega cilja počakati še eno leto. Za ogrevanje pred odločilnim dvobojem četrtega kola, so Novomeščani v soboto v Šenčurju premagali ljubljansko Svobodo z 8:1.

Moštvi sta nastopili v popolnih postavah: Kranjčani s Čehom Svetlikom pa Urhom in Porom na čelu, Novomeščani pa z Božičem, Krušičem in Hrvatom Jankovičem, tako da nihče od najboljših slovenskih igralcev ni manjkal. Kljub visoki razliki v končnem izidu dvoboja je bil le-ta izjemno izenačen, saj so tako rekoč v vseh partijah o zmagovalcih odločale malenkosti. Izток Božič je tako izgubil s Svetlikom, potem ko je zapravil vodstvo v tretjem odločilnem nizu s 5:3, pa tudi Gregor Krušič se je zelo dobro upiral Urhu.

Žal je naključje hotelo, da sta se letos v isti skupini druge lige dobili dve tako močni ekipi, ki bi v prvi ligi brez težav igrali v končnici štirih in se ne brez možnosti potegovali za naslov prvaka, ligaški sistem pa predvideva, da lahko iz druge v prvo ligo napreduje le eno moštvo. V zadnjem kolu bo Krka doma igrala z brežiško Brezino.

Dekleta Krke so v 3. kolu igrale doma z Žalcem in ga premagale s 3:0, v 4. kolu pa v Ljubljani izgubile proti ekipi teniškega kluba Breskvar z 1:2 in tako tudi one zaprevile možnost napredovati. Vzrok pora-

V Toplicah hokey tudi poleti

Hokejski klub Dolenjske Toplice tekmuje na državnem prvenstvu v hokeyu na rolerjih - Osem Jeseničanov

DOLENJSKE TOPLICE - V Dolenjskih Toplicah, kjer se mladi fantje že več kot 20 let trudijo, da bi postavili na noge spodoben hokejski klub, so novosti, ki se je pred petimi leti pojavila kje drugje kot v Ameriki, zelo veseli. Medtem ko hokey na ledu zahteva precej drago umetno drsališče, do katerega Topličani najbrž še lep čas ne bodo prišli, je pri hokeyu na rolerjih oziroma inline hokeyu primerna za igro vsaka večja ravna betonska ali asfaltna površina, če se jo ogradi z leseno ograjo oziroma s tako imenovano bando. Hokejski klub iz Dolenjskih Toplic se tako lahko v hokeyu na rolerjih meri z najboljšimi v državi.

Novost so zelo dobro sprejeli tudi pravi hokejski, ki si tako sezono igranja raztegnejo na celo leto, hokey na rolerjih pa je z odobravanjem sprejela tudi hokejska zveza Slovenije, saj bodo tako hokejsko zaživela območja, ki so bila na hokejskem zemljevidu bele lise.

Hokejski klub Dolenjske Toplice letos v ligi v hokeyu na rolerjih nastopa prvič, a si kljub temu želi nastop na finalnem turnirju osmih najboljših moštev, ki bo

• Četrty turnir v hokeyu na rolerjih bo v soboto, 31. maja, na igriščih pri osnovni šoli v Dolenjskih Toplicah. Nastopilo bo 20 članskih moštev in 10 moštev do 15. leta. Prireditve se bo začela ob 8. uri zjutraj, finalna tekma pa bo predvidoma ob 21.30. Topličani so ob turnirju pripravili tudi zabavni program, v katerem bodo po peti uri popoldne nastopili novomeška rokoverska skupina Dan D, Pompardon Paligodba in mama Manka.

konec julija v Tivoliju. Pot do finala vodi preko 10 turnirjev rednega dela državnega prvenstva, ki bodo v različnih krajih Slovenije.

Domačim fantom se je v moštvu Dolenjskih Toplic pridružilo osem hokejistov jeseniškega Acronija, med njimi pa so tudi reprezentantje Tom Jug, Jure Smolej, Gaber Glavič, Mohor Razinger in Miha Rebolj. Že na prvem turnirju so bili Topličani sedmi, na drugem in tretjem pa niso imeli sreče in so že v prvih kolidah naleteli na premočne nasprotnike.

I. V.

HOKEY TUDI POLETI - Poleg betona in rolerjev namesto ledu in drsalk je razlika med zimskim in poletnim hokeyem še v črtah - pri hokeyu na rolerjih je namesto treh prečnih črt na igrišču le ena. Drugačeno so tudi pravila, ki ne dovoljujejo grobosti kot pri hokeyu na ledu, tako da telesni kontakt, podobno kot pri košarki, skoraj ni dovoljen. Namesto navadnega paka se pri hokeyu na rolerjih uporablja poseben pak s kolesčeti, pri neravnih površinah pa tudi žogica. Mere igrišča tako kot pri nogometu niso natančno določene. (Foto: B. Peterlin)

IGRE UPOKOJENCEV

NOVO MESTO - Športne igre upokojencev Dolenjske in Bele krajine bodo 7. junija v Novem mestu. Tako so se odločili, ker je društvo upokojencev iz Kočevja že drugič odpovedalo organizacijo iger. Tekmovalne discipline bodo iste, le pri upokojenkeh bo nekaj športov več kot do sedaj. (J. D.)

DERBI KRKI

NOVO MESTO - Po zmagi nad Kolpo v Podzemlju nogometašem novomeškega moštva Radio Krka do naslova prvakov zahodne skupine 3. nogometne lige tri kola pred koncem prvenstva manjka samo še ena zmagaja, ki si jo obetajo v nedeljo, 1. junija, ko se bodo na domačem štadionu ob 16.30 pomerili z Litijo. Dolenjsko - belokranjski derbi v Podzemlju so dobili Novomeščani s 4:2 (3:1). Zadetke za Radio Krka so dosegli: Matjaž Sever dva, Janez Gruden in Matjaž Mrak pa po enega. Tri kola pred koncem so Novomeščani na prvenstveni lestvici na prvem mestu s 6 točkami prednosti pred drugouvrščenim sezanskim Taborom. Moštvo mladincev Elana je tokrat izgubilo v Trbovljah s tamkajšnjim Rudarjem z 0:2, starejši dečki so v Ljubljani z 2:0 premagali Svobodo, z enakim izidom pa so Svobodine vrstnike premagali tudi mlajši dečki.

Med karatejem in boksom

Discipline kick boxinga z elementi karateja in boksa prihajajo iz Amerike - Novomeščani med najboljšimi

NOVO MESTO - Tekmovalna v borilnih veščinah kot so full contact, light contact in semi contact, pri nas niso novost, a vseeno so širši javnosti te tri sorodne športne discipline, skupaj poimenovalne z nazivom kick boxing, le malo poznane. Obisk na treningu novomeškega kluba Scorpion, ki vsak dan vadi v telovadnici osnovne šole v Šmihelu, nas je prepričal, da ne gre le za zvrst karateja, kot ponekod vlada zmotno mišljenje.

Trener Mirko Vorkapič nam je razložil, da imajo večšine kick boxinga resda korenine v klasičnem karateju, pri katerem tekmecc med dvobojem udarce le nakažeta, ne smeta pa zares udariti. V Ameriki so leta 1972 tako karateju dodali elemente klasičnega angleškega boksa in nastal je najprej full contact karate, ki se je potem razvijal naprej kot samostojna borilna veščina, zaradi polnih udarcev z rokami in nogami za večino gledalcev vsekakor zanimivejši od samega karateja.

Spremembam v pravilih je sledila tudi sprememba v opre-

saj morajo tekmecc uporabljati boksarske rokavice in ščitnike za noge, podkolensko kost, modrobran in zaščitne čelade, da zaradi neposrednih udarcev ne bi prišlo do poškodb. Udarci, ki so pri disciplinah semi in light omejeni, so dovoljeni tako kot pri boksu od pasu navzgor in le spredaj, za razliko od boksa pa so dovoljeni tudi udarci z nogami. Podobno kot pri karateju boji potekajo v ringu. Kot šport je kick boxing razvit po vsem svetu, prirejšajo pa tudi svetovna in kontinentalna prvenstva.

V Novem mestu se s kick boxingom ukvarjata dva kluba, za začetnika tega športa v mestu ob Krki pa velja Šamso Šehić, ki še vedno uspešno vodi karate klub Novo mesto. Klub Scorpion so ustanovili lani, nekdanjim članom karate kluba Novo mesto, ki prav tako sodi med najboljše v državi, in novomeškega boksarskega kluba pa se je v prvem letu delovanja priključilo tudi precej novincev.

I. V.

MED KARATEJEM IN BOKSOM - Tekmovalci v borilnih veščinah kick boxinga nastopajo v dolgih hlačah in do pasu goli, roke in noge, s katerimi udarjajo, pa imajo posebej zaščitene. Tekmovalca novomeškega kluba Scorpion, ki v tej športni zvrsti spada med najboljše v državi, Aleš Vidmar in Sašo Hajnšek (na sliki s trenerjem Mirkom Vorkapičem) med vadbo sicer ne uporabljata vedno zaščitne čelade, ki pa je na tekmovalnih prav tako obvezna. (Foto: I. V.)

KOŠARKARJI PRI ŽUPANU - Novomeški župan Franci Koncilija je v petek, 23. maja, sprejel upravo in moštvo košarkarskega kluba Krka, ki se je pred tednom uvrstil v prvo košarkarsko ligo, in fantom čestital za dosežene cilje. Člani uprave s predsednikom kluba Samom Plantanom (na sliki mu župan izroča priložnostno darilo) na čelu so izkoristili priložnost in prvega moža novomeške občine opozorili na težave novomeških športnikov zaradi poamnjakanja vadbene prostora v edini in že zdavnaj zastareli dvorani Marof. Do začetka prvenstva bo treba zamenjati koše in semafor, ki niso v skladu s pravili. Prvoligaško moštvo bo moralo v prihodnji sezoni vaditi dvakrat dnevno, zato so se košarkarji obrnili na župana tudi s prošnjo, da jim pomaga najti prost opoldanski termin vsaj v eni izmed šolskih telovadnic. (Foto: I. V.)

Ob stoletnici dolenjskega kolesarstva

V petek bodo v Kulturnem centru Janeza Trdine odprli razstavo in pripravili slavnostno akademijo - Vabljeni vsi nekdanji kolesarji in člani dolenjskih kolesarskih klubov - V soboto kriterij Telekom in v nedeljo Velika nagrada Krke

NOV MESTO - Jutri se bo v Kulturnem centru Janeza Trdine v Novem mestu z odprtjem muzejske razstave ob 19. uri in slavnostno akademijo pol ure kasneje začelo praznovanje stoletnice kolesarstva na Dolenjskem. V soboto bo po novomeških ulicah potekal mednarodni kriterij Telekom, v nedeljo, tananko 100 let po ustanovni skupščini Kluba dolenjskih biciklistov v Novem mestu, pa bo praznovanje doseglo vrhunec, ko se bo preko 100 kolesarjev, med katerimi bo tudi pet poklicnih moštev, na balkanskem krogu pomerili za 20. Veliko nagrado Krke.

Dolenjski muzej je razstavo ob 100-letnici kolesarstva pripravil v sodelovanju z mestno občino Novo mesto in ob pomoči številnih dolenjskih kolesarskih delavcev, ki so sodelovali pri zbiranju gradiva. Razstava bo odprta jutri in bo do 9. junija na ogled v avli Kulturnega centra Janeza Trdine, kasneje pa jo bodo preselili v Dolenjski muzej, kjer bo na ogled čez poletje. Na otvoritvi bo o razstavi spregovorila avtorica Majda Pungercar. Na odprtje razstave in na slavnostno akademijo organizatorji vabijo vse nekdanje kolesarje in člane dolenjskih kolesarskih klubov, saj od mnogih nimajo naslovov, da bi jim poslali osebna vabila.

Sobotni kriterij Telekom in nedeljska velika nagrada Krke bosta po kakovosti udeležencev najmočnejši v 20-letni zgodovini te prireditve. V članski konkurenci bodo poleg novomeške Krke Telekoma še štiri italijanska poklicna moštva: Cantina Tollo Carrier, Scrigno Gaerne, Rös Mary in Amore Vita. Od slovenskih kolesarjev so obljubili nastop vsi, ki v tem športu kaj pomenijo, poleg tega pa bodo štartala še amaterska moštva iz Hrvaške, Avstrije in najboljša amaterska moštvo Italije Fior, ki ima v svojih vrstah tudi svetovnega prvaka Figuerasa in Novomeščana Martina Derganca. Po besedah direktorja moštva Krke Telekoma, Mirka Fiolta, so njegovi fantje v dobri formi, taktika trenerja Srečka Glivarja pa naj bi na vrh zmagovalnih stopničk pripeljala enega izmed domačinov.

Kako se je začelo

Čeprav je kolo v Evropi dobilo domovinsko pravico šele ob koncu 19. stoletja, je tri leta pred iztekom stoletja Novo mesto že dobilo svoj

SEVNIŠKI MARATON

SEVNICA - Med udeleženci sevnškega kolesarskega maratona je bilo kar 8 Pazinčanov, pravih Istranov, in po tem je sevnški maraton postal že mednarodni. Predsednik sevnškega kolesarskega društva dr. vet. med. Zvone Košmerl bi bil še bolj zadovoljen, če bi bil odziv domačinov boljši. Maraton je odpeljalo le 9 Sevnčanov in kar 15 Krčanov, med njimi tudi najstarejša, 59-letna Djuro Kováč in Alojz Levičar. Najmlajši kolesar je bil Nejc Fišer s Črne na Koroskem. Na cilj 74,6 km dolge proge na sevnškem Glavnem trgu sta se po 2 urah in 8 minutah objeta pripeljala 30-letni Pazinčan Nikola Matić in 25-letni Krčan Aljoša Šurljaj, saj je naposled ta maraton namenjen rekreativcem.

Šport iz Kočevja in Ribnice

SODRAŽICA - Na pokritem balinišču v Sodražici je bil zahodni polfinale državnega prvenstva za dvojice. Med šestnajstimi ekipami se jih je osem uvrstilo v finale. Med najboljšimi so bili igralci prve lige iz Primorske. Tekmovanje si je ogledal tudi državni kapetan Darko Guštin, ki je pohvalil prizadeve Sodražane. V tretjem kolu notranske lige so igralci Sodražice nepričakovano izgubili proti Jezeru s 7:9.

RIBNICA - Kadeti rokometnega kluba Inles so se na Dunaju udeležili tradicionalnega festivala mladih. Nastopilo je 150 ekip v štirih skupinah. Ribničani so v predtekmovalju premagali dve avstrijski in dve hrvaški ekipi, v odločilni tekmi za vstop v finale pa jih je premagala tretja avstrijska ekipa. Prvo mesto med kadetskimi ekipami so osvojili rokometarji zagrebškega Medveščaka.

KOČEVJE - Medtem ko so se odbojkarice Lik Tilie poslovile od prve B-lige, se za to tekmoovanje načrtno pripravljajo v Kanu Kovinarju, ki se je letos uvrstil v višjo ligo. Trener Tone Krkovič, ki je skupaj z Radom Lampetom pripeljal Kočevce med prvotigaše, zaradi obveznosti na delovnem mestu ne bo več vodil prve ekipe.

prvi kolesarski klub. Ustanovni sestanek je bil 1. junija leta 1897 v gostilni Jelenc pri železniški postaji, vse kolege bicikliste pa je tam sklical dr. Karl Grossmann.

Kot je takrat poudaril ustanovitelj, je bil cilj Kluba dolenjskih biciklistov v Novem mestu, kot so svoje društvo imenovali, "razširjati in praktično uporabljati veloped z izleti in dirkami". Med 65 rednimi in 5 podpornimi člani, kolikor se jih je zbralo do oktobra, jih je bilo naj-

• **Sobotni mednarodni kriterij Telekom se bo na novomeškem Glavnem trgu začel ob 17. uri s štartom dečkov C, po dirki vseh treh kategorijah dečkov in obeh kategorijah mladincev pa bodo štartali člani, ki bodo morali prevoziti 21 nekaj več kot 2 kilometra dolgih krogov z Glavnega trga po Rozmanovi ulici, Seidlovi cesti čez Šmihelski most, po Kandijški cesti in čez Kandijški most nazaj na Glavni trg. Cilj članov bo predvidoma ob 20.30. Na celotni progi bo od 16.00 do 21. ure popolna zapora prometa, za obvoze pa bo poskrbljeno. V nedeljo bodo dopoldne z Glavnega trga ob 10. ure krenili mlajši in starejši mladinci, ki bodo prevozili pet tako imenovanih balkanskih krogov (Glavni trg - Ločna - Otočec - Ratež - Žabja vas - Glavni trg). Po končani dirki mladincev bodo ob 13. uri štartali člani, ki bodo prevozili 10 krogov oziroma 182 km in na cilj prispeli predvidoma okoli 17. ure. Zaradi dirke bodo na cestah občasne premične popolne zapore prometa od 9.30 do 18. ure. Organizator obeh dirk prosi voznike, naj upoštevajo navodila policistov in redarjev, prebivalce krajev ob progi pa za strpnost in razumevanje.**

več iz Novega mesta, Črnomlja, Metlike, Kostanjevice, Krškega in Žužemberka pa tudi iz Ljubljane.

Ena prvih skupnih poti dolenjskih kolesarjev je bil izlet na slavnostno otvoritev prvega namenskega kolesarskega dirkališča v Ljubljani, istega leta pa so pripravili tudi prvo dirko na progi med Krško vasjo in Šentjernejem.

Po odhodu dr. Grossmanna, gonilne sile kluba, iz Novega mesta je po letu 1901 delovanje društva počasi zamrlo. Nov klub so v Novem mestu ustanovili spet leta 1922; njegovi člani so se že istega leta udeležili zvezne dirke od Novega mesta do Celja pa tudi sami so pripravili dirko med Novim mestom in Šentjernejem. L. 1934 je kolesarska zveza Jugoslavije razpustila Triglavski pododbor, kamor je spadal tudi novomeški klub, ki je zaradi tega kot večina drugih zamrl.

S člani bo v prihodnje delal Sašo Ivetič, ki je lani vodil igralko Lik Tilie.

RIBNICA - V šetem krogu občinske nogometne lige Ribnice v malem nogometu so bili doseženi naslednji izidi: Agaton : Turjak 4:1, Kocka : Biba Market T 9:3, Elin Kot : Grafit 1:3, Avto-center Prestige : Divji jezdec 5:0, Lašče : Spectrum Treid 1:6. Vodi Avto-center Prestige s 16 točkami.

KOČEVJE - V 4. krogu občinske nogometne lige Kočevja so bili doseženi naslednji izidi: AS Krempa : Štalcerji 1:2, Željine : Babilon 3:3, Tri zvezde : Slovenka 2:1, Črni Potok : Ag Kovinar 1:4, Kostel : Rog 2:2. Vodijo Tri zvezde z 12 točkami. Skupina B: Atletiko : Mahovnik 2:2, Marof : Mozelj 6:3. Vodita Mahovnik in Marof.

ŠKOFJA LOKA - Ob občinskem prazniku in 1024-letnici mesta Škofja Loke so tamkajšnji športni delavci pripravili tudi tekmoovanje v streljanju z vojaško puško. Med 20 ekipami so zasluženo slavili strelci Morisa iz Kočevske Reke, Celje je bilo drugo, Škofja Loka tretja. Moris je imel v svojih vrstah tudi najboljšega posameznika turnirja Janeza Markuna. M. GLAVONJIC

Dolenc iz Gotne vasi

Že leto kasneje je Matko iz Gotne vasi ustanovil lasten klub z imenom Kolesarski klub Dolenc. Člani so redno vadili ob nedeljah in praznikih na cestah med Novim mestom in Karlovcem ali med Novim mestom in Ljubljano. Klub Dolenc je deloval vse do začetka druge svetovne vojne, da so se ljubitelji kolesarstva spet organizirali, pa so morala miniti kar tri desetletja.

Moderna doba

Leta 1972 je bilo namreč ustanovljeno kolesarsko društvo Novo mesto, ki se je čez tri leta preimenovalo v kolesarsko društvo Novoteks, kasneje pa spet v Novo mesto in leta 1985, ko so novomeški kolesarji pripravili do tedaj največjo prireditev, balkansko prvenstvo, pa v kolesarsko društvo Krka, temu imenu pa so letos dodali še ime drugega glavnega pokrovitelja, Telekom. Prvi predsednik novomeškega kolesarskega kluba je bil Brane Raljan, prvi trener pa nekdanji mladinski prvak države Jože Majes. Že po dveh letih je imel klub 44 tekmovalcev, ki so dosegali izjemne rezultate, predvsem v mlajših kategorijah, do prvih večjih uspehov med člani pa so morali počakati vse do generacije Sandija Papeža.

Z leti se je društvo krepilo tako po materialni kot po organizacijski plati. Pomemben mejnik v razvoju dolenjskega kolesarstva je bilo leto 1984, ko so po zgledu smučarjev ustanovili dolenjski kolesarski sklad, v katerega so vključila številna podjetja, ki so za vloženi denar dobila sorazmerni reklamni prostor na opremi kolesarjev in klubskih vozilih. Naslednje leto so novomeški kolesarji pripravili balkansko prvenstvo v kolesarstvu, med prvenstvom podpisali pogodbo z glavnim pokroviteljem Krko, vse skupaj pa je začel Sandi Papež, ki je na cestni dirki na balkanskem prvenstvu premagal prav vse tekmece. Članska vrsta se je vse bolj uveljavljala in tega leta so Novomeščani kot člani jugoslovanske reprezentance prvič nastopili na največji in najtežji amaterski dirki na svetu Berlin - Praga - Moskva - Varšava. Sandi Papež in Jože Smole sta bila prva Dolenjca po Leonu Štuklju, ki sta nastopila na olimpijskih igrah. Tekmovala sta v moštveni vožnji na igrah v Seulu.

Konec osemdesetih in začetek devetdesetih let je bil čas novmeških kolesarjev, ki so s Sandijem Papežem na čelu kraljevali na jugoslovanskih cestah. Sandi je leta 1989 in leta 1990 dvakrat zapolnil zmagal v skupnem vrstnem redu dirke po Jugoslaviji, pomembne uspehe pa sta dosegala tudi Srečko Glivar in Bogdan Ravbar.

Za njimi je prihajala nova generacija, ki je s tretjim mestom Bogdana Finka na mladinskem svetovnem prvenstvu v Angliji dosegla največji uspeh slovenskega kolesarstva. Člani Krke so v naslednjih letih osvajali številne naslove državnih prvakov in sodelovali v državnih reprezentancah v vseh kategorijah. Zadnji vrhunec razvoja kluba je prvo slovensko poklicno moštvo Krka Telekom, v katerem poleg Novomeščanov nastopajo le štirje tujci.

LEP MOTOKROS V SEMIČU - Motoklub Semič je na progi v Stranski vasi skrbno pripravil 4. letošnjo dirko za državno prvenstvo, ki si jo je ogledalo več kot 3.000 gledalcev. Med podmladkom do 80 ccm zmagal domačin Dejan Ogulin, član krškega Fun Športa Nik Rovana pa je bil četrti. Od tekmovalcev z našega konca velja omeniti 2. mesto Andreja Hvasite (Mel, Novo mesto) med podmladkom do 80 ccm, drugo mesto Novomeščana Mateja Žvana (Kobra, Nova Gorica), tretje Jake Možeta (Mel) in peto Marka Špeharja (Nix Semič) med člani do 80 ccm ter tretje mesto Ludvika Mežnarja (Mel) med člani v razredu do 125 ccm. (Foto: S. Dokl)

USPEH STAROTRŽANOV

STARI TRG - Na šahovskem tekmovalju mladih v Komendi je nastopilo 120 igralk in igralcev, Med mladinci je zmagal Tadej Kobe; med dekleti pa je Mateja Madronič, udeleženka letošnjega evropskega prvenstva v Estoniji, prav tako zmagala, Mateja Špehar pa je bila druga. (V. K.)

VODI POLICIJA

METLIKA - V 4. kolu občinske nogometne lige Metlike je Radovič z 2:0 premagala Rosalnice, Slamna vas s 3:1 Suhor, Policija z 2:0 Grabrovec, Metlika I je z 2:1 premagala Metliko II, Mladina s 6:0 Dobrave, medtem ko sta Boršt in Lukovica igrala 1:1. V zaostali tekmi je Metlika II premagala Rosalnice z 1:0. Na lestvici vodi Policija, druga je Mladina in tretja Metlika I.

NAJBOLJ SIMPATIČNI

PODZEMELJ - Posadka mlajših dečkov nogometnega kluba Kolpa je nastopila na mednarodnem turnirju v italijanskem kraju Sestri Levante. Podzemeljčani so bili na tekmovalju najmlajša ekipa in so se z dopadljivo igro prikupili tako občinstvu kot strokovnjakom, ki so jih izbrali za najbolj simpatično moštvo. Izostal ni niti tekmovalni uspeh, saj so osvojili šesto mesto.

VITALIS TRETJA

NOVO MESTO - Posadka jadranskega kluba Novo mesto je s klubsko jadrnico Vitalis nastopila na prvi od osmih regat slovenske jadrane zveze in med šestimi jadrnicami v razredu express osvojila solidno tretje mesto. Vsega skupaj je na regati Piranski trikotnik nastopilo 25 slovenskih jadrnic.

DRUGIČ RUS

DRAGATUŠ - V drugem kolu belokranjske teniške lige je v Dragatušu 17. in 18. maja nastopilo 32 igrancev, med katerimi sta z dobro igro presenetljiva varovanca trenerja Slavka Orliča, metliška osnovnošolca Joško Grbec in Robi Brajkovič. Kljub njuni dobri igri so bili med najboljšimi le starejši igralci. Drugič zapored je zmagal Igor Rus iz Gradca, ki je v finalu z 2:1 ugnal Francija Novaka, tretji je bil Mitja Goršek in četrti Klemen Vitkovič. Tretje kolo bo v Črnomlju 31. maja in 1. junija.

SKUPŠČINA SMUČARJEV

NOVO MESTO - Letna skupščina smučarskega društva Krka Rog bo v torek, 3. junija, ob 18. uri v veliki konferenčni dvorani hotela Krka. Po običajnih točkah dnevnega reda bodo najboljšim tekmovalcem in najzaslužnejšim članom kluba podelili priznanja.

SPEEDWAY ZA ZLATI ZNAK KRŠKEGA

KRŠKO - AMD Krško bo v soboto, 31. maja, ob 19.30 na štadionu Matije Gubca pripravilo močno speedway dirko za 15. zlati znak občine Krško in 5. memorial Franca Babiča, na katerem bo nastopilo osem najboljših iz prve dirke. Nastopili bodo vozniki iz 11 držav, med drugim tudi Avstralije, Argentine, Velike Britanije in Nemčije.

Kočevje izstopilo iz lige

Kriza kočevskega nogometa

KOČEVJE - Člani izvršilnega odbora nogometnega kluba Kočevje so sprejeli sklep o izstopu članske ekipe iz ljubljanske medobčinske lige. S tekmovalcem bodo nadaljevali starejši in mlajši dečki ter mladinci. Sklep ne preseneča, saj je posledica zadnjih dogodkov na igrišču, ko so o zmagovalcu odločale predvsem sodniške igrice. Tako naj bi odgovorni moške v nogometni organizaciji dali prednost drugim ekipam, Kočevje pa naj za uvrstitev v višjo ligo še počaka. Na odločitev so vplivale tudi gmotne razmere v klubu, ko je financiranje s strani Športne zveze praktično že presahnilo, sponzorjev pa ni bilo od nikoder.

"Ves čas traja nekakšen boj s Športno zvezo, saj smo jo prepričevali o upravičenosti naših zahtev. Ob koncu nam je uspelo zadeve delno urediti, a za člansko ekipo žal prepozno. Med izbiro, ali naj iz lige izstopijo člani ali mlajše skupine, smo se odločili za člane. Sklep odbora je bil enoten in pravilen," je dejal tajnik kluba Jože Gorše. Za prihodnost kočevskega nogometa se kljub temu ni bati. Zelo dejavno so ekipe v dveh občinskih ligah maledga nogometa, še bolj uspešni pa so starejši dečki, ki so osvojili prvo mesto v območni ligi, mladinci pa so bili peti.

M. GLAVONJIC

ERIKA PRVA

NOVO MESTO - Na državnem prvenstvu v semi contactu in light contactu sta se izkazala tudi člana novomeškega kluba Scorpion Erika Schwaigerin Sebastian Winisch. Sebastian je bil med dečki v semi contactu v kategoriji do 56 kg drugi, Erika pa v light contactu do 60 kg prva.

Tespack

Tespack, d.o.o., Tovarna embalaže Brestanica v občini Krško, je drugi največji slovenski proizvajalec in predelovalec valovitega kartona. Od leta 1992 sodi v skupino Duropack AG s sedežem na Dunaju, ki je s sedmimi tovarnami primerljive proizvodnje zastopan v šestih srednje- oz. vzhodnoevropskih državah.

V Sloveniji ima Tespack dolgoletno poslovno tradicijo z uveljavljenimi programi, pretežno s področja transportne embalaže. Zavzeti sodelavci skrbijo za to, da je kupcem doma in v tujini vsak delovni dan dostavljeno 80 do 100 ton naročenih pol-oz. končnih izdelkov. Ker odhaja eden vodilnih sodelavcev, šef prodaje, v pokoj, razpisujemo delovno mesto

VODJA PRODAJE

pod temi pogoji:

1. Kandidat mora imeti visokošolsko izobrazbo komercialne, ekonomske ali tehnične smeri.
2. Predpostavljamo aktivno in pasivno znanje bodisi nemščine ali angleščine.
3. Kandidat mora imeti ustrezne in preverljive predhodne izkušnje pri samostojnem vodenju komercialnih poslov in večje skupine zaposlenih (po možnosti v proizvodnem obratu).
4. Od kandidata zahtevamo, da uspešno deluje v timu in da ima predispozicije pripriljive osebnosti.
5. Kandidat mora biti komunikativen, z željo po uveljavljanju podjetja.
6. Kandidat naj bi bil star okoli 30 let in pripravljen, da stavi na dolgoročno sodelovanje z novim delodajalcem. Glede na to, da je Tespack, d.o.o., uspešno podjetje z verjetnostjo povečevanja ne le njegovega tržnega deleža, temveč tudi števila povezanih podjetij v nekaterih sosednjih državah, je delo vodje prodaje za usposobljenega in dinamično mislečega managerja velik poklicni izziv.
7. Plača in bonitete ustrezajo pomenu funkcije v skupini podjetij z mednarodno naravnanoostjo.

Kdor je pripravljen, da izpolnjuje pogoje razpisa, ga vabimo, da pokliče tajnico direktorja, gospo Antonijo Gabrič, na tel. številko 0608/241-514 v ponedelejek, 2.6.1997, od 8. do 12. ure, kjer bo izvedel vse nadaljnje informacije.

Svet zavoda Kulturnega doma Krško

r a z p i s u j e

na podlagi 32. člena Zakona o zavodih in 12. ter 18. člena Statuta Kulturnega doma Krško delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo srednjo ali višjo izobrazbo družboslovne smeri,
- da imajo najmanj 10 let (s srednješolsko izobrazbo) oz. 5 let (z višješolsko izobrazbo) delovnih izkušenj pri opravljanju vodilnih nalog s področja kulturne dejavnosti,
- da imajo potrebne organizacijske sposobnosti.

Mandat za razpisano delovno mesto traja 4 leta.

Prijave z dokazili o izobrazbi, dosedanjih delovnih izkušnjah, življenjepisom in programom dela in razvoja delovanja doma v bodoče naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: SVET ZAVODA KULTURNEGA DOMA KRŠKO, Trg Matije Gubca 2, 8270 KRŠKO.

Kandidati bodo o izbiri, h kateri daje soglasje Krajevna skupnost Krško, obveščeni v 30 dneh po dnevu objave razpisa.

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 22. maja 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

V čigavi denarnici so Judeževi groši

Dol. list, št. 14, 10. aprila

Pričakovali smo odziv na naše vprašanje, ki je bilo objavljeno 10. aprila letos. Prosili smo vse, ki kaj vedo o belogardistih, ki so bili domnevno internirani v koncentracijskem taborišču Dachau. Niti iz naše niti iz dokumentacije taboriščnega muzeja ni razvidno, da "bi polovico belogardistov, ki so se zatekli v Kočevsko Reko skupaj z italijansko vojsko, razorožili esesovci in jih poslali v KZ Dachau". Tudi pojasnil na naše vprašanje ni bilo.

Glede na razvoj dogodkov po kapitulaciji Italije trditve v Brulčevi knjigi sploh ni mogla biti resnična. Belogardistične enote, ki jih partizani niso utegnili razorožiti, so se zatekle na nemškoasedbeno ozemlje. Tako je blizu 1.000 belogardistov, zbranih v Novem mestu, pri Jurki vasi zapustilo umikajoče se Italijane in se po napadu partizanov nanje pri Zameškem pridružil Nemcem v Kostanjevici. Če bi bila navedba v Brulčevi knjigi točna, bi to pomenilo, da bi se del belogardistov iz Bele krajine zadrževal na območju med Kočevjem in Novim mestom do nemške ofenzive na Dolenjsko 21. oktobra 1943. Tudi če bi jih v tem času dobili Nemci v roke, jih zanesljivo ne bi poslali v taborišče, saj so bili v tem času kot domobranci že njihovi zavezniki.

Raziskovalna skupina pri Skupnosti internirancev Dachaua Celje, Gledališka 2

Vinska vigred podirala rekorde

Dol. list št. 20, 22. maja

Žal je imela tudi slabo stran. Minila je Vinska vigred v Metliki in pripravljali odbor, pridelovalci vin in tudi obiskovalci bomo tehtali uspešnost predstavitev kvalitete lanskega pridelka vinske trte v Beli krajini. Cestitam prirediteljem, čestitam vinogradnikom, ni bil zamen vaš celoletni trud! Prireditve pa je žal šepala na stvareh, ko si moraš napolniti lačen želodec, ker na prazen želodec se res ne da piti.

V soboto je bilo sonce in vroče, kar pa ne opravičuje tistih, ki so pekli jagenjčke in sekali pečenko, da so bili napolnjeni, torej proti predpisom, ki določajo, da mora biti živilski delavec v zapeti beli halji. Prirediteljem predlagam, naj bodo pozorni tudi na take stvari, kot je kajenje ljudi, ki imajo opravka s prehrano.

Človek bi se zatisnil oči pred temi zunanjimi malomarnostmi, če bi bila vsaj pečenka kvalitetna. V gosteh sem imela več obiskovalcev iz Ljubljane in želela sem jih pogostiti tudi s pečenko. Na mizi za razsekovanje je bil na pol pokrit pečen jagenjček, zraven pa mastna in mokra brisača iz fritirja. Ko je sekač obračal pečenko, preden naj bi jo razsekal, sem videla, da je znotraj krvava. Zato z nakupom ni bilo nič.

Pozivam prireditelje, naj bolj spoštujejo tudi higienske zahteve. Škoda, da bi Vinska vigred postala navadna veselica najslabše vrste. Proučijo pa naj tudi, ali je lepše videti stojnice z domačo obrtjo ali z raznimi kičastimi izveski in tekstilom.

Nisem edina, ki sem opazila te stvari in poudarjam, da si odlična vina, kot jih pridelajo vrli belokranj-

ski vinogradniki, ne zaslužijo biti v družbi s temi negativnimi "spremljevalci", kot sem jih našla. VIKI LOZAR Črnomelj

Šentjernejski lisički

Dol. list št. 20, 22. maja

V Dolenjskem listu je bil objavljen prispevek o dveh nesrečno izgubljenih mladih lisičkih, kateri je v oskrbo prevzela družina na Drami pri Šentjerneju. Kasneje bo za ti dve živalci poskrbljeno v živalskem vrtu v Ljubljani. Vse lepo in prav, zamejim pa neodgovorno pisanje o lovcih, saj povsem neutemeljeno in brez dokazov meri na lovce, češ da so očitno ti ustrelili njihovo mater. V javnosti je ravno novinarski lobi nam lovcem naredil ogromno moralne škode, bodisi z napihovanjem nekaterih zaved ali zaradi nepoznavanja lovske tematike, pa tudi zaradi nedokazanih namigovanj. Lovci vljudo prosimo vse, ki o nas karkoli pišejo, naj pišejo argumentirano in ne po nedokazanih predpostavkah.

Kljub temu da je po zakonu lisico dovoljeno loviti vse leto, je lovci v času materinstva ne preganjamo niti ne streljamo. Odstrel vsakeršne živali v času materinstva in vzgajanja neboljnih mladičev imamo za nemoralno dejanje, ki ni v skladu z lovsko etiko. Ker novinarji vedo, da nam javnost ni naklonjena, v prispevku ni bilo ugotovljeno, kakšna je bila usoda lisice: jo je povozil avto, je morda poginila zaradi stekline. Če pa je lisico res ustrelil lovec, bi bilo potrebno tega javno imenovati, kajti v naših vrstah so dejanja nekaterih posameznikov sramotna. Nikakor pa ne dovolimo nikomur, da nas meče vse v isti koš.

FRANC SVETEC
Kostanjevica

DOLENJSKI LIST

Škandalozen nastop župnika iz Prečne

Člani LD Novo mesto zahtevamo od njega javno opravičilo za izrečene žalitve

Na pokopališču v Prečni se je v petek, 23. maja, zgodil škandal, ki ga je z nedopustnim obnašanjem povzročil prečenski župnik. Na izhodu iz cerkve v Prečni je zmerjal lovske tovariše pokojnega Janeza Perocija s tolpo in hordo, ki naj se pobere stran od pokojnikove žare. Omenil je tudi Hubertusa, zaščitnika lovcev, da ga lovci nismo vredni in tudi nobeni prijatelji pokojnika nismo bili. Razlog: lovci kot mnogi drugi ljudje, ki so prišli na pogreb, smo med mašo ostali pred cerkvijo.

Da bi bila mera polna, je prečenski župnik svoje nedopustno obnašanje nadaljeval tudi na pokopališču pred odprtim grobom. Molitvi je po njegovi oceni sledilo premalo prisotnih, zato jo je prekinil in začel z zmerjanjem in delitvijo moralnih nauk. Prisotne je ozmerjal, da so kot mulci brez vere, in grozil, da ne bodo dobili nekakšnih potrdil.

Na pokopališču se je zbralo veliko Janezovih prijateljev, sodelavcev, znancev in lovskih tovarišev. Prišli so, da bi se dostojno poslovili od pokojnika. Nismo prišli poslušati prečenskega župnika, ki je pogreb grobo izkoristil za obračun s pre-

APLAVZ NI OBVEZEN Kanada je tudi to

V kanadškem mestu Windsor sem obiskal eno od takojšnjih osnovnih šol. Ravnatelj se je pohvalil, da slovijo daleč naokoli po vzorni disciplini. O tem sem se tudi prepričal, saj je vladala v šoli moteča tišina. Tudi pri uri telovadbe, ki sem ji prisostvoval. Posebnost šole je tudi to, da je brez učilnic oziroma brez sten, ki bi le-te določale. Posamezne razrede ločijo le pregrade police, na katerih se gnetejo knjige, televizijski sprejemniki, videorekorderji ter računalniki. Učenci pa - blizu 450 jih je - pa kot bučice. Med odmori ni bilo slišati nikakršnega kričanja, ni bilo letanja niti lovljenja, kar je pri nas pogost pojav.

Najbolj pa me je presenetilo, da ni bilo nikjer videti kuhinje in jedilnice. "Učenci nosijo malico od doma," mi je pojasnil ravnatelj, "malicajo pa v telovadnici." In res: otroci so malicali, sedeč v večjih ali manjših krogih kar na parketu telovadnice. Prav na tistih tleh, kjer je še pred nekaj sekundami izvajal peti razred vaje s padalom. Brez besed so se držali za obod padala ter se vrteli levo in desno, nakar so poskušali prevlati žogo drug drugemu na njegovo stran.

Nehote sem se spomnil na naše dobro opremljene šolske kuhinje in jedilnice ter na pripravljene obroke, ki doživljajo kritike tako od staršev kot tudi od učencev. Slednji izkazujejo svoje nezadovoljstvo s kosi kruha, vrženimi po tleh ali po mizah, politih z mlekom. Niti pomisliti pa si nisem upal, kaj bi pri nas počeli s šolo, v kateri bi učenci razgumili svoje prtičke za malico kar po telovadniških tleh.

TONI GAŠPERIČ

Kdo stoji za stavko železničarjev

S stavko očitno oblasti željni Janez Janša uresničuje svoje interese - Če bomo dopustili, da bodo uničili najboljša podjetja, tudi upokojeanci ne bodo dobili pokojnin

Z možem sva upokojeanca. Ni nama treba več mesecev čakati na pokojnino, kakor morajo tisoči delavcev v "demokraciji" Sloveniji čakati na plače. Še nobeni državni uslužbenci niso niti teden dni čakali na plače, delavci, ki ustvarjajo novo vrednost, pa so vedno večji reveži.

Prepričana sva, da je vodja in duša divjega štrajka nekaterih železničarjev Janez Janša. Slavko Kmetič nima prave zveze z železničarji, ampak je najbolj dejaven v vodstvu Janševе stranke. Skupaj z Janšo sta že prej ustanovila forum na železnici, stavka pa je le poskus podiranja države, da bi preprečili sprejem Slovenije v Evropo. Janša in Kmetič sta prepričana, da smo po kriminalu,

prometnih nesrečah, prodanih gozdovih in zemlji tujcem ter klečeplazenju desničarjev pred tuji že v Evropi.

Kaj bo, če bodo železničarji nadaljevali divjo, protizakonito stavko, saj so že skoraj prevzeli oblast, kar je tako, kot počne Janez Janša: "če ne bom dobil oblasti v svoje roke, jo bom osvojil z nasiljem." In to zdaj dela. Misli, da mu ob vsej njegovi demagogiji v resnici ni veliko mar za Slovenijo in državljane, ampak

KAMERA ODKRIVA - Ob lokalni cesti Jurjevica-Sodražica že dalj časa "straši" rdeč kombi. Nekdanji lastnik je zanj tukaj poiskal zadnje "počivališče", pa čeprav ob robu zelo prometne asfaltirane ceste. S kombija počasi izginjajo deli, kmalu bo ostala samo še pločevina. Morda jo bodo potem lažje odpeljali tja, kamor sodi, na odpad. (Foto: M. Glavonjič)

OBČINA BREZ PRAZNIKA

DOBREPOLJE - Občina Dobrepolje je lani dobila svoj grb in zastavo, česar še mnoge slovenske občine nimajo. Nimajo pa Dobrepoljci še svojega občinskega praznika, ki ga imajo že mnoge občine, občina Osilnica celo dva: 1. maj in petrovo. Občina je povabila prebivalce, naj ji sporoče predloge, kdaj naj bi praznovali, a do roka ni prejela nobenega predloga Dobrepoljcev. Kaže, da bo spet treba zadolžiti občinske svetnike (kot pri grbu in zastavi), da obvezno pripravijo svoje predloge o prazniku.

Kdo zavira krški proračun

Svetniški skupini LDS in ZLSD z zaviranjem sprejetja proračuna škodita razvoju občine

KRŠKO - Svetniki iz vrst Liberalne demokracije Slovenije in Združene liste socialnih demokratov so že na dveh zasedanjih občinskega sveta občine Krško skupno zapustili sejo dvorano pred začetkom obravnave osnutka občinskega proračunskega akta občine Krško za leto 1997, kljub temu da imajo s 16 podpisniki večino v občinskem svetu, ki šteje 31 članov. V njihovem ravnanju se jim v celoti pridružujejo tudi nekateri predstavniki iz drugih svetniških skupin. Osutek proračuna občine Krško čaka na obravnavo že 2 meseca.

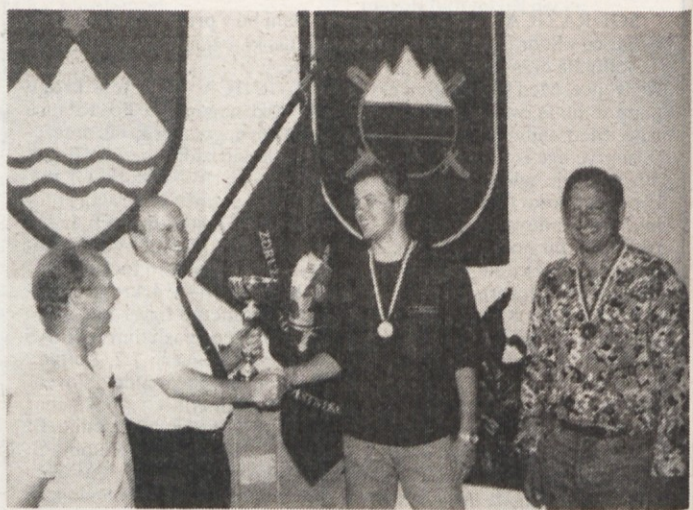
Svetniki Slovenskih krških demokratov ugotavljamo, da LDS in ZLSD nimata namena sprejeti proračuna za leto 1997, ki je pripravljen s ciljem razvoja občine. Z onemogočanjem delovanja občinskega sveta zavirajo izvrševanje nujnih programov v dobrobit krške občine in njenih občanov. Mednje sodijo predvsem ureditev mestnega jedra v Kostanjevici na Krki, program pomoči

Dolenji vasi zaradi moteče prisotnosti neurejene sanitarne depozije, program za Senovo s ciljem ustvarjanja novih delovnih mest za nekdanje zaposlene v rudniku Senovo, komunalna infrastruktura na Bohorskem delu, Raki, v kostanjeviškem in podboškem delu občine in drugo. Med pomembnejšimi investicijami je tudi vodovod na velikem Trnu.

V proračunskih postavkah za letošnje leto so tudi projekti širšega interesa občanov, kot so dokončanje doma za ostarele, gradnja srednješolskega centra s športno dvorano in s tem povezano odprtje druge osnovne šole na desnem bregu Krškega, aktivnosti v zvezi z izgradnjo novega zdravstvenega doma, pridobitev objektov za novo glasbeno šolo. Omenjeni svetniški skupini želita očitno zgolj onemogočiti svoje politične nasprotnike. Njihovo navidezno zavzemanje za razvojne programe občine je temu podrejeno.

Svetniška skupina SKD se čuti dolžna opozoriti javnost na nastalo situacijo, hkrati pa pozivamo svetnike LDS in ZLSD, naj pri osnovnem in najpomembnejšem aktu in pristojnosti občinskega sveta tudi zares pokažejo svojo pogosto deklarirano skrb za razvoj občine Krško.

Za svetniško skupino SKD Krško
FRANC ŠTOKAR

STRELCI ZA POKAL ŽUPANOV - Območno združenje slovenskih častnikov Škocjan, Šentjernej in Novo mesto je prejšnjo soboto na strelišču Vojašnice Novo mesto izvedlo strelsko tekmovanje v streljanju z vojaško puško za pokal županov Janeza Povšiča, Franca Hudoklina in Francija Konečnika, ki je bil pokrovitelj letošnje strelske tekme. Med posamezniki je zmagal Daniel Dukič iz Straže, drugo mesto je zasedel Miran Zupančič iz Novega mesta, tretji pa je bil Viktor Miklič iz Šentjerneja. Med strelskimi ekipami so največkrat v črna polja tarč zadeli strelski strelski društva Sagitarius iz Novega mesta. Vzorno pripravljeno strelsko tekmovanje je omogočila Slovenska vojska, ki načrtno podpira delovanje častnikov in podčastnikov. Na fotografiji: župan mestne občine Novo mesto Franci Konečnik je v Vojašnici Novo mesto podelil pokale najboljšim strelcem in ekipam. (Besedilo in fotografija: B. Avbar)

• Položaj katoliške cerkve in njenih pripadnikov je v današnji Sloveniji slabši, kot je bil v zadnjih desetih letih komunizma. (Falež)

Kdaj naj praznujemo dan upora proti okupatorju?

Borci proti pobudi SDS

9. maja je bil v Poročevalcu Državnega zbora RS objavljen predlog skupine poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva upora proti okupatorju ter uveljavitev 26. junija za tovrstni državni praznik. Na to je z obširnimi odprtimi pismom (objavljamo le izveček) poslancev SDS za spremembo zakona o praznikih in dela prostih dnevih. Predlagajo ukinitve državnega praznika 27. aprila kot dneva

Zobozdravnica zaračunala dvakrat

Zobozdravnica iz Črnomlja zaračunala protezo zavarovanki in zavodu - Denarna kazen, naslednjič prekinitev pogodbe - Pri samoplačništvu zahtevajte račun!

NOVO MESTO - Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije ima z zdravstvenimi domovi in zasebnimi zobozdravniki sklenjene pogodbe za izvajanje zobozdravstvenih storitev, kjer je zapisano, da so zavarovancem dolžni nuditi standardne materiale, spoštovati dogovorjene čakalne dobe in delovni čas ter sprejeti na zdravljenje vsakogar, če še nimajo dovolj opredeljenih oseb, kot določa normativ, mimogrede: doslej še ni nobenega takega zobozdravnika v Sloveniji. Pogodbe pa dovoljujejo tudi samoplačniške ambulante, kadar zavarovanec želi nadstandardne materiale, takoj opravljeno storitev ipd., vendar mora v teh primerih pri zobozdravniku podpisati izjavo, da za to od zavoda ne bo zahteval povračila stroškov. Na zavodu sumijo, da se v zvezi s tem pojavljajo tudi goljufije, in eno takšnih so pred kratkim odkrili v Črnomlju.

“Zobozdravnica dr. Pavorka Pavičič iz Črnomlja namreč zavarovanki, ki je želela protetično storitev, ni pojasnila, do česa ima pravico, ampak je od nje za to zahtevala plačilo, račun za opravljeno storitev pa je poslala tudi zavodu. Ker pa je kljub plačilu in izdaji pomanjkljivega računa ženska morala pokazati tudi zdravstveno izkaznico, ji je bila vsa stvar čudna, zato se je oglasila na naši izpostavi,” je povedala direktorica novomeške območne enote zavoda Suzana Jarc. V postopku reševanja pritožbe so ugotovili, da je šlo res za goljufijo. Zobozdravnica je morala plačati kazen, ob naslednji takšni nepravilnosti pa bo zavod z njo prekinil pogodbo. “Zavarovanki bomo neupravič-

no plačani znesek povrnil, o goljufiji pa smo obvestili tudi črnomalsko občino, ki je dr. Pavičičevi podelila koncesijo,” pravi Jarčeva. Ker na zavodu sumijo, da je bilo

Suzana Jarc

Požrešna država

Mnenje etažnih lastnikov

KOČEVJE - Žalostno je, da se država pripravlja, kako bodo tujci dobili našo zemljo in posest, etažni lastniki stanovanj pa morajo plačevati vse “šlampačije”, ki jih je zagrešila država. To so ugotovili na nedavnem sestanku etažnih lastnikov v enem izmed stanovanjskih blokov v Kočevju. Kupci stanovanj so si zamenjali šest let prizadevali, da bi vpisali kupljena stanovanja v zemljiško knjigo, pa to ni bilo možno zaradi “nedodelane” zakonodaje, neurejene dokumentacije gradbenih podjetij, njihovih pravnih naslednikov in prvotnih lastnikov stanovanj (podjetij in tudi občin). Zaradi nepravne in požrešne države naj bi zdaj etažni lastniki stanovanj v enem izmed stanovanjskih blokov plačali podjetju Valor, d.o.o., Ljubljana po 317 DEM (vsi skupaj preko 5.500 DEM), da bo to podjetje uredilo za lastnike vse tisto, kar bi morala že prej urediti država in drugi.

DO APRILA POSEBNI ZIMSKI POPUST

RIBNICA, KOČEVJE - Te dni smo tudi v Kočevju dobili obvestila zasebnega podjetnika DE Graz iz Prigorice, ki ponuja kakovostno stavbno pohištvo po ugodnih cenah in še dodatni popust za gotovinsko plačilo ali predplačilo. “Do aprila pa še posebni zimski popust!!!!” Zadnji stavek je dobesedno prepisan iz obvestila, ki smo ga prejeli že proti koncu maja, in ne vemo, če popust velja do aprila prihodnje leto ali pa je veljal do minulega aprila letos. Na dopisu namreč tudi ni nobenega datuma. Vsekakor gre za poslovnost brez poslovnosti, razumljivosti in natančnosti.

P-c

“G. PETERLE JE UZURPIRAL...”

METLIKA - Kandidat za poslance DeSUS iz Trebnjega mag. Franc Žnidaršič je v svoji predvolilni kampanji obljubil, da bo imel v primeru izvolitve poslansko pisarno v Trebnjem. Bil je izvoljen. Na zadnjem posvetu o upokojskih vprašanjih 17. maja v Metliki pa je izjavil: “Ni poslanske pisarne za DeSUS v Trebnjem, čeprav je z odločbo državnega zbora dodeljena vsem trem poslancem iz Trebnjega. Peterle si je pisarno uzurpiral.” Uzurpirati po Verbinčevem Slovarju tuje namreč pomeni, da si nekdo nekaj nasilno, nezakonito (pri-)lasti. Brez komentarja.

J. D.

Bizeljska zbirka na ogled

Hvala vsem za sodelovanje - Vabilo na ogled zbirke

Stalna zbirka kmetijskega orodja, opreme, ročnih del ter pismenega in slikovnega gradiva na Bizeljskem je pripravljena za ogled. Hvala g. Isteniču, KOP Brežice, Vinu Brežice, Vrtnariji Čatež, Trgovini Cvetje ter govornikom, recitatorjem in pevcem, prof. dr. Antonu Kovačiču, zlatomašniku iz Amerike, ki nas je počastil z obiskom. Posebna hvala 93-letni Slavi Knapič, da je ohranila in darovala veliko knjig in predme-

takšnih nepravilnosti več, pozivajo zavarovance, da v primerih, ko so bili pri zobozdravnikih, ne le pri dr. Pavičičevi, obravnavani kot samoplačniki, pa so kljub temu morali pokazati tudi zdravstveno izkaznico, storitev pa je bila opravljena v času, ki ni določen za samoplačnike, da se oglasijo na izpostavi ali na enoti zavoda. Ljudi še posebej opozarjajo, naj v primerih, ko sami plačajo zobozdravstveno storitev, od zobozdravnika zahtevajo račun.

“Zobozdravnik mora po pogodbi vsakemu nuditi standardni material, ki ni najslabši material, kot ga največkrat ljudem prikazujejo, in šele po zavarovančevi odločitvi, da želi nadstandardnega in je seznanjen s ceno te storitve, zobozdravnik to lahko dodatno zaračuna,” razlaga Jarčeva. Zobozdravnik tudi ne sme zavarovani osebi, potem ko si ga je izbrala in podpisala izjavo, zaračunati npr. zaliv otrokom z izgovorom, da v pogodbi z zavodom nima mladinskega zobozdravstva.

“S temi primeri želimo zavarovance opozoriti, na kaj vse naj bodo pozorni. Na izpostavi ali na območni enoti zavoda pa se lahko pozanimajo tudi o dolžini pogodbene čakalne dobe pri posameznem zobozdravniku ali specialistični ambulanti, delovnem času, številu opredeljenih oseb ter pravicah, ki jih imajo za gotovljene in gredo v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja - torej na zdravstveno izkaznico,” je dodala Jarčeva.

J. DORNIŽ

Priložnost za počastitev dr. Debeljaka

110-letnica rojstva

LOŠKI POTOK - Če ne bi pred 25 leti po njem poimenovali nove šole v Loškem Potoku, bi le malo mlajših Potočanov vedelo, za enega najbolj vsestransko izobraženih Potočanov, pesnika, esejista in velikega poznavalca zlasti romanskih jezikov ter izvrstnega prevajalca dr. Antona Debeljaka. Ko smo iskali vire za ta zapis, jih v potoški knjižnici nismo našli.

Morda je danes še najbolj znana njegova pesem Moj sončni Loški Potok, ki jo je, kot pravijo, napisal na prošnjo Potočanov. Menda so jo prvič zapeli leta 1942 po uglasbitvi takratnega učitelja Skoka, bolj pa je znana, ker so jo večkrat tako “počez” peli Šegovščanje, torej pevci iz vasi, kjer je bil rojen, a jo je zaradi velike revščine moral zapustiti.

Leta 1908 je z odličnim uspehom končal gimnazijo, od tam pa ga je pot vodila na Dunaj in v Pariz. Že 1913. leta je poučeval na goriški gimnaziji in pozneje na idrijski realki. Po doktoratu, opravljenem leta 1923, pa je poučeval v Ljubljani.

Menda ni bilo časopisa in revije, kjer Debeljak ne bi sodeloval. Mnogo tega je leta 1972 zbral prof. Janez Debeljak in objavil v knjigi Plenkova pesmi poje (izšla ob priliki odprtja osnovne šole na Hribu v Loškem Potoku).

Pred 45 leti je slavni rojak umrl v Loranu. Odbor za kulturo pri občini Loški Potok je že razpravljal o možnostih, da bi letos obeležili tri okrogle jubileje: Debeljakovega rojstva in smrti in poimenovanja šole. Prav bi bilo, da bi za to priložilo izšla zbirka vsaj tistih Debeljakovih del, ki govorijo o njegovi težki poti do poklica in o poznejših razmerah, ki so vladale v Loškem Potoku, ki jih je Debeljak dobro poznal.

A. KOŠMERL

Bizeljska zbirka na ogled

Hvala vsem za sodelovanje - Vabilo na ogled zbirke

Stalna zbirka kmetijskega orodja, opreme, ročnih del ter pismenega in slikovnega gradiva na Bizeljskem je pripravljena za ogled. Hvala g. Isteniču, KOP Brežice, Vinu Brežice, Vrtnariji Čatež, Trgovini Cvetje ter govornikom, recitatorjem in pevcem, prof. dr. Antonu Kovačiču, zlatomašniku iz Amerike, ki nas je počastil z obiskom. Posebna hvala 93-letni Slavi Knapič, da je ohranila in darovala veliko knjig in predme-

MARIJA SUŠNIK

STRAŽANI PRVI, KOČEVCI ČETRTI - Ob koncu tedna je bilo v Sežani 17. tekmovanje slovenskih godb v tretji težavni stopnji v koncertnem programu. Med 24 udeleženci so prvič v novih uniformah nastopili tudi člani Delavske godbe Kočevje, ki ji ji je dirigiral Matevž Novak. V močni konkurenci so zasedli četrto mesto s 94 točkami in prejeli zlato plaketo ter se uvrstili v drugo skupino slovenskih godb. Prvo mesto so osvojili člani Pihalnega orkestra iz Straže pri Novem mestu. Po besedah Marjana Fajfarja, predsednika kočevske godbe, jim pomeni uspeh še bolj zavzeto delo pred nekaterimi junijskimi nastopi: 7. junija bodo nastopili na srečanju v Straži, 14. junija in 21. junija v Kočevju, ko bodo proslavili 70-letnico delovanja, pred počitnicami pa bodo nastopili tudi na srečanju godb v Dobropolju, in sicer 18. junija. Na posnetku: kočevska godba na pihala po nastopu v Dvorani Srečka Kosovela v Sežani. (Besedilo in posnetek: M. Glavonjič)

NE BOMO JIH POZABILI - Veliko let je minilo od tiste pomladi, ko smo lahko zavriskali - konec je strašne vojne, strta sta fašizem in nacizem! In spet je pomlad, vsa zelena in cvetoča, polna upanja in načrtov. Kaj pa partizanska grobišča? V naši bližini jih je največ v kočevskih gozdovih. Koliko mladosti je končalo pot prav tukaj! Spomladi 1995 je bilo na Bazi 20 ustanovljeno Društvo za vzdrževanje partizanskih grobov v Rogu. Letos, na dan zmage, smo se člani društva (okrog 40) zbrali in se v treh skupinah odpeljali k spominskim obeležjem in grobiščem, ki so razdeljena v tri sektorje: Roški, Belokranjsko-koprivniški in Starološki sektor. Očistili smo grobove, prižgali sveče in se našim borcem poklonili z enominutnim molkom. Lepo je bilo v naših vrstah videti veliko mladih, ki bodo nadaljevali delo. Naših akcij se vedno udeleži tudi preko 80 let stari član Rudi Kapš. Zahvaljujemo se vodji akcije, prizadevnemu predsedniku društva Jožetu Bučarju, in vsem, ki so nam materialno pomagali. Tako smo dan zmage počastili z delom in spoštljivim spominom na NOB. (I. M.)

PRED USESLOVENSKIM PARTIZANSKIM TABOROM '97

1.022 dni bojnih poti Tomšičeve brigade

V prvi Proletarski brigadi Toneta Tomšiča se je borilo 5.967 bork in borcev, za svobodo jih je padlo 1.421, od 231 zajetih borcev pa so jih sovražniki umorili 185

Med osvobodilno vojno je bilo v NOV in PO Slovenije ustanovljenih 35 brigad, od katerih je je 26 dočakalo konec vojne. V Furlaniji so ustanovili še 3 brigade v sestavi italijanske divizije Garibaldi Natisone, v Italiji pa 5 prekomorskih brigad. Prva SNO brigada Toneta Tomšiča je zaživel 16. julija 1942 kot proletarska brigada.

Povečana učinkovitost NOB na Slovenskem je ob koncu pomladi in v začetku poletja 1942 zahtevala tudi višjo organizacijsko obliko delovanja osvobodilne vojske. Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet se je tega zavedalo in uresničilo zaobljubo, da bo v spomin na umorjenega org. sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča ustanovljena udarna enota, ki bo nosila njegovo ime.

Ze mesec dni po smrti Toneta Tomšiča je obstajal in uspešno deloval Prvi slovenski proletarski udarni bataljon Toneta Tomšiča kot izrazito gibiljva vojaška enota, nastala iz znane Dakijeve Proletarske čete. Medtem ko se je bataljon uspešno boril pri Račni, na Polzevem, pri Zagradu, na Topli Rebrni in Komovcu ter drugod, so tekle priprave za ustanovitev prve slovenske proletarske udarne brigade. Ustanovili so jo 16. julija 1942 v vasi Cesta nad Starim Logom na Kočevskem. Že 10.7.1942 je bil imenovan za njenega komandanta Ivan Jakič-Jerin, politkomisarka pa je bila Mica Šlander.

Ustanovitev Tomšičeve brigade sovpadla z veliko italijansko ofenzivo, znano kot roška ofenziva. Trajala je od 16. julija do 4. novembra 1942. Brigada je bila podrejena neposredno Glavnemu poveljstvu Slovenije, ki jo je napotilo na območje izven Kočevskega Roga. Njen 1. bataljon je krenil prek osrednje

Dolenjske v predmestje Ljubljane, ob 2. bataljonu na Gorjancih pa je štab brigade iz borcev Belokranjskega odreda in Gorjanskega bataljona ustanovil 3. bataljon, ki ga je vodil Ivan Majnik-Džems. Oba bataljona sta napadala Italijane na Ratežu in pregnala lažnivi Štajerski bataljon nazaj pod zaščito njegovih pravih italijanskih gospodarjev.

Konec avgusta 1942 je imela brigada že 4 bataljone z najboljšimi in preizkušenimi borci. Do konca vojne se je v brigadi zvrstilo 13 komandantov in vključno z Mico Šlander 11 političnih komisarjev. Vodili so jo Ivan Jaklič-Jerin, Janez Hlebsč-Čiro Zasavec, Dušan Majcen-Nedeljko, Stane Dobovičnik-Krt, Vasja Kogelj, Franc Žugelj-Zvone, Vlado Mišica-Miha, Tone Turnher-Tonček, Ivan Božič-Jovo in Bojan Škrk.

Takratno operativno območje brigade je zajemalo celotno Ljubljansko pokrajino. Znahe bitke je imela brigada v napadu na nemško obmejno posadko v Družčah, na-

padla je Koprivnik, se bojevala pri Planini nad Črnomljem, z Italijani pri Vodnjaku na Veliki Gori nad Ribnico, napadla je Bizovik in Polje pri Ljubljani itn. - Ena izmed znanih velikih zmag brigade je bil napad in poraz Nemcev na Štampetovem mostu 14.10.1943, ko so njeni borci zrušili most in za 14 dni prekinili ves promet na tej pomembni prometnici. Takoj po jesenski nemški ofenzivi 1943 je brigada uničila prvo kvizliško kolaborantsko postojanko v Grahovem.

Ob ustanovitvi operativnih con so Tomšičevo brigado razporedili v Notranjsko operativno cono, bojevala pa se je tudi v Dolenjski operativni coni ob napadu Gubčeve brigade na Ajdovec. Po ustanovitvi slovenskih divizij NOV je Tomšičeva brigada prišla v sestav XIV. divizije in imela dolgo vrsto zmagovitih bojev pred kapitulacijo Italije in po njej vse do odhoda prek Hrvaške na Štajersko in Koroško. V sklepnih operacijah vojne je odločilno vplivala na vdajo zadnjih sovražnikovih enot.

Že v prvem mesecu obstoja je bilo v brigadi 450 partizanov, do konca 1942 pa se je v njej zvrstilo 631 bork in borcev. Brigada je imela v 2. svetovni vojni do njenih sklepnih bojev nepretrgano bojno dejavnost. Iz njenih vrst je izšlo 13 narodnih herojev, sama pa je dobila 4 najvišja vojaška priznanja.

Do ukinitve brigade po končani vojni ni prišlo. Ostala je v sestavi mironodobnih enot JLA, leta 1952 pa so ji vrnili častni naziv Proletarska brigada Toneta Tomšiča.

Dolenjska v poljskih očeh

Poljski veleposlanik v Sloveniji Jan Tombinski z družino na oddihu v Dol. Toplicah

Pred nedavnim je bil na oddihu v Zdravilišču Dolenjske Toplice veleposlanik Republike Poljske v Sloveniji Jan Tombinski z družino. Gospod Tombinski je v Sloveniji dobri dve leti in se je v tem času tako priučil slovenščine, da naš jezik govori lepo in tekoče. Preden je Tombinski prišel v Slovenijo, je štiri leta in pol delal v diplomatski službi na Češkem, sicer pa je ta prijazni in prijetni 39-letni mladostnik gospod po poklicu zgodovinar in je bil, preden se je leta 1990 po političnih spremembah na Poljskem odločil za diplomatsko službo, asistent na znameniti Jagelonski univerzi v Krakovu. Njegova žena je doktorica jezikoslovja in tudi lepo

bil višji, kot sem pričakoval, pa tudi življenje je pri vas dražje kot v drugih državah v tranziciji. Ko sem zvedel, da bom šel v Slovenijo, sem bil zadovoljen, saj tega dela Evrope prej nisem poznal in sem bil vesel ne samo službene, ampak tudi nove življenjske izkušnje.

Za oddih v Dolenjskih Toplicah sta se zakonca Tombinski odločila tudi zato, da bi bolje in neposredneje spoznala ta del Slovenije. "Prej smo že bili v Bovcu, na Gorenjskem, Štajerskem, Dolenjsko pa sem do sedaj poznal le površno, bolj s ceste. A me je kot pokrajina zelo pritegnila, še posebej Krka. Sedaj pa deželo odkrivamo in spoznavamo. Zelo lepa je,

pravili in obnovili. Varšavo, ki je bila povsem uničena, smo obnovili po podobi iz 18. st. To je konec koncev stvar patriotizma in narodne istovetnosti."

Z bivanjem v Dolenjskih Toplicah je bila družina Tombinski zelo zadovoljna "Tukaj je za gosta res poskrbljeno v vseh pogledih. Dnevi nam potekajo lepo, zelo dobro je poskrbljeno za pestro preživljanje prostega časa, osebe je zelo prijazno in ustrežljivo, in to ne samo do nas tujcev, ampak do vseh gostov, pa naj bodo na oddihu ali na zdravljenju," jih je pohvalil.

Sicer pa veleposlanik dobro pozna novomeško Krko, ki je z ljubljanskim Lekom največja slovenska izvoznica na Poljsko, sedaj pa v Varšavi gradi tovarno. "S Krko res dobro sodelujemo, ta vaša uspešna in ugledna tovarna podpira tudi poljsko kulturno dejavnost v Sloveniji in ima nasploh razumevanje za nas. Sicer pa je lepo videti, kako je Krka kot uspešna firma tesno povezana z okoljem, v katerem deluje. Koliko investira, in to ne samo v proizvodnjo, ampak tudi v turizem in gostinstvo, v Otočec, toplice, hotele! Nasploh je značilno za Slovenijo, da so večje tovarne zelo povezane z lokalnim okoljem."

O stikih med Slovenijo in Poljsko veleposlanik Tombinski meni, da je tu veliko pozitivnih občutkov, z obeh strani pa manjka globljega poznavanja. "Pa vendar sta Slovenija in del Poljske v zgodovini nekaj časa živela v isti državi, v Avstriji, in so naši poslanci sodelovali v parlamentu. Res pa je tudi, da je v zadnjih letih jugoslovanska propaganda naredila veliko slabega in ustvarjala negativno vzdušje. Še sedaj se srečujemo s klišeji iz 80. let, ko je bilo na Poljskem izredno stanje. Pa vendar je danes Poljska ena najhitreje razvijajočih se evropskih držav, o čemer se v Sloveniji premalo ve. Tudi Slovenijo na Poljskem premalo poznajo, a je sedaj, ko je v Cefti in ko se pridružujete Evropi, zanimanje za vašo državo že večje. Vsekakor pa pri nas o Sloveniji ni negativnih klišejev, in prebrisan sem, da se bodo stiki in vezi med našima državama in narodom še močno okrepili in učvrstili."

A. BARTELJ

ŠTEVILNA DRUŽINA - Poljski veleposlanik Jan Tombinski z ženo in štirimi sinovi (peti otrok je na poti) v Zdravilišču Dolenjske Toplice. (Foto: A. B.)

govori slovensko, imata štiri sinove, stare od dve do osem let, prav te dni pa pričakujeta petega otroka.

"Dnevi oddiha, ki jih preživljamo v Dolenjskih Toplicah, so prvi dnevi mojega lanskega dopusta," je povedal veleposlanik. "Pri našem delu je pač tako, da nisi gospodar svojega časa. Naša ambasada je majhna, dela je veliko, poleg tega pa sem kot veleposlanik akreditiran tudi v Bosni, a s sedežem v Ljubljani." Preden je Tombinski prišel v Slovenijo, naše dežele ni dobro poznal, kot zgodovinar je več vedel o zgodovini Jugoslavije. "Ko sem prišel v Slovenijo, me je najprej presenetil gospodarski in življenjski standard, ki je

Krka pa je ena najlepših rek, kar sem jih videl." Mlada in številna družina je oddih v Dolenjskih Toplicah preživljala zelo aktivno, vsak dan so naredili kakšen izlet. "Bili smo v Črnomlju, obiskali Mitrov tempelj na Rožancu, si ogledali Metliko, šli bomo še v Pletanje, Kostanjevico in še kam. Vse, pokrajina in ljudje, je na nas naredilo zelo lep vtis." Je pa Tombinskega kot zgodovinarja presenetil odnos do zgodovinske dediščine, še posebej gradov. "Te stavbe, ki so del narodove zgodovine, so v slabem stanju. Moram reči, da je na Poljskem to drugače. Pri nas je bilo med vojno ogromno uničenega, a smo po vojni veliko po-

Glasba bogati

Dobrodelni koncert v šmihelski cerkvi

NOVO MESTO - V nedeljo, 25. maja, je bil popoldne v šmihelski cerkvi dobrodelni koncert pod naslovom "Dobro jutro, odber dan - otroci za otroke", ki sta ga pripravila Mestna občina Novo mesto in župnijski urad Šmihel. Nastopili so otroci iz posebne šole Toom Muters Schule iz Frankentala v Nemčiji pod vodstvom rektorja Heinricha Ullricha. Izvedli so domače in tuje ljudske pesmi, Mozartova in Beethovnova dela ter priredbe Presleyjevih in McCartneyjevih popevk. Skupino sestavljajo prizadeti otroci, ki so jih njihove družine zavrgle, v posebni šoli s prilagojenim učenjem pa jih terapije, učitelji in dobrotniki učijo tudi glasbe. Pri nas nastopajo že četrto leto. Prispevke, zbrane na novomeškem koncertu, je Mestna občina namenila nakupu barvnega notnega sistema za prizadete, ki ga izdelujejo v frankentalski šoli in ga uporablja tudi nastopajoča skupina. Darovali ga bodo otrokom in glasbenim terapevtom v posebni šoli Dragotina Ketteja v Novem mestu.

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH SE SELI

NOVO MESTO - Obveščamo vse člane medobčinskega društva gluhih in naglušnih z Dolenjske in Bele krajine, starše gluhih in naglušnih otrok, poslovne partnerje ter ostale ljudi, da bo društvo po 40-tih letih končno imelo svoje prostore, in sicer od 1. junija dalje na Glavnem trgu 11 (nasproti frančiškanske cerkve); za stranke bo imelo odprta vrata ob ponedeljkih in sredo od 8. do 12. ure ter ob sredo tudi popoldan od 14. do 17. ure. Nova telefonska številka je 068 324 777. Sponzorje, ki so društvu prispevali za opremo prostora, pa vabijo, da se jim pridružijo na skromni otvoritvi, ki bo 4. junija ob 16.30.

KAKO JE ČRNOMELJ DOBIL SVOJE IME

ČRNOMELJ - ZIK Knjižnica Črnomelj vabi v torek, 3. junija, ob 19. uri v prostore knjižnice na ogled pravljice Kako je Črnomelj dobil svoje ime. V pravljici bodo obiskovalci na čarobni preprogi poleteli v preteklost in se v sedanosti srečali s čisto pravimi peki iz mestne pekarnice. Pripravili bodo pokušnjo najrazličnejših vrst kruha in likovno ustvarjalnico.

DOLENJSKI LIST

Kaj bo z vrtcem Sonček?

V Šentjernej ne bodo odpirali novih družinskih varstev - Kernčeva ponovno zaprosila za koncesijo

ŠENTJERNEJ - Pred kratkim smo pisali o zasebnem vrtcu Sonček v Dolenji Stari vasi, ki da bo, kot vse kaže, moral zapreti svoja vrata. Do zapleta je prišlo potem, ko je šentjernejski občinski svet konec lanskega leta sprejel cene programov za predšolsko varstvo, ki veljajo za oba vrtca, Čebelico in Sonček, enako. Ker pa imajo v vrtcu Sonček manjše prostore, so tudi njihove skupine otrok manjše, so pa zato večji stroški. Zato se Brigita Kernc, lastnica vrtca, sprejetimi cenami ni strinjala. Po nekaj razgovorih z občinskim vodstvom je februarja dala odpoved koncesijske pogodbe in izrazila željo, da želi naprej delati v okviru vrtca Čebelica kot družinsko varstvo.

Ko pa so starši aprila vpisali precej manj otrok v vrtec kot lani in prej, se je pokazalo, da novih družinskih varstev v šentjernejski občini ne bodo več potrebovali. Starši, ki imajo otroke v vrtcu Sonček, so na občno naslovili zahtevo, naj njihove otroke v jeseni vključijo v vrtec Čebelica, če pa bodo morali biti razporejeni v družinsko varstvo, naj da še naprej ostanejo v vrtcu Sonček. Svetovalec župana za družbene zadeve Jože Jakše je povedal, da so staršem razložili, zakaj je do vsega tega prišlo in da zaradi majhnega vpisa otrok ne bodo odpirali novih družinskih varstev.

V šentjernejski občini je trenutno v organizirano varstvo vključenih 264 otrok, 33 jih je v novomeških vrtcih, 4 pa v Škocjanu. Ker so pred leti imeli velike težave z varstvom in je bilo vsako leto odklonjenih otrok veliko, so

že predlani odprli 6 družinskih varstev, lani pa še 8. Letos je bil vpis otrok precej manjši, nekaj tudi zaradi brezposelnosti staršev, v vrtec se je na novo vpisalo okrog 38 otrok.

Na občini so še povedali, da je Kernčeva pred kratkim ponovno zaprosila za koncesijo.

J. D.

Križarjenje po Jadranu z 10 m jadrnico s skiperjem, tedenski najem 1500 DEM. Jadrnica je luksuzno opremljena, ima 6 ležišč. Rezervacija po tel. 0609/631-030, 061/832-571.

AGRO d.o.o.
NOVO MESTO

Ugodna prodaja vrtnih rotacijskih kosilnic in kosilnic na laks.

NOVO PRI NAS!
cepilni in žepni noži
VICTORINOX

tel.: 068/24-132
tel.: 068/324-583

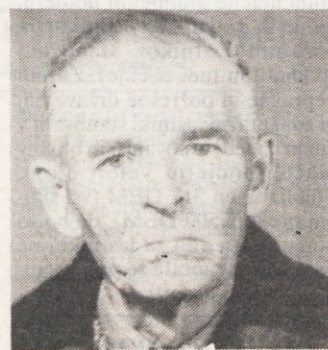
Janez Peroci

Nemi in z globoko bolečino smo komaj dojeli, da se poslavljamo od tebe. Le malo ljudi te je dobro poznalo. Vrata svojega srca si odpiral počasi, kot bi se bal, da bi te lahko kdo ponovno prizadel. Tistim redkim, ki nam je uspelo priti v globino tvoje duše, se dotakniti tvojega življenja, in katerim si zaupal, si dal veliko življenjskih spoznanj.

Že tvoja pojava je dala ljudem razlog, da so se zazrli vate. Videli so le mogočnega moža, tvoja duša je ostala skrita. V srcu si vedno nosil občutek drugačnosti. Pa vendar so bili mnogi prikrasani za priložnost, da te spoznajo, da vidiš v tebi izjemno inteligentnega človeka z vedenjem in širokim obzorjem, ki je dosegljivo le redkim.

Žal si vedel za vsakogar in vse, nase si pozabil. Korak, ki si ga končno storil zase, je zamrl sredi poti. Prostor med prijatelji, kamor si najraje zahajal, je ostal prazen. Cvetje, ki je položeno v tvoj spomin, počasi sklanja glave, odhaja v večnost. Tako, kot si odšel ti, tiho in ponosno, kot si živel.

V imenu prijateljev
Lada

Martin Kranjc

Rodil se je leta 1919 v Jareninskem Dolu pri Mariboru, njegovo plemenito srce pa je za vedno prenehalo biti 25. aprila letos v njegovem stanovanju v Sevnici. Od njega smo se poslovili na pokopališču v Sentrupertu na Dolenjskem. Bil je vzgojitelj, kolezar, aktivist in udeleženec narodnoosvobodilnega boja, lovec, telovadelec, kolezar, splošno znan družbeni delavec in borec za delavski razred. Bil je tudi delavec Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni ter vsestransko aktiven in pošten človek. Pred dvema desetletjema je prejel priznanje za zasluge v izgrajevanju sistema izvrševanja kazni in vzgojnih ukrepov.

Njegovo življenje je bilo polno težkih trenutkov in mu marsikdaj ni bilo naklonjeno. Ko je bil star 4 leta, je izgubil očeta. Ko je Martin sodeloval pri protestih proti kralju Aleksandru, je bil aretiran in eno leto zaprt, odvzeta pa mu je bila tudi pravica študijskega napredovanja. Leta 1935 je moral k neznanim ljudem na Muto za mizarskega vajenca. Tam je tri leta kasneje opravił izpit, kasneje pa se je usposabljal za tehničnega risarja. Med vojno se je sicer pridružil partizanom, bil pa je tudi zaprt. Po vojni je delal v lesnih obratih. Že leta 1954 je bil zaradi uspešnega dela na delovnem mestu in v družbenih organizacijah odlikovan za zasluge za narod, kasneje pa je bil odlikovan tudi za dosežke na športnem in lovskem področju. V 50. letih je služboval v Kazenskem pobiljševalnem domu v Mariboru, kateremu je postal tudi direktor, leta 1960 pa se je kot mizar zaposlil na Dobu pri Mirni. Leta 1960 je postal izmenovodja primarne obdelave v Zavodu za prestajanje kazni zapora na Dobu, leta 1970 pa so ga z dobrimi 30 leti delovne dobe upokojili kot invalida 1. kategorije. Kolikor so mu moči dopuščale, je bil aktiven tudi po upokojitvi.

Martin Kranjc je ljubil dolenjsko zemljo, v njej je našel tudi svoj zadnji počitek. Bil je nemiren duh, strog do sebe in do drugih ter velik ljubitelj narave in lovec. Bil je član lovske družine Sentrupert in

vodja lovskega revirja št. 4., zadnja leta pa je bil član lovske družine Boštanj ob Savi; tudi njegovi člani so ga z velikimi častmi pospremili na njegovi zadnji poti.
JANEZ BLAS

Franco Lovšin

Pred nedavnim so se znanci, prijatelji in svojci na kočevskem mestnem pokopališču poslovili od Franca Lovšina iz Kočevja. Pokojnik se je rodil pred 61 leti v Livoldu; njegov oče je bil Ribničan, mati Kočevka. Njegovim staršem ni bilo dano, da bi v krogu svojih sedmih otrok dočakala mirno jesen življenja: oba je pobrala morija druge svetovne vojne. Očeta so italijanske oblasti odvajale v zloglasno taborišče Rab na območju Republike Hrvaške, kjer je od glasu in oslabelosti umrl. Mama pa je od žalosti zbolela in kmalu po koncu druge vojne umrla v bolnišnici. To je bila tragedija za vseh sedem otrok.

Kot odrasčujoč fant se je France oprijel vseh vrst del in končno postal pleskar. Nazadnje je delal v industriji transportnih sredstev in opreme Itas Kočevje, kjer je dočakal zasluženi pokoj. Udeležboval se je tudi na področju kulture. V letu 1974 je izdal zbirko z naslovom "Preproste pesmi", ki jo je omogočila Temeljna kulturna skupnost občine Kočevje. Ukvarjal se je tudi s slikarstvom. S Francem Lovšinom smo sosedje izgubili razumevajočega človeka in prijetnega sogovornika.

V. DRAGOŠ

Jože Plut

V nedeljo, 18. maja, mesec dni pred njegovim tridesetletnim rojstnim dnevom, smo se na Dvoru številni krajani Dvora, Žužemberka in okolice, lovci, nekdanji sodelavci in prijatelji poslovili od znanega, zaslužnega krajana, lovca in čebelarja Jožeta Pluta.

Razgibano in ustvarjalno življenjsko pot je Jože pričel kot tretji otrok zavedne slovenske družine na Laščah nad Dvorom. Že s 14. leti je pričel delati kot gozdni delavec pri Gozdni upravi Stara Cerkev in kmalu postal pomožni manipulant, zatem pa že samostojni lesni manipulant, nadalje je bil logar. Okrajne gozdne uprave Novo mesto in revirni gozdar GG Novo mesto. S svojim poznavanjem gozda, s prirojen bistroumnostjo in izredno delovno energijo, kakor tudi z dobrimi odnosi v službi je bil cenjen in priljubljen v podjetju in pri krajanih.

V letu 1961 se je Jože poročil z Glavičovo Jelko z Lašč in se z njo preselil na Jamo pri Dvoru, rodil se jima je sin Jože, ki si je pridobil poklic geodeta. Leta 1967 je Jože nastopil delo pri krajevni skupnosti Žužemberk in bil imenovan za vodjo peskokopa Poljane pri Žužemberku.

Jožetova prisotnost v peskokopu se je takoj poznala: odvzem peska se je večal, odjemalcem ni bilo treba imeti svojih delavcev za nakladanje, zaposlitev so dobili mladi delavci, postopoma je peskokop nabavljala mehanizacijo. Peskokop je postal glavni vir za financiranje že kar drznega programa krajevnih skupnosti. S sredstvi, pridobljenimi od prodaje peska, so bili kriti tudi zagonski stroški zidarske skupine, ki je bila pri krajevni skupnosti ustanovljena za opravljanje komunalnih del in za restavratska dela na žužemberškem gradu ter je sčasoma izvajala tudi restavratska dela na drugih gradovih v dolini reke Krke in mnoga druga zahtevna gradbena dela. Jože pa ni deloval le kot vodja peskokopa, temveč je z organizacijo komunalnih del in prostovoljnimi delom tudi ob soju svetlobe gorečih avtomob s svojima sodelavcema Cirilom Glavičem in Vidom Struno opravljal kompresorska dela na vodovodni trasi, na trasi električnega omrežja in na krajevnih cestah.

Jože je bil daleč naokoli znan zaslužen lovec in čebelar z vzornim čebelnjakom na rodnih Laščah, kjer domuje njegovih 170 čebeljih družin. Jožetov delovni vzgled in čut za pošteno nagradvanje po delu sta pritegnila njegove sodelavce k pridnemu in vestnemu delu, saj smo mu zaupali in ga cenili.

Ohranili ga bomo v najlepšem spominu, krajane Žužemberka in Dvora ter okolice pa naj spominjajo na Jožeta vidne sledi komunalnega in drugega razvoja krajevnih skupnosti, za katere je največ prispeval.

Sodelavec MILAN SENICA

22. ZBOR V DOLENJI VASI - V dvorani družbenega centra Dolenji vasi je bilo 22. srečanje pevskih zborov Dolenjske. V dveurnem programu so nastopili naslednji zbori: nonet Rog Željne, kvartet Inles, dekliška vokalna skupina Trenutek, oktet Gallus, nonet Vitra, Velikolaška vokalna skupina, Fantje z Blok, vokalna skupina Cantate Domino, MPZ Velike Lašče, MePZ Ribnica, MPZ Lončar, ZPZ Marij Kogoj, MePZ Svoboda Kočevje, MePZ Velika Lašče. V imenu prireditelja, KUD Gallus in Miklove hiše je vse nastopajoče pozdravil Jože Lampe, predsednik KUD-a Gallus. (Foto: M. Glavonjič)

PRENOVLJEN SERVIS - Na Dvoru so pred dnevi odprli prenovljeni bencinski servis podjetja Petrol. Servis, ki ga je v rekordnem času preuredila novomeška zadruga Hrast, bo poslej odprt tudi ob nedeljah. Izboljšali so tudi ponudbo prodajnih artiklov, izbira goriv je samopostrežna, uredili so sanitarije tudi za invalide, razširili skladišča in celotne prostore, tako da bodo zadovoljni prodajalci in tudi kupci. (Foto: S. Mirtič)

MODNI KOTIČEK

Fino, a preprosto

Smernice letošnjega ličenja odločno nakazujejo začasen odhod zemeljskih tonov zaradi vrtnice rožnate palete, torej ženstvenosti. Modna zapoved: nevtralnost in naravnost pridihom romantike. Ustnice so nenadoma lesketajoče in ličnice postanejo izstopajoče. Pred nekaj leti so modni ustvarjalci prisegali na vroča obvala in blede, "zmrznjene" ustnice, lani so bile hlače in viole rdečilo od jutra do večera. Ne glede na tip ženske poudarjajo prednost nevtralnih barv. Naj bo preprosto. Rdečica je osnovna sprememba, h kateri sodijo roza, lesketajoče se ustnice. Pričeske so izgubile obvezno, narekovano strukturo.

Vsekakor je osnovno pravilo: zdrav videz in ne prekrivanje napak. Med laki za nohte so uveljavili lepoto narave, ki zajema najlepše svetle tone - perlasto kokosova, kremna barva kakija, bež, ki pristoji vsakemu tipu kože.

Ne pozabite torej na zaščito kože pred UV-žarki, na vsakodnevno nego obraza, vratu, rok in seveda vseh drugih kožnih predelov, še posebno v poletnem času, ko so le-ti zaradi visokih temperatur potrebni dodatne nege.

JERCA LEGAN

REVIJA PRIČESK IN OBLAČIL NAVDUŠILA - Frizerska in tekstilna sekcija, ki delata pri Območni obrtni zbornici Novo mesto, sta v soboto, 24. maja, v zdravilišču Dolenjske Toplice pripravili revijo pričesk in oblačil, ki je navdušila številne obiskovalce. S petdesetimi modeli, v glavnem za našo vsakodnevno rabo, se je predstavilo 13 šivilj, krojačev in pletilj, razen tega pa še 5 frizerskih salonov s številnimi domiselnimi pričeskami za mlade in starejše. Izkazalo se je tudi čevljarstvo Rudija Lopatca iz Dobrave pri Škocjanu. Na sliki: Pogled na oblačila in pričeske je razveselil srca in oči obiskovalcev. (Besedilo in slika: S. Dokl)

Darja prva v Evropi

V petih tekmah za evropski kriterij v drsanju trikrat zamagala

TURJAK - O Darji Škrli s Turjaka smo poročali že lani, ko je v svoji skupini osvojila državno prvenstvo v drsanju. V minuli drsalni sezoni pa je osvojila v svoji starostni skupini še prvo mesto v Evropi.

"V minuli tekmovalni sezoni za evropski kriterij v drsanju sem zamagala in osvojila pokal v trajno last," je povedala Darja Škrli s Turjaka, učenka 5. razreda osnovne šole Primoža Trubarja iz Velikih Lašč. Na tem tekmovalnem šteli trije najboljši rezultati s petih tekem. Darja je trikrat zamagala, enkrat je bila druga in enkrat osma. Tekmovanja so bila v Celju, Brnu, Budimpešti, Varšavi in Pinzolu (Italija), in to skozi vsi zimski sezono. Sicer pa Darja doma in po svetu tekmuje tudi v skupini s okoli dve leti starejšimi in temu primerni so tudi rezultati, saj je na tekmovalnem za pokal Slovenije osvojila tretje mesto, na državnem prvenstvu je bila druga, na Japonskem pa petnajsta.

Po končani zimski sezoni je začela še kotalkati. Komaj si je dobro nadela kotalke, že je na medklubskem tekmovalnem Olimpiji in Nove Gorice zasedla drugo mesto. Pravi, da bo zdaj kotalkala do 20. julija, ko bo državno prvenstvo v kotalkanju, nato pa bo šla za tri tedne v Prago na priprave za nadaljnja tekmovalna v drsanju.

Zaradi tekmovalj kar precej izostaja iz šole, kljub temu pa ji gre učenje kar dobro. Ima status športnika. Šolanje bi rada nadaljevala v športni gimnaziji.

J. P.

Darja Škrli

Za zlato Vegovo priznanje

Kakšna priznanja so dobili naši osnovnošolci

V soboto, 17. maja, je bilo v Brežicah, Celju, Kopru, Ljubljani in Novi Gorici 33. tekmovalje za zlato Vegovo priznanje iz matematike za učence sedmih in osmih razredov osnovne šole. Od leta 1992 je to hkrati tudi državno tekmovalje. Tekmovalo je 217 sedmošolcev in 328 osmošolcev.

Državna komisija je po pravilniku o tekmovalju sprejela sklep, da prejmejo prvo nagrado učenci, ki so dosegli vse možne točke (25), drugo učenci s 24 točkami in tretjo s 23 točkami. Zlato Vegovo priznanje iz matematike za 1997. leto so prejeli učenci 7. razreda, ki so dosegli 15 ali več točk, v 8. razredu pa je bilo potrebno 19 ali več točk. Po teh kriterijih je prejelo 1. nagrado 5 učencev 7. razreda in 29 učencev 8. razreda, drugo 2 v 7. razredu in 7 v 8. razredu ter 3. nagrado 5 v 7. razredu in 14 v 8. razredu. Podeljenih je bilo 74 zlatih Vegovih priznanj za 7. razred in 117 za 8. razred.

Za 22 sedmošolcev in 33 osmošolcev iz Bele krajine, Dolenjske in Posavja je bilo tekmovalje na Osnovni šoli Brežice in v Termah Čatež. V šoli so reševali naloge, v Termah so dobili kosilo učenci in vsi sodelujoči. Po kosilu so se učenci kopali in osvežili po napornem delu, učitelji so pregledali in točkovali izdelke. Po sklepu državne komisije so prejeli: zlato Vegovo priznanje sedmošolci Andrej Kapus z Osnovne šole Mokronog; Jernej Mlakar, Zoran Rodič in Urška Granda z Osnovne šole Center Novo mesto; Jaka Marušič z Osnovne šole Jurija Dalmatina Krško; Tanja Tomšič z

Osnovne šole Mirna; Peter Božič z Osnovne šole Raka; Primož Kozan z Osnovne šole Loka Črnomelj in Polona Kastelic z Osnovne šole Trebnje. Med osmošolci so bili najuspešnejši: Tadej Bajda z Osnovne šole Leskovec, Andrej Muhič z Osnovne šole Mirna Peč, Katarina Ivanšek z Osnovne šole Artiče in Matej Jazbinšek z Osnovne šole Sevnica, ki so prejeli tudi prvo nagrado; tretjo sta prejela Janja Pungertar z Osnovne šole Tržišče in Peter Skube z Osnovne šole Loka Črnomelj. Zlato Vegovo priznanje so prejeli še: Anja Curhalek z Osnovne šole Kostanjevica, Urška Ramovž z Osnovne šole dr. Pavla Lunačka Šentrupert, Irena Brunskele z Osnovne šole komandanta Staneta Dragatuš in Matej Kozan z Osnovne šole Grm, Novo mesto.

Tekmovalje sta organizirala Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije in Zavod Republike Slovenije za šolstvo. V Brežicah je tekmovalje vodil Jože Pavlišič, višji svetovalec ZRSŠ OE Novo mesto. Sodelovali so ravnateljica in učitelj Osnovne šole Brežice ter učitelji mentorji z drugih šol. Občina Brežice je vsem tekmovalcem podarila knjigo Sitar, Čad: Jurij Vega, Terme Čatež je podarila majice in omogočila prijetno bivanje, več drugih sponzorjev je tekmovalje podprlo z denarnimi sredstvi. Vsem učencem, ki so prejeli priznanje, in njihovim mentorjem iskreno čestitamo, sponzorjem pa se zahvaljujemo za pomoč.

JOŽE PAVLIŠIČ

TUDI PRIZADETI LAHKO IGRAJO NA INSTRUMENTE - Ko se je Heinrich Ulrich iz Nemčije odločil, da bo prizadete otroke naučil igrati instrumente in jih povezal v orkester, je naletel na ugovore, češ vsi strokovnjaki pravijo, da takšni ljudje ne morejo igrati instrumentov, ker ne poznajo not. "Vendar sem to težavo rešil - z barvami in pikami," je dejal Ulrich. Kaj zmorejo ti otroci, ki sedaj nastopajo širom po svetu in so posneli že dve zgoščenki, smo lahko videli v Krškem na koncertu Dobro jutro, beli dan!, ko so med drugim igrali celo skladbe Mozarta, Beethovna, slovenske narodne in pesmi drugih narodov. Nastopili pa so tudi otroci iz osnovne šole dr. Mihajla Rostoharja in varovanci varstveno-delovnega centra Leskovec. Prisrčno prireditev je povezovala simpatična Bernarda Žarn. Škoda, da se je humanitarnega koncerta udeležilo tako malo ljudi. (Foto: T. G.)

OBISKALI SO NAS PRVOŠOLČKI - Bliža se konec šolskega leta in vsi mali šolarji si močno želijo stopiti v 1. razred. Istočasno pa jih spremlja tudi strah, kajti končali se bodo brezskrbni predšolski dnevi. Zato smo povabili na obisk prvošolce (na sliki), da nas seznani z delom in učenjem ter znanjem v 1. razredu. Da pokažejo svoje spretnosti in sposobnosti, smo jim pripravili več likovnih dejavnosti na temo pomlad. Bili so zelo ustvarjalni in domiselni, saj so njihovi izdelki dokazali, da ta letni čas zelo dobro poznajo. Tudi nas so marsičesa naučili in navezali smo prijetne stike z obljubo, da jih tudi mi obiščemo v njihovem razredu. Ustvarjalno dopolnimo smo zaključili s prijetnim petjem in sladkimi bonbončki. (Vzgojiteljica Zdenka Blatnik, PŠ Žužemberk)

Krpanov tek

Vabljeni učenci vseh slovenskih osnovnih šol - Krpanova nagrada

VELIKE LAŠČE - Prvi tek slovenskih osnovnošolcev za nagrado Martina Krpana "1. kros '97" bo v Velikih Laščah 5. junija ob 16. uri. Tekmovalna proga bo dolga za učence razredne stopnje 600 m, za učence predmetne stopnje pa 1600 m, obe progi pa sta pri gasilskem domu v Laščah. Najboljši trije tekmovalci in tekmovalke v vsaki skupini bodo prejeli medalje. Posebni Krpanovi nagradi bosta še za rekorda proge v ženski in moški konkurenci. Vsi tekmovalci bodo po teku sodelovali na nagradnem žrebanju tekmovalnih števil in 50 srečnejšev bo prejelo praktične nagrade, vsi pa bodo dobili po teku tudi čaj in sendvič. Prijave za tek sprejemajo do 30. maja do 13. ure.

J. P.

KROŽEK RDEČEGA KRIŽA

Pri krožku Rdečega križa se veliko pogovarjamo o zdravem načinu življenja, varovanju narave in okolja, prijateljstvu, otrocih, ki so drugačni ali bolni, o težavah starejših ljudi in invalidov. Dogovorili smo se, da jim bomo po svojih močeh pomagali. Letos smo šli na tekmovalje o poznavanju RK. Pripravljali smo se dolgo, kajti vprašanja so bila težka. Pomagala nam je naša mentorica Katica Avguštin. Na tekmovalju smo se borili z vsemi močmi. Mislimo, da smo bili kar dobri, saj smo bili najmlajša ekipa. Dobili smo tudi priznanja. Naslednje leto se bomo zopet udeležili tekmovalja. Upamo, da bomo še boljši kot letos.

PETRA GLAVAN IN NINA BRADAC

krožek RK na OŠ Dolenjske Toplice

25-LETNICA OŠ GRM

Osnovna šola Grm praznuje v šolskem letu 1996/97 svojo 25-letnico. Del praznovanja se je že pričel, saj so nas obiskali prvi ravnatelj šole Miroslav Vute, njegov pomočnik Martin Fuis in učiteljica Ivanka Mestnik, ki je med prvimi učila na naši šoli. 29. maja bo glavna proslava, na kateri bo predsednik naše države Milan Kučan vzdal temeljno listino v temeljni kamen za prizidek šole. Dočakali bomo torej dograditev OŠ Grm. Dobili bomo manjšo telovadnico in štiri učilnice, od katerih se najbolj veselimo računalniške.

JASA BARTELIJ OŠ Grm

"MAMICA, NAREDI MI PUNČKO IZ CUNJ"

MIRNA PEČ - Vrtec Cepetavček, enota pri OŠ Mirna Peč, se je od 21. do 25. maja predstavil na celjski sejmski prireditvi Vse za otroka. Ves čas sejma so na razstavnem prostoru razstavljali projekt "Mamica, naredi mi punčko iz cunj", ki je vseboval tako razstavo izdelkov, slikovno gradivo in video. Projekt so v vrtec, katerega ravnatelj je Aleksander Rupena, vodi pa ga Anica Kresce, uresničili ob dnevu dejavnosti vrtca marca, je pa plod pristnega, skoraj družinskega sodelovanja staršev, vzgojiteljic in otrok vrtca.

• Vse odločilno nastane vsemu navkljub. (Nietzsche)

• Kakor živimo, tako spimo. (Ruski pregovor)

PETINDVAJSET LET BRŠLJINSKE OSNOVNE ŠOLE

NOVO MESTO - V petek, 30. maja, bo bršljinska osnovna šola praznovala svojo 25-letnico. Od 15. do 17. ure tega dne bo odprla vrata za obiskovalce, da si bodo lahko ogledali razrede in najrazličnejše razstave, ki so jih ob tej priložnosti pripravili njihovi učenci skupaj z delavci šole. Ob 17. uri se bo začela kulturna prireditev, na katero so povabljeni nekdanji učenci, njihovi starši, nekdanji delavci šole, sosede in vsi ostali. Ob 18.30 bo zaključek s pozdravi padalcev.

NOVOMEŠKI VRTCI NA SEJMU VSE ZA OTROKA

NOVO MESTO - Prejšnji teden se je v Celju začel sejem Vse za otroka, kjer je v četrtak razstavljalo svoje projekte 22 vrtcev iz cele Slovenije, med njimi kar 5 novomeških, s projektom Malček Bralček in še tremi različnimi kotički se je predstavil novomeški vrtec, s po enim projektom pa tudi vrtci iz Šmarjete, Žužemberka in Mirne Peči. Novomeški vrtci so pripravili kar tretjino vseh predstavljenih projektov na sejmu in zelo lepo predstavili predšolsko vzgojo na Dolenjskem.

Tretji v državi

VELIKE LAŠČE - Na državnem prvenstvu mladih računalničarjev je v skupini programiranje za učence do 3. razreda osvojil tretje mesto Anže Starič iz Velikih Lašč. "To ni le velik uspeh za mladega Anžeta, ampak tudi za našo šolo," je Anžetov dosežek komentiral ravnatelj šole Edi Zgonc.

Anže je k temu dodal, da se je s pomočjo mame naučil prvih računalniških ukazov, zdaj pa že kar uspešno rešuje probleme, ki jih je iz leta v leto več. Povedal je še, da lahko dobi za nagrado za uspeh na tekmovalju enoletno brezplačno naročnino na Internet.

J. P.

Anže Starič

TOMAŽ KUZMA IN PETER SKUBE DOBITNIKA DRŽAVNEGA PRIZNANJA

ČRNOMELJ - Tomaž Kuzma in Peter Skube, osmošolca z OŠ Loka, sta se že drugo leto zapored udeležila državnega tekmovalja za Štefanovo priznanje iz fizike. Letos je bilo organizirano 10. maja v Mariboru. Tekmovalje iz fizike poteka vsako leto v treh stopnjah: tako sta bila Tomaž in Peter najprej prvaka na šolskem tekmovalju, v regijskem tekmovalju v Novem mestu pa sta dosegla drugo mesto. To jima je omogočilo udeležbo na državnem tekmovalju v Mariboru. Tekmovala sta ekipno, pomerila sta se v treh teoretičnih in dveh eksperimentalnih nalogah. Fanta sta se dobro odrezala, saj sta že drugo leto prejela zlato Štefanovo priznanje. Pa tudi sicer sta že od mladih nog izrazita naravoslovca, poleg fizike se zanimata zlasti za matematiko in kemijo. Vsak od njiju premore kopico priznanj, Tomaž Kuzma se lahko pohvali celo z naslovom državnega prvaka iz matematike, ki ga je osvojil lani.

Mladi fiziki OŠ Loka Črnomelj

Uspešni bodoči trgovci

Na državnem tekmovalju v tehniki prodaje srednjih trgovskih šol Slovenije zmaga gostiteljem

NOVO MESTO - V torek, 20. maja, je bilo v Novem mestu državno tekmovalje v tehniki prodaje srednjih trgovskih šol Slovenije, že 22. po vrsti, tokrat pa ga je prvič organizirala Srednja ekonomska šola Novo mesto. Učenci so v Dolenjskem Supermarketu in Drogeriji, v Modni hiši Julija, v Tehničnem centru Novotehne in v trgovini Mak tudi v praksi pokazali znanje, ki so ga pridobili pri strokovnih predmetih. Tekmovalja sta se udeležili tudi trgovski šoli iz Brežic in Novega mesta.

Ob tej priložnosti je bila v Krkinem hramu na Trški gori seja aktivna ravnateljstva srednjih ekonomskih, upravno-administrativnih in trgovskih šol Slovenije, ki so se je udeležili tudi predstavniki ministrstva za šolstvo in šport, zavoda RS za šolstvo ter centra RS za poklicno izobraževanje. Zaključna prireditev, ki so jo pripravili dijaki srednje ekonomske šole, je bila v športni dvorani, udeležil pa se je je tudi novomeški župan Franci Koncilija.

Prireditve so omogočili: Mestna občina Novo mesto, Dolenjska Novo mesto, Mercator Dolenjska Novo mesto, Novotehna Trgovina - Modna hiša Julija Novo mesto, Novotehna Novo mesto, Mak Novo mesto, Dolenjska banka, Kovinotehna MKI Novo mesto, Krka tovarna zdravil, Novoles Straža, Dolenjske pekarnice, Krka Zdravilišča, Dolenjska borznoposredniška družba, RIC Novo mesto, Zavarovalnica Triglav Novo mesto, Pivovarna Union Ljubljana, Dana Mirna, M Banka

Ljubljana, IGM Strežnik Dobruška vas, Kovinotehna Celje, Trgovina Pikapolonca Raka, Trgovina Kramer Mirna, Novodom Novo mesto, Novoteks Tkanina Novo mesto, Elektrotehna set Novo mesto, Labod, Revoz, Mercator KZ Metlika Vinska klet Metlika, Market Maja Novo mesto, Mesnica in delikatesa Vrščaj Novo mesto, Vulkanizerstvo Vidic Novo mesto, DZS PC Novo mesto. Vsem iskrena hvala!

JOŽICA MUHIČ

ZMAGOVALCI V TEHNIKI PRODAJE - Predsednik skupnosti srednjih ekonomskih, upravno-administrativnih in trgovskih šol Slovenije Janko Poklič izročila pokal za doseženo skupno prvo mesto Jožici Muhič, organizatoriki praktičnega usposabljanja na SEŠ Novo mesto. (Foto: J. Korbar)

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridružuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 29. V.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.40 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.40 VIDEORING
10.10 TEDENSKI IZBOR
MOESHA, amer. naniz., 8/14
10.35 GOSPOD DEED GRE V ME-
STO, amer. film (čb)
12.30 SVET DIVJIH ŽIVALI, angl.
poljudnozan. serija, 12/13
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov. tv igrice
15.20 NOVICE IZ SVETA RAZVEDRILA
15.45 UJETA V ČAS, angl. drama
17.00 OBZORNIK
17.10 SPREHODI V NARAVO
17.25 QUASIMODOVE ČAROBNE DOGO-
DIVŠČINE, fran. serija, 55/26
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 TEDNIK
21.05 FORUM
21.15 FRASIER, amer. naniz., 14/24
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.40 ODSHIRANJA

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.15 Tedenski izbor: Koncert
ob 75-letnici Uroša Kreka; 12.45 Padka,
amer. naniz., 15/20 - 13.10 Nogomet - 14.55 Od
zlate ritke do zlate naveze - 15.35 Izzivalci,
franc. naniz., 28/52 - 16.05 Svoje glavi politik,
angl. nadalj., 7/7 - 16.55 Rokomet - 18.35 Skrb
za zemljo, angl. dok. serija, 3/13 - 19.00 Od-
daja o računalništvu - 19.30 Izzivalci, franc.
naniz., 29/52 - 20.00 Nedeljski angeli, norv. film
- 21.45 Gibljive slike - 22.15 Film

KANAL A

10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala
(ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50
'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) -
12.45 Nora hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva
družina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira
(ponov.) - 14.00 Vročica noči (ponov.) - 15.00
Dannyjeve zvezde - 16.00 Oprah show (pon-
ov.) - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15
Drzni in lepi (140. del) - 17.45 Rajska obala
(139. del) - 18.10 Očka major (45. del) - 18.40
Nora hiša (139. del) - 19.05 Družin-ske zadeve
(140. del) - 19.35 Cooperjeva družina (57. del)
- 20.00 Princ iz Bel Aira (140. del) - 20.30 Nuj-
ni primeri (16. del) - 21.20 Od-klop (12. del) -
22.15 Babilon 5 (naniz.) - 23.50 'alo, 'alo (30.
del) - 0.15 Vitez za volanom (54. del) - 1.05
Dannyjeve zvezde

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro
jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni
program - 12.00 Poročila - 12.25 Marisol (seri-
ja, 98/145) - 13.10 Santa Barbara (serija)
- 14.10 Izobraževalni program - 16.45 Besede,
besede, besede - 17.15 Hrvška danes - 18.05
Kolo sreče - 18.55 Dok. oddaja - 19.10 Hrvška
spominska knjiga - 19.30 Dnevnik, vreme,
šport - 20.15 Dok. film - 21.45 Film - 23.15
Opazovanja - 23.45 Klub d.d. - 0.00 Dok. pro-
gram - 1.00 Težave s Harryjem - 2.35 Poročila

HTV 2

14.05 Tv koledar - 14.15 Potovanje (dok. seri-
ja) - 15.10 Nesreča (brit. film) - 16.50 Telo in
duša (serija) - 17.15 Obalna straža (serija) -
18.05 Hrvško vojni pismo - 18.35 Hugo, tv
igrice - 19.00 Županijska panorama - 19.30
Dnevnik, vreme, šport - 20.25 Nogomet - 22.40
Dosje X (32/49) - 23.30 Preprosti ljudje (amer.
film) - 1.00 Seinfeld (hum. serija)

PETER, 30. V.

SLOVENIJA 1

7.15 - 2.00 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
9.35 VIDEORING
10.05 OTROŠKI PROGRAM
DENVER, POSLEDNJI DINOZA-
VER, amer. naniz., 17/20
10.30 TEDENSKI IZBOR
SVOJEGLAVI POLITIK, angl. nadalj., 7/7
11.20 NEDELJSKI ANGELI, norv. film
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
15.30 SLOVENSKI ŠTUDENTI MOZAR-
TEUMA, 1. del
16.00 POVEČAVA
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 HUGO, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 PLANET IN
21.30 MESTA PRIHODNOSTI, angl. dok.
serija, 2/3
22.15 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.55 MURPHY BROWN, amer. naniz.
23.20 SIN TEME, amer. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.35 Tedenski izbor: Mostovi;
12.05 Oddaja o računalništvu; 12.35 Igrani
film; 14.05 Gibljive slike; 14.35 Forum - 14.45
Zgodbe iz školke - 15.15 Mož iz Alama, amer.

film - 16.30 Frasier, amer. naniz., 14/14 - 16.55
Izzivalci, franc. naniz., 29/52 - 17.25 Saga o
McGregorjevih, avstral. nadalj., 13/26 - 18.15
Jake in Ben, kan. nadalj., 3/13 - 19.00 Okolje in
mi - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 30/52 - 20.00
Pogojno na svobodi, amer. film - 21.35 Mehi-
ka, dok. film - 22.15 Slovenski jazz iz kluba Gajo

KANAL A

10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala (ponov.)
- 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50 'alo, 'alo
(ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) - 12.45
Nora hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva družina
(ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira (ponov.) - 14.00
Vitez za volanom (ponov.) - 14.50 Karma - 16.00
Oprah show - 16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15
Drzni in lepi (141. del) - 17.40 Kuharska oddaja
- 17.50 Rajska obala (140. del) - 18.15 Očka
major (46. del) - 18.40 Nora hiša (140. del) -
19.05 Družinske zadeve (141. del) - 19.35 Co-
operjeva družina (58. del) - 20.00 Princ z Bel
Aira (141. del) - 20.30 Tinta (4. del) - 21.00 Film:
Ločene počitnice - 22.35 Zasljepljeni (film) - 0.20
Karma - 1.15 Ulica ljubezni (1. del)

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro
jutro - 12.00 Poročila - 12.35 Marisol (serija,
99/145) - 13.15 Santa Barbara (serija) - 14.00
Mali veliki svet - 14.30 Počistitev dneva
državnosti - 16.45 Poročila - 18.35 Kolo sreče
- 19.10 Hrvška spominska knjiga - 19.30
Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Lepa naša - 22.20
Opazovanja - 22.50 Potovanje (dok. serija, 5/
39) - 23.50 Glasbena oddaja - 0.35 Poročila

HTV 2

13.10 Tv koledar - 14.40 Seinfeld (hum. seri-
ja) - 15.05 Hišice v cvetju - 15.50 Triler - 16.55
Telo in duša (serija, 35/120) - 17.20 Zvezdne
steze (serija) - 18.05 V družini - 18.35 Hugo,
tv igrice - 19.00 Županijska panorama - 19.30
Dnevnik, vreme, šport - 20.15 Zakon v L.A.
(serija, 32/44) - 21.10 Kdo je moj šef? (serija,
21/22) - 21.45 Šalo na stran (hum. serija) -
22.25 Čista sreča (amer. film) - 0.05 Nočni lov
(amer. film) - 1.40 Košarka

SOBOTA, 31. V.

SLOVENIJA 1

7.15 - 23.35 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
8.40 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
8.55 MALE SIVE CELICE
9.40 ZGODBE IZ ŠKOLKE
10.10 17. SREČANJE TAMBURAŠKI SKU-
PIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 2.
oddaja
10.45 TEDENSKI IZBOR
SAGA O MCGREGORJEVIH, avst-
ral. naniz., 13/26
11.35 HUGO, tv igrice
12.05 TEDNIK
13.00 POROČILA
13.05 KARAOKE
14.05 STRELA Z JASNEGA, nem. naniz., 3/28
14.55 TABORNIKI IN SKAVTI
15.10 SPREHODI V NARAVO
15.25 KALLE IN ANGELI, norv. film
17.00 OBZORNIK
17.10 ČAROBNOST ALP, nam. dok. oddaja, 2/2
18.00 NA VRTU
18.25 OZARE
18.35 HUGO - TV IGRICA
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.00 UTRIP
20.10 NAVIJ DO KONCA, amer. film
21.50 ZA TV KAMERO
22.05 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.35 ZLATA NAVEZA, angl. nadalj., 5/12

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 14.25 Tedenski izbor: Pogojno
na svobodi, amer. film; 15.55 Roka rocka -
16.55 Izzivalci, franc. naniz., 30/52 - 17.20
Košarka - 17.50 Tenis - 19.00 Kajak-kanu, sla-
lom - 19.30 Izzivalci, franc. naniz., 31/52 - 20.00
Razvedrilna oddaja - 21.00 Cesarstvo žuželk,
ang. serija, 2/6 - 21.30 Koncert - 23.00 V vrtin-
cu - 23.30 Sobotna noč

KANAL A

8.40 Risana serija - 9.00 Kaličopko - 10.00 Risa-
na serija - 10.30 Nora hiša (ponov.) - 10.55 Očka
major (ponov.) - 11.20 Cooperjeva družina
(ponov.) - 11.45 Princ z Bel Aira (ponov.) -
12.10 Film: Ločene počitnice - 13.45 Kako je bil
osvojen divji zahod (nadalj.) - 15.35 Ta čudna
znanost - 16.00 Alf - 16.30 Mupet show - 17.00
Aladin; Račje zgodbe - 17.50 Miza za pet (na-
dalj.) - 18.40 Atlantis - 19.25 Fawlti Towers
(naniz.) - 20.00 Na ulicah Los Angelesa (film)
- 21.35 Molčeči morilci (film) - 23.10 Vroči
pogovori - 23.40 Melodija strasti (erotični film)

HTV 1

8.00 Tv koledar - 8.15 Poročila - 8.20 Risana
serija - 8.45 Klub, d.d. - 9.00 Dobro jutro,
Hrvška - 11.10 Dok. oddaja - 12.00 Poročila -
12.25 Zorro - veseli maščevalec (amer. film) -
14.15 Risanka - 15.25 Filipovi otroci - 15.25
Bjelovar v domovinski vojni (dok. oddaja) -
16.10 Televizija o televiziji - 16.40 Poročila -
17.45 Posnetek festivala - 19.03 V začetku je
bila Beseda - 19.10 Hrvška spominska knjiga
- 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.25 Doc
Hollywood (amer. film) - 22.15 Opazovanja -
22.45 Svet zabave - 23.15 Frostov nastop

HTV 2

7.55 Tv koledar - 8.05 Obalna straža - 11.10 S
knjigo v glavo - 11.55 Telo in duša - 13.45 Zakon

v L. A. (serija, 32/44) - 14.30 Briljanten - 15.20
Skrita kamera - 15.45 Theatron - 18.05 Dok.
oddaja - 18.50 Risanka - 19.00 Županijska pa-
norama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.15
Triler - 21.15 Na koncu sveta (serija) - 21.45
Hrvaški gozdovi in gozdarstvo - 22.20 Hišice v
cvetju (serija, 6/45) - 23.05 Glasbena oddaja

NEDELJA, 1. VI

SLOVENIJA 1

7.15 - 23.55 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
8.05 OZARE
8.10 OTROŠKI PROGRAM
ŽELJKO, avstral. naniz., 12/13
8.35 ŽIVŽAV
9.25 DODOJEVE DOGODIVŠČINE
9.30 NA VRTU
9.55 NEDELJSKA MAŠA
11.00 ROJEN MED DIVJIMI ŽIVALMI,
amer. dok. serija, 1/13
11.30 OBZORJE DUHA
12.00 POMAGAJMO SI
12.30 NEDELJSKA REPORTAŽA
13.00 POROČILA
13.05 LJUDJE IN ZEMLJA
13.50 PLANET IN
15.10 OBUJENJE, amer. film
17.00 OBZORNIK
17.10 POLPNA TUJKA, amer. naniz., 21/22
17.35 LJUDJE IN ZEMLJA
19.05 RISANKA
19.15 LOTO
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
19.50 ZRCALO TEDNA
20.10 ZOOM
21.15 VEČERNI GOST
22.05 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.15 ŠEMPAVELSKI UDAR, franc. film

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 12.20 Mali oglasi - 13.05 Teden-
ski izbor: V vrtincu; 13.35 Izzivalci, franc. naniz.,
31/52; 14.00 Glasbena oddaja - 15.10 Motokros
- 16.45 Rokomet - 18.00 Nogomet - 19.30 Izzival-
ci, franc. nadalj., 32/52 - 20.00 Bramwell, angl.
nadalj., 6/7 - 20.55 Slovenski magazin - 21.25
Svet čudes, avstral. dok. nadalj., 6/13 - 21.45
Šport - 22.30 Portret - 23.30 Tok noč tok

KANAL A

8.40 Risana serija - 9.00 Kaličopko - 10.00
Risana serija - 10.25 Atlantis (ponov.) - 11.10
Avtovizija (ponov.) - 11.40 Hulkova vrnitev
(film) - 13.20 Kuharska oddaja - 13.30 Doktor
(naniz.) - 14.30 Miza za pet (ponov.) - 15.20
Najstniki proti vesoljcem - 15.45 Super Samu-
raj (naniz.) - 16.00 Alf (naniz.) - 16.40 Mu-
pet show - 17.10 V štirih dolinah (mlad. film,
2. del) - 18.00 Korak za korakom (naniz.) -
18.25 Kung Fu (naniz.) - 19.10 Mantis (naniz.)
- 20.00 Trdnjava (film) - 23.00 Britansko prven-
stvo turnih avtomobilov - 0.00. Odklop

PONEDELJEK, 2. VI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 2.35 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
8.30 EURONEWS
9.45 VIDEORING
10.15 TEDENSKI PROGRAM
POPOLNA TUJKA, amer. naniz., 21/22
10.40 ŠEMPAVELSKI URAR, fran. film
12.20 ZA TV KAMERO
12.30 UTRIP
12.45 ZRCALO TEDNA
13.00 POROČILA
13.05 HUGO, ponov.
13.40 TEDENSKI IZBOR
ZOOM
14.10 LJUDJE IN ZEMLJA
15.10 VEČERNI GOST
15.55 DOBER DAN, KOROŠKA
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.30 O NARAVI IN OKOLJU
18.40 LINGO, tv igrice
19.10 RISANKA
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 TV KONFERENCA
21.00 ODDAJA O TURIZMU
21.20 OSMI DAN
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.45 HUDSONOVA ULICA, amer. naniz.,
9/21
23.10 SMOKING, fran. film

SLOVENIJA 2

9.00 Euronews - 11.10 Na potep po spominu -
12.20 Tedenski izbor: Okolje in mi; 12.50 17.
srečanje tamburaških skupin in orkestror;
13.20 Mesta prihodnosti, angl. dok. oddaja, 2/
3; 14.10 Obzorje duha - 16.05 Bramwell, angl.
nadalj., 6/7 - 15.30 Izzivalci, franc. naniz., 32/
52 - 15.55 Košarka - 17.30 Jake in debeluh,
amer. naniz., 9/23 - 18.20 Sedma steza - 19.30
Simpsonovi, 82/92 - 20.00 Komisar Rex, nem.
naniz., 14/15 - 20.50 Bog je jezen, šved. dok.
oddaja - 21.55 Razvedrilna oddaja - 22.55
Brane Rončel izza odra

KANAL A

10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala
(ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50
Daktari (ponov.) - 12.45 Super samuraj
(ponov.) - 13.10 Kung Fu (ponov.) - 14.00
Mantis (ponov.) - 15.00 Dannyjeve zvezde
(ponov.) - 16.00 Oprah show - 16.50 Drzni in

lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (nadalj.) -
17.45 Rajska obala (nadalj.) - 18.10 Očka ma-
jor (naniz.) - 18.40 Nora hiša (naniz.) - 19.05
Družinske zadeve (naniz.) - 19.35 Cooperje-
va družina (naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira
(naniz.) - 20.30 Sam svoj mojster (naniz.) -
21.00 Filmska uspešnica: Goden za poroko -
22.55 'alo, 'alo (naniz.) - 23.20 Tihotapci (na-
dalj.) - 0.15 Dannyjeve zvezde

TOREK, 3. VI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.40 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
10.05 VIDEORING
10.35 TEDENSKI IZBOR
- JAKE IN DEBELUH, amer. naniz., 9/23
11.25 BERAŠKA OPERA, češki film
13.00 POROČILA
13.05 LINGO, TV IGRICA
13.30 TEDENSKI IZBOR
PO DOMAČE
14.30 TV KONFERENCA
15.40 ODDAJA O TURIZMU
15.55 MOSTOVI
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
TABORNIKI IN SKAVTI
17.25 ŽELJKO, avstral. naniz., 13/13
17.50 DODOJEVE DOGODIVŠČINE
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 RUDI OMOTA, dok. film
21.00 STUDIO CITY
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.45 BERLIN ALEXANDERPLATZ, nem.
nadalj., 10/14
23.45 SVET POROČA

SLOVENIJA 2

8.10 Tedenski izbor: Sobotna noč; 10.10 Pomagajmo
si; 10.40 Oddaja o zdravju; 11.05 Nede-
ljska reportaža; 11.30 Murphy Brown, amer.
naniz.; 12.00 Tenis; 16.00 Osmi dan; 16.30
Slovenski magazin; 17.00 Komisar Rex, nem.
naniz., 14/15 - 17.45 Simpsonovi, amer. naniz.,
82/92 - 18.15 Vesoljska policija, amer. naniz.,
22/24 - 19.00 Volja najde pot - 19.30 Izzivalci,
franc. nadalj., 33/52 - 20.00 Vino '97 - 20.25
Nogomet - 22.20 Obiski - 22.50 Gospod Smith
v senatu, amer. film (čb)

KANAL A

10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala
(ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50
'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) -
12.45 Nora hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva
družina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira
(ponov.) - 14.00 Tihotapci (ponov.) - 15.00
Živeti danes - 16.00 Oprah show (ponov.) -
16.50 Drzni in lepi (ponov.) - 17.15 Drzni in
lepi - 17.45 Rajska obala (nadalj.) - 18.10 Očka
major (nadalj.) - 18.40 Nora hiša (nadalj.) -
19.05 Družinske zadeve (naniz.) - 19.35 Co-
operjeva družina (naniz.) - 20.00 Princ z Bel
Aira (naniz.) - 20.30 Ellen (nadalj.) - 21.00 48
ur (film) - 22.40 'alo, 'alo (naniz.) - 23.05 Ber-
gerac (naniz.) - 0.00 Živeti danes

SREDA, 4. VI.

SLOVENIJA 1

7.15 - 1.35 TELETEKST
7.30 VREMENSKA PANORAMA
11.20 VIDEORING
11.50 TEDENSKI IZBOR
VESOLJSKA POLICIJA, amer. naniz.,
22/24
12.35 SVET ČUDES, avstral. dok. seri-
ja, 6/13
13.00 POROČILA
13.05 KOLO SREČE, ponov.
13.35 TEDENSKI IZBOR
KONCERT
15.05 ČAROBNOST ALP, nem. odda-
ja, 2/2
15.55 SLOVENSKI UTRINKI
17.00 OBZORNIK
17.10 OTROŠKI PROGRAM
18.00 PO SLOVENIJI
18.40 KOLO SREČE, tv igrice
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT
20.05 NIKOLAJEVA CERKEV, nem. drama, 1/2
21.35 MADE IN SLOVENIA
22.00 ODMEVI, VREME, ŠPORT
22.50 POSADKA, amer. naniz., 16/25
23.10 VELIKI TRENUTEK, amer. film (čb)

SLOVENIJA 2

8.00 Euronews - 8.55 Tedenski izbor: Svet po-
roča; 9.25 Volja najde pot; 9.55 Obiski; 10.20
Hudsonova ulica, amer. naniz., 9/21; 10.45
Cesarstvo žuželk, angl. serija, 2/6; 11.15 Stu-
dio City - 12.00 Tenis - 16.00 Berlin Alexander-
platz, nem. nadalj., 10/14 - 16.55 Nogomet -
18.50 Karaoke - 20.00 Zavrtimo stare klute -
20.25 Nogomet - 22.20 Umirajoči ladob - 22.25
Koncert - 23.55 Tenis

KANAL A

10.15 Risana serija - 10.35 Rajska obala
(ponov.) - 11.05 Oprah show (ponov.) - 11.50
'alo, 'alo (ponov.) - 12.20 Očka major (ponov.) -
12.45 Nora hiša (ponov.) - 13.10 Cooperjeva
družina (ponov.) - 13.35 Princ z Bel Aira
(ponov.) - 14.00 Bergerac (ponov.) - 15.00
Atlantis (glas. oddaja) - 15.50 Kuharska od-
daja - 16.00 Oprah show - 16.50 Drzni in lepi
(ponov.) - 17.15 Drzni in lepi (nadalj.) - 17.45
Rajska obala (nadalj.) - 18.10 Očka major
(naniz.) - 18.40 Nora hiša (naniz.) - 19.05
Družinske zadeve (naniz.) - 20.00 Princ z Bel Aira
(naniz.) - 20.30 Usodne skrivnosti (film) -
22.05 Avtovizija - 22.35 Lovec (2. del naniz.) -
23.25 'alo, 'alo (naniz.) - 23.55 Vročica noči -
0.45 Pod ledom (dok. oddaja)

LE V KLUB, UBOGA GMAJNA

Mesec kulture, mesec v luni

Dogaja se Evropski mesec kul-
ture v Ljubljani. V prestolnico so
se prikotali znani in malo manj
znani umetniki iz celega sveta, ob
boku jim suvereno stojijo pred-
stavniki naše male suverene Slo-
venije. Napovedniki prireditve so
se povečali in razširili, kulturni
hrami obratujejo dan za dnem,
vsem so nam polna usta o po-
membnosti dogodka.

Resnici na ljubo: naključni
obiskovalec, ki bi se sprehodil po
glavnem mestu samostojne, ne-
odvisne in suverene Slovenije, bi
imel kaj videti. Natančneje: ne bi
imel nič videti. Mesto je na po-
gled puščobno, pomlad mu sicer
vdihuje življenje, vendar o kul-
turnem utripu merilniki ne za-
znajo spremembe. Razlog je
preprost: prireditve so postavljene
v zaprte prostore, mnogokrat so
cene vstopnice krepko zasoljene,
ulice pa ostajajo prazne. Pardon,
povečalo se je število policistov,
ki pohajkujejo po mestu.

Utrip mesta, ki je kulturna pre-
stolnica Evrope, sem doživel pred
tremi leti, ko sem kot popotnik
obiskal belgijski Antwerpen. Po
mestu je mrgolelo uličnih artistov
in glasbenikov vseh vrst, dogaja-
li so se koncerti na prostem in v

zraku je bilo čutiti tisti presežek,
ko masa ljudi usmerja svojo
energijo v določene smerice.

Ljubljanska mestna vlada se je
poudarka na pocestni utrip loti-
la zelo konstruktivno. Kjer je le
bilo možno, so se nekaj dni pred
pričetkom meseca kulture pojav-
ljali pleskarji in uničevali grafito
v podhodih, tako da zdaj pod-
hode krasi prelepa dolgočasna
bela barva. Čopova ulica, ki je v
Ljubljani dom uličnih artistov,
gosti tiste, ki že celo leto tam do-
mujejo: prodajalce bižuterije,
južnoameriške glasbenike in
pobožno harmonikašico. Očitno
je, da denar, namenjen Evrop-
skemu mesecu kulture, spet ni
prišel v prave roke. Pogrešamo
lutkarje, poulične

KOVINOTEHNA

prodajna centra v BTC Novo mesto
in v Intermarket centru v Brežicah

nemo oče je mo oče

ZA VAŠE
PRIDNE
OTROKE

○ KOLESA

○ Glasbeni stolp GRUNDIG

○ Videorekorder SAMSUNG (4 glave)

○ Osebni računalnik

CHROM MULTIBASIC P 133 + darilo CD ROM

že za **25.852** SIT
samo **43.990** SIT
samo **48.990** SIT
199.990 SIT

MURN

AVTOSERVIS MURN, s.p.

Resslova 4, 8000 Novo mesto
tel./fax: 068/24-791

CENTER

SUZUKI

- prodaja vozil
- rezer. deli in dodatna oprema
- servis

- ugodni krediti T + 8,5%
- ugodni leasing polog od 20% do 50%

NOVO: KARTICA ZAUPANJA

SAMURAI 97 VX 3 V 24.990 DEM
VITARA VX 3 V za redno ceno 34.700 DEM
podarimo klimo ali priznamo popust
v vrednosti 1.710 DEM 32.990 DEM
BALENO 1.6 GLX WAGON 26.790 DEM
BALENO 1.3 GL 4V 20.990 DEM
ALTO 12.990 SAMO ŠE OMEJENA KOLIČINA

AVTOKLINIKA

☎ 068/ 323-035

Poleg mehaničnih popravil
na vseh tipih vozil je AVTOKLINIKA
tudi uradni zastopnik za športne vzmeti
JAMEX in amortizerje **MONROE**

JAMEX
MotorSPORT

MONROE
amortizerji

... VEČJA VARNOST NA CESTI ...

Obarvajmo jim življenje!

V prihodnjih dneh boste na dom
prejeli vabilo k sodelovanju v letošnji
humanitarni akciji Nikoli sami. Lani
smo med akcijo zbrali več
kot 65 milijonov tolarjev,
med pomoči potrebne
smo razdelili 14 tisoč
paketov hrane, pomagali
smo jim tudi na druge
načine. Sodelovanje v akciji je
preprosto: na dom vam bomo poslali
nakaznico z navodili za izpolnjevanje.

Pomoč
potrebujejo tudi
tisti, za katere
morda ne veste

Nikoli sami

RDEČI KRIŽ SLOVENIJE

V primeru, da nakaznice ne boste prejeli, jo
zahtevajte na telefonski št.: 061 12 61 200.

DUHOVNA UNIVERZA

Duhovna univerza je uveljavljen vzgojno-izobraževalni program, namenjen vsem, ki se želijo posvetiti osebni in duhovni rasti na nereligiozen način.

Delo na Duhovni univerzi med drugim obsega uvajanje v meditacijo in njeno postopno nadgrajevanje; predavanja za sistematično pridobivanje znanja in poglobljenega razumevanja; osebno svetovanje slušateljem pri njihovi duhovni rasti in vsebinske pogovore, ki so namenjeni povezovanju znanja z izkušnjami iz vsakodnevnega življenja.

V šolskem letu 1997/98 vpisujemo v 1. letnik tudi v Novem mestu. Vabimo vas na predstavitev v četrtek, 5. junija ob 18. uri v RIC-u (Kulturni dom J. Trdine), Novi trg 5. Informacije: Center za duhovno kulturo, tel. 061/133-93-03.

BPD **FIBA** d.o.o. TOMŠIČEVA 3
LJUBLJANA

Odkup delnic in posredovanje na borzi
po najvišjih dnevnih cenah

KRŠKO: ADO, d.o.o., Krško, CKŽ, tel. 0608/21-522

MIRNA: Promles, tel. 068/49-235

ČRNOMELJ: Štruci, tel. 068/51-523

NOVO MESTO: DI MARKETING, tel. 068/322-096, 28-694;
Sentjerne: 41-061

na

**vašem
kanalu**

KRKA ZDRAVILIŠČA
HOTELI OTOČEC

TENIŠKI CENTER OTOČEC

**DRUŽINSKE
POČITNICE**

PRI NAS JE LEPO TUDI POLETI

V ZDRAVILIŠČU MORAVSKE TOPLICE

5 DNEVNI PAKET (nedelja - petek)

Turistično naselje 29.545,00 SIT
Hotel Termal 33.155,00 SIT
Hotel Ajda 40.375,00 SIT

Cena vključuje: 5x polpenzion, kopanje v bazenih, jutranja gimnastika, 1 ura uporabe športnih igrišč na umetni travi.

POPUSTI ZA OTROKE:

do 3. leta starosti gratis
od 3. do 7. leta 50%
od 7. do 14. leta 30%

**POPUSTI
ZA UPOKOJENCE: 10%**

Možnost plačila na obroke. Informacije in rezervacije: ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE

ZDRAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE
Kranjčeva 12
9226 MORAVSKE TOPLICE
Telefon: 069/12-280, 12-2810
Telefaks: 069/48-607

NA VOLJO SO VAM TUDI UGODNI 7- IN 10-DNEVNI PROGRAMI

Vino Ljubljana

od 3. do 7.6.97 od 10. do 19. ure
na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani

Zunanji - zabavni del prireditve
je odprt vsak sejmski dan do 24. ure.

- Poskusite najzlahtnejša vina Slovenije in sveta.
- Na vodenih degustacijah naj vas enologi naučijo opisati slast okusov, za katero ste prej zaman iskali prave besede.
- Uživate v sozvočju vina in jedi ob izbrani postrežbi v letnem paviljonu pred halo A.
- Za ceno vstopnice na sejem, ki znaša 600 SIT, s popustom pa 400 SIT, lahko brezplačno poskusite najmanj štiri vina. Ob vstopnici prejmete brezplačno tudi knjižico, ki vsebuje recepte za pripravo jedi z vinom.

**Praznovanje
okusa**

VINO LJUBLJANA

LJUBLJANSKI SEJEM

Arsenal

Slovenski jezik – danes, ne jutri!

Jezik ni pomemben le kot sredstvo za sporazumevanje, pač pa je velika dragocenost tudi zato, ker se z njim ločimo od drugih narodov. Če zanj kaj storimo, se izboljšuje, če ne, se kviri. Prav slednje je pri nas mogoče opaziti zadnja leta, ko je Slovenija sicer osamosvojena in je slovenščina postala državni jezik, toda prizadevanja za lepšo in boljšo materinščino so premajhna. Krivec je gotovo tudi država, saj ni poskrbela za zadostno zakonsko zavarovanje slovenščine in je celo odpravila tisto, kar je ščitila SFRJ.

Bojazen pred ogroženostjo slovenščine, v glavnem pred tujimi jeziki, predvsem sedaj, ob približevanju vstopa naše države v Evropsko unijo, so prejšnji teden izrazili vsi govorniki na javni tribuni Narodnega foruma SDS z naslovom Slovenski jezik – danes, ne jutri: prof. dr. Janez Dular, akademik prof. dr. Janez Orešnik in prof. Janez Gradišnik ter kasneje v razpravi akademik prof. dr. Jože Toporišič in ostali. "Čimprej je treba poskrbeti za zakonsko zaščito slovenskega jezika, kajti Slovenci bomo toliko časa, dokler bomo govorili slovensko," so poudarili.

Slovenščina je danes slaba

Kdor pozorno spremlja slovenščino v javni rabi, lahko ugotovi, da jezikovna norma na vseh straneh popušča. V govorico in pisano besedo povprečnega Slovenca vdirajo tuji izrazi, tudi za reči, ki so v slovenščini že zdavnaj imele svoje ime. Že davno udomačene tujke se pod vplivom angleščine pišejo z angleškim črkopisom. Raba dvojine se opušta, namesto slovenskih dvloglov se uporabljajo prevedeni angleški.

Med modnimi besedami, ki nam siromašijo jezik, ker izvirajo domače izraza so poleg anglicizmov tudi srbizmi in hrvaizmi. Pozna se, da je bila slovenščina v Jugoslaviji slabo zavarovana, vpliv hrvaščine in srbsčine pa močan. Gradišnik je razočaran predvsem nad mladino: "Zlasti mladim ljudem, ki jim ni privzgojena jezikovna zavest, je dostikrat čisto vseeno, če dajejo svojim združbam, nastopom in prireditvam angleška imena. Sicer pa vdiranje angleščine, ki že ne pozna nobenih mej več, ni kvarno le samo po sebi, ampak očitno vpliva tudi na siceršnjo rabo slovenščine." Razlog slabega poznavanja slovenščine je tudi nebranje, posledica tega pa reven besedni zaklad. Zanimiva je bila pripomba enega od udeležencev razprave, češ da je Cankarja vedno razumel, politike in še mnoge druge pa zelo slabo.

Vse, kar je tuje, zasluži prednost?

Pri nas je zelo zakoreninjena miselnost, da vse tuje zasluži prednost. Kako naj si drugače razložimo naslove prireditev, televizijskih oddaj, revij, ki niso slovenski?

Pred kratkim je v Ljubljani potekal 1. mednarodni festival mladih neodvisnih ustvarjalcev z naslovom Break 21. Ko je novinarka Dela organizatorico vprašala, zakaj tako ime, je ta razložila: "Najprej smo imeli v mislih slovensko ime – vdor ali

prelom ali kaj podobnega. Smo namreč na prelomu tisočletja. Na pluralističen način smo želeli predstaviti različnost in svojost poetik, ki v tem obdobju nastajajo. Beseda break se nam je zdela primerna za tak mednarodni festival, razume jo mnogo ljudi, zato smo opustili slovensko varianto." Da je angleščina imenitnejša od slovenščine, žal mislijo mnogi današnji izobraženci. Kaj šele ostali! In če bi povprašali lastnike podjetij in trgovin, ki so jih krstili s tujimi imeni, bi verjetno odgovorili podobno.

Kratenje pravic slovenščini v znanosti

Janez Orešnik je v razpravi opozoril, kako mnogi zametujejo slovenski jezik, ko mu jemljejo številna področja rabe. Govoril je predvsem o znanosti, ker o tem širša javnost bolj malo ve. "Nekateri znanstveniki so mnenja, naj bi se strogo znanstvena besedila ne objavljala v slovenščini, ker da je bralcev takih besedil premalo. Menim, naj bi znanstveniki najboljše od tistega, kar objavljajo v tujem jeziku, objavili še v slovenščini, za kar bi morala država nuditi neki sistemski vir denarja." Nekaterim univerzitetnim profesorjem se zdi prav, da bi bile diplomske, magistrske in doktorske naloge vsaj izbirno sestavljene v tujem jeziku. Toda s tem bi izgubili sistemski nadzor nad razvojem slovenskega znanstvenega jezika, predvsem strokovnega izražja. Mnogim je tudi neznan, da na obeh slovenskih univerzah, ljubljanski in mariborski, potekajo zagovori nalog v tujem jeziku, če je član komisije za zagovor kak Neslovenec. Ponavadi gre za angleščino. Menda ne bi bilo tako nemogoče poskrbeti za simultano prevajanje! Po javnih ustanovah se je razmahnilo tudi sprejemanje odločitev na podlagi gradiva, sestavljenega v tujem jeziku.

Vsi ti primeri so dokaz, da Slovenci svoj jezik sami potiskamo v položaj drugorazrednega jezika. Menda ne pričakujemo, da bodo, če nas sprejmejo v Evropsko unijo, drugi skrbeli za slovenski jezik?!

Luknjičava pravna ureditev na področju jezika

Janez Dular je povedal, da obstaja v Sloveniji približno 45 zakonov, ki tako ali drugače omenjajo slovenščino, a pravna ureditev kljub temu ni učinkovita in je luknjičava. "Tako se potihoma pravzaprav nadaljuje stara zgodba iz jugoslovanskih časov. Malo je znano, da je prvo besedilo zakona o slovenščini v javnosti nastalo leta 1966,

vsledar je seveda obtičalo vpredalu." Leta 1979 so v Portorožu ustanovili jezikovno razsodišče, ki je nekaj let dobro delovalo, potem pa je opešalo.

In čeprav se je z osamosvojitvijo Slovenije zdela, da se je položaj slovenščine bistveno izboljšal, saj je postala državni jezik, ni tako. Premalo se zavedamo, da bi jo bilo treba na raznih področjih zakonsko utrditi. Tako pa so v jeziku ostale mnoge stare slabosti. Spodletel je tudi edini resnejši poskus, da se slovenščina zavaruje vsaj v poslovnem življenju, ker je zakon o gospodarskih družbah iz leta 1993, ki je sicer bil dobro sestavljen, v državnem zboru tako zvođenel, da slovenščine prav nič ne varuje pred vdorom tujih jezikov. Žal se celo okrnjeni zakon ne upošteva, saj registrska sodišča še kar naprej podjetjem potrjujejo angleška imena. Zgledi za to so nam vsepovsod in vsak dan pred očmi. Zadošča že sprehod po bližnji ulici.

V pripravi zaščitni zakon za jezik in urad za jezik

Slovenski jezik nujno potrebuje pomoč v obliki pravnega varstva. Država je dolžna pomagati z zakonodajo, ki zagotavlja uveljavljanje pravičnega jezika. Ta mora nujno segati tudi v zakone za druga področja, na katerih se jezik uporablja. Janez Dular že od lani pripravlja zakon o zaščiti slovenskega jezika v javnosti oz. ustanovitve urada za jezik. Razložil je, da bo novi urad imel svetovalno-spodbujevalno vlogo. Spodbujal naj bi državne organe in javnost k skrbi za slovenski jezik (tako pisni kot ustni), v skrajnih primerih pa naj bi imel tudi možnost represivnega ukrepanja. Odprt naj bi bil javnosti in ljudje bi se nanj lahko obračali z različnimi jezikovnimi nejasnostmi in vprašanji. Urad bi organiziral seminarje, tečaje retorike ipd. "Že vnaprej pa naj zavrnem podtikanja, da bo urad delal novo slovnico. Slovenščina ima slovnico in slovar. Tudi v umetnostni jezik ne bo posegal. Gre le za to, da se ta v javnosti pogosto zanemarija, zato je treba, da nekdo bdi nad jezikom in opozarja na nepravilnosti," je dejal Dular.

Ne glede na dobre želje, pa obstaja strah, da bi poslanci državnega zbora zakon za jezik zvođeneli, tako kot se je to zgodilo pri zakonu o gospodarskih družbah.

Tudi "velike" jezike varujejo

Urad za jezik bi bil novost le pri nas, marsikje drugje je to že stara zgodba. Janez Orešnik je opisal pozitivne izkušnje z uradi za jezike v skandinavskih državah, kjer delujejo že tudi po 50 let. Oblast jih podpira in od začetka 80-ih let ustanavlja nove urade za jezik za bolj občutljive manjšinske jezikovne skupnosti.

Da slovenski jezik nujno potrebuje takšno pomoč, je dejal tudi Janez Gradišnik, ki je povedal, da varujejo tudi "velike" jezike. "Nemci imajo na primer že 50 let družbo za nemški jezik, Francozi, ki so velik narod, zahtevajo uporabo svojega jezika z zakonom in kršitve kaznujejo. Tudi španščina, ki je po pogostosti rabe četrti jezik na svetu (govori jo 350 milijonov ljudi) je ustrezno zavarovana. Zakaj torej pri nas ni? Slovenščina ni le jezik, ampak del slovenske identitete! Kakšen narod pa smo, da to prenašamo?"

Ker je nujno, da v sebi utrdimo zavest o lepoti in pomenu materinega jezika ter da svoje naredi tudi država, so udeleženci javne tribune o položaju slovenskega jezika javnosti poslali apel, da je slovenski jezik potrebno čimprej zaščititi. Upajmo, da pri tem ne bo ostalo le pri prizadevanju nekaj jezikoslovcev! Sicer pa to ne bi bilo preveč čudno, saj pri nas, žal, nikjer ni čutiti stalne pozorne skrbi za usodo slovenščine v javni rabi. Spodbudno pa ni niti to, da se je na omenjeno prireditev zdela vredno priti le nekaj mlajšim poslušalcem.

LIDIJA MURN

S petkove slovesnosti v Slovenskem domu v Zagrebu.

Tisoč in enajst novih niti z Zagrebom

Radio Posavje-Studio Brežice je ob letošnjem svetovnem in slovenskem dnevu knjige organiziral zbiranje knjig za kulturno-prosvetno društvo Slovenski dom Zagreb. Po končani akciji je knjižnica Slovenskega doma v Zagrebu izročil kar 1.011 darovanih knjig in tolikšno število zbranih primerkov je presenetilo tako pubudnike akcije kot zagrebške Slovence.

Če vsaka knjiga, ki po omenjeni poti prihaja v knjižnico KPD Slovenski dom Zagreb, pomeni tanko nit, je glede na število zbranih knjig teh niti za kar močno, novo vez med Slovenci z obeh strani slovensko-hrvaške državne meje. Vez, ki bodo ob prihodnjih preprihah držali skupaj posamezne dele naroda, pa ni nikoli preveč. Tako so menili tudi ob slovesni predaji knjig v petek v prostorih Slovenskega doma v Zagrebu, ko so govorniki domala vsi po vrsti izrekli zahvalo Radiu Posavje-Studio Brežice, glavnemu pobudniku akcije za knjige.

Podarjene knjige nosijo po prepričanju Jožeta Avšiča, brežiškega župana in poslanca državnega zbora, s seboj jasno sporočilo, da živi stik med Slovenci v Sloveniji in njihovimi rojaki na Hrvaškem. "Vesel sem, da je akcija brežiška, saj pomeni, da smo se Brežičani zavedali, da so v Zagrebu Slovenci, ki so prišli tja ne le iz Posavja, pač pa tudi z Dolenjske, iz Bele krajine, skratka iz vse Slovenije. V naši državi se premalo zavedamo, da so Slovenci na Hrvaškem po slovenski osamosvojitvi v povsem drugih okoliščinah. Če sta bili včasih dve republiki, sta danes Slovenija in Hrvaška dve državi, ki ju ločuje državna meja," je ob izročitvi knjig povedal Avšič. Po njegovem prepričanju Brežice kot obmejna občina in kot bližnja sosedja zagrebškemu območju lahko pokažejo veliko poti sodelovanja. Avšič je ob tem pohvalil slovensko veleposlaništvo v Zagrebu in vladni urad za Slovence v zamejstvu za skrb za ohranjanje slovenstva v Zagrebu.

Zbrane knjige, ki so nepreklicno posledica dobrotelne akcije Studia Brežice, so zaposlile tudi misli in roke članstva KPD Slovenski dom Zagreb. Tokratna knjižna pošiljka je bila tako velika, da je presenetila domala vse, tudi Darka Šonca, predsednika Slovenskega doma. Pred tedni, ko so se pogovarjali o številu zbranih knjig in o tem celo stavili med seboj, so zagrebški Slovenci govorili o največ 500 primerkih. Stave v Zagrebu očitno ni dobil nihče, zato pa je dobilo društvo nekaj dodatnih skrbi, kako bo povečalo svojo obstoječo knjižnico. Ko gre za vprašanje, kakšna bo videti po novem društvena knjižnica, nekateri pomislijo, ali se bo moral Slovenski dom seliti s sedanjih 200 kvadratnih metrov na Masarykovi 13. Predsednik Šonc: "Želimo si ohraniti ta prostor, ki ga imamo že 50 let. Vendar je tudi na Hrvaškem aktualna denacionalizacija. Dali smo pobudo za spremembo ustreznega zakona in zdaj čakamo na razplet."

Mogoče bo Slovenski dom kako utekel denacionalizacijskim vrtincem, ker uspešno utrjuje in širi dejavnost. Po predsednikovih besedah je društvo že preraslo v slovenski

kulturni center, ki je v Zagrebu že pomembna kulturna točka. "Organiziramo tudi predavanja tujih veleposlanikov, ki so akreditirani v Zagrebu. Ker veleposlanike vabi slovensko društvo, je to velika propaganda za Slovenijo. In to bi država Slovenija morala sprejemati z vso pozornostjo," je povedal Darko Šonc. Ena večjih prihodnjih prireditev bo tradicionalna proslava 25. junija ob dnevu državnosti.

V Slovenskem domu tudi prepevajo, organizirani v mešani in ženski zbor, ki ju vodi Petar Kutnjak, ter v duhovni zbor Anton Martin Slomšek, katerega zborovodja je Vinko Glasović. Zdi se pomembno, da so pevci Slovenskega doma Zagreb doslej že več kot 20-krat sodelovali na taboru v Šentvidu pri Stični in da bodo tja šli pet tudi letos.

Kar se dogaja v Slovenskem domu v Zagrebu, slišijo tudi Slovenci na Reki in v Splitu. In tudi slovenski glas z Reke in iz Splita dospe kmalu v Zagreb. Slovenci na Hrvaškem imajo namreč poleg zagrebškega Slovenskega doma tudi društvi Bazovica na Reki in Triglav v Splitu. Vsa tri povezuje Zveza slovenskih društev na Hrvaškem, katere sedež je zdaj v Zagrebu in katere predsednik je že omenjeni Darko Šonc, Mariborčan, ki že skoraj vsa leta živi na Hrvaškem.

Glas o tako dejavnem KPD Slovenski dom Zagreb je dosegel tudi slovesko vladno. Predaji knjig v petek, ko je bil navzoč med drugimi veleposlanik Matija Malešič, je prisostvoval tudi Uroš Mahkovec, v.d. direktorja urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. O brežiški radijski akciji - zbiranju knjig je je govoril pohvalno. "Razveseljivo je, da je skrb za rojake v drugih državah živa tudi drugje, ne samo v uradu. Nevladna akcija je celo zelo velikega pomena. Zbiranje knjig, ki smo mu bili priče, je toliko pomembnejše dejanje, ker ravno knjige, jezik in šolstvo pomenijo osrednje torišče pri ohranjanju slovenstva po svetu. Akcijo podpiramo in smo jo podprli tudi denarno. Tokratno izročanje knjig v Zagrebu je sicer v zadnjih 7 dneh že druga priložnost, da sva se z gospodom Malešičem srečala s Slovenci na Hrvaškem. Pred nedavnim sva se udeležila 5-letnice delovanja društva Triglav Split, ki je doslej naredila že tudi veliko. Če gledamo na vse to kot na celoto, moramo pač priznati, da so razmere po uvedbi meje drugačne, kot so bile prej.

Za zapis o knjigah za Slovenski dom je glavni krivec Natja Jenko-Sunčič iz Studia Brežice. Potem ko je Jenkova-Sunčičeva predlagala zbiranje knjig in v akciji znatno pomagala, jo je radio, katerega direktor in glavni urednik je Srečko Zore, izpeljal do konca. "Za kaj takega je lepo biti kriv. Tolikšen odziv mi pomeni veliko, zadovoljna sem z akcijo," je povedala Jenkova-Sunčičeva. Zakaj je predlagala prav zbiranje knjig za zagrebške Slovence? "Pri ljudeh ne ugotavljam narodnosti, ampak samo to, kako je kdo dober."

Tě besede bi si lahko položili v popotne torbe za naslednja desetletja. Mar ne? M. LUZAR

Na okrogli mizi o položaju slovenskega jezika v javni rabi so sodelovali tudi jezikoslovci Janez Dular, Janez Orešnik in Janez Gradišnik.

Radi bi hodili, pa ne morejo!

Kettejev drevored in Župančičevo sprehajališče

FOTO: M. MARKELJ

Pešpoti imajo lahko za sodobno mesto, ki ga v precejšnji meri ustvarja in oblikuje diktat avtomobila, velik pomen. Pešaške povezave med deli mesta lahko odpravijo številne težave, ki jih je prebivalec prinesel sedanji način življenja, predvsem gre seveda za odpravljanje prometnih tegob, zraven pa še za skrb za zdravje, naravno okolje in soljudi. S pešpotmi se ponuja večja možnost socializacije, navezovanja medčloveških stikov in druženja. Skratka, pešpoti lahko bogatijo življenje meščana, mu ga baredijo zanimivejšega in polnejšega.

Dobro mestno pešpot bi opredelil kot pot, ki ni v neposredni bližini oziroma poleg ceste za motorni promet, kjer so pešci podvrženi hrupu, avtomobilskim izpuhom, ob dežju pa nadležnim mokrim pljuskom izpod drvečih avtomobilskih koles. Dobra pešpot naj bi bila speljana stran od cest, vila naj bi se skozi naravno okolje, ki je za sprehajalce lahko zanimivo v vseh letnih časih, jim nudi spreminjajočo se podobo v različnih letnih obdobjih in je drugačna zjutraj, zvečer ali ponoči. Pot mora presenečati, nuditi vedno nove in zanimive poglede, razglede, med hojo po nji pa naj bi meščan spoznaval svoje mesto in ljudi, naravo. Ob jutrih bi na pešpotih srečeval rekreativce pri teku in telovadbi, odhajajoče v službo in šolarje na poti v šolo, kasneje pa ljudi, posedajoče na klopih, zatopljene v razgovore, branje, opazovanje drugih sprehajalcev, in seveda sprehajalce v spremstvu štirinožnih prijateljev. Zvečer bi prijetno osvetljene pešpoti vabile k sproščujočemu večernemu sprehodu, k posedanju, sanjarjenju in klepetanju. Ob poteh naj bi bil tu in tam kakšen manjši lokal, kjer bi sprehajalec lahko spil kozarček ali dva, prav bi prišla tudi kakšna manjša čolnarna, kjer bi si sprehajalec lahko sposodil čoln za večerno vožnjo po reki, morda do prostora za piknik. Nič ne bi motile skupine plesalcev, ki bi na prostem vadile, ali manjši, komorni kulturni dogodki. Res, take bi lahko bile mestne pešpoti, tako bi lahko bilo Novo mesto ali katerikoli drugo dolenjsko, belokranjsko ali posavsko mesto.

Pešpoti bi po mojem morale biti urejene, vsaj nekatere med njimi tudi za kolesarje. Ne bi smeli pozabiti na mikrourbanistično opremo teh poti, gre predvsem za kandelabre, klopi, smetnjake, umetniške postavitve, kajti le tako bodo varne, primerne in ljudem ljube.

Sprehajališča so, ampak kakšna

Mestne pešpoti naj bi nam namreč nudile neko drugo oziroma dodatno kvaliteto, nekaj, česar pri vožnji v pločevinastih konjičkih skozi mesto ne doživimo in česar nam pločniki ob cestah seveda ne dajo. Pešpoti v mestu pa seveda ne smejo biti le to. Bile naj bi več. Povezovala bi različne funkcionalne predele mesta, npr. industrijsko cono s stanovanjskimi soseskami in te s

trgovinami oz. trgovskimi centri ter športno-rekreativnimi središči. Le take bodo uporabne, le take bodo lahko človeku pomenile dobro alternativo avtomobilu in cestam, le take bodo lahko meščanu pomagale zadovoljiti potrebe, s katerimi se sooča v mestnem življenju. Predvsem na krajših razdaljah in na poti na delo bi moralo biti pešačenje kar pravilo.

Pa mi sedaj povejte, če Novo mesto ali kako drugo dolenjsko mesto premore tako pešpot. Nikakor ne! S čim so torej meščani in in njihovi izvoljeni veljaki zadovoljni? Kaj mesto premore?

V Novem mestu je kot sprehajališče opredeljeno Župančičevo sprehajališče, ki se razteza ob levem bregu Krke, nekako od tovarne Novoteks do Kandijkega mostu. To je sprehajališče brez pravega začetka in konca, slabo opremljeno, neosvetljeno in zgolj zaradi narave, v kateri se nahaja, zanimivo za redke sprehajalce v popoldnevih in ob koncu tedna. Kar nekajkrat je bilo že slišati predloge in zahteve - nazadnje se je oglasilo Društvo Novo mesto - o podaljšanju te poti, pa se do sedaj ni še prav nič premaknilo. Podaljšek bi seveda bil zaželen za mesto, in to ne le do Seidlovega mlina, kjer bi pot nekako oprijela staro mestno jedro, temveč, če bi hoteli res funkcionalno pot, vse do Plave lagune oz. do tovarne Krka v Ločni. Šele tedaj bi lahko rekli, da je ta povezava funkcionalna.

Druga podobna pot je Kettejev drevored, znana novomeška pot preko Marofa. V zadnjih letih so jo nekoliko pomladili s kostanji, ki bodo v polni lepoti zaživel še čez nekaj let. ("Pametni" načrtovalci so hoteli pot še tlakovati z granitnimi kockami, na srečo pa jim je usahnil vodnjak, iz katerega so črpali denar.) Po tej poti odhajajo domov nekateri srednješolci, sicer pa ima podobno funkcijo kot že omenjeno Župančičevo sprehajališče, torej zelo omejeno.

Opustošeno okolje ob Težki vodi

Ragov log in Portoval sta mestna gozdova, ki kraljujeta vsak na svojem bregu Krke. V obeh gozdičih je kar nekaj poti, ki jih v največji meri izrabljajo sprehajalci in rekreativci. Podobnih poti je v mestu še kar nekaj, vendar so nastale iz povsem drugih vzgibov, ter

jim sploh težko rečemo pešpoti, služijo pa predvsem sproščanju.

Prav puščobno je obrežje Težke vode, ki kar kliče po ureditvi sprehajalne poti ob potoku. Lahko bi koristno služile tako prebivalcem sosesk, ki se naslanjajo nanjo (Kandija-Grm, Drska, Šmihel, Regrča vas in Gotna vas), ter seveda prebivalcem doma starejših ob-

čanov, saj bi jih zlahka pripeljala k staremu mestnemu jedru, do lekarne, avtobusne postaje in železniške postaje, ter do športnega parka. Nedvomno bi to lahko bila tudi bolj sproščujoča pot za pokretne bolnike v bolnišnici. Seveda bi bila kot sprehajalna in funkcionalna pot primerna vse do Gotne vasi, čeprav si je težko zamisliti prijeten sprehod ob Revozovih nasipih, asfaltnih površinah, zakritih pogledih na Grmski grad, vse skupaj le nekaj metrov od Revozove žičnate ograje. Revoz je res neverjetno opustošil to območje in prav malo, tako rekoč nič, se ne trudi, da bi kaj popravil in našel simbiozo z okoljem. Zal!

O pešpotih v Novem mestu so že razmišljali. Poglejmo si eno zadnjih razmišljanj. Leta 1996 je Stojan Golob skupaj s kolegi izdal knjižico "Hoja po sedmih gričih - pešpot Novega mesta". V tem delu lahko spoznamo več poti, ki se vijejo skozi mesto in po katerih hodeč lahko ob skrbi za zdravje opazujemo tudi krasote našega mesta. Vendar pa imajo poti in ideja veliko pomanjkljivost - bolj kot ne so same sebi namen. Mestnemu človeku ne nudijo tistega, kar bi moral dobiti od njih. Zdi se, da hočejo človeka le vreči s popoldanskega "počitka" in ga premestiti na te poti.

Problem se skriva v pomembnih, že prej omenjenih interakcijah funkcij mesta. Pešpoti in pešačenje so lahko za mesto in mestnega človeka izrednega pomena, vendar pa mora biti to dejansko tako domišljeno in napravljeno.

Janez Penca je v uvodu knjižice zelo dobro zaznal enega od mestnih problemov, ko je zapisal: "Pešačenje je s prodorom avtomobila postalo sinonim za izgubljanje časa. Dejansko pa je vezanost avtomobilu izgubljanje samega sebe, propadanje človeka kot bitja iz naravne snovi, ki za to, da sploh je, samega sebe mora uporabljati."

Kaj lahko nudijo pešpoti v knjižici? Nedvomno lahko prispevajo k večji fizični aktivnosti in posledično življenjski učinkovitosti, pa vendar se zdi, da bi bilo to kljub vsemu bolj v funkciji omogočanja dobrega človeka-delavca, človeka, ki lahko vsako jutro čil odpeketa v službo in tam kar najbolje opravi svoje naloge. Verjetno pa smo vsi prepričani, da ni edino človekovo poslanstvo produciranje nepotrebnih dobrin. Zato bi poti morale dati več! Kako?

Rešitev je v poznavanju vseh človekovih dejavnosti, funkcij v mestu, njihovih povezav, nato je potrebno ponuditi možnost kvalitetnega zadovoljevanja potreb. Zato je potrebno narediti več kot pešpoti, ki so zaključene v sebi in se ne naslanjajo na množico dejavnosti, odvijajočih se v urbanem prostoru.

Nekatere ideje v knjižici so kvalitetne in so odraz razmišljanja, da je mesto moč doživljati in v njem živeti še kako drugače kot izza avtomobilskega volana. Žal pa se ideja ni razvijala naprej, predvsem ni premaknila ničesar v glavih odgovornih. Takšna je pač stvarnost. Zaradi take stvarnosti bomo še naprej živeli, kot smo do sedaj, eni bolj naravi in ljudem odgovorno, drugi manj, tretji sploh nič. Eni bodo upali, da se bo kaj spremenilo, drugi da nič.

TOMAŽ LEVIČAR

FRANČIŠKANSKI KOMORNI ZBOR NA SLOVAŠKEM

Peli so v srcu Evrope

V najlepših pomladanskih dneh, 17. in 18. maja, so se pevci Frančiškanskega komornega zbora iz Novega mesta pod vodstvom dirigenta br. Marijana Cvitka odpravili na pevsko turnejo v Slovaško, državo, ki je dve leti mlajša od naše. Kraj koncertov je bilo glavno slovaško mesto Bratislava. O gostovanju poroča Darija Jakše, članica zbora in lektorica slovenskega jezika na Filozofski fakulteti v Bratislavi.

Prvi, dobrodelni koncert smo komorniki, ki skupaj prepevamo več kot dve leti, imeli v bratislavski frančiškanski cerkvi Marijinega oznanjenja. 25. marca letos so namreč tukajšnji frančiškani praznovali častitljiv jubilej, 700-letnico posvetitve svoje cerkve. Frančiškani so na Slovaško prišli iz Nemčije leta 1221, samostan in cerkev pa so v Bratislavi v gotskem slogu zgradili leta 1297. Skozi stoletja je cerkev doživela precej slogovnih sprememb, največ škoda pa je naredil komunistični režim v zadnjih 40 letih. Po njegovem padcu so se bratje frančiškani s pomočjo prispevkov vernikov in dobrotnikov lotili obnove cerkve, ki pa se žal ob 700-letnici še ni mogla pokazati v vsej svoji lepoti.

Pred začetkom koncerta je goste iz Slovenije pozdravil gvardijan tamkajšnjih frančiškanov, nato pa se mu je p. Felician Pevec zahvalil za pozdravne besede in topel sprejem, mu čestital ob 700-letnici posvetitve njihove cerkve in mu ob tej priložnosti izročil jedkanico novomeške frančiškanske cerkve sv. Lenarta s samostanom. Med sicer ne prav številnim občinstvom smo lahko pozdravili peščico Slovencev, ki živijo na Slovaškem in ki po svojih najboljših močeh zastopajo Republiko Slovenijo; med njimi je bil tudi odpravnik poslov RS g. Jože Drogenik. Dobrodošlico smo izrekli tudi Slovakoma Václavu Molicharju in Karlu Chemelvu, ki imata kot prevajalca velike zasluge, da se slovenska literatura uveljavlja na Slovaškem, profesorjem in študentom Filozofske fakultete v Bratislavi, kjer je lektorat slovenskega jezika, ter profesorjem in dijakom Slovanske gimnazije iz Bratislave, na kateri bo letos iz slovenskega jezika maturiralo pet dijakov.

Po kratki predstavitvi Novega mesta in frančiškanskega samostana je spregovorila pesem. Koncertni program smo začeli s himno zbora Canticorum iubilo,

kateri je takoj sledila slovenska himna, tej pa še Rož, Podjuna, Zila in Barčica. Meditativni vložek, ki je poglobil nastop, je ob citrah izvedel Rudi Mlinarič. Drugi del programa je vseboval osem nabožnih pesmi, med katerimi je bil najbolj odmeven Foersterjev Večerni Ave, Sattnerjeva skladba Marija, če gledam tvoj mili obraz in Troštov Drugi advent. Koncert smo sklenili s Haendlovo Alelujo.

Po koncertu, ki so ga zadovoljni poslušalci nagradili z burnim ploskanjem, smo se preselili v prostore frančiškanske jedilnice, kjer je ob jedači in pijači stekel sproščen pogovor.

Ognjeni krst, prvi nastop frančiškanskega komornega zbora v tujini sploh, smo pevci kar dobro prestali in zato smo z večjo samozvestjo pričakali nedeljo, 18. maja, ko smo peli pri maši v Lamaču, po njej pa smo imeli še krajši koncert. Verniki lamaške župnije so nas nagradili z močnim ploskanjem, nekateri pa so povedali, da smo jim novomeški pevci zvalili solze v oči.

Zbor je svojo nalogo zadovoljno opravil. Upamo, da smo pripomogli, da na Slovaškem nekaj več ljudi ve za Slovenijo. Seveda bo treba na tem področju delati še leta in leta, da bo Slovenija bolj poznana. Sicer pa se temu ne gre preveč čuditi, saj tudi večina Slovencev ve zelo malo ali nič o Slovaški, o njeni zgodovini in kulturi, četudi sta si imeni obeh držav tako zelo podobni - Slovensko in Slovinško. Imena, kot so Anton Bernolak, Ludovit Štur, Andrej Hlinka, Milan Rastislav Štefarnik, Milan Rufus, Jan Smrek, Rudolf Slobada, Pavel Vilikovský, nam najbrž povedo zelo malo ali nič, a so za preteklo in sedanjo slovaško zgodovino, kulturo in literaturo zelo pomembna in zaznamujoča.

Z gostovanjem v slovaški prestolnici smo pevci lahko zelo zadovoljni, brez podpornikov pa gostovanje ne bi bilo mogoče. Zato se ob tej priložnosti zbor iskreno zahvaljuje Mestni občini Novo mesto, in sicer Sekretariatu za kulturo, šport in mladino, ki je plačal avtobusni prevoz in poskrbel za propagandno gradivo in za priložnostna darila. Ostali dobrotniki so bili še: Frančiškanski samostan Novo mesto, verski tednik Družina, podjetje Strešnik iz Dobruške vasi, Dolenjska banka Novo mesto in Srednja šola za gostinstvo in turizem iz Novega mesta.

Frančiškanski komorni zbor

Dolenjski Cigani postajajo Romi

Romski otroci v vrtcu v Žabjaku.

Legenda sar ale Roma ali po naše legenda o nastanku Romov pravi, da sta Adam in Eva imela veliko otrok, in ko ju je nekoč obiskal Bog in ju povprašal po otrocih, ju je bilo sram, da jih imata toliko. Bogu sta pokazala le nekatere, nekaj pa sta jih skrila. Bog jima je rekel, da bo za otroke, ki sta mu jih pokazala, skrbel, za druge, ki sta jih skrila, pa bosta morala skrbeti sama. Ti pa bodo postali Cigani in živeli bodo po gozdovih in ne bodo imeli hiš.

Tako pravi legenda. Učenke zgodovinskega krožka na bršljinjski osnovni šoli pa so želele o Romih, ki obiskujejo tudi njihovo šolo, zvedeti še kaj več. Zbrale so gradivo, iz katerega so potem v lanskem šolskem letu naredile zanimivo nalogo z naslovom Cigani nekoč - Romi danes.

V nalogi, ki bi jo po zahtevnosti teme in njeni dobri obdelanosti lahko pripisali celo študentom, so osmošolki Katarina Drenik in Ana Koračin ter sedmošolki Ribana Drenik in Jasna Badovinac pod mentorstvom predmetne učiteljice zgodovine Jožice Sovič in ob pomoči socialne delavke Darje Padovan spoznavale nenavadno življenje Romov, zgodovino in njihovo kulturo. Zapisale so, da so tako kot drugi ljudje imele napačne predstave o Romih, ki pa so jih po zaključku raziskovanja njihovega življenja spremenile.

“Že veliko let živimo z njimi, a jih ne poznamo, bolj živimo le ob njih. Odnos ljudi do njih je še danes poln predsodkov. Že od samega začetka naselitve Romov pri nas je vladalo med domačini in Romi nesoglasje, saj so kradli, niso delali in se naseljevali na tujem zemljišču, predvsem pa so bili drugačni,” so dekleta zapisala v uvodu. V nalogi so podrobno obdelale zgodovino priseljevanja Romov in reševanje njihovega vprašanja, kar povzemamo v pričujočem zapisu, raziskale pa so tudi njihove navade in običaje ter prikazale šolanje romskih otrok na njihovi šoli.

Zgodovina Romov je živela v legendah

Gradivo so dekleta iskala v različni literaturi, ker pa so bili Cigani ljudstvo, ki se je nenehno selilo, o njih niso našla veliko podatkov. Romi, Cigani, kot so jih imenovali nekdaj, so prišli v Evropo iz Indije, ki naj bi bila domovina vseh Romov. Iz Indije so se umaknili pred napadi Hunov, se dalj časa zadrževali v puščavi Thar, potem pa so naprej potovali v dveh smereh; ena skupina je odšla proti Afganistanu, Turkestanu do Kaspijskega jezera, druga pa proti osrednjemu delu Male Azije, do Sirije. Obsevnemu seljenju so se pridružili tudi v Evropo, kjer pa so se srečali s fevdalno ureditvijo, z že razvitimi mesti, trgovino, obrtjo, z znanostjo in umetnostjo.

To je bilo obdobje sprememb in nemirov, ki so jih Romi izkoristili, da so se lažje razkropili po posameznih deželah. Zadrževali so se po skupinah, ljudje pa so jih najprej sprejemali z radovednostjo, kasneje pa so jih začeli zaničevati in preganjati. Prvotni žaljivi naziv Cigan še danes pomeni človeka, ki išče sebe in svoje mesto v družbi, ali pa je muzikant, ki živi brezskrbno svobodno življenje. Kasneje so se poimenovali v Rome, Rom pa je človek v plemenitem pomenu besede. Romi bolj malo vedo o svojem poreklu. Vsa zgodovina je živela z njimi in v njihovih legendah in pripovedkah.

Romski problem je prva reševala Marija Terezija

Največ podatkov o Romih je ohranjeno iz 18. stoletja v matičnih knjigah in drugod. Fevdalna družba jih je imenovala tatove in izoblikovala pojem, da Romi niso vredni, da bi živeli z njimi in imeli državljanske pravice. Prva pa je začela reševati romski problem Marija Terezija, ko je leta 1761 izdala vrsto ukrepov za naselitev in zaposlovanje Romov v državi. Zemljiški gospodje naj bi jih jemali v službo in jim tudi dali nekaj zemlje za obdelovanje in postavitev hiš. Prepovedano pa jim je bilo uporabljati materini jezik in prekupčevati s konji. Čez nekaj let je sledil še ostrejši ukrep, ko so Romi morali oddati otroke v meščanske družine, da bi se izučili obrti in kmečkih del. Ukrepe je še bolj poostрил Jožef II., ki jim je prepovedal bivanje v gozdu ali šotorih, prisiljeni so bili k delu; beračenje je bilo dovoljeno le tistim, ki niso mogli drugače služiti denarja; najbolj pa jih je prizadel odvzem 4-letnih otrok. A tudi ti ukrepi niso prinesli željenega uspeha, Jožef II. je leta 1783 popustil pri urejanju romskih problemov in Romi so spet zaživeli po starem.

V avstrijskih deželah je naseljevanje Romov leta 1890 prevzel nadvojvoda Jožef, ki jih je naselil na svojem posestvu in jim dovolil precej svobode. Leta 1914 so v Avstriji zadnjič poskusili civilizirati Rome, vendar so jih zaradi začetka prve svetovne vojne opustili. Na Dolenjsko so Romi prišli v začetku 19. st., in sicer rod Brajdičev in Jurkovičev. Brajdiči so se naselili v okolici Novega mesta, po bregovih Krke. Najljubše taborišče pa jim je postala goščava v Žabjaku, kjer je stanoval konjederec; pri njem so dobili pečenko brez denarja. Romi v Žabjaku so živeli težko življenje, beračili so, se selili in se spet vračali v Žabjak.

O reševanju romske problematike pri nas je bolj malo podatkov. Romi so na Kranjskem postali občani z domovinsko pravico leta 1879. Pet let zatem so se poslanci začeli pritoževati na Romi. Dolenjske novice pa so leta 1885 zapisale, da bi Rome morali navaditi poštenega dela, otroke pa poslati v šole. Tujim Romom pa je bilo prepovedano priseljevanje v avstrijske dežele. Deželni poslanec Pfeifer je leta 1886 v deželnem zboru dejal, da je Novo mesto pravi raj za Rome, ker svoje sestrane konje pasejo po košenicah in vrtovih kemtov. Bil je proti, da bi jim izdajali potne liste, ker med potovanji prenašajo nalezljive bolezni živali, edino rešitev za Rome je videl v prisilni zaposlitvi.

Za Rome se je zavzel pravnik Ogrin in rekel, naj zanje veljajo enaki zakoni kot za druge državljane, prvo kar bi po njegovem morali storiti, pa je vzgoja njihovih otrok. Imeti bi morali stalno bivališče in obvezno hoditi v šolo. V poboljševalnico pa bi morali dati otroke stare nad 18 let,

ki se potepajo, beračijo in kradejo. Po Ogrinovem mnenju bi bilo potrebno uvesti tudi policijski nadzor, da se ne bi potepali, ampak živeli na enem mestu.

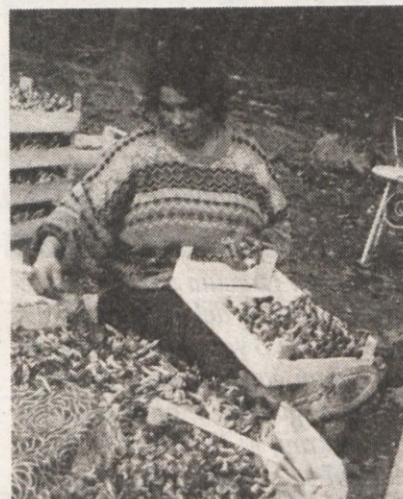
Kako pritegniti Rome k delu?

Osnovno vprašanje, ki je aktualno še danes, pa je bilo, kako pritegniti Rome k delu. Cestni odbori so radi porabili Rome za popravilo cest in bili z njihovim delom tudi zadovoljni. Pred koncem prve svetovne vojne so se razmere dolenjskih Romov precej izboljšale, v glavnem so delali v cestnih službah. Takoj po prvi svetovni vojni pa so se razmere za Rome spet zaostriale. Med obema vojnima je njihove probleme reševalo notranje ministrstvo. Leta 1928 je izšla okrožnica, kjer je pisalo, da se morajo Romi za stalno naseliti v določenem kraju. Zaradi prevelikega števila Romov v občinah Šmihel in Stopiče so se pritožili okrajnemu glavarstvu in predlagali razselitev Romov po vseh občinah. V tem času so se Romi največ zaposlovali v kamnolomih. V občini Toplice so se pritožili in zahtevali, da se Rome izžene. Po okrožnici iz leta 1930, ki je prišla iz Beograda, je bilo še strožje odrejeno, da morajo vsi Romi imeti stalno bivališče in domovinsko pravico. Romi pa so še vedno potovali, ker niso imeli zaslužka za preživetje, in postavljali šotore po gozdovih. V Novem mestu jim je bila domovinska pravica priznana samo v občini Šmihel.

Potepanje je nekoliko prenehalo, ko so jih zaposlili pri drobljenju gramozov in pomožnih delih pri zidarjih. Trgovanje s konji in psi pa so omejili. Rome, ki so

prihajali iz Hrvaške, pa so orožniki preganjali iz naših koncev. Kontroliranje romskih bivališč so poostri tudi ponoči in omejili njihovo gibanje izven domačije. Prepovedali so jim taboriti na prostem in hoditi na sejme. V tem času so popisali Rome tudi na Dolenjskem in zaradi ostrega nadzora so bile te evidence do sedaj še najbolj popolne.

Leta 1931 je bila iz Novega mesta vsem občinam Dolenjske poslana okrožnica, naj sporočijo, v katerih občinah imajo kamnolom, kjer bi lahko zaposlili Rome. Občina Šmihel - Stopiče je sporočila, da odmeri 10 hektarov zemlje na Langerjevem posestvu na Gorjancih, kjer

Nabiranje gob in zelišč je še vedno eden glavnih zaslužkov dolenjskih Romov. Na fotografiji: Romkinja z Dobruške gmajne.

KMETJE V STISKI

Največji belokranjski kmet postaja črnogled

Bela krajina postaja vse bolj zaraščena. Marsikje, kjer so še pred desetletjem ali dvema kosili, je najprej zaraslo grmičevje, potem drevesa. Posebno pa je to očitno na semiškem koncu pod Mirno goro, kjer so bile nekdaj kočevske vasi, danes pa nanje spominja le še kakšno porušeno obzidje ali še to ne. Ljudi, ki bi obdelovali polja in kosili travnike, ni. Gozd ima prosto pot na nekdanja kmetijska zemljišča.

Tudi Črmošnjice so bile nekdaj pomembno kočevsko središče. Še danes na to spominjajo spomeniki na vaškem pokopališču. Ko pa so se decembra 1941 in januarja 1942 kočevski Nemci izselili v Posavje, sta ostala v vasi le slovenska družina in župnik. Kljub temu da se je v vas pozneje znova vrnilo življenje, pa takšnega razcveta kot pod Kočevrjami ni več doživela. In tudi njeno okolico je začelo zaraščati, čeprav morda nekoliko manj prav po zaslugi živine v treh velikih hlevih. Do vojne za Slovenijo je imela hleve nekaj let v najemu od črnomaljske kmetijske zadruge jugoslovanska vojska, zadnjih pet let pa je njihov najemnik Tone Turk.

Država izsiljuje z visokimi najemninami

Turk je zrasel na kmetiji na Velikem Slatniku pri Novem mestu. Ker je domačo kmetijo prevzel brat Janez, se je Tone odločil, da bo kmetoval v Črmo-

Tone Turk

šnjicah. Od kmetijske zadruge je vzel v najem hleve, od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov pa 40 hektarjev zemlje v bližini. Gre predvsem za travnike in pašnike, obdeluje pa tudi nekaj njiv za potrebe živine. “Na ta način skrbim, da se ohranja tudi kulturna krajina, zato se mi zdi nesramno, da me država izsiljuje z visokimi najemninami. Takšnih, ki bi se odločili vzdrževati tako veliko čredo, je danes malo, zato je nerazumljivo, da so zaradi tega še kaznovani,” potoži Tone. V petih letih je dal v prodajo 400 bikov, težkih od 600 do 700 kilogramov, kolikor jih zagotovo ni dal nihče v Beli krajini. A za živinorejce prihajajo po Turkovih besedah vse težji časi. Medtem ko so nekdaj kupci sami povpraševali po živini, jo danes le s težavo proda, pa četudi je meso še tako kvalitetno. Kupce išče po vsej Sloveniji, spoznava pa, da nekatere klavnice, ki so nekdaj klale veliko živine, sedaj koljejo zelo malo. A ne le zato, ker je svoje naredila propaganda o boleznih norih krav, ampak tudi zategadelj, ker imajo ljudje plitve žepne in meso kupujejo manj kot nekoč.

150 glav živine v hlevih

Turk je začel v Črmošnjicah s petdesetimi biki. Potem je vzel v najem še zadržno posestvo v Dragatušu. Načrtoval je, da bo kmetovanje v Črmošnjicah počasi opuščal in obdržal le še posestvo v Dragatušu, zato je tudi hitro širil čredo. Tako je imel v hlevih v obeh krajih celo že skoraj 300 bikov. A zemljo v Dragatušu so po denacionalizaciji začeli vračati, samo s hlevi brez zemlje pa ni imel kaj početi in tako je živinorejce v Dragatušu opustil. Še vedno pa ima v najemu 38 hektarjev njiv v metliškem Mestnem logu. “To zemljo potrebujem predvsem za pridelavo koruze tako za zrnje kot za silažo. Že v Črmošnjicah koruza zaradi nadmorske višine slabo uspeva, višje, kjer

naj bi naselili Rome. Na to so prišle pritožbe, da je to turistična točka pa tudi precej na visokem in ne bi bila primerna za življenje Romov. Kljub temu da so pritožbe zavrnili, na tem območju Romov niso nikoli naselili.

Vedno znova so prihajale nove okrožnice, ki naj bi rešile romsko vprašanje, a problemi so ostali še naprej nerešeni. Tudi na Rome je vplivala gospodarska kriza, živeli so v revščini, strogi ukrepi so jih utesnjevali na majhna območja, medtem ko dostojne zaposlitve niso dobili. Ukvarjali so se še naprej z nedovoljenimi stvarmi, da so se preživeli. Med drugo svetovno vojno so jih preganjali in iztrebljali fašisti in nacisti. Romi pa so dali tudi tudi svoj prispevek narodno-osvobodilnemu boju, saj se jih je trinajst borilo na partizanski strani.

Po drugi svetovni vojni so se oblasti začele zanimati za Rome. Nekateri so dobili zemljo, vključevali so jih v razna dela, vendar je bil skok iz brezdelja v redno delo zanje prehitro. Tudi ponovna akcija preseljevanja Romov na Gorjance ni uspela zaradi nasprotij med domačini in Romi. Spet so se začeli vdajati prejšnjim slabim navadam.

Leta 1971 je bila v novomeški občini izdelana prva analiza za reševanje romske problematike in bil izdelan tudi program. Romi so bili opredeljeni kot etnična skupina. Program je poudarjal, naj bi Rome vključili v šole, odrasle pa zaposlili in zanje uredili bivalna naselja. To je bil tudi začetek načrtnega urejanja te problematike, ki traja še danes, pokazali pa so se že tudi prvi uspehi: od postavitev hiš in bolj urejenega življenja Romov do šolanja njihovih otrok in vključevanje v predšolsko vzgojo.

JOŽICA DORNIŽ

bi morda lahko dobil v najem še kakšno zaplato zemlje, pa bi še težje. Metliška polja, oddaljena od hlevov skoraj 30 kilometrov, zagotovo niso rentabilna, a bližje jih ni moč dobiti. Dobro je le to, da je v bližini metliških njiv sušilnica za pšenico, da jo tam mimogrede še posušimo,” razpreda Tone.

Sedaj ima v hlevih, kjer je prostora za 150 glav živine, 110 bikov, poleg tega pa še okrog 100 ovc. Zelo veliko, če vemo, da skoraj vse delo opravi sam. Včasih mu priskočijo na pomoč bratje, sicer pa potarna, da je težko dobiti ljudi, ki bi bili za plačilo pripravljeni pomagati na kmetiji, četudi je brezposelnost velika. Tone namreč ne pozna ne petka ne svetka, delovni dan je dolg od zore do mraka in marsikdaj tudi pozno v noč. Res, da si je v teh letih kupil veliko strojev, ki so dobrodošli pripomoček predvsem na njivah in travnikih, a hlevi so precej zastareli. Modernizacija jih je tako rekoč povsem obšla, saj je v njih še vedno vse delo ročno. Vanje so vgradili le napajalnike. Tone bi jih gotovo moderniziral, a kaj, ko je le najemnik. Tri leta si še prizadeva, da bi jih odkupil, a ne ve, če bo to mogoče in kdaj, kajti sedaj so ti v denacionalizacijskem postopku. Tudi to je eden od razlogov, da počasi popušča zagnanost, s kakršno je začel na Črmošnjicah pred petimi leti.

Včasih se mu zdi, da je odločitev, da je kmet, dokončna in poti nazaj ni. Zasel je pač na kmetiji in prepričan je, da mora biti zemlja obdelana. Prav tako bi mu bilo hudo, če bi hlevi ostali prazni in prepuščeni propadanju. Ne nazadnje pa tudi kmetijskih strojev ne bi imel komu prodati, če bi prenehal s kmetovanjem, saj tako velikih ne potrebuje nihče v bližini. A po drugi strani se ga loteva pesimizem, saj mu kot živinorejcu ne kaže prav nič dobro. In če nekatere poudarja, da malim kmetom ob pridružitvi Slovenije k Evropski skupnosti ne bo lahko, je prepričan, da ne bo nič lažje velikim. A po njegovem bi na to morala misliti država že sedaj, predvsem pa imeti več posluha za tiste, ki še vztrajajo in poskušajo ohranjati kulturno krajino tam, kjer so v glavnem že vsi obupali.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Sloviti Dracula doma ni poznan

FOTO: J. GORENC

Pred natanko stotimi leti je izšel slovit roman *Dracula* irskega pisatelja Brama Stokerja, ki je s tem svojim literarnim delom sprožil plaz knjižnih in filmskih upodobitev grozljivega mita o vampirjih, mrtvecih, ki si podaljšujejo obstoj skozi stoletja s pitjem človeške krvi. Stokerjev roman je napisan kot poročilo o resničnih dogodkih. V njem nastopajo osebe, ki imajo zgodovinsko ozadje, in kraji, ki jih lahko še danes obiščemo. Ob stoletnici izida *Dracule* sem se z manjšo skupino Slovencev odpravil na potovanje v deželo, od koder je vampirski grof doma - v Transilvanijo v Romuniji.

Navkljub govoricam in predsodkom, na katere smo naleteli, ko smo iskali informacije o Transilvaniji, in popolnem informacijskem mrku, ki smo ga doživljali od ene potovalne agencije do druge, smo vendarle izbrskali nekaj najbolj nujnih informacij od romunskega diplomatskega predstavnika v Ljubljani, nekaj pa od našega predstavnika v Bukarešti. Zaupali pa smo tudi znanemu popotniškemu vodniku Lonely Planet.

Z rent-a-carom smo se odpravili preko Hrvaške in Madžarske do našega prvega cilja, obmejnega romunskega mesta Oradea. Pri prehodu meje smo naleteli na problem, na katerega so nas opozorili že doma, da je pač treba obmejne policiste podkupiti. Prav to se je tudi zgodilo: obmejni policist je od nas zahteval petdeset nemških mark podkupnine, da nas je sploh spustil čez mejo.

Brez podkupnine ne gre

Prehod iz Madžarske v Romunijo smo takoj opazili. Večja revščina, bencinske črpalke stare in neurejene, čeprav v lasti zahodnih naftnih družb, predvsem Agipa. Pri vstopu v Oradeo smo zagledali "spomenike" romunskega socializma, žalostno propadajoče industrijske kolose, ki so nekoč dajali kruh tisočim delavcem, zdaj pa se sesedajo sami vase, čakajoč na trenutek, ko bo nekdo prišel in jih zravnal z zemljo.

Mesto Oradea, ki leži kakih enajst kilometrov od meje, je na nas naredilo zelo mešane vtise. Na prvi pogled mogočno in nekdanje bogato mesto zdaj ne vzdrževano propada. Veliko stavb je grajenih v starem avstroogrskega stila, okoli in okoli starega mestnega jedra pa stoji blokovska naselja za desetisoče ljudi, tako značilna za ves nekdanji vzhodni blok. Videti je bilo, da mesto propada, ker najbrž ni dovolj denarja za temeljito obnovo. Nam pa je v oči padlo nekaj drugega: kako zelo urejeni so bili ljudje. Obleke po najnovejši zahodni modi, čevlji zloženi, priče urejene do najmanjše podrobnosti. Na to sliko smo naleteli, kjerkoli smo se peljali prvi dan. Tudi v vaseh, ki niso imele ne pločnikov ne tlakovanih poti med hišami, so dekleta in žene hodile v visokih petah in v oblekah, kakršne nosijo v mestu. Seveda smo bili nad tem presenečeni, vendar so nam ljudje pojasnili, da je bila tisti dan pravoslavna velika noč, ki jo Romuni praznujejo v prazničnih oblekah.

Mesta bolj propadla kot vasi

Prenočišče za prvo noč v Romuniji smo si poiskali v mestu Cluj - Napoca (beri Kluz-Napoka), ki leži v samem centru Transilvanije. Recimo besedico o tej

in Madžarov živi tam še zelo veliko Ciganov in Slovakov.

Transilvanija je predvsem kmetijska dežela, nekaj industrije je le po mestih. Prav mesta so tudi najbolj propadla, saj je šlo z zlomom socialističnega gospodarstva navzdol predvsem tam, kjer je bila industrija. Tipičen primer takega mesta je Dej (Dež), ki je eden od najbolj žalostnih dokazov poloma socialističnega gospodarstva. Vasi, ki se od svojega tradicionalnega načina življenja niso preveč oddalile, so sicer revne, vendar ne kažejo tako očitnih znakov propadanja. Dajejo vtis, da so takšne, kakršne so vedno bile in kakršne bodo najbrž še dolgo ostale. Noben Nato ali Evropska unija jih ne bosta kaj dosti premaknila. Veliko ljudi uporablja za prevozno sredstvo konjsko vprego, še več pa jih stoji ob cesti in štopa, saj avtobusi ne vozijo prav pogosto. Kmalu smo sprevideli, da je štopanje kar nekakšno alternativno nacionalno prevozno sredstvo. Verjetno je to navada še iz časov, ko so vsi vozili konjske vprege in so pač pobirali ob cesti ljudi, ki so potovali v isto smer. V dobi avtomobilov se je ta navada obdržala.

Gradovi s strahovi

Druga dežela, ki se v zvezi z Draculo največkrat omenja, je Bukovina. Stisnjena je med Transilvanijo, Ukrajino in Moldavijo, večinoma pa je gorata. Predvsem je znamenita po samostanih, ki so bili v časih turških vpadov center organizirane obrambe krščanskega sveta. Samostani so znotraj poslikani z motivi iz svetega pisma, predvsem iz evangelijev, saj vojaki, ki so bili večinoma kmetje, niso bili pismeni in je bil to edini način, kako jim posredovati svetopisemske resnice in jih motivirati za boj. Najbolj znamenita samostana sta v Suceviti ter v Putni.

Karpati so v tem predelu res najbolj podobni opisom gora iz Stockerjevega romana. Vasi so vse grajene v tradicionalnem slogu in od njega ne odstopajo. Večinoma so lesene, vendar je zelo veliko novogradenj. Verjetno gre za vikende, saj gre za zelo lepe predele, najbrž najlepše v državi. Ko se voziš po Bukovini, dobiš občutek, da si se preselil petdeset let nazaj v preteklost. Več kot osemdeset odstotkov ljudi se še vozi s konjsko vprego, oblačila niso zahodnjaško-mestna, precej je tradicionalnih romunskih oblačil. Ljudje so očitno religiozni in vraževerni, saj se vedno, kadar se peljejo mimo kake cerkve, pokrižajo.

Težko bi rekli, da v vaseh vlada revščina. Če že, potem nikakor ne pride do izraza, saj so vasi zelo lepo urejene, zanimivo pa je, da so novogradnje v tradicionalnem slogu, kar je na nas naredilo še posebej močan vtis, saj vemo, kako gre do te stvari pri nas. Poleg tega smo ugotovljali, da so novogradnje najbrž kar precej drage, saj niso videti enostavne. Arhitektonsko so zapletene, še posebej strehe so polne stolpčev in prelomov.

V sedemdesetih letih se je nekaj podjetnih Američanov spomnilo, da bi lahko dobro tržili na račun Dracule, ki je bil takrat pravi hit. Organizirali so turistična potovanja za ljubitelje vampirjev v Romunijo. Zanje so sredi bukovinskih Karpatov postavili več gradov, v katerih so gostje lahko prespali in doživeli nepozabno noč z najetimi strašili in duhovi. Turisti seveda niso vedeli, da resnični grof Dracula, ki je romunski narodni junak, v teh krajih ni nikoli živel. Vampirski turizem je sčasoma usahnil in zdaj ta in več podobnih "Draculovih" gradov sameva in propada.

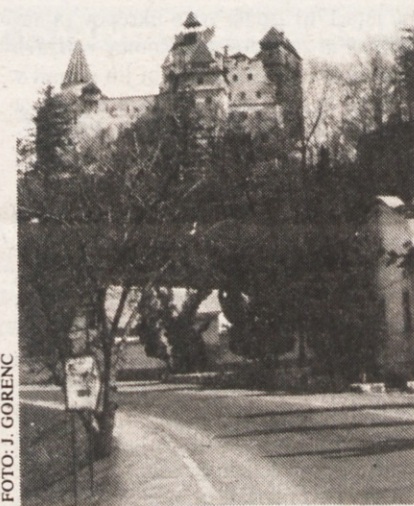
Odločili smo se, da noč prespimo kar sredi Karpatov, čeprav nismo bili prepričani, da bomo našli primerno prenočišče. Izkušnje so nam govorile, da ne bo treba spat zunaj. Kar se prenočišče tiče, lahko rečem, da jih je v Romuniji res zelo veliko. Ogromno je obcestnih motelov, privatnih sob pa tudi vsaka tretja restavracija ob cesti nudi prenočišča. Precej več jih je kot pri nas. In tudi cene so sprejemljive, saj smo za najcenejšo posteljo plačali le petsto dolarjev, najdražja pa je bila okoli tisoč sedemsto dolarjev. Seveda so na voljo tudi dražji hoteli s cenami deset tisoč dolarjev in čez za prenočišče,

vendar se je povsod našla kaka cenejša možnost, ki je bila povrh vsega čisto spodobna.

Ni jim za trženje Dracule

Naslednja dežela, ki smo jo obiskali, je bila Moldavija. Leži na severovzhodu države, meji pa na Transilvanijo, Bukovino, Ukrajino ter nekdanjo sovjetsko republiko Moldavijo, ki ji Romuni pravijo Besarabija. Moldavija je pretežno ravninska dežela, vendar ne kot Banat ali Panonija, pač pa je nekoliko bolj gričevnata. Znana je po pasmi konj, ki smo jih imeli priložnost videti vzdolž cele poti do glavnega mesta Iasia (beri Jaš). Iasi je intelektualno središče Romunije, saj je bila v njem ustanovljena prva romunska univerza. V primerjavi z ostalimi mesti je Iasi dokaj nov, z zelo lepo urejenim in vzdrževanim centrom. Tistih nekaj zgradb, ki so stare, je zelo lepo vzdrževanih. Na vходу v center mesta stoji najbolj veličastna stavba v Romuniji, Palača kulture. Čeprav smo dobili občutek, da gre za kopijo dunajskega Schoenbrunn, pa je bilo že na prvi pogled jasno, da Romuni namenijo precej več denarja za ohranjanje svojega kulturnega hrama kot pa Dunajčani za svojega.

Naslednji dan nas je pot spet vodila v Karpate, tokrat v najvišje, Južne Karpate. Cilj je bilo mesto Bran, kjer stoji eden od gradov, ki ga Romuni radi razglašajo za Draculovo last. Kakih deset kilometrov od Brana leži mestoce Rîșnov, nad katerim stoji na hribu tudi zelo slikovit

Grad v Branu. Zgradil ga je stari oče vojvoda Dracule, zdaj pa ga obnavljajo

grad, sicer v ruševinah, toda zato nič manj prepričljiv. Dejstvo je, da tako Bran kot Rîșnov ležita v neposredni bližini Brașova, zdaj glavnega mesta Transilvanije, vedno pomembnega administrativnega centra, kjer so deželni vladarji imeli svoje rezidence. In tako je tudi grad v Branu dal postaviti Draculov ded, sam Dracula pa je najbrž res občasno zahajal tja, ni pa tam stalno bival. Njegovo glavno bivališče je bil grad v Curtea de Argeș, ki pa ga za žalost nismo obiskali. V vsakem primeru je njegov pravi grad do tal porušen.

Grad v Branu je res lep. Zdaj ga na veliko obnavljajo, saj najbrž računajo na ponoven razcvet turizma, ko bodo take objekte še kako potrebovali. Vendar kljub temu nismo imeli občutka, da bi Romuni kaj dosti poskušali tržiti na račun svojega po svetu gotovo najbolj znanega državljana. Kjerkoli smo spraševali po Draculi, so se nam ljudje nasmihali in le nevedno odklinali, češ spet en tepec, ki išče vampirje. Morda je med glavno turistično sezono drugače, toda med prvomajskimi prazniki, ki jih Romuni uradno ne praznujejo, se Dracula ni prodajal.

V Draculovem rojstnem kraju

Kar se informacij o krvoločnem vojvodi tiče, smo bili še najbolj razočarani v Sigișuarii, Draculovem rojstnem kraju. Pričakovali smo, da bo mesto polno hotelov in privatnih sob, saj bi Romunija lahko samo na račun Draculovega imena naredila dober posel, vsaj tak, kot ga delajo drugod po svetu s svojimi znamenitostmi. A nič od tega. V centru mesta je

bil zanemarljiv, a zelo drag hotel. Za sobo so hoteli imeti preko deset tisoč dolarjev. Kar oddahnili smo si, ko smo v zelo oddaljenem delu mesta našli nov hotel v zasebni lasti, ki je za nižjo ceno ponujal veliko več.

Možnost zasebne iniciative je Romuniji prinesla veliko, saj se po vsej državi zasebniki začeli odpirati čedalje več zasebnih hotelov, restavracij, podjetij ipd., česar prej seveda ni bilo. In če bo kdo nosil razvoj turizma na svojih plečih, potem ga bodo zasebniki. Razlik med državnimi penzoni in zasebnimi ne bom našteval, saj jih še predobro poznamo iz razmer pri nas doma. Za turistično infrastrukturo pa bo seveda morala v Romuniji poskrbeti mati država. Dela bo imela zelo veliko. Popotnik se velikokrat obrne na turistične poslovalnice za kake informacije, vendar mu vsak otrok na cesti bolj pomaga kot zaposleni v poslovalnicah. Velik problem so tudi ceste. Nekatere so zelo dobre, na novo asfaltirane, vendar jih je večina zelo slabih, v stanju hitrega propadanja. Avtoceste so le okoli Bukarešte, drugod pa so navadne magistralke, polne nevarnih lukenj. Dobra stran romunskih cest pa je ta, da na njih ni veliko prometa, če pa že je, so vozniki zelo obzirni in vozijo dovolj počasi, da jih s povprečno dobrim avtomobilom brez težav prehitevaš, če se nam seveda mudi. Treba pa je še poudariti, da so ceste zelo dobro označene in da se na njih skoraj ne morete izgubiti, saj stojijo na vsakem kilometru občestni kamni, ki kažejo razdaljo do naslednjega večjega kraja. Ko smo se vrnili v domovino, smo take označitve prav pogrešali.

Ljudje niso potrti

Proti koncu popotovanja smo si ogledali še Arad, ki leži kakih štirideset kilometrov od madžarske meje. Mesto je zelo lepo urejeno, s starim jedrom in stari cerkvami, med katerimi je veliko katoliških, kar nakazuje prisotnost Madžarov. Na cesti proti Aradu smo opazili precej Italijanov in drugih tujcev. Očitno je predel okoli Arada in Temišvarja, ki leži kakih sedemdeset kilometrov južneje, med tujimi turisti precej priljubljen. Opazili smo tudi, da so ceste tam veliko boljše kot drugod, v mestih, skozi katere smo se peljali, pa je tudi dosti več preprodajalcev deviz kot drugod v državi. Prvič smo tudi začutili, da nas obravnavajo kot tujce. Kjerkoli smo stopili iz avta, so nas takoj obkrožili črnoborzijski s kriki: "Wechsel, cambio, change..." K sreči niso bili preveč vztrajni in se jih je dalo odpraviti z odkimavanjem.

Romunija je na nas pustila močne vtise, v popolnem nasprotju s predstavami, ki smo si jih ustvarili ob poslušanju "poznavecev" razmer. Resda je v deželi velika revščina, toda to se pri ljudeh ne kaže v kaki potrtosti ali zagrenjenosti, kot bi morda pričakovali, nasprotno, ljudje so veseli, sproščeni, znajo si vzeti čas za popoldanski piknik, za izlet z družino. Ko je bila ura dve, konec delavnika, so bili vsi parki in travniki polni. Vedno so pripravljeni pomagati tujcu, tudi če morajo za to zaviti iz prvotno nameravane smeri. Tudi kakih hudih jezikovnih preprek ni bilo. Resda romunščine nismo govorili, vendar smo si po mestih lahko dosti pomagali z angleščino, poleg tega pa se je dalo z najbolj okleščeno italijanščino tudi kam priti. Romunščina je namreč romanski jezik in kot tak ima veliko skupnih elementov z italijanščino, španščino ali francoščino. Sicer pa smo si za vsak slučaj kupili angleško-romunski slovar in se iz njega naučili nekaj osnovnih izrazov in fraz, ki smo jih potrebovali za vsakodnevno preživljanje. S pomočjo univerzalne govorice rok pa smo lahko že skoraj filozofirali. Na splošno bi lahko rekli, da je za potovanje po Romuniji najboljša pravilo: "Nikoli ničesar ne pričakuj!" Romunija je vsekakor dežela, ki odprtemu človeku da dosti več s svojo pristnostjo in turistično nezasičenostjo kot pa marsikatera turistično razvita dežela v zahodni Evropi, kamor si Slovenci tako zelo želimo. Tudi Romunija si želi tja, vendar - vsaj tak občutek smo med popotovanjem dobili - to zanje ne pomeni prenehanje romunskosti, prej nasprotno - prenesti romunskost v Evropo in obogatiti Evropo s svojimi barvami in odenki. Romunija jih ima dovolj.

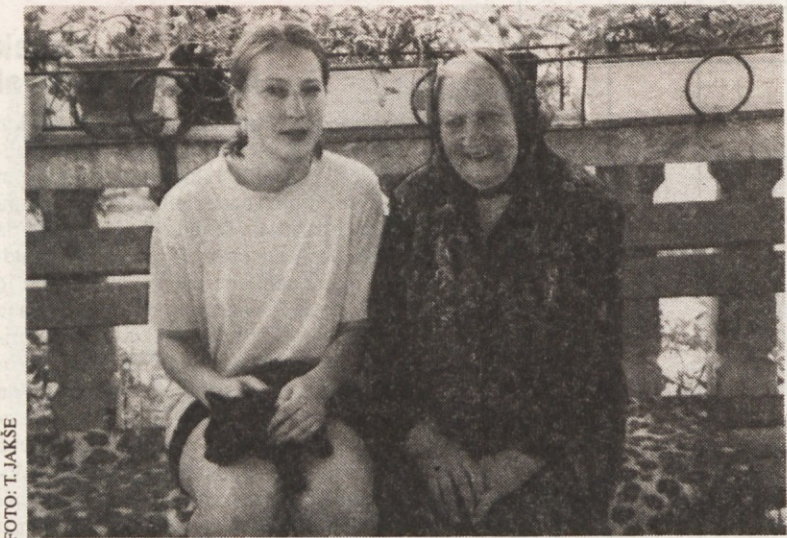
JANEZ GORENC

KDO JE BIL RESNIČNI DRACULA

Stoker je v romanu *Dracula* presenetljivo točno opisoval kraje in ljudi v Transilvaniji, domovini vampirskega grofa. Ali je mogoče, da je tudi Dracula zares bival? S tem vprašanjem se je ukvarjal britanski zgodovinar dr. McNally. Leta 1972 je dobil Fullbrightovo štipendijo, se naučil romunščine in se odpravil po sledovih Stokerjevega romana v Transilvanijo. Ugotovil je, da je v srednjem veku zares živel človek, vojvoda Vlad Tepeš Dracula, ki je kratek čas vladal v letu 1448 in nato od 1456 do 1462. Odlikoval se je v bojih proti Turkom v Varni leta 1444. Bil pa je tudi eden najbolj krvavih evropskih tiranov in hud sadist. Izročilo pravi, da je še posebej užival, če je gledal, kako ljudje umirajo, nabode ni na kol. Menda je sredi umirajočih trpinov zelo rad jedel, postreči pa si je dal tudi s skledo človeške krvi in je vanjo pomakal koščke kruha. Ko so srednjeveški transilvanijski prestolniki grozile čete turškega osvajalca Mohameda II., je Dracula dal na kol natakati 30.000 ljudi, grozljivo prizorišče pa so imenovali Gozd nabodenih. Ko je turška vojska prišla do gozda nabodenih, se je vojskovodja ob pogledu na srhljivi prizor raje obrnil. S človekom, ki je sposoben take krutosti, se ni hotel bojevati.

Dracula je bil torej zares zelo krut človek, vampir pa ni bil. To mitsko pošast je ustvaril po ljudskih mitih šele Bram Stoker.

MiM

Marija Cajnar iz Križevske vasi z vnukinjo Mojco

Oči so se izcurile

Cajnarjevi Mariji iz Križevske vasi pri Metliki leta ne delajo posebnih težav. Devetega junija jih bo imela že dvaindevetdeset, a kljub visoki starosti ima še odličan spomin.

Bog obvaruj, bog ohrani nam cesarja, Avstrijo, dobro da nam gospodari svete vere s pomočjo, branimo mu krono vedno zoper vse sovražnike, s habsburškim je tronom vedno sreča trdna Avstrije.

Takole mi recitira pesmi, ki se jih je naučila v prvih razredih osnovne šole v rodni vasi Božakovo, nekaj kilometrov niže ob Kolpi. Stoletje se še ni obrnilo od takrat, pred Marijini očmi pa je razpadla stara Avstrija, razpadli sta tudi prva in druga Jugoslavija, ki sta zrasli na njenih ruševinah, Marija pa še živi in njen rod se je razkropil po širnem svetu. Je prava trdoživka korenina, globoko usidrana v to slovensko zemljo ob Kolpi. Vsa dobrovoljna in hudomušna je, pa vendar o slabovidnosti, tej edini večji hibi, ki ji jo je prinesla starost, Marija pravi: "Oči so se izjokale. Izcurile so od vsega hudega."

Tega je bilo v njenem življenju dovolj. Deset otrok je imela potem, ko se je omožila s Cajnarjevim Antonom iz Križevske vasi. Anton je najprej pomagal pri gradnji belokranjske železnice. Delovišče je presekalo Cajnarjevo posestvo, a mu je nekaj tudi dalo: vse, kar je zraslo na polju in kar so dali hlevi, je šlo v denar. Potem pa je bila železnica gotova in Anton je s sosedovim Martinom odšel za delom v Ameriko. V Evropi se je tačas razbesnela prva svetovna vojna. Anton se je vrnil, ko je spet zavladal mir, Martin pa si je v Ameriki ustvaril družino in ostal tam. Antonu je prodal svojo domačijo v Križevski vasi. Zdaj je bilo tu dela še več in Tone si je za gospodinjstvo pripeljal Marijo z Božakovega, ki je bila kmečkih opravil vajena.

Novo življenje je zakipelo pri Cajnarjevih. Kmetija je zacvetela in na svet so pričeli prihajati otroci. A brez bolečin ni šlo. Slamareznica je Mariji porezala prste na levi roki. Bilo je hudo. Tone je obupoval in se že hotel vrniti v Ameriko, a Marija je bila odločna: "Ne grem! Ti, če hočeš, hodi, jaz pa mame ne bom pustila." Tako je Tone ostal, Marija se je navadila delati tudi s tako roko. Celo preja ji ni delala težav. Tudi družinske sreče, se pravi otroškega vrišča, je bilo okoli domačije vedno več. Marija je rodila vsega skupaj deset otrok. Veliko veselja za materino srce pa tudi skrbi in žalosti.

V to otroško bogastvo so namreč zgodaj začele udarjati strele in vsakič je materino srce zakrvavelo. Kristina je umrla v otroški postelji, Justin je do smrti zbil vlak, Jože je dvainštridesetega leta padel v partizanih, leta petinštrideset pa še Tonček. Slavo, ki je že začel gospodariti na kmetiji, je življenje izgubil v do-

mačem gozdu. Vzrokov je bilo dovolj, da so solze pojile materine oči. A čas blaži bolečino in ta se hitro umakne zadovoljstvu in veselju nad tem, kar je ostalo. Živih je še pet njenih otrok: doma gospodari sin Zdravko z ženo Jožico, štiri hčerke pa so poročene drugod. Zdaj ima Cajnarjeva mama že deset vnukov, pravnukov pa bolje da ne štejemo, saj jih je že tudi toliko in jih bo zagotovo še več.

Zadovoljna je Cankarjeva mama nad tem, še bolj pa se ji razjasni lice, ko jo povprašam, kakšna je bila mladost na rodnem Božakovem. Spomin ne priključ le tistih pesmic v čast avstrijskemu cesarju, ampak oživlja dogodke in ljudi z začetka tega stoletja. Iz pozabe vstaja stari sosed, mežnar v farni cerkvi, katere neposredni sosedje so bili Nemančičevi. "Pridi ti, Mihalova, boš vlekla," je rekel Mihalovi Iči, kakor so tedaj po domače klicali Nemančičovo Marijo. In ona se je obesila na vrvi, da so zvonovi zapeli svoje sporočilo ljudem na poljih, v vinogradih in gozdovih. To z zvonjenjem je malo Ičo posebej mikalo. Zvonila bi tudi takrat, ko ni bilo treba. Prikradla se je do vrvi in se obesila nanjo. Dong, dong, dong, se je oglasil zvon. Prav tisti, ki je sicer nanznanjal požare in druge nesreče. Še predno so se pričeli zbirati drugi ljudje, je pritekla sosedja. Videla je Ičo, kako je smuknila za cerkev, in skočila za njo. Ujela jo je in ji pripeljala nekaj krepkih okoli ušes, tako da jo je za vedno minilo s praznim zvonjenjem vznemirjati ljudi.

Tisti čas je bilo mladine veliko, ni pa bilo ne radia, ne televizije, ne kina in ne računalnikov. Mladi so imeli le veliko dela na domačih kmetijah, ob praznikih pa drug drugega, da so se zabavali. In, bogme, so imeli kaj početi! Marija se spominja večerov, ki so drhteli od pesmi in razposajenega smeha. Še najraje pa se spominja kresovanja, ko so s pesmijo hodili od hiše do hiše, voščili srečo in nabirali darove. Tudi za gospodarje, ki bi kresovalce odslovili brez daru, so imeli pripravljene verze. Glasili so se: "Pred vašo hišo izrasla borovnica, krepala vas polovica!" Malo kruti so bili, a jih ni bilo treba nikoli zapeti.

Potem so bile tu še vinske kupčije. Mihalovi so imeli vinograde v Vivodini na Hrvaškem. Ker drugega dohodka na kmetiji skoraj ni bilo, je bil pravi praznik, kadar so prišli vinski kupci. Marija se spominja, da so naenkrat iztočili tudi po trideset hektov. Vino je pri hiši tudi v Križevski vasi. Njen sin Zdravko ima zdaj vinograde v Vidošičih. Res, da za svoj pridelek prejema medalje in priznanja, a po količini bi težko tekmoval s svojimi predniki z Božakovega.

TONE JAKŠE

Sončna očala – prej nuja kot moda

Zaradi večanja ozonske luknje postaja sicer prijetno izpostavljanje soncu vse bolj nevarno, na škodljive vplive kratkovalovnih ultravijoličnih žarkov pa vse bolj opozarjajo tudi zdravniki. Sončni žarki lahko namreč povzročijo spremembe na koži in tudi na očeh, če ne poskrbimo za kakovostno zaščito vida. Če namreč na nos natakamo zgolj zatemnjena očala brez UV filtra, se naše oči obnašajo tako kot ponoči - zenice se zaradi teme široko odprejo, tako da vanje prodre še več škodljivega sevanja. Vendar se soncu zaradi njegovih blagodejnih učinkov ne gre odreči, le za zaščito moramo poskrbeti.

Sonce namreč poleg toplotnih žarkov in vidne svetlobe oddaja tudi UV žarke. To je tisti del spektra nevidne svetlobe, ki ima valovno dolžino od 286 do 400 nanometra (nm); poleg sonca kot glavnega vira teh žarkov takšne žarke oddajajo tudi računalniški zasloni, fluorescentne luči, visokointenzivni živosrebrni reflektorji, ki jih nameščajo za nočne športe, in podobno.

Ločimo tri vrste UV žarkov: A, B in C. UVC žarki z valovno dolžino pod 286 nm se učinkovito absorbirajo že v atmosferi, UVB žarki z 286 do 320 nm povzročajo sončne opekline, snežno slepoto in fotokeratitis, v očesu pa jih absorbira roženica, medtem ko so UVA žarki tisti del za oko nevidnega spektra (od 320 do 400 nm), ki je za oko najbolj škodljiv, prenese pa se v očesno lečo in nekaj malega tudi na mrežnico.

Stalna izpostavljenost UV žarkom med 300 in 400 nm lahko povzroči fotokemične poškodbe očesa, s staranjem očesa pa prodiranje teh žarkov narašča in povzroča več in več pigmentov, ti pa so vzrok za rjavo in sončno katarakto. "Ugotovljeno je, da je tovrstna izpostavljenost vzrok za okoli 10 odstotkov kataraktnih obolenj. UV zaščitna stekla preprečujejo razvoj te vrste katarakte, ker ne dopuščajo ultravijolične izpostavljenosti očesne leče," pravi Robert Rimc iz optike Rimc iz Krškega.

Pri zaščitnih očalih je zelo pomembna absorpcijska vrednost in barva zaščitnih stekel ter tehnična zgradba. Sončna očala se izdelujejo na več načinov: z barvanjem steklene mase v zeleni barvi, kar je tudi najcenejša proizvodnja, takšna očala pa imajo najslabše lastnosti. Očala izdelujejo s taljenjem tankega temnega sloja na prozorno belo stekleno podlago ali z nanašanjem interferenčnega sloja.

Zaradi nevarnosti prej opisanih žarkov torej oči potrebujejo zaščito - pa ne le zatemnjena stekla, ampak tudi filter

za UV zaščito. Ljudje, ki sicer nimajo težav z vidom, lahko tudi za zaščito poskrbijo na preprost način - kupiti si pač morajo dobra sončna očala, takšna pa so gotovo tista, ki jih prodajajo optiki, medtem ko je kupovanje očal "z ulice" tvegano, saj je lahko struktura zatemnitve neakovostna in lahko z njimi očem povzročimo več škode kot koristi. Tudi nalepkice na očalih, ki zagotavljajo zaščito, še niso zadostna garancija, da so očala res kakovostna.

Certifikat priča o kakovosti

Kako torej prepoznati kakovostna očala? "Kakovostna so očala znanih proizvajalcev s priloženimi certifikati o izdelavi sončne leče in ultravijoličnega filtra. Vsa kakovostna sončna očala imajo tudi lasten etui za shranjevanje očal, večinoma pa se prodajajo pri optikih," pravi Robert Rimc. Leče očal so lahko steklene ali mineralne, pri boljših (na primer Ray-Ban) tudi beljene, leče pa so tudi, kot jim rečemo, plastične. V slednjem primeru gre za organsko steklo, ki zaradi prednosti vse bolj izpodriva pravo steklo.

Ker so na voljo očala v različnih barvah, smo pri nakupu postavljeni tudi pred vprašanje, kakšno barvo stekel izbrati. Slika skozi stekla sivozelene barve je sicer najbolj naravna, velja pa upoštevati tudi mnenja dr. Reinerja iz očesne klinike v Kolnu, ki opozarja, da imajo nekateri težave z razlikovanjem barv. Takšne težave so pogostejše pri moških kot ženskah. "Težave z razlikovanjem barv ima približno 8 odstotkov moških, polovica od teh jih težje razlikuje rdečo barvo, druga polovica pa ima težave z razlikovanjem zelene barve," pravi dr. Reiner.

Tisti, ki imajo težave z rdečo barvo, ne bi smeli nositi očal v modri ali zeleni barvi, saj bodo tako težje in kasneje razlikovali prometne signale. Ljudje, ki imajo težave pri razlikovanju zelene barve, naj ne bi nosili očal v rdeči barvi.

Svetlo siva ali rjava siva zaščitna stekla imajo neznamenit vpliv pri razločevanju barv, zato se priporočajo ljudem s slabšim občutkom za barve. Ker imajo očala z modrimi barvami le 30-odstotno absorpcijo, se kot zaščitna očala ne priporočajo, če je svetloba prevelika.

Za ljudi, ki nosijo korekcijska očala, so na voljo zatemnitve v vseh barvah, najbolj pa se uporabljajo siva, rjava in zelena. Lahko je zatemnjeno celo steklo ali pa le zgornji del, ki proti spodnjemu robu očal postopoma prehaja v belo steklo. Obstajajo tudi fotoobčutljiva korekcijska stekla, tako v plastiki kot tudi v mineralu, in sicer v sivi, rjavi in zeleni barvi, absorpcija pa je odvisna od barve. Pri rjavi je od 10- do 55-odstotna, pri sivi 15- do 65-odst., pri zeleni pa od 30- do 85-odstotna, kar je odvisno od proizvajalca.

Cena povezana s kakovostjo

Cene se sučejo med 7 in 25 tisoč tolarji, so pa lahko očala tudi dražja, kar je v veliki meri odvisno od znamke očal, saj pri najbolj znanih znamkah plačamo tudi znamko samo in dizajn. "Na visoke cene sončnih očal pa žal vpliva tudi razmeroma visok 20-odstotni prometni davek, saj sončna očala še ne spadajo v zaščitna očala," pripoveduje Rimc in pravi, da je povpraševanje po sončnih očalih vsako leto večje, ljudje zahtevajo dobra sončna očala, ki pa morajo hkrati zadovoljiti tudi njihov image in cenovni standard.

Pri očalih igra pomembno vlogo velikost, saj ozka sončna očala ne skrbijo za dovolj zaščito pred bleščenjem, na kar pri nakupu velikokrat pozabimo; na to pomanjkljivost nas nošenje vedno znova spominja. Danes je možno kupiti očala nešteti modnih oblik, sicer pa očitno tudi moda dela v prid zdravju. Letos namreč ozka očala niso več v modi, ampak so v modi srednje velika očala.

Pomembno shranjevanje

Seveda nam bodo očala dobro služila le, če jih bomo po nošenju pravilno zaščitili. Spravimo jih v lasten etui, ki je znotraj obdan z mehko tkanino; ta zlasti ne poškoduje plastičnih stekel. "Paziti je treba, da so očala vedno dovolj trdna, v nasprotnem primeru svetujem obisk pri kateremkoli optiku, ki bo brezplačno pritrdil in zalepil vijake ter okvir anatomsko prilagodil glavi uporabnika. Slednje bo prišlo prav še zlasti v vročih dneh, ko se oznojimo in se nam očala že lahko v napoto. Verjemite, če so očala pravilno anatomsko prilagojena, jih boste lažje in skoraj neopazno nosili, zlasti še v vročih dneh," priporoča Rimc. Sicer pa je priporočljivo vsaka očala, tako sončna kot korekcijska, večkrat sprati pod mlačno vodo z malo tekočine za pranje posode, možno pa je tudi čiščenje očal v ultrazvočni kopeli pri optikih, s čimer se iz očal odstrani prav vsa nečistoča.

Testirajte očala

Če imate očala, ki ste jih kupili na tržnici ali v trgovini, in ne veste, ali vas ščitijo pred škodljivimi ultravijoličnimi žarki, jih lahko pri optikih, ki imajo tester za UV zaščito, brezplačno preverite. Glede na možne posledice škodljivega sončnega sevanja je prav, da to storite, in se v primeru, da vaša sončna očala ne opravljajo naloge, kot bi jih morala, odločite za nakup novih očal pri specializiranih prodajalcih sončnih očal. Torej za očala, ki bodo imela potrdilo o zaščiti.

TANJA GAZVODA

Kadice – gorska podoba skrite doline

V Kadica voda ne skopari z zanimivimi podobami

Kjer se planotasti svet Blok prevesi proti Sodražici, je narava poskrbela za prav divji prehod in pokrajina je tam vse prej kot umirjena. Na strminah se iz gozda dvigujejo zanimivi skalni izrastki, potok pod njimi pa se ni sprijaznil s skalnimi pregradami in je skozi izdolbel slikovito kratko sotesko. To je svet soteske Kadice, ki je tako blizu in hkrati tako daleč.

Tik nad sotesko Kadice drži označena pot, k skalnim osamcem visoko na njenem desnem bregu pa le stare zaraščajoče se gozdne vlake. Ker naravne zanimivosti vsekakor niso same sebi namen, ampak s svojo zanimivo podobo vabijo na obisk, je Kadice gotovo najlepše spoznati v neposrednem srečanju. Do njih pride po cesti, ki se od omenjene cestne povezave Sodražice in Nove vasi odcepi pri Podklancu. Makadamska cesta drži mimo Spodnjih do Zgornjih Matetov, kjer se svet postavi močno pokonci. Pri zadnji hiši se zdi, kot da stoji na robu znanega: nad njo se dvigujejo strma pobočja in tudi dolina Mateče vode se kmalu nad hišo zoži. Pri hiši stoji še delujoči mlin, zadnji izmed sedemnajstih, kolikor jih je včasih stalo od tod do Sodražice. Sploh so se časi hudo spremenili, kar spoznamo tudi med potjo po že kar gorskih strminah nad hišo. Skozi ta svet drži precej poti, po katerih so včasih spravljali v dolino les. Pokrajina je bila kljub svoji divjosti prav živa in obljubena - po svoje prav nič čudnega, saj se nad njo razprostira več kot prijazen in za obdelovanje primeren planotast svet Blok.

Sedaj v te kraje samotne narave le tu in tam zaide kakšen obiskovalec. V strmih nad potokom, ki se v Matečo vodo izliva pri Zgornjih Matetih, lahko s presenečenjem ugotovi, da ni sam. Vsakomur, ki je pripravljen na kratek postanek in "klepet", tam dela družbo Škofek - nekaj metrov visok skalni stolp, ki res kaže podobo škofa. Dan in noč zre v grapo pod seboj in postanek pri njem ustvarja pri obiskovalcu prav posebno, že kar svečano razpoloženje in občutenje skrivnostne narave. K temu prispeva tudi rastje, ki ni ravno značilno za nižinske kraje. Tu uspevajo kranjski jeglič, dlakavi sleč, alpska mastnica, marjetičastolistna nebina, rumeno milje in druge značilno gorske rastline. Tudi nekateri predstavniki

ki živalskega sveta so bolj doma v gorah: v strmih pečinah gnezdi krokar, včasih so skalne strmine obiskovali celo gamsi. Na tem majhnem območju lahko doživimo še drugačne slikovite podobe narave, če korak usmerimo ob Matečji vodi navzgor. Že tako ozka dolina se hitro zožuje, označena steza se vzpenja više

Škofek je skalni samotar visoko nad Zgornjimi Mateti

nad potok, ki ga vedno bolj objemajo skalne strmine. Tudi če poskušamo "preboj" ob vodi navzgor, nadaljevanje ustavi kratka, ozka soteska, ki jo v zgornjem delu lepša manjši slap. To so Kadice, ki niso zastoj dobile svojega imena. V kratkem druženju s skalnim svetom se voda pretaka skozi več manjših, v živi skali izjedenih tolmunov, ki res izgledajo kot manjše kadi. Med opazovanjem vodnih podob bi tu lahko preživeli kar nekaj časa, saj se nekoliko drugačna podoba soteske ponuja med pogledom od zgoraj navzdol, v zgornjem delu pa se skriva še večji slap. Seveda ni odveč opozorilo za pazljiv korak in spoštovanje narave, ki je tukaj še posebno občutljiva. Ne pozabimo, da smo le gosti, ki v njej puščamo samo previdne stopinje in s seboj odnašamo vtise in najlepša doživetja. Za lažjo orientacijo pri iskanju Kadic in morebitno nadaljevanje poti (označena steza skozi Kadice je del Ribniške planinske poti) pride prav turistična karta Ribniška dolina v merilu 1:50.000.

DARIO CORTESE

ZALOŽBA EDITION BIZJAK

Glasbena dediščina na ploščah

Z letošnjim letom se je doslej več kot deset let delujoča ljubljanska založba Edition Bizjak preselila na Dolenjsko. V novem Domu glasbene dediščine v Srednjem Globodolu pri Mirni Peči je Milko Bizjak zgradil novo dvorano z razmerno bogatim instrumentarijem (čembali, špineti in orgle) in v nji začel z založniško, prireditveno in diskografsko dejavnostjo. Dejavnost te založbe je na Dolenjskem manj znana. Njen "motor" je Milko Bizjak, ki je že doslej po strokovnih pravilih in tudi mednarodno doseženih merilih zbiral in iskal izvirno slovensko posvetno in cerkveno arhivsko notno gradivo. Marsikaj je že našel in otel nadaljnjemu propadanju. Še več: številne notne izdaje je transkribiral, po potrebi dopolnil (dokomponiral), natisnil partiture in parte ter si s tem zagotovil vse avtorske pravice, ker je šlo v teh in takih primerih za prve natise. Skladbe je tudi naštudiral in jih po potrebi izvedel, posnel in izdal na sodobnih digitalnih nosilcih zvoka, laserskih ploščah oziroma zgoščenkah. Doslej jih je izšlo že 15 v seriji Glasbena dediščina in 4 v seriji Baročne orgle. Izšla je tudi plošča zunaj zbirk z naslovom Koncertna turneja 1991. Milko Bizjak na omenjenih diskografskih dosežkih nastopa v več vlogah. Ni samo opravil raziskovalne, notografske in izdajateljske ter založniške naloge, ampak nastopa še kot izvajalec, snemalec, producent, pisec strokovnih komentarjev, fotograf, lektor, korektor idr. Od prvih treh plošč iz serije Glasbena dediščina Slovenije je že zaradi novo-

meške bližine treba omeniti prvo in tretjo. Na obeh je namreč slišati glasbo, ki je bila najdena v arhivih frančiškanskega samostana in proštije cerkve v Novem mestu. Gre za skladbe za solistični čembalo avtorjev J. K. Vanhala, številnih neznanih avtorjev, S. Filippa in J. A. Scheibla. V večini primerov gre za čembalsko glasbo 18. stoletja slovenskih ali pa in predvsem številnih tujih skladateljev, ki so delovali pri nas. Zagotovo pa gre za tehten fragment baročne glasbe, ki se je pri nas v tistem času igrala in izvajala. Na prvi plošči igra solistični čembalo Bizjak sam. Po vseh pravilih takratne izvajalske prakse je na plošči uporabljena nizka, netemperirana uglasitev. Plošča je izšla že davnega leta 1991 in takrat še ob pomoči ljubljanskega Festivala. Tretja plošča je nastala tudi še s sodelovanjem ljubljanskega Festivala 1992. leta, pa je prva vokalno-instrumentalna: izvajalci so štirje pevski solisti: I. Baar, S. Hajdarovič, M. Trček in Z. Potočan, nastopajo pa še mešani pevski zbor Te Deum z zborovodjem Dušanom Ješelnikom, komorni ansambel Slovenicium, basso-continuo Milko Bizjak in dirigent Simon Robinson. Plošča prinaša številna slovenska baročna in klasicistična ter tudi že romantična vokalno-instrumentalna dela skladateljev Antonia Tarsie, Jakoba Frančiška Zupana in Valentina Lechnerja. Pomembno delo slovenskega baročnega skladatelja J. F. Zupana Litanije v G-duru je bilo najdeno v arhivu proštije cerkve v Novem mestu. FRANC KRIŽNAR

KNJIŽNA POLICA

Novo o starodavnem obredu

Ustoličevanje koroških vojvod je eno od tistih zgodovinskih dejstev, za katero ve prav vsak Slovenec, ki je kdaj povohal šolo, saj naj bi ta starodavni obred med drugim predstavljal tudi pradtavne zasnove slovenske državnosti, kot se rado sliši dandanašnji, ko ustoličevanje živi kot eden od velikih slovenskih mitov. Prav zaradi tega je še posebej zanimiva razprava dr. Andreja Pleterskega MITSKA STVARNOST KOROŠKIH KNEŽJIH KAMNOV, ki je izšla v zaključnem zvezku 50. letnika Zgodovinskega časopisa in še kot samostojna knjižna izdaja v Zbirki Zgodovinskega časopisa. Dr. Andrej Pleterski, znanstveni svetnik na Inštitutu za arheologijo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter izredni profesor za srednjeveško zgodovino, se je lotil obravnave obreda ustoličevanja koroških knezov predvsem z vidika arheologije in mitologije. Z natančno analizo topografskih, artefaktnih in pisnih virov ter oprt na arheoastronomijo dokazuje, da so ustoličevanje in z njim povezani prostori del predkrščanske ideologije, s strukturno analizo koroškega in primerjalnega irskega ustoličevanja pa odkrije starodavne nastavke, ki so se s kasnejšimi nanosi sicer zabrisali, a kažejo, da obred izhaja iz širšega indoevropskega mitskega izročila. Za arhetip ustoličevanja je značilen sakralni pomen, saj naj bi obred zagotavljal blagostanje pripadnikov svete skupnosti. V razpravi avtor ponudi nekatera nova dejstva; da je obred potekal na treh krajih: na Krnskem gradu, samem Sveškem polju (narečno ime za knjižno Gosposvetsko polje) in na griču Svatne (ime izhaja iz besede svet in kaže na kulturni pomen prostora) s cerkvijo Gospe svete. V nasprotju z dosedanjim prepričanjem ugotavlja, da je najstarejši od obrednih kamnov knežji kamen, ki je stal sprva na mestu, kjer stoji vojvodski stol. Analiza mu je pokazala, da so na Sveškem polju prvotno stali štirje kamni, dva sedeža in dva stebra. Pri analizi najstarejših opisov ustoličevanja koroških vojvod ugotavlja strukturo, ki se pokriva z irskim ustoličevanjem, isto strukturo pa najde tudi v slovenskem ljudskem izročilu, ki skupaj z irskim omogoča najti njen odsev tudi v hetitskem zakoniku, kar pomika nastanek te strukture v čas pred 2. tisočletjem pr.n.š. Ko se sprašuje po velikosti skupnosti Karantancev, v naprotju z dosedanjim prepričanjem, ugotavlja, da je bila Karantanija v 8. in 9. stol. majhna slovanska plemenska kneževina, ena od dveh ali treh. To dokazuje z novim tolmačenjem stavka v spisu iz 9. stol. o pokristjanjevanju Karantancev in Bavarcev. Ugotovi, da je klerik Modest v 8. stol. pri alpskih Slovanih posvetil le dve cerkvi: eno Karantancem in drugo v Liburniji. S tem prikaže obstoj doslej nepoznane kneževine Liburnije. Tu naj bi v 8. stol. nastala najstarejša slovanska pisna besedila, ki jih poznamo danes kot Brižinske spomenike. Razprava Pleterskega je znanstveno delo, ki bo zaradi številnih novih podatkov pritegnilo predvsem strokovnjake, vendar pa je zaradi tematike, ki jo obravnava, zanimivo tudi za nestrokovno javnost. MILAN MARKELJ

Katarina

Dvajset kratkih zgodb je v knjigi KATARINA te dni izdala trebanjska pisateljica Barica Smole kot 24. delo v literarni zbirki Utva pri Dolenjski založbi. Zadnjih osem let smo jo srečevali na številnih literarnih natečajih revij in založb, kjer je zapovrstjo segala po odličnih mestih, pred meseci pa je dobila najvišje ocene za izvirno dokončanje Jurčičevega Janeza Gremčiča. Zdaj se predstavlja s samostojnim delom, o katerem pravi Vida Mokrin-Pauer, literarna urednica Primorskih srečanj: "... Skupen (i)zbor njenih kratkih zgodb je razsvetlil silovito prepletenost in trdnost njenega notranjega osebnega,

umetniško-izraznega in določujočega jo zunanjega življenjskega sveta..." In zares beremo zgodbe Barice Smole radovedni in polni občudovanja, a tudi odpora in prizadetosti, saj sega pisateljica v občutljivi svet množice žensk v naši družbi. Ta družba pa se lomi v precepah in dvomih, v iskrenosti in izvijanjih, v zmuzljivostih in ovinkarjenju, kar vse nas dostikrat sili bolj nazaj kot naprej. Zato je knjiga trebanjske pisateljice zanimiva podoba življenjskih resnic današnje slovenske ženske, ki z literarno podobo še posebej govori o svobodi in nesvobodi junakinj njenih zgodb. Barico Smole odlikuje odličen, čist in berljiv jezik, ki človeka vabi, da knjige kar ne more odložiti in bi čimprej rad zvedel za usodo ljudi, ki so v knjigi zajeti. Naslov bo bralca najprej zavedel: pričakuješ namreč, da bo Katarina ena izmed žensk, ki nastopajo v knjigi, gre pa le za ime otočka Sv. Katarine, ki leži pred Rovinjem in so mu tamkaj od njega dni pravili tudi otok ljubezni, je pa sicer mestno kopališče domačinov. Vse zgodbe so prikupno napisane, od prve, ki jo je Smoletova nasloвила Od onod, pa do zadnje, ki pravi, da Ljubezen je. Marsikaj je v njih pretresljivega, kar nam pisateljica podaja z občutljivostjo umetnice, ki ustvarjalno pronica v skrivnosti življenja in medčloveških odnosov. Slednji so dostikrat zastrti le v pogledih in skriti v redkih besedah najkjučnih znancev in v bežnih srečanjih. Knjigi je dala pisateljčina hčerka Maja Smole Djordjevič prikupno barvno naslovnico. Delo je lektoriral Peter Štefančič, naklado dela v 300 izvodih je omogočilo 8 sponzorjev, stiskala pa ga je Tiskarna Novo mesto. TONE GOŠNIK

Skušnjavec našega časa

Danes se pozavalci svetovnih razmer ne sprašujejo več, kdaj se je pričel zlom totalitarnosti komunističnih režimov v srednji, južni in vzhodni Evropi, odgovor je znan: ob koncu sedemdesetih in v začetku osemdesetih let na Poljskem s solidarnostnim gibanjem, ki je naredilo prvo, a usodno razpoko v komunističnem monolitu. Solidarnost je izpulila prvo opeko iz Berlinskega zidu, pravijo. Že prej so sicer bili oporečniki, ki so opozarjali na neskladnosti med idejo in življenjem, na absurdnosti komunističnega režima, med njimi tudi naši, vendar pa je šele ob poljskih dogodkih v Gdansk začel teči nezaustavljiv proces zloma realnega socializma. Med imeni, ki so tesno povezana s tem gibanjem, je Adam Michnik, zgodovinar, esejist in politični publicist. Od šestdesetih let naprej je bil trn v peti poljskega totalitarnostnega režima, preganjali so ga, šest let je preživel za zapahi socialističnih zaporov, izganjali so ga iz države, a se ni dal. Radi bi se ga znebili predvsem zato, ker je pisal brez dlake na jeziku, z zanosom oporečnika in z jasno glavo razumnika, zvest svojemu humanističnemu prepričanju in moralnim načelom. Tak je ostal tudi potem, ko se je stari režim sesul. Kot urednik uglednega časopisa Gazeta Wyborcza je ostal zvest svojim načelom in piše enako zavzeto naprej ter opozarja na nevarnosti, ki se porajajo v mladih demokracijah nekdanjega socialističnega bloka, predvsem na "žametno restavracijo". Michnik je napisal zelo veliko esejev, izdal celo vrsto knjig, prevedenih v mnoge jezike, in je zelo bran avtor. V slovenščini smo imeli nekaj prevodov njegovih esejev v revijah, pred kratkim pa smo dobili še prvo Michnikovo knjigo, in sicer je prevajalec Niko Jež v sodelovanju z avtorjem pripravil izbor esejev, ki je pod naslovom SKUŠNJAVEC NAŠEGA ČASA pred kratkim izšel pri Mladinski knjigi v zbirki Kultura. Izbor je narejen tako, da so vanj zajeti predvsem tisti Michnikovi eseji, ki so zanimivi za naše bralce, saj je povojna slovenska usoda v marsičem podobna poljski, hkrati pa so eseji izbrani tako, da kažejo intelektualni razvoj pisatelja. Uvod v knjigo je prispeval Michnikov prijatelj Drago Jančar. MILAN MARKELJ

SPOMIN NA HUDE ČASE – Kapelico, posvečeno Mariji Sedem žalosti, ki stoji v Gabrski Gori ob vznožju vinogradov pod kolovozno potjo na Kulova sela, je dal leta 1866 postaviti državnozborski poslanec v avstrijskem parlamentu, gostilničar in posestnik z Gorenjega Polja Josip Klinc, da bi izprosil boljše čase za svojo župnijo. Tista leta je tamkajšnje prebivalce usoda trdo tepla: toča je nekajkrat zapored stolkla pridelek, bila je huda suša, nato pa še pozeba in po vaseh je kraljevala lakota. Ljudje so jedli voden koruzni sok, solato pa so belili z mlekom. Umirali so predvsem dojenčki in otroci. Kapelico so letos obnovili. (Pripravil: Tone Virant)

Iz Tudinovih zapiskov

Novi mestni škandali – Tavz. tepe grozovito hčer, ker ima šoca lajta. Pravijo, da se nekaj razdira med Czeh in Skab., ker ljubi ta plese in veselice sploh, ženin pa ne. Kako radi opravljajo človeka tudi meščurji, vidi se od tod, da očitajo porod še zakonskim. Očetje gosposki se i tod ne vesele, da imajo otroke. Sploh jim je grozno žal skrbi, ktere so si s tem nakopali, in če so otroci tudi ubogljivi in dobri.

Grdo govore – Vdove včas grdo govore zoper rajne može, naj grje pa Cegljiška Lenka, ki ne pravi nikoli drugače o njem, ko da jej je crknil in da je bil kurbir in vse to in mnogo drugega vpričo svojega in njega otroka. Posebno grdih besed, kletev in kvant je konjederka, tudi ona brusi svoje kosmate burke pred svojimi otroci.

Tudi poštenjaki kupujejo ukradeno – Vedno novi izgledi, da možaki, ki so že postarni in stari in za vse drugo pošteni, kupujejo brezvestno ukradene reči, češ: zdaj je moje - pred naj je bilo čigavor hoče - kaj mi je mar, kje je to reč prodajalec dobil.

VAŠA ŽGODBA

MARTINA PIBERNIK

OSTALO MI JE LE DELO

Hotela sem ponovno zaspati, a me je ura neusmiljeno vrgla iz postelje. Zopet je tu delovni dan. Že sama misel na službo me je spravila v slabo voljo. Cel dan bom morala prenašati kolege in kolegice v službi, njihove pripombe in očitke. Že kar veliko časa nisem imela fanta ali vsaj prijateljice. Bila sem sama in le malokrat sem odhajala v družbo, ostajala sem doma in uživala v samotni.

Odšla sem v službo in si nadela na lice strog izraz. Res mi ni bilo mar, kaj sodelavci in sodelavke govorijo o meni. Ni mi bilo do prijaznosti in vsakomur, ki me je ogovoril, sem neprijazno odgovorila.

Domov sem prišla še ravno pravi čas, saj sem bila že na koncu z živci. Še kašno uro, pa v službi ne bi zdržala. Vključila sem radio in si prižgala cigareto. Iz radia je zazvenel nežen moški glas, pel je Born to be my baby. Ob tej pesmi sem se spomnila svoje velike ljubezni. Zelo sem ga ljubila, on mene ne tako. Ljubila! Kako me ta beseda spravi v še slabšo voljo! Najbolje bi bilo, ko bi dokončno pozabila vse skupaj. A tega seveda ne morem. Ostal je živ spomin na srečne dneve. Res, bila sva srečna... dokler me nisi zapustil.

Razmišljam, kaj mi je takrat pomenila ljubezen. Veliko, a hotela sem biti tudi svobodna, obojega pa nisem mogla imeti. Zdaj sem svobodna, kot sem si želela ves čas, a tudi to ni pravo. Rada bi našla kašno prijateljico, vendar ni nobene prave.

Kot v snu sem začela pripravljati kosilo. Pojedla sem, čeprav mi ni jed nič teknilo, nato sem prižgala plastično škatlo, ki mi uničuje vid in jemlje čas. Ob televizorju se večkrat zamislim in premišljujem o naju. Kaj ima, česar jaz nimam? Iskala sem ljubezen, veliko, usodno, tako, ki prepoji življenje, našla pa je nisem. Imela sem samo občutek sreče, toda bil je lažen. Nikoli me ni resnično

ljubil. Če bi me, se ne bi tako opravičeval, ko sva se razšla. V pravi ljubezni tega ni.

Zazdelo se mi je, kot da že vse življenje iščem ljubezen, toplino in razumevanje, in hkrati sem čutila, ne enega in ne drugega nisem nikoli našla, nikoli odkrila. Rada bi živela, a počutim se tako prazno.

Zakaj me še vedno zaboli v srcu, kadar ga vidim, on pa gre mimo, kot da se nikdar niti poznala nisva, kot da sem kip. In vendar ga še vedno ljubim. Upala sem, da me bo sčasoma minilo, a nekako pritajena ljubezen ne mine.

Žalostna od premišljevanja sem se spravila na popoldansko spanje. V postelji sem razpletala misli, kaj bom počela za konec tedna. Odločila sem se, da bom odšla v park na sprehod. Morala bi sicer domov na obisk k mami, a se mi ne da. Tudi je nočem prizadeti. Vem, da je nesrečna zaradi mene, zato se ji nočem pogosto kazati...

Spala sem, dokler se mi je zahotelo, nato sem se oblekla in odšla ven. Sprva sem nameravala teči, zato sem se tudi preoblekla v trenirko, potem pa sem raje hodila. Pri hoji se mi je pridružil neznan moški. Bil je prijazen. Zdel se mi je tako lep in videti je bil osamljen. Skupaj sva kramljala in niti opazila nisva, kako hitro je minilo popoldne. Poslovila sva se.

Dobre volje sem odšla domov. Pod prho sem mislila nanj in se spraševala, ali ga bom še kdaj srečala. Upala sem, verjela pa nisem.

V sobi me je čakala gora opravil. Med delom si nisem privoščila nobenega počitka. Ko sem končala, je bilo že zelo pozno. Odšla sem v posteljo in kar hitro ter dobre volje zaspala.

Naslednji dan sem z veseljem odšla v službo. Sodelavci so se čudili moji dobri volji. Tudi sama sem bila začudena nad seboj. Za trenutek sem se zalotila pri misli, da sem se

morda zaljubila v včerajšnjega neznanca. Tako na lepem in na hitro? Ali je to mogoče? Kot najstnica sem komaj pričakala konec službe. Zaželela sem si sprehoda ob reki in, namesto da bi odšla domov, sem zavila k reki. Sedla sem na klopec in se zazrla v leni tok reke. Lakote sploh nisem čutila. Šele proti večeru sem se odpravila domov. In kakšno presenečenje me je čakalo! Srečala sem prijaznega včerajšnjega neznanca. Pozdravil me je in se mi nasmehnil. Vsa vznemirjena sem bila in njegova podoba se mi je trdno zapisala v srce.

Teden je bil enoličen. Zjutraj služba, popoldne delo doma, zvečer gledanje televizije. K reki nisem odšla več. Nisem utegnila. Velikokrat sem se zazrla skozi okno in opazovala dogajanje na ulici. Proti koncu tedna sem ga še enkrat srečala. Bil je v objemu mladega dekleta. Sama sem jih imela skoraj trideset, a tisto dekle je bilo zelo zelo mlado. Mimo mene je šel, kakor da sem le senca. Nobenega prijaznega nasmeha, nobenega pozdrava...

Nehala sem iskati ljubezen, srečo. Zdelo se mi je, da nikoli nisem bila zares srečna, da nisem zaužila ljubezni, strasti, veselja, ki ga prinaša življenje. Ostalo mi je le veselje do dela.

FOTO: M. MARKELJ

8

Izšli smo iz enega od neskončnih utripov Celote, ki v svojem večnem nemiru prižiga in ugaša zvezde, razbira svetlobo od teme, Bit od Nebiti in gradi čas in prostor. Za nas je bil ta utrip rojstvo sonca, luči in toplote, ki hkrati seje smrt in prebuja življenje. Za nas je bilo to življenje. Seveda o njegovem začetku ne vemo ničesar, samo domnevamo in slutimo lahko, da se je iz prakaosa, v katerem med Bitjo in Ničem še ni bilo nobene meje, izoblikoval planet. Domnevamo, da je bila gmota najprej mrtva, potem preprosto živa, nato vedno bolj živa, dokler ni, zbrana v neizmerno bitij, sama sebe začutila, zagledala in slišala in v človeku začela tudi sama sebe razlagati.

Takšno razmišljanje ima korenine predvsem v materialističnoznanstvenem pogledu na svet, obogatim s fantazijo in vero v samozadostnost in vsemogočnost materije.

Povsem drugačen pogled je stvarjenje. Po tej domnevi, slutnji ali veri gmota sama sebi ni zadostna. V življenje se lahko zbudi samo v naročju Absolutne ideje ali porajajoče Narave.

Ne glede na razlike pa sta si obe tako različni fantaziji podobni v tem, da obe postavljata v Naravi človeka v sam njen vrh. V takšno vlogo se je seveda človek postavil sam. Toda če to sprejmemo, se moramo hkrati zavedati, da vendarle nismo sami sebi zadostni in da lahko SMO samo v objemu neskončne Celote. Vedeti moramo, da je lahko zavedanje zavedanje nečesa, če so z nami vsi Njeni deli, če en sam del manjka, nas NI, zato so vse stvari in bitja del nas, zato je tudi drevo del človeka in reka in neurje in sončni žarek...

Občutje, da smo najbolj zburjeni del Celote, nas tudi vznemirja. Vprašujemo se, če je to res in ali niso morda v Univerzumu tudi bitja, ki so v približevanju k absolutnemu spoznanju, zburjena bolj od nas? To moramo tudi dopuščati, čeprav moramo obenem priznati, da so to za nas popolne neznenake. In spet se lahko vrnemo samo k sebi. In ko se vrnemo, odkrijemo, da sveta, ki ga iz svoje človeške narave še nismo mogli ustvariti, v nas še ni, in ker ga v nas še ni. O njem še ne moremo razmišljati. Ta svet lahko samo slutimo, toda tudi takrat, ko slutimo, smo izvor slutnje mi sami. S tem pa se znova počutimo kot vrh in vsaj v nekem delu Univerzuma najvišja zburjenost. Naše počutenje, da smo v Naravi vrh in hkratno zavedanje, da smo v Njenem naročju obenem samo del, poraja tudi vprašanja o naši odgovornosti. Ob teh vprašanjih je mnogo neodgovorljivosti,

vendar se nekaterim spoznanjem in slutnjam ne moremo izogniti.

Če nas je Narava prebudila v življenje, potem imamo v Njenem snovanju nedvomno določen pomen in zato je naša največja odgovornost, da se ohranimo in, s tem da se ohranjamo, uresničujemo Njene smote. Če pa se hočemo ohraniti, moramo spoštovati tudi Red, ki ohranja Naravo in zaradi katerega lahko Narava je in v njej tudi človek. Smo živ poganjek na drevesu narave, zasidrani smo v njene veje, deblo in korenine, vse drevo je v nas, čutimo njegov utrip in vemo, da veje ne morejo brez debela in deblo ne brez korenin, in še vemo, da drevo lahko je, če so mu vsi deli zvesti, in da so deli lahko samo v naročju Celote!

Odgovornost zase in za nadaljni razvoj sveta vključuje tudi odgovornost do vseh stvari in bitij, ki žive z nami. Če porušimo ravnovesje in soodvisnost delov v Celoti, prizadenemo sleherni del, kajti sleherna stvar ali bitje ima svojo vlogo, ki jo mora opraviti. In sleherna stvar ali bitje ima svoje življenje, ki je zanjo bistveno in ga ohranja z vso odgovornostjo. Da je naše človeško življenje pomembnejše, mislimo samo ljudje.

Premalo se zavedamo, da kamni molčijo samo za nas, in če nas ne doseže jok in bolečina prekinjene rasti ali hrepenenje razcvetajočih se trav, to še ne pomeni, da takšnega joka ali hrepenenja ni. Teh oblik in vsebin življenja še nismo dojeli. Nekoč jih bomo, zato moramo še nastajati!

Iz Knososa se vračamo v Heraklion, odkoder bomo odpluli proti Atenam.

Akropola

28. januarja 1966

Zgodnje jutro, pristanek v Pireju in spet drugačno doživetje mesta, kot je bilo tisto, ko smo se na naši poti v Egipt in na Bližnji vzhod tu ustavili ponoči.

Takrat je bilo samo morje luči in tam zunaj na morju tema, zdaj je kristalno čisto in hladno ozračje nabito s svetlobo, ki preplavlja tudi ves svet pod seboj.

Iz Pireja v Atene potujemo s taksiji. Na vzpetini med obema mestoma se ustavimo, kajti prav od tam je pogled na Atene najlepši. Pred nami je valovanje skoraj gole in kamnite pokrajine, sredi nje pa blesteče belo mesto. In ne da se razbrati, kje se neha kamen, ki ga je človek ukrotil v oblike in bivališča, in začenja tisti še svoboden in neukročen.

Kamni. V šoli so nam pripovedovali, da so mrtva gmota brez občutenja, nemi in gluhi, zdaj, v njihovem objemu, jih doživljam drugače. Vem, da vedo zame, tako, kot jaz vem zanje in še vem, da iskrene nekdanjih življenj v njih še niso ugasnile. Če so navzven mirni in dostojanstveni, so taki, ker vedo zelo veliko, in če jim znamo prisluhniti, nam tudi povedo. In če znamo pogledati v njihove globine, odkrivamo, da je med okostji nekdanjih življenj še polno valovanj, ki ni ničesar ne jemljejo, celo luč in toploto sonca vračajo!

Ljudje imajo polno želja in kamni jim pomagajo, da jih uresničujejo. Tako natajajo tudi mesta. Zunaj ukročenosti v obliko in namen so kamni še svobodni, vendar tudi samotni, zato čakajo, da se znova vključijo v kroge življenja.

Nad valovanjem pokrajine in mesta se dviga Akropola. Že od tod vabi, osvaja in vznemirja. To zmoro samo zelo zburjena resničnost in lepota. In omamljen od vabila komaj čakam, da tudi sam potonem vanjo.

Prepileje doživljam kot vhod v raj, v svet, v katerem so si bili ljudje in bogovi zelo blizu. Ker je bil Olimp za ljudi nedostopen, so se srečevali z bogovi tukaj.

Okolje na planoti je skoraj nadnaravno, poezija kamnov tudi zveni in čudovito bel in skladno oblikovan marmor oddaja neko posebno osvobajajočo svetlobo. Mogočni hrami še vedno žive in pripovedujejo o prvem srečnem objemu Neba in Zemlje. V Partenonu je ta objem šele v prebujanju in še zelo ujet v gmoto, ki se nikakor ne more osvoboditi teže, medtem ko je v Eretheonu že zburjen in postane prevladujoč življenjski utrip, ki ga še posebej izražajo kariatide. V Olimpionu se oba ljubimca že oddaljujeta.

Zdi se, da sta bila na popotovanju odkrivanja in izražanja lepote in resnice človeku naklonjena celo Čas in Neznanka. Bilo je neko skupno prizadevanje: Neznanka je prebujala človeka, človek je iz nje ustvaril vedno nove pripovedi, čas pa se je potrudil, da ni bilo ničesar prej in ničesar pozneje. V zaporedju teh srečnih trenutkov so nastajali templji z dorskimi, jonskimi in korintskimi stebri, uresničevale so se skladnosti in ravnovesja, teža je začela ubogati, rojevale so se skulpture.

V muzeju na Akropoli to neuničljivo resničnost tiste dobe doživljam še močneje. Najbolj svetle, vznemirjajoče in pomirjajoče hkrati so skulpture. V njihovi bližini vedno bolj vem, da so res lahko nastale samo v objemu med bogovi in ljudmi, v objemu Neba in Zemlje. Ta objem je moral biti resnično nežen in hkrati silovit, saj je v njem človek v navidezni kaotičnosti sveta in njegovih nasprotjih znova odkril tudi enotnost, skladnost, harmonijo, Celoto. Zdi se, da ga je to odkritje tako osrečilo, da je svoj nasmeš vdahnil tudi svojim stvaritvam, predvsem skulpturam.

Arhaičen nasmeš pa ni osamljenost. Grški mojstri so skrivnostni nasmeš v svojih skulpturah dopolnili in utemeljili še z zunanjjo lepoto likov, predvsem z zelo poudarjeno poglobljeno mislijo, voljo in energijo, z naporu po osvoboditvi iz gmote, s hoteljem po sprostitvi, gibanju in poletu v Nebo.

Skulpture, ki prikazujejo boj med mitološkimi bitji, levi in konji, me spremljajo tudi še potem, ko muzej že zapustimo. Zunaj je v valovanju mrzlih severnih vetrov sonce nemočno, skoraj brez toplote, in razdaja samo luč. Morda pa nam je naklonjeno, morda pa hoče, da v tako presvetljenem ozračju še bolj doživimo objem ideje in čiste nadnaravne lepote, tiste lepote, ki jo človek s svojim videnjem, slinjanjem in občutenjem težko odkriva, jo pa v srečnih in svetlih trenutkih doživlja s posebnim nadčutnim videnjem, s podzvestjo, zrenjem in slutnjo, potem pa to odkritje poižkuša zbuditi in uresničiti, skratka poustvariti tudi v svoj vidni in otipljivi svet.

V tej vlogi je človek v zavidičljivem položaju, saj se dvigne nad neposredno videnje sveta, v nadčutni svet, v katerem odkriva vse kot Eno z večnimi in čudežnimi božanskimi razmerji, ki so temelj tako resnici kot lepoti. Kadarkoli prepozna katero od teh razmerij, postane podoben bogovom.

Ob materializaciji abstraktnih resnic in lepote, ki je samo ena od neizmernih možnosti poustvarjanja sveta, pa se človek še bolj zave, kako je samo del Vsega.

**Vse, kar želite
izvesti o sebi in
svoji prihodnosti.**
Zaupajte najboljšim!
090/41-29
090/42-38
PREROK

KAJ VAM NAMENJA USODA?
090 41 66
LJUBEZEN • ZDRAVJE • POSEL

SALON ZA PSE
BUDJAN
UL. TALCEV 12 NOVO MESTO
(068) 324-377

V SLOVO
JANEZU PEROCIJU
Sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.
KOVINAR NOVO MESTO

**POGREBNE
IN POKOPALIŠKE
STORITVE**
Leopold Oklešen
K Roku 26, Novo mesto
☎ 068/323-193
Mobilni: 0609/615-239
0609/625-585
Delovni čas: **NON STOP**
V dogovoru z Zavodom za zdravstveno zavarovanje vam nudimo
naše pogrebne storitve brezplačno, pri kompletnih storitvah
z minimalnim doplačilom.

ZAHVALA
*Mama, nikoli ne boš vedela,
kako sami smo brez tebe
in hkrati ponosni, da si bila naša.*
Z bolečino v srcih smo se poslovili
od naše najdražje mame, ome, prababice, tete in sestre
**KRISTINE
URBANČIČ**
roj. Moschner
iz Koč. Poljane 13
Beseda hvala ni dovolj, da bi mogli izraziti hvaležnost vsem
sorodnikom, prijateljem, sosedom, vaščanom, znancem,
podjetju Kartonal, ki so nam v težkih trenutkih stisnili roko,
izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje, sveče in našo
drago mamo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala
osebju Žilnega oddelka in sestri Erni za večkratno pomoč.
Prisrčna hvala pogrebnikom in g. župniku za lepo opravljen
obred, govornikom g. Jožetu Muhiču in g. Avgustu Grilupa
za lepe besede slovesa. Še enkrat se vsem iskreno
zahvaljujemo.
Vsi njeni

ZAHVALA
Nepričakovano nas je v 76. letu starosti
zapustila naša draga mama,
stara mama in tašča
**KAROLINA
BERKOPEC**
Gor. Sušice 19
Iskrena hvala vsem sosedom, prijateljem, znancem in sorodnikom,
ki ste nam stali ob strani, darovali cvetje, sveče in nam izrazili
sožalje ter pokojnico pospremili k večnemu počitku. Posebna
zahvala g. župniku, Dragu Celiču za poslovljene besede, Cestnemu
podjetju Novo mesto, BOR Dolenjske Toplice ter Dijaškemu domu
Novo mesto.
Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA
*Celo življenje si garala,
vse za dom, družino dala.
Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
a v srcih naših boš ostala.*
V 69. letu starosti nas je zapustila
naša draga mama, teta in babica
**JELKA
ŠPRINGER**
Loke 12
Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem
in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče ter
vsem, ki ste pokojnico pospremili na njeni zadnji poti. Hvala
tudi g. župniku za lepo opravljen obred, kolektivoma Krka-Sektor
za tehnično oskrbo in energetiko in PCK Srebrniče.
Vsi njeni

ZAHVALA
V 79. letu starosti nas je nenadoma
zapustila naša draga mama, tama,
prababica, sestra in teta
**MARIJA
RUŽIČ**
iz Metlike
V dneh, ko je težko dojeti, da je ni več med nami, se z bolečino
v srcu iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem, ki ste nam v trenutkih nenadomestljive
izgube vsem nam drage osebe stali ob strani. Hvala vam za
darovano cvetje, sveče, izraženo sožalje in spremstvo na njeni
zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju Internega
oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, govorniku za poslovljene
besede in župniku za opravljen obred. Vsem in vsakemu, ki ste jo
imeli radi in sočustvujete z nami, hvala!
Vsi njeni

V SPOMIN
*V spokojnem objemu
narave mirno spiš,
v meni še vedno živiš,
cvetje ti grob krasi in lučka gori.*
Čas neizprosno beži naprej, tebe,
dragi moj, med nami ni že leto dni
**JOŽE
KOVAČIČ**
Jerebova 3, Novo mesto
Hvaležno se zahvaljujem sorodnikom in prijateljem, ki ste mi
v najtežjih trenutkih stali ob strani. Vsem, ki se ga spominjate,
postojite ob njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate
sveče, prisrčna hvala.
Žalujoči: žena Marjana in hčerka Ksenija z družino

ZAHVALA
V 70. letu starosti nas je zapustil naš
dragi mož, oče, stari oče, tast, brat
in stric
**STANE
KOZAN**
iz Straže
rojen v Tribučah v Beli krajini
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom,
vaščanom, sorodnikom, sodelavcem in znancem, ki ste nam
ob težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje,
pokojnemu darovali sveče, cvetje, nam karkoli pomagali. Iskrena
hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred, ZŠAM Gorjanci
in Novo mesto, govorniku za lepe besede slovesa, pevcem ter
trobentaču za zaigrano Tišino, pogrebni službi Novak in vsem,
ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi
prezgodnji zadnji poti. Hvala vsem in vsakemu posebej, naš ate
pa ostaja v naših mislih še vedno z nami in pri nas.
Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
*Le delo, skrb, trpljenje
izpolnjevalo tvoje je življenje.
Vse do zadnjega si upal.*
da bolezen s trdo voljo boš ugnal.
Pošle so ti moči in zatisnil trudne si oči.
V 60. letu nas je zapustil naš dragi sin, mož, oče, brat, dedek, tast in stric
MIRKO VERBIČ
- kovač
iz Ulice k Roku 50
Z globoko žalostjo v srcu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pokojnika imeli radi, mu poklonili cvetje in sveče, nam izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala osebju zdravniškim dr. Mijočevi, dr. Čufarjevi in dr. Bošnjarjevi iz Onkološkega inštituta Ljubljana. Posebna hvala gospodu župniku Cirilu za lepo opravljen obred. Hvala osebju kolektiva Doma starejših občanov za trenutke, ko ste nam stali ob strani. Hvala Pogrebni zavodu Oklešen, pevcem, vsem vaščanom, sosedom in govornici za občuteni govor v minutah slovesa. Hvala sodelavcem Osnovne šole Šmihel in ravnateljici za poslovljene besede. Hvala sodelavcem iz Krke - Novoterm, Revozu, Minimarketu Saša. Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala!
Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
*Le delo, skrb, trpljenje -
izpolnjevalo tvoje je življenje.
Vse do zadnjega si upal,
da bolezen s trdo voljo boš ugnal.
Pošle so ti moči, zatisnil trudne si oči.*
V 49. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, brat, tast in stari ate
MARTIN GOLOBIČ
s Štrekljevca
Težko se je zahvaliti vsakemu posebej, zato izrekamo zahvalo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, ko smo izgubili našega dragega Tineta. Hvala vsem za podarjeno cvetje, sveče, denarno pomoč, izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti ter gospodu župniku in govornikom.
Žalujoči: žena Anica, sin Tomaž z družino, brat Slavko z družino, sestra Lojzka z družino in ostalo sorodstvo

*Zdaj sem miren kot drevo,
ki v vetru tiho niha veje.
(S. Trobiš)*
ZAHVALA
V 91. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, tata, stari ata, praded, brat, stric in svak
JOVO DRAKULIČ
borec Gubčeve brigade
iz Perudine 1 pri Vinici
Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki so nam stali ob strani, stisnili roko, izrazili sožalje, darovali cvetje in sveče ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala sodelavcem kolektivov M-KZ Črnomelj, M-KZ Metlika, M-KZ Krka Novo mesto, M-KZ Suha krajina, Ministrstvu za pravosodje ter osebju Doma starejših občanov Novo mesto, Zvezi združenj borcev NOV, govornikom, nosilcem praporov, pevcem, trobentaču za zaigrano Tišino, duhovniku za opravljen obred ter organizatorju pogrebnih storitev. Vsem še enkrat prisrčna hvala!
Žalujoči: žena Smilja, sin Slobodan, hčerki Nada in Mira, sestra Marija ter brat Dragutin z družinami
Perudina, Novo mesto, Črnomelj, Ljubljana, Paunoviči, St. Louis

ZAHVALA
Po dolgi in težki bolezni nas je v 63. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, ata, sin in brat
JOŽE PLUT
upokojenec
Najprisrčneje se zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, znancem ter njegovim nekdanjim sodelavcem za vso pomoč, ki so jo nam nudili v času bolezni in ob zadnjem slovesu, darovali cvetje in sveče, izrazili pisno in ustno sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili v njegov zadnji dom. Še posebno smo hvaležni zdravnikom in medicinskim sestram Zdravstvene postaje Žužemberk, ki so zanj v času bolezni tako lepo skrbeli. Hvala tudi Pljučnemu oddelku novomeške bolnišnice, Torokalni in Nevrokirurgiji, Onkološkemu inštitutu UKC in sinovim sodelavcem iz Geodetske uprave Novo mesto. Prav tako se zahvaljujemo Lovski družini Plešivica-Žužemberk, ki je vzorno organizirala pogreb. Iskrena hvala govornikom za lepe besede slovesa, registrom in pevcem.
Žalujoči: žena Elka, sin Jože, mama, sestra Kristina, brata France in Ciril z družinama
Dvor, Novo mesto, Krka

tedenski koledar

Četrtek, 29. maja - Magdalena
Petek, 30. maja - Ivana
Sobota, 31. maja - Angela
Nedelja, 1. junija - Fortunat
Ponedeljek, 2. junija - Erazem
Torek, 3. junija - Pavla
Sreda, 4. junija - Franc

LUNINE MENE
29. maja ob 9.51 - zadnji krajec

kino

BREŽICE: 29. in 30.5. (ob 18.30), 31.5. (ob 18.30 in 20.30), 1.6. (ob 19. in 21. uri) ter 2.6. (ob 21. uri) kriminalni film Za vsako ceno. 29. in 30.5. (ob 20.30) ljubezenska drama Življenje s Picassom. 4.5. (ob 21. uri) drama Sijaj.

ČRNOMELJ: 30. in 31.5. (ob 21. uri) ameriški erotični film Usodni nagon. 1.6. (ob 19. in 21. uri) ameriški film Edijeva vrnitev, 3. del.
DOBREPOLJE: 1.6. (ob 15. uri in 20.30) ameriški film Michael Collins.
GROSUPLJE: 30.5. (ob 20. uri) ameriški film Michael Collins.
KOSTANJEVICA: 31.5. (ob 20. uri) slovenski film Outsider.
KRŠKO: 30.5. (ob 20. uri) in 1.6. (ob 18. uri) ameriški film Prikazen in senca.
METLIKA: 30.5. (19. in 21. uri) ameriški film Edijeva vrnitev, 3. del. 1.6. (ob 21. uri) ameriški erotični film Usodni nagon.
NOVO MESTO: Od 29.5. do 2.6. (ob 19. in 21. uri) komedija Zverine.
RIBNICA: 31.5. (ob 22. uri) ameriški film Michael Collins.
ŠENTJERNEJ: 30.5. (ob 20. uri) slovenski film Outsider.
VELIKE LAŠČE: 31.5. (ob 20. uri) ameriški film Michael Collins.

skorajšnja prihodnost. Shakespeare je napisal veliko klasičnih tekstov, ki so tako rekoč že pripravljeni za snemanje, saj gre za najbolj tipične preobrate in zaplete najbolj raznolikih človeških usod. Njegova vse/brezčasnost in genialnost pa bi za potrebe novih form, kar film glede na gledališče nedvomno je, vseeno potrebovala nekaj dolpredelave. Naprimer: dialoge bi veljalo prilagoditi ritmu in govoric vsakdanjega govora, sicer je zaradi poetičnosti fiktivni odmik prevelik. Drugo: spopad na nož med dvema družinama se danes nekako ne zdi verjeten. Resda gre za močni, veliki, vplivni, prvi družini, ki pravzaprav diktirata in posedujeta mesto, torej sta s tem filmom postali nekaj takega kot dve korporaciji, vendar se hladna birokratska etika multinacionalne in emotivnost družinskih vezi še kako razlikujeta.

Samozavestni, a zasanjani, uporniško jamesdeanovski Leonardo di Caprio in hudo nedolžna, čista dekliška Claire Danes sta svoje delo izvrstno opravila. Zaljubljenca, ki jima sreča ni usojena zaradi pripadnosti sovražnim taboroma, sta močan kontrast sicer stripovski scenografiji, gverilski montaži in kaotičnim pouličnim spopadom. Torej sta dvakratno utopična. Ej, če se že gremo rimejke, obdelave, zakaj pa ne bi potem drama o Romeo in Juliji enkrat za razliko imela happy end?

TOMAŽ BRATOŽ

kmetijski stroji

KOSILNICO BCS, rotacijsko, traktorja Štore 404 in Fiat 300, balirko, pajka in tračne grablje prodam. ☎ (068)81-229 ali 81-797. 5458
PREDSETEVNIK Ran, 5 m cevi, za puhalnik, fi 38, in 100 bal slame prodam. ☎ (068)76-178. 5465
BALIRKO WELGWR za štirioglate bale in silažni kombajn Mengel, oboje starejše, prodam ali menjam za avto, traktor ali motorno kosilnico. Prodajam tudi Mercedes 200 B, letnik 1981, ali menjam za dostavno vozilo. ☎ (0601)86-205. 5487
PRIKOLICO za Gorenje Muto prodam ali menjam za kosilnico. ☎ (068)81-893, popoldan. 5490
ŽETVENI KOMBajn Class Europa s silosom in hidravličnim upravljačem, delovna širina kose 2.10 m, prodam. ☎ (068)89-143. 5503

TRAKTOR GILDNER — 12 KM skoko prodam. ☎ (068)81-714.
TOMO VINKOVIČ, 18 KM, plug in frezo ugodno prodam. ☎ (068)85-881.
PAJKA, 4 m, prodam. ☎ (068)42-366.
KOSILNICO BCS za 1200 DEM, nakladalno prikolico za seno za 1800 DEM, obračalno pajka za 600 DEM, navadne in obračalne pluge, dvobrazdne in tribrzdne, nizkotlačno balirko Welger za 1400 DEM, kombajn za žito z adapterjem za koruzo, tip Novi Holand, za 900 DEM prodam. ☎ (0608)51-094. 5527
SAMONAKLADALCO SIP, 19 m3, ter 20 plemenskih ovc prodam. ☎ (068)49-687. 5537
NAKLADALCO, 20 m3, obračalnik, rotacijsko koso in silokombajn Mengel prodam. ☎ (0609)626-177. 5541
KOMBajn CLASS, 2.70 m, s triradnim adapterjem za koruzo prodam. ☎ (068)69-245. 5546
DOBRO OHRANJENO mlatnilnico s popolnim čiščenjem prodam. ☎ (068)89-050. 5552

ODPRTO

DOLENJSKA BANKA

Banka, kjer ne boste ostali pred zaprtimi vrati!

Handwritten notes on the notebook:

- 5. IZRAČUN
- Vsake mesečne plačnine 100 DEM.
- Do penzij imam še 10 let (120 mesecev!)
- Polag penzije dobivam s takimi RENTNIM VPRČEVANJEM:
- a) 5 let po 273 DEM na mesec
- b) 10 let po 148 DEM na mesec
- O.K.

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustja
UREDNIŠTVO: Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dornič, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Lizar, Milan Markelj (urednik Priloge), Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar.

IZHAJA ob četrtih. Cena posamezne številke 190 tolarjev; naročnina za 1. polletje 4.940 tolarjev, za upokojence 4.446 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno 19.760 tolarjev; za tujino letno 100 DEM oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.

OGLASI: 1 cm v stolpcu za ekonomske oglase 2.700 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 5.400 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 3.200 tolarjev. Za nenaročnike mali oglaš do deset besed 1.700 tolarjev (po telefonu 2.200 tolarjev), vsaka nadaljnja beseda 170 tolarjev; za pravne osebe je mali oglaš 2.700 tolarjev za 1 cm v stolpcu.

ŽIRO RAČUN pri Agenciji za plačilni promet: 52100-603-30624. Devizni račun: 52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).

NASLOV: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212. Telefoni: uredništvo in računovodstvo (068)323-606, 324-200; ekonomska propaganda in naročniška služba 323-610; mali oglasi in osmrtnice 324-006. Telefaks: (068)322-898.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet: http://www.dol-list.si

Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifarne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniška priprava časopisnega stavka: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: DELO-TČR, d.d., Ljubljana.

TRAKTOR ŠTORE 402 Super, letnik 1983, obračalnik Sip 220, molzni stroj Virovitica, prikolico in ličalnik prodam. ☎ (0608)84-370. 5594
GRABLJE za kosilnico ter voz z vso opremo prodam. ☎ (068)84-370. 5594
TRAKTOR UNIVERZAL 445, letnik 1978, kosilnico BCS, rotacijsko koso ter obračalnik Sip Šempeter prodam. ☎ (068)30-475. 5608
BALIRKO FAHR, tip 510, za okrogle bale, velikosti bal 120 x 150, prodam. ☎ (068)25-546. 5615
PUHALNIK TAJFUN, trosilec umetnega gnoja, 10 m3 bukovih in gabrovih drv ter neregistriran kamion Mercedes 338 (kipar), v voznem stanju, prodam. ☎ (068)83-152. 5627
ZETOR 6911, 700 delovnih ur, prodam. Dane Lozar, Rožanec 12 a, Črnomelj. 5631

ROTACIJSKO KOSILNICO 165 ter zgrabljajnik za seno, 3 m, ugodno prodam. ☎ (068)325-012. 5642
KOSILNICO FIGARO, 130 cm, z vozičkom, staro 15 let, prodam. ☎ (0608)32-040, zvečer. 5657

kupim

UGODNO ODKUPIM delnice Krke, serije B, in vseh skladov privatizacijskih družb (100 SIT za delnico). Gotovina takoj, pridem tudi na dom! ☎ (0609)639-664 ali (061)16-86-055. 5233

RABLJENO SAMONAKLADALCO, 17 m3 ali 19 m3, kupim. ☎ (068)52-764.

CERTIFIKATNE DELNICE Krke, Petrola, Pivovarne Laško, Uniona, Gorenja, Colorja in ostale odkupimo za go-

tovino in pridemo na dom. ☎ (041)669-221. 5528

PO NAJUGODNEJŠIH CENAH odkupujemo delnice Krke, Petrola, Save, Uniona, Colorja itd. ter nekaterih pooblaščenih investicijskih skladov. Nudimo gotovino in pridemo na dom. ☎ (068)324-297. 5565

TELE - BIKCA, starega do 10 dni, kupim. ☎ (068)42-991. 5629

1 TEDEN starega telička kupim. ☎ (068)68-647. 5635

TELIČKA - BIKCA, starega 3 do 6 tednov, kupim. ☎ (068)20-404. 5673

bela tehnika

TIKA trgovina, Trebnje, ☎ (068)44-940 ali 44-987, obvešča cenjene stranke iz Dolenjske, da smo znižali cene gospodinskih aparatov Gorenje za cca 20 %. Na razpolago so pralni stroji, razni hladilniki in ostalo. Količine so omejene! Se priporočamo! 5566
HLADILNO OMARO 210l, novejši model, prodam. ☎ (068)321-695

elektronika

PC 386 z VGA monitorjem, 2 disketnika, mini tower, windows 311, excel, igre, prodam za 300 DEM. ☎ (068)42-716. 5511

motorna vozila

JUGO KORAL, letnik 1989, prodam. ☎ (068)26-669.

GOLF JX D, letnik 1987, registriran do 3/98, rdeč, ohranjen, prodam za 6500 DEM. ☎ (068)68-003, zvečer. 5456

JUGO KORAL, letnik 1989, odlično ohranjen, registriran do 2/98, prodam. ☎ (0608)33-339. 5457

Z 128, letnik 10/82, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (068)65-271. 5460

KOMBI IMV, dobro ohranjen, za 1200 DEM, in 4-tonsko harmoniko, diatonično, prodam. ☎ (0608)89-040. 5466

JUGO KORAL 45, rumen, letnik 1991, dobro ohranjen, 54.000 km, registriran za celo leto, prodam. ☎ (0608)70-179. 5468

FORD ESCORT 1.4, srebrn, letnik 1988, registriran do 5/98, ugodno prodam. ☎ (068)24-725. 5471

R 4 GTL, letnik 1986, prevoženih 129.000 km, registriran do 12/97, prodam. ☎ (0608)87-412. 5479

R 4 GTL, športno predelan, ugodno prodam. ☎ 0609/628-385

R 5 CAMPUS, letnik 1991, reg. do 5/98, prevoženih 70.000 km, prodam. ☎ (068)75-334.

SEAT TOLEDO 1.6 i, star 3 leta, in vespo 50/125 ugodno prodam. ☎ (068)44-313. 5488

GOLF CL D, letnik 1990/91, registriran do 3/98, realnih 85.000 km, 5 prestav, lepo ohranjen, vreden ogleda, prodam. ☎ (068)42-465. 5499

R 5 CAMPUS, letnik 9/91, 63.000 km, prvi lastnik, vzdrževan, prodam. ☎ (068)21-278. 5502

126 P, 47.000 km, letnik 1988, in razžagana drva prodam. ☎ (068)83-690. 5509

126 P, dobro ohranjen, prodam. Andreja Legiša, Drska 11 a, ☎ (068)326-097. 5513

Z 128, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ (068)30-141. 5516

OPEL KADETT 1.3 S, letnik 1987, rdeč, registriran do 5/98, prodam. ☎ (068)41-010. 5517

Z 101, letnik 1986, ugodno prodam. ☎ (068)73-443. 5519

MICRO NISSAN 1300 16 V, letnik 1993, prodam za 10.700 DEM. ☎ (068)342-355. 5521

R 4 GTL, letnik 1990, registriran do 9/97, prodam za 3000 DEM. ☎ (068)42-115. 5525

CITROEN AX 1.1 TRE, letnik 1991, prodam. ☎ (068)321-230. 5533

SUZUKI SWIFT sedan 1.3 GL, letnik 1995, 10.000 km, garažiran, lepo ohranjen, prva lastnica, prodam. ☎ (068)83-400. 5536

LADO SAMARO, letnik 1993, dobro ohranjen, prevoženih 23.000 km, servisna knjižica, in traktorske grablje prodam. ☎ (068)68-035. 5538

PASSAT 1.6 TD, letnik 1990/91, 77.500 km, srebrne barve, veliko dodatne opreme, prodam. ☎ (068)21-367. 5543

DAIHATSU, letnik 1990, 66.000 km, ugodno prodam. ☎ (068)27-872. 5545

BX 1.6 TRS, letnik 1989, srebrn, električna stekla, radio, CZ, prodam za 6200 DEM. ☎ (068)76-583 ali 76-026. 5547

R 4 GTL, letnik 1990, registriran do 2/98, lepo ohranjen, rdeč, prodam. ☎ (068)25-635. 5548

FORD PROBE 2.2 GT, kovinsko srebrne barve, letnik 1992, prodam ali menjam. Jože Brulc, Zajčji vrh n.h., Novo mesto. 5549

Z 101 skala 55, letnik 1989, registrirano do 1.3.1998, prodam. ☎ (068)87-490. 5550

JUGO 55, letnik 1990, registriran do 5/98, 57.000 km, prodam za 3400 DEM. ☎ (068)42-644. 5551

OPEL VECTRA 1.6 i, letnik 1991, ABS, servo, sončna streha, CZ, prodam. ☎ (068)78-272. 5553

Z 101, letnik 1988, registriran do 4/98, prodam. ☎ (068)324-576. 5554

TAM T 80, letnik 1994, v zelo dobrem stanju, in 12 sodov koruzne silaže prodam. ☎ (068)49-564. 5557

OPEL KADETT solza, letnik 1988, zelo lepo ohranjen, 5V, registriran do 6/88, prodam. ☎ (068)52-585. 5559

JUGO 45, dobro ohranjen, prevoženih 57.000 km, garažiran, prvi lastnik, in motokultivator, 8 KM, prodam. ☎ (068)321-818. 5561

R 4, letnik 1992, rdeč, 54.000 km, lepo ohranjen, registriran za eno leto, prodam. ☎ (068)89-248. 5562

126 P BIS, letnik 1990, lepo ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)325-956, po 15. uri. 5568

R 5 FIVE, letnik 1995, registriran do 5/98, prvi lastnik, servisna knjiga, 3V, zelen, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)322-355. 5569

JUGO 55, letnik 1991, od prvega lastnika, prodam. ☎ (068)78-202. 5571

JUGO 45 A, letnik 1987, siv, dobro ohranjen, prodam za 90.000 SIT. ☎ (068)24-271. 5578

R 5 CAMPUS, 5V, letnik 1991, rdeč, prvi lastnik, 58.000 km, odlično ohranjen, nove gume, prodam. ☎ (068)42-395. 5582

JUGO 55, letnik 1991, 75.000 km, registriran do 5/98, prodam. ☎ (068)26-507 ali 323-500. 5583

R 4 GTL, letnik 1989, nove gume, registriran do 18.6.1998, odlično vzdrževan, ugodno prodam. ☎ (068)41-092. 5585

GOLF 1.6 D, letnik 1988, rdeč, 5V, registriran do 12/97, prodam. ☎ (068)75-013. 5586

OPEL KADETT 1.4 S, letnik 1991, prvi lastnik, 97.000 km, prodam. ☎ (068)59-265, popoldan. 5588

FORD ESCORT 1.3 CLX, letnik 1993, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)22-629. 5589

FIAT UNO 60 S, letnik 1988, kovinsko siv, lita platišča, ohranjen, ugodno prodam za 4500 DEM. ☎ (068)65-608. 5599

AUDI 90, letnik 1989, kovinsko siv, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)53-479. 5600

JUGO 45, letnik 1988, registriran do 10/97, prodam za 1350 DEM. ☎ (068)323-846. 5601

R 4 GTL, letnik 1989, dobro ohranjen, registriran do novembra, ugodno prodam. ☎ (068)20-584. 5604

HYUNDAI GLS 1.5, letnik 1991, registriran do 3/98, 69.000 km, prvi lastnik, garažiran, prodam. ☎ (068)25-874. 5605

R EXPRES, letnik 1993, temna stekla, dodatna oprema, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ (068)323-165, popoldan. 5612

CTX 80, letnik 1990, zelo dobro ohranjen, menjam za drug motor ali prodam. ☎ (068)65-654, po 15. uri, Matej. 5613

JUGO KORAL 45 T, 88, reg. do 8/97, prodam. ☎ (068)85-618. 5616

R 5 CAMPUS, 5V, letnik 12/89, kovinsko zelen, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)41-156. 5618

JUGO 45, letnik 1989, registriran do 11/97, rdeč, ohranjen, prodam. ☎ (068)42-526. 5619

FIAT 126 PGL, letnik 1993, prva registracija 9/94, 13.800 km, prodam. ☎ (068)79-514. 5623

OPEL ASTRO 1.6 i, letnik 1992, dodatna oprema, prodam. ☎ (068)59-035 ali 321-610. 5624

VW VENTO TD, letnik 11/92, prodam. ☎ (068)75-521. 5625

BMW 325, letnik 1988, kovinsko moder, registriran do 11/97, veliko dodatne opreme, prodam za 12.200 DEM. ☎ (068)84-546. 5628

R 9 GTD, letnik 1989, registriran do 25.3.1998, bel, lepo ohranjen, drugi lastnik, ugodno prodam. ☎ (068)42-707. 5633

Z 128, belo, letnik 1986, prodam. Janez Conta, Tolsti Vrh 1, Šentjernej. 5636

Z 128, letnik 1989, prodam. ☎ (068)78-277. 5639

GOLF JX D, lepo ohranjen, letnik 1989, registriran za celo leto, ugodno prodam. ☎ (068)44-776, zvečer. 5639

TOMOS APN 6 S, letnik 1994, kupljen 6/95, kovinsko moder, kot nov, prodam. ☎ (068)52-654. 5645

KARAMBOLIRAN JUGO 45 E, letnik 1987, odličen motor, prodam. Ogleđ možen po 18. uri na naslovu: Bogdan Zidar, Kostanjevica 8, Dole pri Litiji. 5652

FIAT TIPO 1.4 SX, letnik 1993, prvi lastnik, prodam. ☎ (068)83-249. 5652

GOLF JX D, letnik 1986, bel, prodam. ☎ (068)42-623. 5659

GOLF JX D, letnik 1989, registriran do 12/97, 95.000 km, bel, lepo ohranjen, prodam. Pavle Smolič, Dobrava 22, Dobrnič. 5662

JUGO KORAL 45, letnik 1990, registriran do 5/98, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)84-313. 5663

UNO 45 S, letnik 1985, registriran do 10/97, za 2900 DEM in fiat 126 P, letnik 1987, registriran do 6/98, za 1000 DEM prodam. ☎ (068)59-199 ali 60-423. 5668

obvestila

ŽALUZIJE, rolete, lamelne zavese in markize izdelujemo in montiramo po ugodnih cenah. Možnost plačila na čeki! ☎ (068)44-662 ali (0609)64-937. 3271

PO NAROČILU BALIRAM suho seno in slamo v kvadratne bale. ☎ (068)75-173. 5500

preklici

OBVEŠČAM VSE cenjene stranke, da zaradi ukinitve prodajnega mesta z 31.8.1997 preneham s storitveno dejavnostjo prodaje časopisov in trgovskega blaga. Angela Gačnik, s.p., Glavna cesta 52, Mirna. 5464

pohištvo

PRODAJAMO in kupujemo rabljeno stanovanjsko opremo. ☎ (068)325-523 ali (061)133-94-54. 5535

SESTAVLJIVE OMARE, klubsko mizico, jedilno mizo in 4 stole ugodno prodam. ☎ (068)24-449 ali (0609)652-368. 5610

posest

POČITNIŠKO HIŠO, elektrika, nekaj vinograda, skupno 14 a zemlje, na Stojanskem Vrh 16a, Cerklje ob Krki, prodam. ☎ (061)557-561. 5461

15 HA zemlje, hišo, gospodarsko poslopje, na Smuki v bližini Kočevja, prodam. Primerno za ovčerejo, konjerejo ali divjak. ☎ (061)852-467. 5472

STANOVANJSKO HIŠO v Krmelju prodamo. ☎ (0608)84-057, dopoldan, 84-018, popoldan. 5475

NAD BOŠTANJEM, Jablanica, prodam gotovo hišo, 11 x 10 m, c CK, lahko kot vikend ali drugo, s 600 m2 obdelovalne zemlje. ☎ (0608)82-850. 5478

NA MALKOVCU ob cesti prodam 10 a vinograda z zidanico. ☎ (0608)80-507. 5512

STARO HIŠO, opremljeno, primerno za vikend, 34 a zemlje, vinograd, vse ob hiši v Beli krajini, prodam. Anica Drenovec, Podzemelj 20, Gradac. 5544

HIŠO v Novem mestu, vrstno, 200 m2, parcela 500 m2, prodam. ☎ (068)20-447. 5622

ZAIZIDLJIVO PARCELO ali starejšo hišo, najmanj 10 a, v okolici Novega mesta kupim za gotovino. ☎ (068)325-194. 5626

STARO HIŠO med Novim mestom in Kostanjevico, do 20.000 DEM, kupim. Šifra: »POMLAD«. 5643

VSELJIVO HIŠO v Novem mestu ali okolici (do 15 km) kupim, do 130.000 DEM. ☎ (068)25-596. 5646

LEPO PARCELO za postavitev brnarice, slamoreznic in staro mlatilnico prodam. ☎ (068)48-564, v nedeljo. 5655

MANJŠO ZIDANICO z vinogradom v Gradišču pri Trebnjem prodam. ☎ (068)44-492, zvečer. 5656

NOVO MESTO (Tomažja vas), 5 km od Šmarjeških Toplic, prodamo posest, 2,3 ha, s hišo in gospodarskim poslopjem. Možnost prodaje po delih, cca 70.000 DEM. Informacije: K3 Kern, d.o.o., Kranj, ☎ (064)221-353. 5670

DRAGA PRI LOŠKEM POTOKU na Notranjskem, prodamo posest, 3 ha, s hišo in gospodarskim poslopjem. Cena: 75.000 DEM. Informacije: K3 Kern, d.o.o., Kranj, ☎ (064)221-353. 5671

MIRNA NA DOLENJSKEM, prodamo posest, 3,5 ha, s hišo in gospodarskim poslopjem. Posest je vzdrževana, cena 55.000 DEM. Informacije: K3 Kern, d.o.o., Kranj, ☎ (064)221 353. 5672

prodam

VINO ŠMARNICE prodam. ☎ (068)65-009. 5455

ŠIVALNI STROJ, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)65-420. 5459

I M3 smrekovih plohov, suhih, prodam. ☎ (068)89-529. 5462

NOV STROJ za izdelavo kvalitetnih, lepih tlakovcev (deteljica, malo ali večje satje), zmogljivost 12 m2/h, prodam. ☎ (064)401-487. 5463

VILIČAR s polnilcem VE 1000, 1000 kg, in registrirano tehnično Libela z japonsko avtomatiko, 2000 kg, prodamo. Unitehna, ☎ (068)44-218. 5467

OTROŠKO POSTELJICO, belo, z vzmetnico, 120 x 60 cm, hauck kombiniran otroški voziček in otroški sedež ugodno prodam. ☎ (068)45-768, zvečer. 5469

KORUZO v zrnju in vino šmarnice prodam. ☎ (068)21-315, zjutraj ali zvečer. 5473

10 M kalanih garbrovih drv prodam. ☎ (068)52-987. 5474

KOŠNJO SENA prodam. Florjan Lužar, Vihre 6, Mirna Peč. 5481

KOŠNJO na vrtu oddam, prodam pa videokamero za nadzor in pisalni stroj. ☎ (0608)87-091. 5482

4 NOVE GUME Good Year 135/13 ugodno prodam. ☎ (068)52-417. 5486

TRIFAZNI CIRKULAR, 55 KM, in avtomobilsko prikolico prodam. ☎ (068) 45-371. 5492

100 L belega vina (cepljeno) in 250 l vinskega kisa prodam. ☎ (068)73-613. 5496

CVIČEK prodam. ☎ (068)75-472. 5498

ZAMRZOVALNO SKRINJO, električni štedilnik, trifazni cirkular in prešo za grozdje prodam. ☎ (068)83-650. 5498

KALANA bukova drva, z dostavo na dom, prodam. ☎ (068)322-754. 5504

VINSKI SOD, nov, 200 l, ugodno prodam. ☎ (068)75-347. 5506

AVTOPLAŠČE, 14 do 16 col, ročni voziček in štedilnik na drva prodam. ☎ (0608)64-461. 5508

KORUZO v storžih in zrnju ter Z 101, letnik 1988, prodam. ☎ (068)60-716, zvečer. 5518

BEBI TORBO, hojico, stajico in kengurjčka ugodno prodam. ☎ (068)341-739, popoldan. 5530

SATELITSKO ANTENO prodam za 250 DEM. Gorenc, Kandijska 49, Novo mesto, ☎ (068)24-630. 5532

VINO CVIČEK zelo ugodno prodam. ☎ (068)71-712. 5539

DVOVALNO BRUSILKO (cilindrica), širine 130 cm, prodam za 3500 DEM. ☎ (061)739-221. 5542

OPAZ, 690 SIT in ladijski pod, 1.150 z dostavo, smrekov, suh, l. klase, prodam. ☎ (063)451-082, Andrej. 5560

BOJLER, 10 l, enoročno pipo Armal, peč Kuppersbusch, širine 45 cm, in infra peč prodam. ☎ (068)341-528. 5567

SMREKOV ladijski pod (obloga), l., II. in III. klase, zaključne letve, balkonske ograje ugodno prodam. Družinska vas, ☎ (068)73-587. 5570

ETAŽNO centralno peč Emocentral 23, kurjeno 3 sezone, ugodno prodam. ☎ (068)22-817. 5575

DOBRO VINO prodam. ☎ (0608)84-327, popoldan. 5581

VINO, rdeče, dobitnik diplome, prodam. ☎ (0608)33-815. 5584

KVALITETNO belo in rdeče vino prodam. ☎ (0609)637-277. 5592

NOV bojler TAM 202 TVT, 200 l, električni grelec, centralni grelec, grelec sončnih kolektorjev, in zakonsko posteljo Novoles, belo, brez jogija, ugodno prodam. ☎ (068)326-030, od 8. do 17. ure ali 20-481, po 20. uri. 5597

DIATONIČNI HARMONIKI Melodija, 3-vrstno in 4-vrstno, malo rabljeni, ugodno prodam. ☎ (0608)70-170. 5603

KORUZO v zrnju prodam. ☎ (068)42-492, zvečer. 5609

KVALITETNO VINO, belo in rdeče, ter žganje sadjavec prodam. ☎ (068)73-119. 5614

KVALITETEN CEVIČEK in belo vino ugodno prodam. ☎ (068)42-658. 5620

BELO in črno vino v Beli krajini ugodno prodam. ☎ (068)25-029. 5630

VINO in domače žganje prodam. ☎ (068)73-282. 5638

SMREKOV LES za ostrežje in uporaben v gradbeništvu prodam. ☎ (068)89-513. 5640

DIATONIČNO HARMONIKO Melodija, staro 3 leta, ter otroški voziček ugodno prodam. ☎ (068)26-622. 5644

OTROŠKI VOZIČEK Dino, rabljen 6 mesecev, prodam po polovici ceni. ☎ (068)20-389, dopoldan. 5647

LESNO pnevmatsko vzdolžno strožnico in harmoniko Weltmeister, 80-basno, malo rabljeno, ugodno prodam. ☎ (061)855-213. 5648

SINGER OWERLOCK, 3-nitni, prodam za 600 DEM. ☎ (068)44-553, po 17. uri. 5651

ŠIVALNI STROJ Elna 1600 ugodno prodam. Ana Gašparac, Rožna 2, Mirna Peč. 5653

VINO, belokranjsko belo, nagrajeno na Vinski vigradi, prodam. ☎ (068)59-694. 5665

VINO, belokranjsko belo iz odličnih sort, slivovko, sadjavec in tropinovec prodam. ☎ (068)52-400. 5666

DIATONIČNO HARMONIKO Resnik, cis, fis, has, staro 5 let, dobro ohranjeno, ugodno prodam. (068)60-425. 5669

živali

SPREJEMAMO NAROČILA za vse vrste piščancev, enodnevnih in večjih. Valilnica Senovo, Mio Gunjilac, ☎ (068)71-375. 3705

MLADE NESNICE, jarkice, hisex, rjave, tik pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Jože Zupančič, Otovec, Črnomelj, ☎ (068)52-806, Gostišče Krule, Mostec, Dobova, ☎ (0608)67-587, Vera Čož, Slepšček 22, Mokronog, ☎ (068)49-711. 4753

PURANE, stare 7 tednov, bomo prodajali 5.6. na sejmišču Mokronog, 7.6. na sejmišču pri Bregah in 14.6. na sejmišču Šentjernej. Cena 1.100 SIT/kom. Naročila sprejemamo na ☎ (067)88-058 ali (067)88-114. 5248

BIKCA SIVCA, starega 14 dni, teličko, staro 4 mesece, ter žganje iz tropin prodam. ☎ (068)65-135. 5454

BIKCA SIMENTALCA, težkega 400 kg, prodam. ☎ (068)85-819. 5470

DVA OVNIČKA solčavske pasme, zelo lepa, primerna za plemo, prodamo. ☎ (068)52-911, zvečer. 5476

MLADO KRAVO sivko po izbiri prodam. Kandijska 68, Žabja vas. 5477

KRAVO z drugim teletom, starim 4 tedne, in brejo telico prodam. ☎ (068)76-165. 5483

2 JAGENJČKA in svinjo, težko 100 kg, prodam. ☎ (068)76-248. 5489

BIKCA šarole, starega 10 dni, prodam. ☎ (068)78-425. 5501

MLADIČE, mešančke koker španjela, črne, prodam. ☎ (0608)64-440. 5507

KRAVO po prvem telu, sivko, za rejo ali zakol, prodam. ☎ (068)51-820. 5510

PLEMENSKE JAGNJICE in ovne prodam. ☎ (061)800-587. 5520

PAR BIKCEV, 120 do 140 kg, prodam. ☎ (068)40-164. 5522

KRAVO SIVKO, brejo v devetem mesecu, prodam. ☎ (0608)84-138. 5523

MLADO KRAVO sivko po izbiri prodam. Kandijska 68 (Žabja vas), Novo mesto. 5524

PUJSKE, stare 10 tednov, težke cca 30 kg, prodam. ☎ (068)73-317. 5529

MLADO KRAVO simentalko s prvim teletoma ali brez njega prodam. ☎ (068)49-592 ali 49-673. 5535

ČRNO-BELEGA BIKCA, starega 1 teden, prodam. ☎ (068)45-421. 5555

2 BIKCA frizjca, stara 10 dni, prodam. ☎ (068)83-445. 5558

PRAŠICE, težke 50 do 70 kg, prodam. ☎ (068)25-315. 5563

BIKCA SIVCA, starega 1 teden, prodam. ☎ (068)20-548. 5564

ROTTWEILERJE, mladiče, stare 9 tednov, z rodovnikom, prodam. ☎ (068)42-903. 5574

BIKCA SIMENTALCA, starega 10 tednov, prodam. ☎ (068)40-277. 5576

5- MESEČNE KUNCE, samce in samice, za rejo, srednje velikosti, prodam po 3000 SIT/kom. ☎ (068)25-011. 5577

KRAVO SIVKO s teletom prodam. ☎ (068)84-306. 5590

razno

ASFALTIRANJE, tlakovanje, strojni izkop, izvajanje vseh zemeljskih del, opravljanje kiper prevozov gradbenega materiala. Stampedo, d.o.o., ☎ (061)374-307 ali (0609)614-301. 4554

CERTIFIKATI! Najboljša možnost za vižojžev certifikata ali ostanka! ☎ (062)836-904, od 8. do 18. ure. 4847

SPREJEMAMO REZERVACIJE za letovanje v opremljenih prikolicah na Kolpi, Adlešiči, in na morju, Selce. ☎ (068)57-800. 5453

ČE ŽELITE POMOČ pri pospravljanju ali vrtnarjenju, pokličite na ☎ (068)321-902 ali 341-841. 5484

UNIVERZAL - svetovanje, posredništvo in popravila šivalnih strojev. Silvo Mišjak, Ob Težki vodi 58, Novo mesto, ☎ (068)27-682. 5495

V ČRNOMLJU oddam v najem poslovni prostor v pritličju enonadstropne stanovanjske hiše, 60 m2. Možna tudi prodaja celega objekta. ☎ (0609)632-487. 5514

INŠTRUKCIJE za nemški in angleški jezik nudim. ☎ (068)85-682. 5540

KOŠNJO travnika oddam v najem. ☎ (068)89-376, Rozalija Udovč, Črmošnjice 36, Stopiče. 5556

OPAZNE PLOŠČE in kovinske podpore zelo ugodno posodim. ☎ (068)342-506. 5580

POSLOVNE PROSTORE, 37 m2, 32 m2 in 21 m2, v Novem mestu, Kandijska 28 in Resslera 1 a, oddamo. ☎ (068)321-366, dopoldan. 5587

MLAJŠO UPOKOJENKO za družbo starejši gospe v Novem mestu iščemo. Nudimo stanovanje, hrano in nagrado. ☎ (061)342-043. 5616

MATEMATIKO in fiziko inštruiram. ☎ (068)28-965. 5637

MATEMATIKO in fiziko za osnovno in srednjo šolo inštruiram. ☎ (0608)33-714. 5661

LETOVANJE na Slovenski obali v kampu Izola - še nekaj prostih mest. Rezervacije na ☎28-549, po 18. uri. 5661

službo dobi

POZOR! Delo na vašem domu! Zaslужite lahko 15.000 do 25.000 SIT na teden. Izkušnje niso potrebne. ☎ (063)763-348. 5258

NA MEHANIZIRANI KMETIJI zaposlim zakoniki par. ☎ (061)872-080. 5531

ZA AKVIZITERSKO PRODAJO nagrobnih sveč redno zaposlimo komunikativne moške ali ženske z lastnim prevozom. ☎ (0609)622-668. 5494

NATAKARJA (-ICO), natakarka pripravnika (-ico) in čistilko zaposlimo. ☎ (068)50-125. 5505

ZASTOPNIKE za terensko prodajo iščemo. Visoka provizija, takojšnje plačilo, dobro prodajanje zdravilnih artiklov. ☎ (068)89-596. 5531

MIZARSTVO JURKOVIČ, s.p., Strazha, takoj zaposli delavca ali delavko na mizarških strojih. ☎ (068)84-422. 5534

GOSTILNA BUDAČKI iz Metlike za posli natakarka (-ico). ☎ (068)60-538. 5572

AMBICIOZNO, po možnosti komunikativno frizerko za samostojno delo iščem. ☎(068)41-222. 5573

V MIZARSTVU zaposlimo več delavcev. Možnost redne in stale zaposlitve ali honorarnega dela. Mizarstvo Miklič, Šranga 43, Mirna Peč. 5598

PISARNIŠKO DELO, 300 SIT/h in stimulacija, v centru Novega mesta. ☎(068)324-076 ali 321-923, v petek in ponedeljek od 9. do 13. ure. 5606

službo išče

VOZNIK B- in C- kategorije išče službo. Končan vojaški rok! ☎ (068)24-320. 5654

ZAPOSLOITEV kot trgovka v okolici Trebnjega, Velikega Gabra ali Žužemberka iščem. ☎ (068)45-627. 5654

stanovanja

DVOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu, 67 m2, prodam. ☎ (068)27-481, po 21. uri. 5480

DVOSOBNO STANOVANJE prodam. ☎ (068)61-846. 5660

ENOSOBNO STANOVANJE v Jugoslaviji (Zemun) zamenjam za enosobno ali dvosobno v Sloveniji, na Dolenjskem. ☎ (0608)41-211. 5664

živali

SPREJEMAMO NAROČILA za vse vrste piščancev, enodnevnih in večjih. Valilnica Senovo, Mio Gunjilac, ☎ (068)71-375. 3705

MLADE NESNICE, jarkice, hisex, rjave, tik pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Jože Zupančič, Otovec, Črnomelj, ☎ (068)52-806, Gostišče Krule, Mostec, Dobova, ☎ (0608)67-587, Vera Čož, Slepšček 22, Mokronog, ☎ (068)49-711. 4753

PURANE, stare 7 tednov, bomo prodajali 5.6. na sejmišču Mokronog, 7.6. na sejmišču pri Bregah in 14.6. na sejmišču Šentjernej. Cena 1.100 SIT/kom. Naročila sprejemamo na ☎ (067)88-058 ali (067)88-114. 5248

BIKCA SIVCA, starega 14 dni, teličko, staro 4 mesece, ter žganje iz tropin prodam. ☎ (068)65-135. 5454

BIKCA SIMENTALCA, težkega 400 kg, prodam. ☎ (068)85-819. 5470

DVA OVNIČKA solčavske pasme, zelo lepa, primerna za plemo, prodamo. ☎ (068)52-911, zvečer. 5476

MLADO KRAVO sivko po izbiri prodam. Kandijska 68, Žabja vas. 5477

KRAVO z drugim teletom, starim 4 tedne, in brejo telico prodam. ☎ (068)76-165. 5483

2 JAGENJČKA in svinjo, težko 100 kg, prodam. ☎ (068)76-248. 5489

BIKCA šarole, starega 10 dni, prodam. ☎ (068)78-425. 5501

MLADIČE, mešančke koker španjela, črne, prodam. ☎ (0608)64-440. 5507

KRAVO po prvem telu, sivko, za rejo ali zakol, prodam. ☎ (068)51-820. 5510

PLEMENSKE JAGNJICE in ovne prodam. ☎ (061)800-587. 5520

PAR BIKCEV, 120 do 140 kg, prodam. ☎ (068)40-164. 5522

KRAVO SIVKO, brejo v devetem mesecu, prodam. ☎ (0608)84-138. 5523

MLADO KRAVO sivko po izbiri prodam. Kandijska 68 (Žabja vas), Novo mesto. 5524

PUJSKE, stare 10 tednov, težke cca 30 kg, prodam. ☎ (068)73-317. 5529

MLADO KRAVO simentalko s prvim teletoma ali brez njega prodam. ☎ (068)49-592 ali 49-673. 5535

ČRNO-BELEGA BIKCA, starega 1 teden, prodam. ☎ (068)45-421. 5555

2 BIKCA frizjca, stara 10 dni, prodam. ☎ (068)83-445. 5558

PRAŠICE, težke 50 do 70 kg, prodam. ☎ (068)25-315. 5563

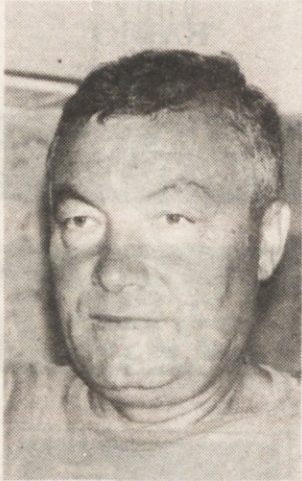
BIKCA SIVCA, starega 1 teden, prodam. ☎ (068)20-548. 5564

ROTTWEILERJE, mladiče, stare 9 tednov, z rodovnikom, prodam. ☎ (068)42-903. 5574

BIKCA SIMENTALCA, starega 10 tednov, prodam. ☎ (068)40-277. 5576

5- MESEČNE KUN

Janez Mavsar

pripoveduje Mavsar. Ko spozna, da prihaja "njegov čas", se navadno odpelje na oddalek za transfuziologijo krvi v Novo mesto. To počne že leta in tudi sedaj, ko je že upokojen. A ko je še delal kot vilčičarist v črnomaljskem Beltu, je navdušil za krvodajalstvo veliko sodelavcev. Ne zaradi tistega dneva ali dveh, ko jim potem ni bilo potrebno priti na delo, temveč povsem iz humanih nagibov.

Kolikšnemu številu ljudi je s svojo krvjo, ki je je oddal že okrog 370 litrov, rešil življenje, ne bo nikoli mogel izvedeti. Pa vendar je prijeten že občutek, ko ve, da lahko pomaga. Le z enim od številnih srečnežev se je osebno spoznal. Ko je delal v Nemčiji, je zasledil razpis, da nujno potrebujejo kri krvne skupine 0 za Turka, ki se je hudo ponesrečil v prometni nesreči in izgubil veliko krvi. "Javil sem se in takrat sem prvič in zadnjič dal kri kar iz žile v žilo. In celo plačali so mi 600 DEM, čeprav mi ni bilo do denarja. Vesel sem bil, da sem rešil življenje človeku, ki se mi je tudi osebno zahvalil," se spominja. "Pravijo, da je v slovenskem krvodajalstvu kriza in da je krvodajalcev vse manj. Je že tako, da se težave v družbi odražajo tudi na tem področju. Vendar se zavzamam, da ljudje dajo kri prostovoljno in iz prepričanja, da bodo nekemu pomagali, ne pa da bi za to dobili plačilo. Res pa je, da bi bilo morda več krvodajalcev, če bi jim ponudili kakšno ugodnost, kot je dodatno zavarovanje ali priporočilo za zdravišče," pravi Janez, čeprav zase trdi, da bo odhajal na krvodajalske akcije ne glede na to, ali bo od tega imel kakšne koristi.

Nekaj pa Mavsar le pogrša. Prepričan je, da bi se morali krvodajalci, ki zares nesebično opravljajo svoje humano poslanstvo, večkrat srečati. A ne zgolj na krvodajalskih akcijah. Ta želja se mu bo kmalu uresničila, saj bo območna organizacija RK Črnomelj prihodnji teden pripravila družabno srečanje krvodajalcev, ki so dali kri več kot petindvajsetkrat. Janez bo na njem dobil priznanje kot krvodajalec, ki je na območju te organizacije največkrat dal kri.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Nagajivost sovaščanov brez meja - Za reveže ni več ure niti na stolpu - Policisti perejo automobile in budijo sosede - Šentjerneji bi potreboval avtobusno postajo

Prejšnji četrtek nismo imeli sreče, saj zaradi težav s telefonsko zvezo nismo mogli sprejeti klicev vseh bralcev, ki so se želeli pogovoriti z dežurnim novinarjem, a z nekaterimi je le spregovoril.

Franc Novak iz Osrečja nam je povedal žalostno zgodbo o hudobiji sovaščanov. Hrastove hlode, ki jih je zvlekel iz hoste na vaško gmajno, kjer niso bili nikomur napoti, mu je nekdo od sovaščanov zvalil v graben in prekril z dračjem. Nekaj hlodov je lahko zvalil z rokami, pri nekaterih pa si je moral pomagati celo s traktorjem. Franc se je potem mučil celo dopoldne, da je hlode izvelkel iz grabna, in jih kasneje speljal domov. Kdo mu je to storil, da ne ve, se pa mu, kdorkoli je že bil, najlepše zahvaljuje za "prijazno" dejanje.

Igor iz Novega mesta je povedal, da očitno ne velja več tisti rek, da je ura za reveže na stolpu. Vsaj kar se tiče novomeškega rotovža je tako, da z njegovih ur niti reveži ne morejo zvedeti, ali je že poldne in s tem čas za kosilo, če ga sploh imajo. Kar tri ure je videti z Glavnega trga, vse tri stojijo. Pred leti jih je stara oblast obnovila, z novo oblastjo pa so očitno prišli časi, ko ura na rotovškem turnu očitno nikomur ni potrebna ali pa nikogar ne moti, če stoji.

Metličana iz stanovanjskega bloka blizu policijske postaje moti, da ob dela prostih dneh, ko ljudje radi nekoliko dlje pospijo, nekateri uslužbenci te ustanove že zgodaj jutraj prihajajo na dvorišče policijske postaje prat svoje zasebne avtomobile. Naprava za pranje na pritisk dela precejšen hrup. Možakar se sprašuje tudi, če je prav, da nekateri v prostem času takole kar na račun davkoplačevalcev perejo zasebne avtomobile, medtem ko takrat, ko so v službi, druge ljudi nadzirajo in kaznujejo, če ti kršijo pravila in zakone.

Franceta iz Šentjerneja jezi prometna ureditev v središču Šentjerneja, saj avtobusi zaustavljajo povsem na cesti, tako da zaprejo cel vozni pas, prehitovanje stojčega avtobusa pa je precej nevarno početje. Če tega ni znala v prejšnjem času urediti novomeška občina, je po Francetovem mnenju to lep izziv za novo oblast v mladi šentjernejski občini. Če ji bo to uspelo, ji bo marsikdo hvaležen. Trajna rešitev bi bila prava avtobusna postaja, ki bi v primeru slabega vremena čakajočim potnikom med drugim ponudila tudi streho nad glavo.

I. V.

V MIRNI PEČI KMEČKI PRAZNIK S KMEČKIMI IGRAMI

MIRNA PEČ - Govedorejsko društvo Mirna Peč pripravlja v nedeljo, 1. junija, kmečki praznik s kmečkimi igrami pred OŠ Mirna Peč. Ob 14.30 se bodo v sprevedu s konjskimi vpregami predstavile ekipe kmečke mladine iz Trebnjega, Škocjana, Novega mesta, Straže in Mirne Peči. Ob 15. uri se bo pričel program s kmečkimi igrami, ki se bo zaključil z zabavo, za katero bo skrbel ansambel Rubin. Manjkalo pa ne bo niti dobre kapljice in ostalih dobrot.

MADŽARSKI PUNK ROCKERJI V ČRNOMLJU

ČRNO MELI - V Mladinskem kulturnem klubu bodo v soboto, 31. maja, nastopili legendarni madžarski punk rockerji - skupina Aurora. Kot predskupina se bodo predstavili obetavni Kranjčani, zbrani pod imenom The mi. Pričetek koncerta bo ob 22. uri.

VABLJENI NA TABOR V BOVEC

NOVO MESTO - Planinska skupina Krka vabi na tabor v Bovec. Odhod bo z osebnimi avtomobili v ponedeljek, 14. julija, ob 6. uri jutraj izpred tovarne Krka v Ločni. Vrnili pa naj bi se 19. ali 20. julija. Nastanili se bomo v Kaninski vasi ali pa vsak v svojem šotoru v kampu Polovnik. Vsak dan bo okrog 10 ur naporne hoje, povzpeli se bomo na Mangart, Polovnik, Bavški Grintavec ter vrhove nad Loško steno. Stroški bivanja in vodenja za šest dni bodo znesli okrog 12 tisočakov. Hrano pa si bo lahko pripravil vsak sam ali pa se bo hranil v gostiščih. Prijave pri Petru Repovžu na tel.: 321 459 ali 73 671 do 16. junija.

P. R.

PRVI REJ TUDI V KOČEVJU

KOČEVJE - Člani folklorne skupine Prvi rej iz Canberre (Avstralija) bodo od 27. junija do 10. julija obiskali šest slovenskih mest. Poleg v Ljubljajni, Mariboru, Slovenjgradcu, Kopru in Slovenski Bistrici bodo 8., 9., in 10. junija nastopili v Fari pri Kostelu. 15. junija bo Kočevko obiskala 100 izseljencev iz Clevelanda.

DANCALL
Novi danski GSM
Telefon, ki zna tudi slovensko

ZANETIL HIŠO

BOJSNO - V soboto, 24. maja, nekaj pred polnočjo je zagorelo v stanovanjskih hiši lastnika O. A. z Bojsnega v brežiški občini. Goreti je začelo na sredini stanovanjske hiše, kjer je drog električne napeljave, plamen pa se je razširil na celotno podstrešje in streho. Kljub posegu gasilcev je poslopje zgorelo. Kriminalisti so ugotovili, da je zagorelo zaradi kratkega stika na električnem drogu na hiši. Škode je za milijon tolarjev.

AZALEJA VSE BOLJ OGROŽENA - Pontska azaleja, zelo redka grmičasta rastlina z močno dišečimi rumenimi cvetovi v gostih šopih - eno takih rastišč je v gozdu med Brusnicami in Gaberjem - je sredi maja cvetela. Žal pa je rastišče vse bolj ogroženo in ga je vsako leto manj. Kaže, da za to posebnost na pobočju Gorjancev nihče ne skrbi. (Foto: M. Vesel)

Filmski Anton zapustil Kočevsko

Film Boštjana Mašera o Antonu Slapšaku - Romeo kmalu na TV Ljubljana

"Tako temeljito umit pa že dolgo nisem bil," je dejal 75-letni Anton Slapšak med krajšim odmorom med snemanjem filma Anton, ki govori o njem. Tisti prizor z jutranjim umivanjem je namreč moral kar velikokrat ponavljati, najprej za vajo, potem pa še zares. Film govori o moškem iz zgodbe o "kočevskem Romeu in Juliji", ki sta odšla iz doma starejših občanov in se nastanila v gozdu blizu Kočevja. Tam sta skupaj preživela eno zimo, drugo pa le Anton sam, ker je Milena resno zbolela.

Scenarist in režiser filma je Boštjan Mašera, študent drugega letnika Filmske in televizijske režije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. Snemanje filma so podprla tudi nekatera slovenska podjetja, med njimi

Radovedna noja

Pri Frankovih v Hrastju ju imajo že 4 leta

HRASTJE PRI OREHOVICI - Ko je pred štirimi leti Frankova Katja domov na kmetijo pripeljala šestmeseči par nojev, je to bila takrat velika atrakcija. Še posebej za otroke, ki so do tedaj o tem velikem pticu tekaču, ki sicer domuje v Afriki, lahko prebirali le v knjigah ali pa so

NOJA IZ HRASTJA - Domovina nojev je afriška savana, kaže pa, da se enako dobro počutijo tudi pri nas.

si ga ogledali v živalskem vrtu. Noja pa sta še danes zanimiva za ljudi, ki prvič pridejo mimo.

Katja se je za rejo nojev začela zanimati v času študija agronomije. Razmišljala je, da bi bili primerni za dodatno dejavnost na kmetiji, in stopila je v stik s slovenskimi rejci, udeležila pa se je tudi kongresa evropskih rejcev v Bruslju. Potem je kupila samčka in samico in ogradili so vrt, tako da imata noja dovolj prostora za sprehajanje in za potešitev njune radovednosti. "Pri hrani nista zahtevna, saj jesta solato, koruzo, pšenico, enkrat na dan pa jima pripravimo posebno hrano," pove Katja. Ves ta čas sta tudi zdrava.

Seveda so tako nezahtevni le starejši noji, medtem ko je z mladiči težje, zato Katja ne razmišlja o širjenju reje, saj bi za to potrebovala inkubator, valilnike in seveda več prostora. Tako pa proda nojeva jajca, ki jih kupujejo večji rejci. "Lani je imela samica 40 jajc, predlani 28, ki so bila težka skoraj po dva kilograma," pravi Katja. Nojeva samica leže jajca od pomladi do jeseni, plodna pa je 40 let.

J. D.

Labod iz Novega mesta, in štiri politične organizacije.

V daljšem odmoru za kosilo je Anton med drugim dejal, da se na Kočevskem zaradi vlage, sevanja in posebnih ljudi bolj slabo počuti. Na Krasu, kamor bodo odpe-

Anton Slapšak

ljali njega in počitniško prikolico, bo po njegovem bolje. Na Kočevskem na ljudi in živali zelo slabo vplivajo ozonske luknje, meni Anton. Sevanje se pozna po slabem počutju ljudi in rakastih obolenjih - od kožnih do hujših - ki jih je na Kočevskem v primerjavi z ostalo Slovenijo veliko več. Tudi on ima čudne zdravstvene težave.

Anton prvič nastopa v filmu. Snemanja so bila na krajih, kjer je živel in delal zadnji dve leti, to je na treh krajih v gozdovih okoli Kočevja. Najbolj ga je razočaralo,

ko je videl, da je njegov tabor razdejan in uničen. "Le komu je bilo to tako napoti?" se sprašuje Anton. "Strašno je hudo, ko si reven in star, pa se moraš še bati, da te ne okradejo. Tudi vas bi bilo tu strah," je zagotovil Anton in potožil.

"Tu okoli imajo nekateri ovce, zasilna prebivališča zase in zasilne shrambe za orodje. Prišla pa sta dva in ovčerejcu - Bosancu

• **BOŠTJAN MAŠERA** - "Film je bil posnet po planu. Razdejani prvi tabor pri Čvišlerjih je prišel prav, da se vidi razlika na takrat posneti fotografiji med tedanjim in današnjim stanjem. Snemalna ekipa je dobro opravila delo in tudi Anton je bil kar dober igralec. Preko poletja bom film zmontiral in šel z njim na jesenski izpitni rok. Prizadeval si bom, da bo film prikazan tudi na TV na tako imenovanih "Večernih slovenskih filmov" in z ostalimi filmi študentov AGRFT čimprej v slovenski kinoteki. Ob zaključku naj se zahvalim Centru Ljubljana, ki je omogočil preselitev Antona in njegove prikolice k morju; Maksimarketu Ljubljana, ki je predvsem v hrani največ prispeval za Antona in tudi še bo, Zavodu za odprto družbo in vsem ostalim, ki so pomagali, da je prišlo do uresničitve filma o Antonu."

ukradla motorno žago. Pri tem ju je lastnik zalotil in ju pretepel. Potem je bil kaznovan. Je že tako, da se krade lahko, tatu pa ne smeš tepsti. To ni prav!", je ob zaključku pogovora zatrdil Anton, ki je zdaj že nekje na Krasu, kamor so ga prepeljali dobrotniki, ki jih je priskrbel Boštjan Mašera. Anton si je sicer želel k morju, kjer pa ni bilo primerne prostora zanj.

JOŽE PRIMC

V TANGU SVETOVNA PRVAKA ŠKUFCA - VENTURINI

OTOČEC - V soboto, 31. maja, bo v restavraciji Tango srečanje z evropskimi in svetovnimi članskimi prvakoma v kombinaciji latinskoameriških in standardnih plesov Katarino Venturini in Andrejem Škufco. Gostja večera bo pevka Marta Zore.

VHOD V PUŠČAVNIKOVO JAMO - V tej jami naj bi po ljudskem izročilu prebival puščavnik. Na fotografiji je France Pečnik ob vhodu vanjo. (Foto: J. Primc)

Pozitivno sevanje pri Turjaku

Do skrivnostne jame ne vodi noben kažipot

TURJAK - "Tu, v Turjaku in okolici, so gotovo neka pozitivna sevanja. Zakaj pa je Andrej Turjak pri Sisku Turke posekal? Tu so še odlični športniki: Miro Cerar pa kolesarski prvak Škrlj in zdaj je tu evropska prvakinja v drsanju mlada Darja Škrlj. Dokaz za pozitivno sevanje je, da je tu dobival navdih za svoja dela skladatelj Marij Kogoj, zdaj pa tu živi in ustvarja skladatelj Jakob Jež. In še bi lahko našteval," pravi France Pečnik, kulturni delavec iz Turjaka.

Tako smo se oni dan pogovarjali v Murnovi gostilni na Turjaku. Gostilničar je hotel pogovor prenesti na zabavno plat in je dejal, da se mnogim v občini Velike Lašče pozna, da so obsevani. France Pečnik pa

mu je takoj odvrnil, češ da se tudi na njem, gostilničarju, pozna, saj je zato tako brihten.

Potem nam je France šel pokazat jamo, iz katere naj bi po njegovem prepričanju izhajalo pozitivno sevanje. To je manjša jama v skali blizu vasi Gradež. V njej je po ljudskem izročilu nekdanji živel puščavnik. Jama ima vhod v obliki vrat. Na levo stran se nadaljuje le kakih 5 m daleč in tam naj bi bila tako rekoč spalnica in dnevna soba puščavnika.

Pred leti so o tej jami že pisali v enem izmed slovenskih časopisov, pisec pa je takrat zvedel, da gre za votli kamen, ki da je zdravilen, predvsem za revmatike. O pozitivnem sevanju ni zapisal nič.

J. PRIMC

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki (068)323-606 vas čakamo vsak četrtek med 20. in 21. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.